

Interreg - IPA CBC

CCI 2014TC16I5CB006

EUROPEAN UNION

ИЗВЕШТАЈ

от истражување и
анализа

на скапоценото

природно & културно
НАСЛЕДСТВО

прекуграничен регион Гевгелија – Банско

Проектот е кофинансиран од Европската Унија
преку програмата INTERREG - IPA прекугранична програма
"Бугарија - Поранешна Југословенска Република Македонија" 2014-2020

Целосно име на проектот	Афирмација на природните и културни вредности во пограничниот регион за подобра видливост и пристап
Дата на почеток на проектот	7 Јуни 2017
Оска	2. Туризам. Област на интервенција: 094 Заштита, развој и популаризација на јавните културни и наследни вредности
Специфична цел	2.1 Зајакнување на туристичкиот потенцијал во регионот преку заеднички иницијативи за подобра заштита и одржливо користење на природното и културното наследство
Времетраење на проекта	24 месеца
Идентификационен број	СВ006.1.21.183
Веб страна	http://bansko-gevgelija.eu/
Наслов на документот	Студија и анализа на природното и културното наследство во прекуграничниот регион Гевгелија - Банско
Проектна активност	Но 5
Автор	ЗДРУЖЕНИЕ ФИДЕЛИТИ
Одговорен партнер	Агенција за економски развој Банско, Република Бугарија
Партнери учесници	АЕР Банско, БГ Општина Гевгелија, РМ
Статус (драфт, финална, Версија No)	Финална, Вер. 2.0
Ширење (Јавни/ рестриктивни)	Јавно
Дата	20 Август 2018
Одобрен од / позиција / дата	Росен Пашов/ Проектен координатор/ 20 Август 2018
Број на страници	265

ЗДРУЖЕНИЕ ФИДЕЛИТИ

Ел. пошта: fidelity.banya@gmail.com

ПРАВНИ ИНФОРМАЦИИ

Никој не е одговорен за какви било последици направени врз основа на употребата на информации од оваа студија.

Само авторите се одговорни за изразените мислења и овие мислења не треба да се сметаат за официјална позиција на Европската комисија.

2018 Здружение Фиделити и Агенција за економски развој Банско.

Авторското право и сродните права се пренесуваат во согласност со правилата на Програмата INTERREG - IPA Бугарија - Поранешна Југословенска Република Македонија.

Слики од: Здружение Фиделити

Репродукцијата е дозволена со упатување на изворот.

Печатени во Бугарија.

П Р А З Н А   Б Л А Н К А

Содржина

ПОГЛАВЈЕ ПРВО	4
ВОВЕД	4
1.1. Позадина и контекст на студијата	4
1.2. Обем и цели на студијата	5
1.3. Теоретска позадина на студијата	6
1.4. Придонес на студијата	7
1.5. Дефиниции	8
ГЛАВА ВТОРА.....	9
МЕТОДОЛОГИЈА НА СТУДИЈАТА	9
2.1. Вовед	9
2.2. Студиски области.....	10
2.3. Рамки на проучувањето.....	10
2.4. Структура на прашалникот за анкетање.....	11
2.5. Структура на прашалник за разгледување	12
ГЛАВА ТРЕТА.....	13
РЕЗУЛТАТИ НА СТУДИЈАТА	13
3.1. Вовед	13
3.2. Спроведување на теренски работа	13
3.3. Обработка на податоци	14
3.4. Испитаници.....	14
3.5. Социо-демографски карактеристики (Блок 1)	15
3.5.1. Банско (Блок 1)	15
3.5.2. Гевгелија (Блок 1).....	18
3.6. Навики за патување и познавање на дестинацијата (Блок 2).....	21
3.6.1. Банско (Блок 2).....	21
3.6.2. Гевгелија (Блок 2)	25
3.7. SWOT анализа (Блок 3).....	29
3.7.1. Банско (Блок 3).....	29
3.7.2. Гевгелија (Блок 3)	37
3.8. Природно и културно наследство на дестинацијата (Блок 4)	43
3.8.1. Банско (Блок 4).....	43

3.8.2. Гевгелија (Блок 4)	84
3.9. Други прашања поврзани со туризмот (Блок 5)	125
3.9.1. Банско (Блок 5).....	125
3.9.2. Гевгелија (Блок 5)	129
ГЛАВА ЧЕТВРТА	131
ЗАКЛУЧОЦИ	131
4.1. Резиме на истражувањето	131
4.1.2. Резиме на истражувањето на територијата на општина Банско.....	131
4.1.3. Резиме на студијата на територијата на општина Гевгелија	137
4.2. Препораки	142
4.2.1. За меѓународен маркетинг.....	142
4.2.2. Активности поврзани со домашниот туризам	142
4.3. Упатства и ограничувања за понатамошни студии	143
ПЕТТА ГЛАВА	144
АНАЛИЗА НА ОБЈЕКТИТЕ ОД ПРИРОДНОТО И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО	144
5.1. Методологија за спроведување на студијата	144
5.2. Преглед и површинска анализа на постоечките документи и стратегии	145
5.3. Резултати од истражувањето на територијата на општина Банско.....	146
5.3.1. Што да се види и да се направи во Банско?.....	146
5.3.2. Географска положба на општина Банско	147
5.3.3. Категорија Историја.....	148
5.3.4. Категорија Антички обекти	160
5.3.5. Категорија Култура.....	165
5.3.6. Категорија Архитектура.....	193
5.3.7. Категорија Природа	198
5.4 Резултати од истражувањето на територијата на општина Гевгелија.....	211
5.4.1. Што да се види и да се направи во Гевгелија?.....	211
5.4.2. Географска локација на Општина Гевгелија.....	212
5.4.3. Категорија Историја.....	213
5.4.4. Категорија Антички обекти	222
5.4.5. Категорија Култура.....	223
5.4.6. Категорија Архитектура.....	240
5.4.7. Категорија Природа	246
ГЛАВА ШЕСТ	252

БИБЛИОГРАФИЈА И АПЛИКАЦИИ.....	252
6.1. Користена литература и извори	252
6.2. Додатоци	255
Образец за студија на прашалник	255
Скенирани пополнети прашалници - во посебна датотека.....	261

ПОГЛАВЈЕ ПРВО

ВОВЕД

1.1. Позадина и контекст на студијата

Природното и културното наследство на регионот е непроценливо, незаменливо и неопходно. Обезбедува трајна врска за подобро разбирање на минатото, поврзување со природата, промовирање на чувство на општ идентитет. Многу фактори придонесуваат за лошиот развој на нејзиниот вистински потенцијал. Масивниот развој, индустријализацијата, масовниот туризам и слично ги зголемуваат штетните ефекти и ранливоста на природното и културното наследство. За да се развие целосниот потенцијал и да се избегне штетата и загубите, потребна е соодветна акција на секое ниво - локално, регионално, национално и меѓународно.

Партнерите во проектот - Агенција за економски развој Банско (НВО од Бугарија) и Општина Гевгелија (јавен општински орган од Република Македонија) имаат за цел да привлечат различни категории посетители кон различните категории објекти: природни, споменици, историски, археолошки, музеи, галерии и други, да генерираат повеќе вработувања и да се додаде вредност на туристичкиот производ. Конвергенцијата на двата народи, исто така, игра голема улога во европската интеграција. Партнерските институции комуницираат заедно на долг рок, со заедничка визија за развој на регионите, која се одржува во анализираниите стратешки документи на сите нивоа.

Република Бугарија (07.03.1974) и Република Македонија (30.04.1997) ја ратификувале Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство од 1972., и како членки на оваа конвенција, ја превземаат својата обврска да обезбедат идентификација, заштита, чување, популаризација и пренос на идните генерации на споменатото во чл. 1 и 2 (од Конвенцијата) културно и природно наследство кое се наоѓа на нивната територија. Треба да се стремат да вложуваат максимални напори за остварување на оваа цел, да ги користат како достапните ресурси, така и меѓународната помош и соработка, кои можат да им бидат дадени во вид на финансиски, уметнички, научни и технички аспекти.

На ниво на Европската унија, истражувањата за природното и културното наследство се постојана тема во сите програми. Вклучени се стратегиите за ублажување и прилагодување за одржливо управување и на подвижните и на неподвижните културни вредности. Исто така, тие се фокусираат на заштитата на природната средина и водата. Се поттикнува воспоставување партнерски мрежи за соработка и размена меѓу прекуграничните партнери.

1.2. Обем и цели на студијата

Природниот и културниот туризам се брзорастечки ниши ширум светот. Прекуграничната територија Гевгелија - Банско има богати природни и културно-историски ресурси. Истражувањето ги опфаќа демографските и туристичките карактеристики на природното и културното наследство, за да им помогне на ангажирани страни во туризмот да ги разберат подобро побарувачите на услугите. Освен тоа се истражуваат врските кои ги идентификуваат квалитетите на дестинациите за културно наследство и задоволството на туристите. Овој приод истражува она што ги задоволува туристите кои го посетуваат дестинациите за да помогнат на планерите во туризмот (општина, туроператори, гранки на здруженија) да развијат стратегии за привлекување на клиенти. Истражувањето придонесува за реализација на неискористениот туристички потенцијал преку анализирање на некои основни предизвици како недоволно развиена инфраструктура, недостаток на информации за туристичкиот потенцијал на Гевгелија, сезоната на туризмот во Банско. Информациите ќе бидат користени за развој на веб-сајт, мобилни апликации, социјални мрежи, за претворање на регионот Гевгелија - Банско во една од најпознатите дестинации за различни видови на туристи.

На долг рок ќе има силно влијание врз квалитетот на живот на локалното население во регионот, бидејќи зголемувањето на туристичкиот потенцијал води до подобар социјален и економски статус. Друга цел е зголемувањето на свеста за туристичкиот потенцијал на прекуграничната територија и обрнување на внимание на важни прашања како зачувување на материјалното и нематеријалното природно, историско и културно наследство кои ги наведуваат посетителите и жителите во анкетата. Единствениот и актуелен извор на информации е важен за туристичките услуги, потребни за одмор и / или авантура на посетителите..

1.3. Теоретска позадина на студијата

Студијата се фокусира на идентификување на различните елементи кои влијаат на задоволството на посетителите на дестинациите поврзани со природното и културното наследство. Задоволството на потрошувачите е во функција на очекувањата поврзани со одредени елементи и проценка на ефективност и состојбата на овие елементи.

Теоретски се тврди дека потрошувачите првично формираат очекувања за производи или услуги пред да бидат купени или користени. Како резултат на тоа, купувањето и користењето придонесуваат кон верувањата на потрошувачите за вистинските или перцепираните перформанси на производот или услугата. Корисникот потоа ја споредува перцепираната изведба со претходните очекувања. Задоволството на потрошувачите се гледа како резултат на оваа споредба.

Очекувањата на потрошувачите се:

- потврдено, кога производот или услугата е во согласност со очекувањата;
- се оспорува, кога производот или услугата не ги исполнуваат очекувањата;
- и незадоволни, кога производот или услугата ги потфрлува очекувањата.

Истражувањето, исто така, го мери вкупното задоволство на личното искуство за посета на споменици во дестинациите како резултат на проценка на различните искуства. За нас е важно да се идентификува и измери задоволството на корисниците со секој можеен елемент, бидејќи задоволството или незадоволство од еден од знаците води до задоволство или незадоволство од вкупната дестинација.

1.4. Придонес на студијата

Развивањето на природниот и културниот туризам може да обезбеди многу придобивки. Ако планирањето на туристите лесно може да ги разбере природните и културните "богатства" на дестинацијата, како и да го олеснат нивниот пристап до информации, придонесот е неизмерен. Притоа, студијата може да им помогне на тур-операторите да планираат и нудат поатрактивни пакети. Идентификување на слабости и силни страни кои ги задоволуваат и разочаруваат посетителите кои ги посетуваат дестинациите може да им помогнат на планерите во туризмот да развијат стратегии. Преку анализата на информациите, маркетинг трошоците може да се намалат или зголемат во различни сфери, да се планира одржливост и дополнителни средства за решавање на проблеми.

Покрај тоа, истражувањето придонесува за зголемување на знаењето на граѓаните, локалните, регионалните и другите органи. Резултатите од студијата треба да го зголемат знаењето за актуелната состојба на нашето наследство, како и врската помеѓу факторите кои ги задоволуваат или разочаруваат посетителите.

1.5. Дефиниции

<p>АМ – Автомагистрала БКП – Бугарска комунистическа партија БТС – Бугарски туристички сојуз ВМРО – Внатрешна македонска револуциона организација ВМОРО – Внатрешно Македонско- Одринска револуциона организација ГПС - Глобален систем за позиционирање ГП – Граничен премин ДПМ - Друштво на писатели на Македонија КУД- Културно и уметничко друштво ЗКСМ- Закон за културни споменици и музеи ИПА - Инструмент за претпристапна помош СКЈ - Сојуз на комунистите на Југославија КУД - културно - уметничко друштво МФК - машки фолклорна група НБ-Народна библиотека НВО - невладина организација НП - Национален парк НОБ - Народна ослободителна борба</p>	<p>ОУ - основно училиште ООН – Организација на Обединетите нации МП- Мастер план ПКН - Природно и културно наследство ПЕН центар - Македонска невладина организација ЈПП - јавно-приватно партнерство РБ- Република Бугарија РМ - Република Македонија СКОЈ - Сојуз на комунистичка младина на Југославија СОУ - средно училиште ТИЦ - Туристички информативен центар ТМОРО - Тајна македонска - Одринска револуционерна организација НВО - непрофитно правно лице (Невладина организација) УНЕСКО - Организација на Обединетите нации за образование, наука и култура SWOT - Анализа на јаки и слаби страни, можности и закани SUV - возило со големо придвижување</p>
--	--

ГЛАВА ВТОРА

МЕТОДОЛОГИЈА НА СТУДИЈАТА

2.1. Вовед

Ова поглавје ја опишува методологијата што се користи за постигнување на истражувачките цели на оваа студија. Се разгледуваат области на студии, избор на примерок, собирање на податоци. За време на истражувањето детално ги истражувавме елементите што ги задоволуваат туристите кои ги посетуваат знаменитостите од природното и културното наследство (и не само) преку интервјуирање на локалното население и посетителите преку специјално дизајниран прашалник.

Ја идентификувавме врската помеѓу туристичките елементи на дестинациите и општото задоволство на посетителите, земајќи ги предвид нивните демографски и туристички навики. Темелно ги истраживме сите познати стратешки документи и повеќекратни извори на податоци и информации за мрежата на природно и културно наследство во прекуграничната област.

2.2. Студиски области

Областите за истражување за оваа студија се општините Банско, Република Бугарија и Гевгелија, Република Македонија.

Во општина Банско беа посетени следните населени места: два града (Банско и Добринице) и шест села (Гостин, Кремен, Места, Обидим, Осеново и Филипово).

Следните населби беа посетени во општина Гевгелија: селото Гевгелија и шеснаесет села (Богородица, Габрово, Давидово, Кованци, Конско, Милетко, Миравци, Моин, Мрзенци, Негорци, Ново Конско, Петрово, Прејнци, Серменин, Смоквица, Ума).

2.3. Рамки на проучувањето

Целните групи опфатени со прапалникот за целите на истражување се локалното население, туристите, посетителите, тур-операторите, локалните бизниси и други. Целните објекти се сите обележја на материјалното и нематеријалното природно и културно наследство на општините Банско и Гевгелија.

Студијата се стреми да ги идентификува врските меѓу туристичките елементи на дестинациите и задоволството на туристите, за да се анализират разликите, да се истражуваат знаменитостите и целокупното задоволство на туристите, земајќи ги предвид демографските карактеристики и навиките на посетителите. Атрибутите на студијата беа избрани преку преглед на сродна литература што е од клучно значење за задоволството на туристите / посетителите. Важно е овие атрибути / ресурси да се разбираат вклучувајќи ги не само музеите, историски споменици и други, но и сите дополнителни ресурси поврзани со туристичките услуги, на пример: атмосфера, шопинг, угостителство и други.

2.4. Структура на прашалникот за анкетање

Анкета за посетители (основни блокови и индикатори)

Блок 1 Социо-демографски информации

- Возраст (Прашање # 1)
- Пол (Прашање # 2)
- Националност (Прашање # 3)
- Социјален статус (Прашање # 4)

Блок 2 Навики при патување и познавање на дестинацијата

- Причини, фактори и интереси на патување (Прашања # 5, 6 и 9)
- Користени превоз при патувања (Прашања # 11 и 12)
- Познавањето на туристичката дестинација (Прашање # 7)
- Претходни посети на туристичката дестинација (Прашање # 8)

Блок 3 Информации за SWOT анализата (дополнета со заклучоци од други блокови)

- Проблеми, силни страни и слабости на дестинацијата (Прашања # 10, 13 и 14)
- Управување со објекти (Прашање # 29)
- Однос со локалната и регионалната политика за планирање на туризмот во регионот (Прашање # 23)
- Можности за локален развој преку очите на посетителите (Прашање # 25)

Блок 4 Природно и културно наследство на дестинацијата

- Најинтересната туристичка атракција и највозбудливото место (Прашања # 15, 16 и 32)
- Очекувања и задоволување на природното и културното наследство по групи на објекти и услуги (Прашање # 17)
- Препораки за презентација, пристап, рекламирање на објектите (Прашање # 18)
- Став на локалните власти за животната средина, природното и културното наследство (Прашања # 19, 20 и 21)
- Достапност на туристички производи и / или пакети поврзани со предметот на анкетата (Прашање # 24)
- Можности за ослободување на потенцијалот на природниот и културниот туризам преку очите на посетителите (Прашање # 26)
- Ефикасно планирање, конзервација и одржлива употреба (Прашања # 22 и 27)
- Институционална и граѓанска одговорност (Прашање # бр. 28)
- Неколку запознати, заборавени објекти и легенди (Прашање # 30)

Блок 5 Други прашања за туризам

- Сликата на општините преку очите на посетителите (Прашање # 31)
- Дополнителни коментари на испитаниците (Прашање # 33)

2.5. Структура на прашалник за разгледување

Преку илустрираниот прашалник, тимот на Изведувачот направи детална студија и идентификација на историски информации, услуги на лице место, сопственик, работно време и други основни информации за функционирањето на локалитетите, дел од природното и културното наследство на прекуграничниот регион Банско-Гевгелија.

Илустрација:

Но:	2	Споменик на Неофит Рилски, Банско (во дворот на куќата-музеј)	
<i>Опис</i>	Се наоѓа во дворот на куќата, музеј посветен на една од водечките фигури во бугарското просветно движење во 19 век.		
<i>Телефон</i>		<i>Вид транспорт</i>	кола;автобус; SUV; пеш
<i>веб, ел. пошта</i>		<i>Достатност</i>	асфалт; земјен пат; пешачка улица
<i>Работно време</i>		<i>Потреба на спец.облека</i>	да, официјално; не; планинска опрема
<i>Адреса</i>		<i>Паркиране</i>	да; не; во близина
<i>Страски јазици</i>		<i>Надморска височина</i>	во метри
<i>Цена на билет</i>		<i>До Банско по воздух *</i>	во метри или километри
<i>Координати</i>	GPS	<i>До Банско по патишта*</i>	во метри или километри
<i>Услуги на место</i>	Или во близина	<i>Покажи на картата</i>	хиперлинк до Google Maps

* Растојанијата се мерат на следниов начин: 1. За општина Банско - до зградата на општинската администрација; 2. За општина Гевгелија - во близина на објектот на судот.

ГЛАВА ТРЕТА

РЕЗУЛТАТИ НА СТУДИЈАТА

3.1. Вовед

За спроведување на формулираните цели и задачи и во извршување на договореното со Нарачателот, истражувањето беше спроведено на база на репрезентативно истражување меѓу полнолетното население и посетителите на општините по следниве методи:

- преку стандардизирано интервју во домот или местото на сместување на испитаникот
- самостојно пополнет Прашалник од страна на испитаникот
- телефонско интервју на работното место на испитаникот користејќи компјутер
- телефонско интервју на местата за релаксација на испитаникот користејќи компјутер
- онлајн прашалник без помош на испитаник-интервјуерот

Според првичните планирани активности, истражувањето беше спроведено во периодот февруари - јули 2018 година на територијата на двете општини.

Случајни граѓани и посетители беа избрани без претходно земање примерок.

3.2. Спроведување на теренски работа

Распоред и печатење на почетната верзија на прашалниците на три јазици: англиски, македонски и бугарски се одржа во јануари 2018 година. По одобрување на прашалникот и методологијата за спроведување на истражувањето од Агенција за економски развој Банско, Изведувачот Здружение Фиделити одржи пилот истражување меѓу 6 лица, жители и посетители на градовите, со цел практично тестирање на прашалникот и методологијата. Проблемите во прирачникот за собирање на податоците од истражувањето не беа регистрирани и се премина на исполнување на собирање податоци. Беше изготвена писмени инструкција на анкетарите за лесна задача на извршување. Пред почетокот на теренската работа анкетарите поминаа обука, во рамките на која беа детално запознаени со целите и методологијата на истражувањето, со графика и начинот на работа, како и со прашалникот. Тие добија експлицитни упатства за методологијата и спецификите при комплетирањето на прашалникот.

Собирањето на актуелните информации беше спроведено под директен надзор на раководителот на здружението "Фиделити".

3.3. Обработка на податоци

По контролата и регрутирањето на целосен обем на интервјуа, се изврши следната обработка на податоци:

- Логички поглед на интервјуата;
- Кодирање на информациите од прашањата според претходно утврден класификатор;
- Воведување на информации во специјализиран софтвер за обработка на податоци;
- Изведување на повторен логички поглед;
- Отстранување грешки при влез;
- Обработка на статистички податоци;
- Преземање резултати, резимеа и препораки.

3.4. Испитаници

Во планираните 300 интервјуа беа спроведени 300. Соберени се информации за 300 лица. Дел од прашалникот вклучува празни делови или очекувања и задоволство во истражувањето. Овие се земаат предвид како недостаток на мислење или незнаење за темата на студијата, бидејќи ова беше пријавено од страна на испитаниците за време на интервјуата. Затоа, во оваа студија беа анализирани податоци од 300 испитаници. Истражувањето е наменето за возрастното население во земјата по пол и возраст.

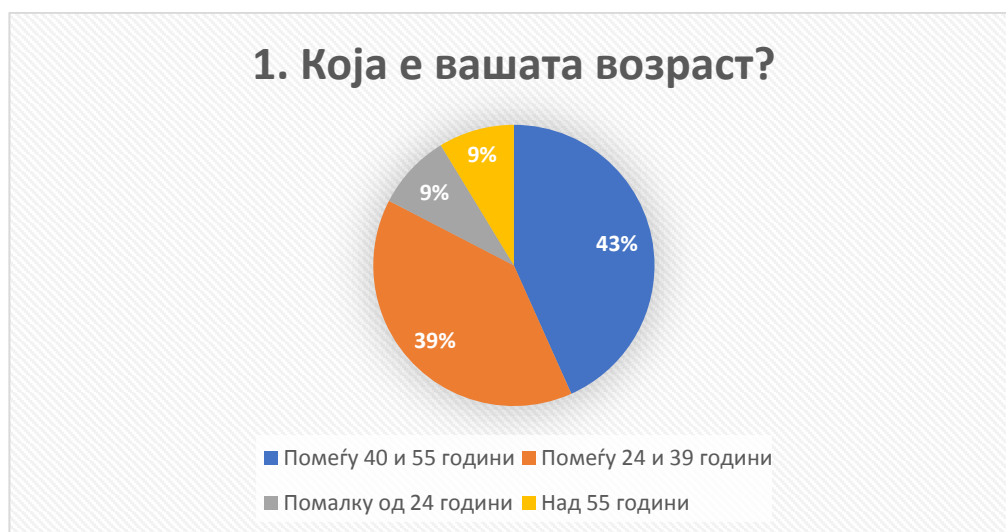
3.5. Социо-демографски карактеристики (Блок 1)

3.5.1. Банско (Блок 1)

○ Возраст (Прашање # 1)

Целта на прашањето е да се одреди возраста на испитаниците при спроведување на истражувањето. Возраст е најчесто користен показател за сегментација. Посетителите формирани според возраст се разликуваат во начинот на кој ги гледаат и обработуваат информациите. Оваа информација може да биде корисна при планирањето на маркетинг и рекламните стратегии. Полот е одреден со границите на млада возраст (помалку од 24 години), средна возраст (меѓу 24 и 39 години), зрела возраст (меѓу 40 и 55 години) и луѓето во т.нар. "Трето доба" (над 55 години)

Истражувањето во Општина Банско опфаќа следниов возраст микс: од 150 испитаници, одговориле на прашањето 13 (8.7%) што се помалку од 24 години, 59 (39.3%) се меѓу 24 и 39 години, 65 (43.3%) се меѓу 40 и 55 и 13 (8,7%) се постари од 55 години.

○ Пол (Прашање # 2)

Начинот на кој тие ги обработуваат визуелните и менталните информации кога ги посетуваат туристичките дестинации не зависи само од возраста на испитаниците туку и од нивниот пол. Истражувањата во оваа насока покажуваат дека социјалните улоги на мажот и жената, а особено на улогите на знаење и искуство, влијаат на проценката на одреден производ од одреден жанр, влијаат на нивниот избор и преференци. Споредено со мажите, жените ги обработуваат информациите по-детално повеќе визуелно и ментално.

Истражувањето во општина Банско ја опфаќа следната комбинација на полови: од 150 кои одговориле на прашањето 69 (46%) се мажи, а 81 (54%) се жени.

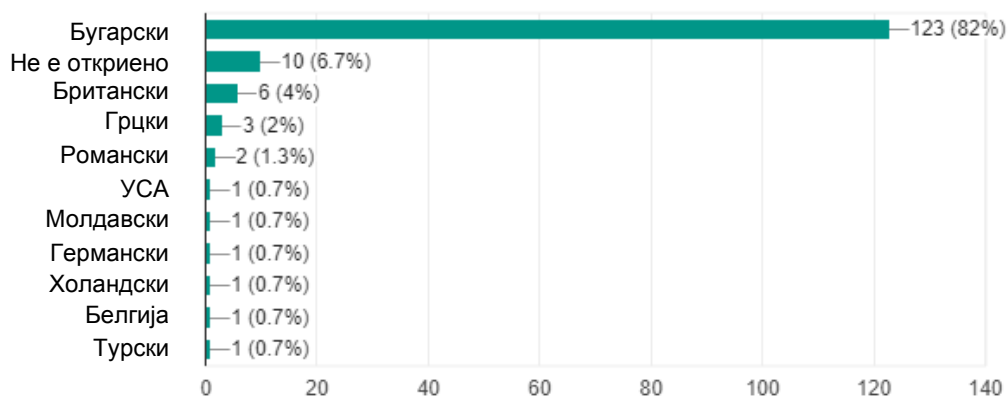

○ Националност (Прашање # 3)

Истражувањето опфати 150 посетители и локални жители, како збирните податоци покажуваат дека 123 (82%) се со бугарска националност, 10 (6.7%) не сакаа да го изразат националноста и останатите 17 (11.3%) се државјани со изразена странска националност, видно од табелата подолу. Истовремено, треба да се нагласи дека општина Банско привлекува различни туристи по националност, но истражувањето се одржа надвор од зимската сезона и заврши во средината на летната сезона која влијае за различноста.

3. Која е вашата националност?

150 responses

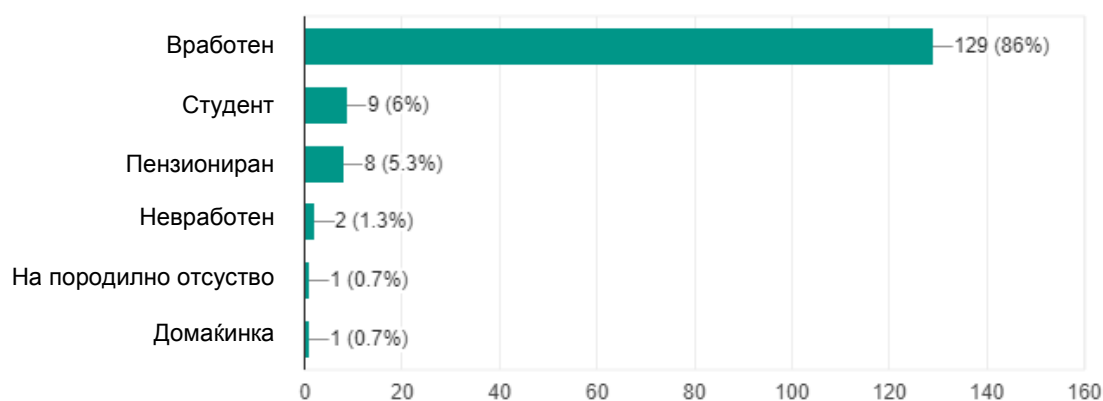

○ Социјален статус (Прашање # 4)

Целта на прашањето е да определи социјалниот статус, кој би можел да послужи за маркетинг активности од страна на заинтересираните читатели и локалната власт. Резултатот покажува дека во општина Банско 150 интервјуирани дале одговор на ова прашање. Во работна возраст се 129 (86%), 9 (6%) се студентите 8 (5.3%) се пензионери, 2 (1.3%) се невработени и по една (0.7%) домаќинка и на породилно отсуство.

4. Кој е вашиот социјален статус?

150 responses

3.5.2. Гевгелија (Блок 1)

○ Возраст (Прашање # 1)

Целта на прашањето е да се одреди возраста на испитаниците при спроведување на истражувањето. Возраст е најчесто користен показател за сегментација. Посетителите формирани според возраст се разликуваат во начинот на кој ги гледаат и обработуваат информациите. Оваа информација може да биде корисна при планирањето на маркетинг и рекламните стратегии. Полот се дефинира со помлада возраст (помалку од 24 години), просечна возраст (помеѓу 24 и 39 години), зрелост (помеѓу 40 и 55 години) и луѓе во т.н. "Трето доба" (над 55 години).

Истражувањето во општина Гевгелија ја вклучува следнава старосна мешавина: Од 150 испитаници кои одговориле на прашањето 23 (15,3%) се под 24, 42 (28%) се помеѓу 24 и 39 години, 57 (38%) се помеѓу 40 и 55 и 28 (18,7%) се постари од 55 години.

○ Пол (Прашање # 2)

Начинот на кој тие ги обработуваат визуелните и менталните информации кога ги посетуваат туристичките дестинации не зависи само од возраста на испитаниците туку и од нивниот пол. Истражувањата во оваа насока покажуваат дека социјалните улоги на мажот и жената, а особено на улогите на знаење и искуство, влијаат на проценката на одреден производ од одреден жанр, влијаат на нивниот избор и преференци. Споредено со мажите, жените ги обработуваат информациите по-детално повеќе визуелно и ментално.

Истражувањето во општина Гевгелија го опфаќа следнава комбинација на половите: Од 150 испитаници кои одговориле на прашањето 58 (38,7%) се мажи, 92 (61,3%) се жени.

2. Кој е вашиот пол?

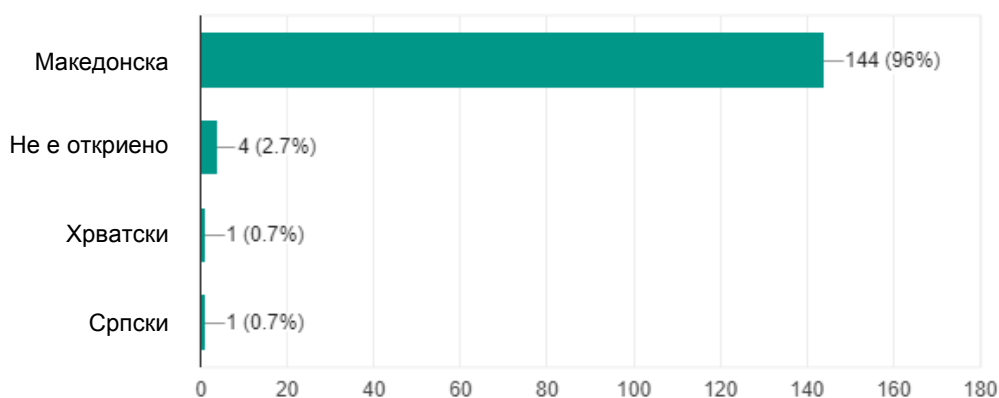

○ Националност (Прашање # 3)

Проучувањето опфати 150 посетители и локални жители, како збирните податоци покажуваат дека 144 (96%) се со македонска националност, 4 (2,7%) не сакаа да го изразат националноста и останатите 2 (1.4%) се државјани со изразена странска националност, видно од табелата подолу. Истовремено, треба да се нагласи дека општина Гевгелија привлекува грчки туристи, кои не сакаа да учествуваат во студијата поради неразбирање на материјата и се претежно заинтересирани за казино и гастрономски туризам во градот, како и од ниските цени во супермаркетите.

3. Која е вашата националност?

150 responses

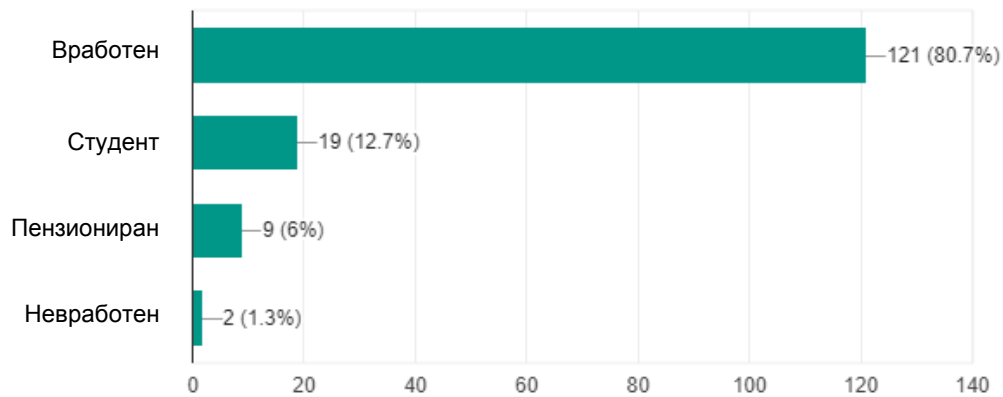

○ Социјален статус (Прашање # 4)

Целта на предметот е да определи социјалниот статус, кој би можел да послужи за маркетинг активности од страна на заинтересираните читатели и локалната власт. Резултатот покажува дека на ова прашање одговориле 150 испитаници во општина Гевгелија. Во работна возраст се 121 (80.7%), 19 (12.7%) се студентите 9 (6%) се пензионери, 2 (1.3%) се невработени.

4. Кој е вашиот социјален статус?

150 responses

3.6. Навики за патување и познавање на дестинацијата (Блок 2)

3.6.1. Банско (Блок 2)

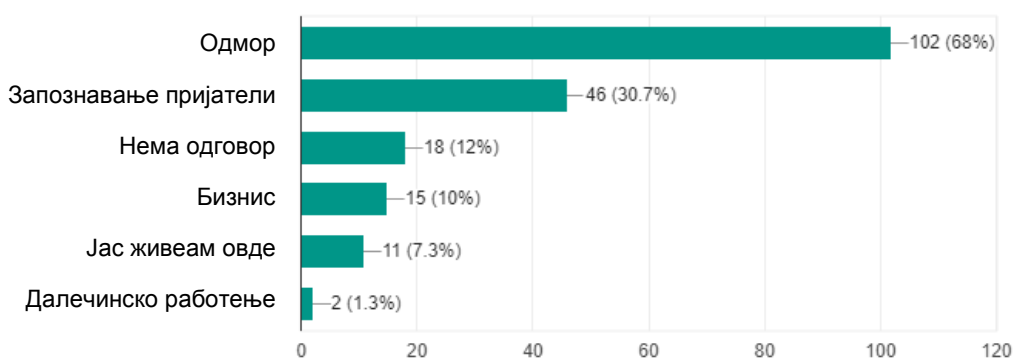
- Причини, фактори и интереси на патување (Прашања # 5, 6 и 9)

Прашање # 5.

Целта на предметот е да се утврди причината и целта на патувањето во Општина Банско. Можно е наведување на повеќе од еден одговор, како најчеста комбинација е одмор (102 одговори или 68%) и средба со пријателите (46 одговори или 30.7%). Осумнаесет испитаника (12%) не одговорија на анкетата, што укажува на различни причини од посочените одговори. Посетителите со бизнис цели се 15 (10%), жителите во општината се 11 (7.3%) и двајца странски државјани дошле да комбинираат одмор со работа кои сочинуваат 1.3% од испитаниците.

5. Ако сте посетител, која е причината за патувањата?

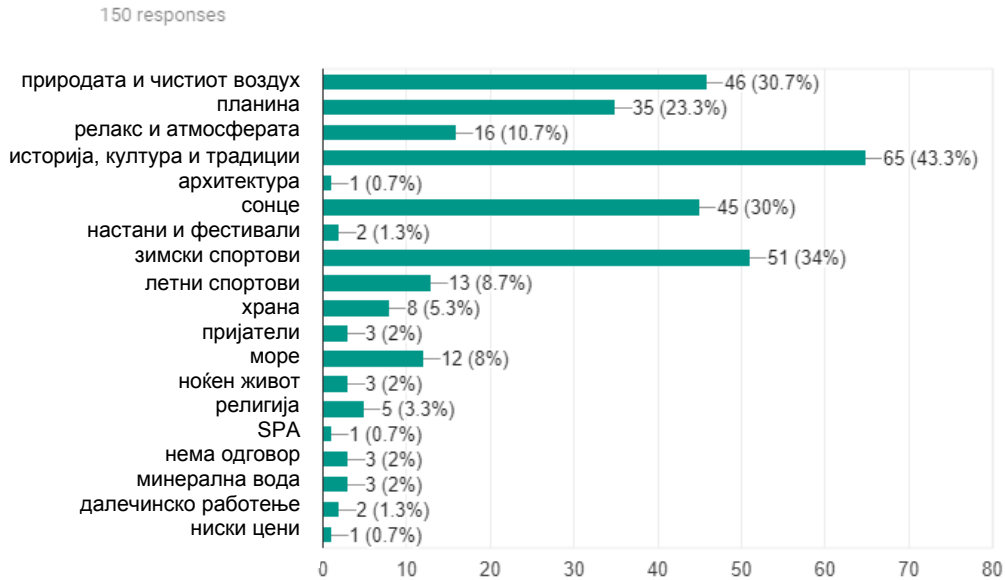
150 responses

Прашање # 6.

Целта на прашањето е првенствено да се идентификуваат личните фактори кои влијаат на изборот за одмор на посетителите. Анализата дава корисни податоци за природата на туристите, нивните индивидуални вкусови и преференции, кои влијаат врз туристичката побарувачка. Корисно е за давателите на туристички услуги да ги научат вкусовите и преференциите со спроведување на слични маркетинг истражувања. Тука се и личните мотиви на туристите. Прво, факторите меѓу посетителите на општина Банско се историја, култура и традиции со 43,3%. Втори се Зимски спортови со 34% и трети се природните услови и чист воздух со 30,7%. Може да се даде повеќе од еден одговор.

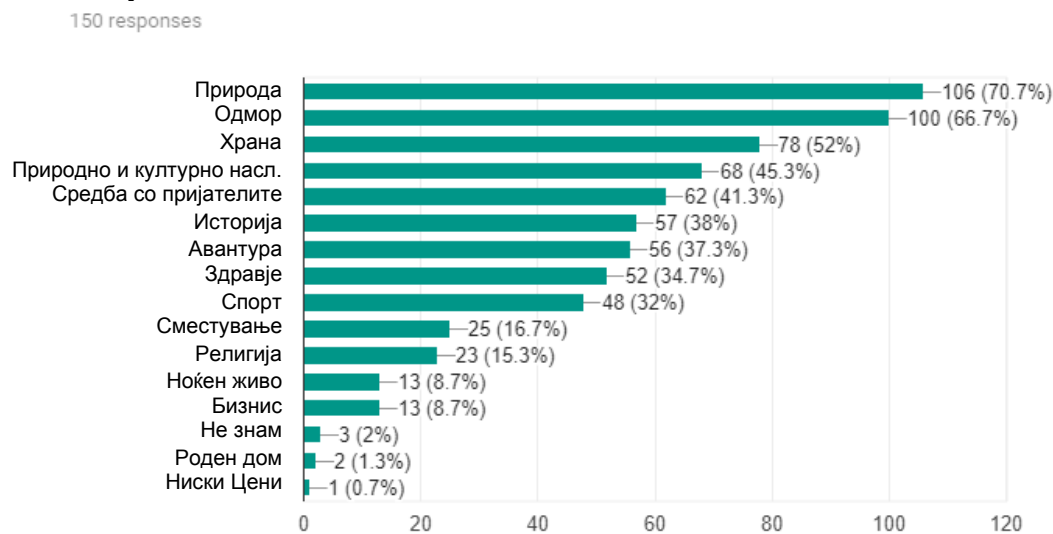
6. Кои фактори го поттикнаа вашиот избор за одмор - сонце / зимски спортови / историја / култура / друго?

Прашање # 9.

Прашањето е конкретно и целта е одредување на основните интереси на кои одговара изборот на дестинацијата Банско меѓу анкетираниите. Прва е природата со 70.7%, на второ место се условите за одмор со 66.7%, потоа е квалитетот на храната (52%), и културното и природното наследство со 45.3%. Може да се даде повеќе од еден одговор.

9. Кои се главните интереси на коишто одговара изборот на вашата дестинација?

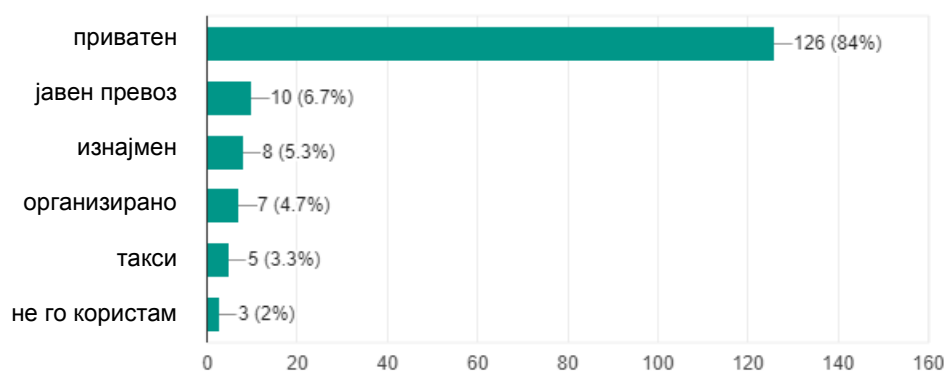

○ Користен транспорт при патување (Прашања # 11 и 12)

Целта е да се одредат најпосакуваните методи на движење, корисни за планирање на урбаната средина, општинските планови за движење и потребниот број паркинзи. Испитаниците преферираат да користат претежно личен транспорт (84%), дел од нив преферираат јавен (6.7%), дури потоа од изнајмен транспорт. Туроператорите нема да бидат многу задоволни од резултатот (4,7%). Другите се видливи од табелата. Можно е наведување на повеќе од еден одговор, како што во повеќето комбинирани случаи се наведени и сопствени возила.

11. Каков превоз користите кога сте на одмор?

150 responses

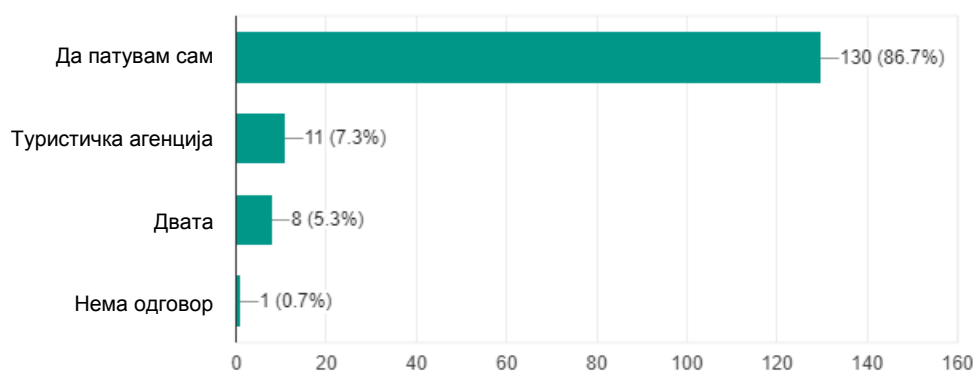

Прашање # 12.

За општината Банско резултатите се прикажани во табелата подолу, 130 лица (86,7%) сакаат да бидат независни патници, 11 (7,3%) сакаат да ги користат услугите на туристичка агенција. Осум (5,3%) ги претпочитаат и двата начини на патување.

12. Што повеќе преферираате?

150 responses

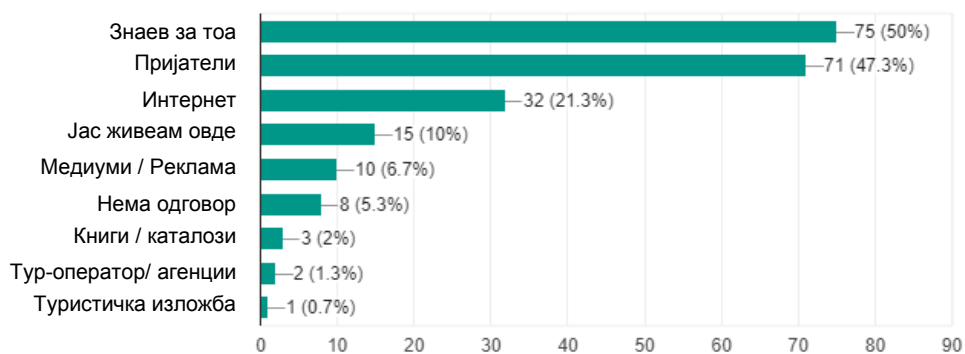

○ Познавање на туристичката дестинација (Прашање # 7)

Целта на прашањето е да се насочи маркетингот и алатките и каналите на рекламирање, како и да се развијат стратегии. Банско е добро позната дестинација (50%), но не е доволно. Луѓето одговориле доста позитивно како фактор на ширење на информации и рекламирање од 47,3%. Разочарувачкото трето место е интернет-опкружувањето со само 21,3% кај испитаниците.

7. Како дознавте за оваа туристичка дестинација (ако сте посетител)?

150 responses

○ Претходни посети на туристичката дестинација (Прашање # 8)

Повторената посета на 136 (84% + 6.7%) од испитаниците во општина Банско е резултат кој многу зборува. Исто така мора да се земе предвид фактот дека 11 (7,3%) од нив се локални жители. Уште 14 (9,3%) прв пат ја посетиле општината, а 10 лица (6,7%) ги посетиле двете дестинации.

8. Дали некогаш сте го посетиле Банско, Бугарија и / или Гевгелија, Македонија?

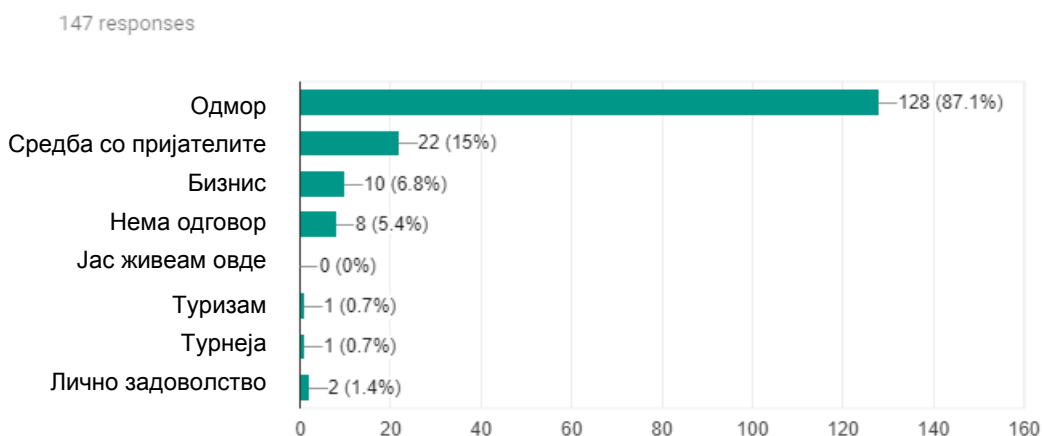
3.6.2. Гевгелија (Блок 2)

- Причини, фактори и интереси на патување (Прашања # 5, 6 и 9)

Прашање # 5.

Од 150 испитаници, 139 сакале да одговорат. Целта на прашањето е да се утврди причината и целта на патувањето во општина Гевгелија. Можно е наведување на повеќе од еден одговор, најчеста комбинација е одмор (128 одговори или 87.1%) и средби со пријателите (22 одговори или 15%) осум испитаници (8%) не одговориле на анкетата, што укажува различни причини од посочените одговори. Деловните посетители се 10 (6,8%), нема жители од општината, а два се за лична сатисфакција, што претставува 1,2% од испитаниците.

5. Ако сте посетител, која е причината за патувањата?

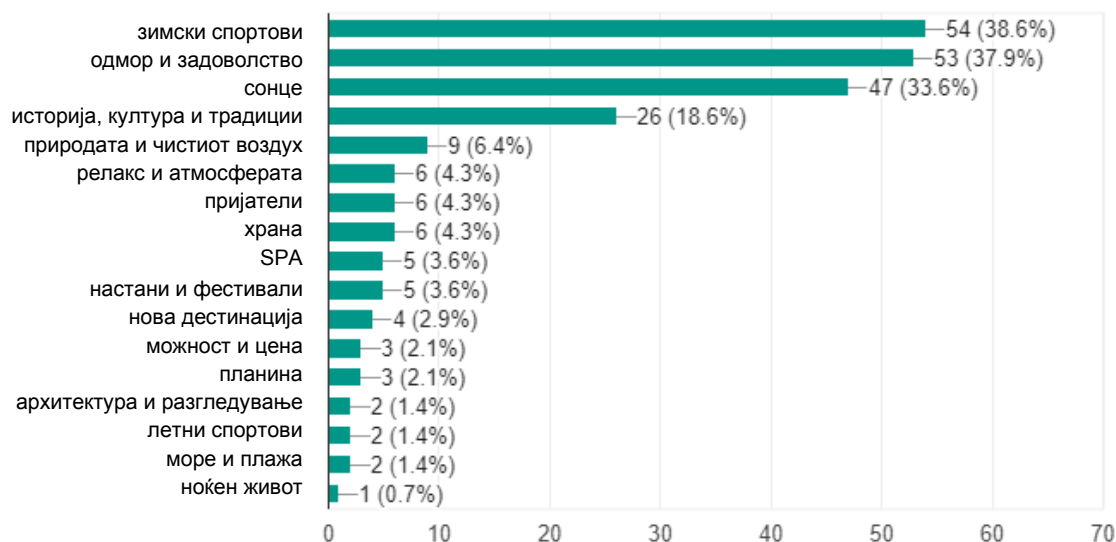

Прашање # 6.

Целта на прашањето е првенствено да се идентификуваат личните фактори кои влијаат на изборот на одмор на посетителите. Анализата дава корисни податоци за природата на туристите, нивните индивидуални вкусови и преференции, кои влијаат врз туристичката побарувачка. Корисно е за давателите на туристички услуги да ги научат вкусовите и преференциите со спроведување на слични маркетинг истражувања. Тука се и личните мотиви на туристите. Од анкетираниите 150 лица одговориле 140. На прво место од факторите меѓу посетителите на општина Гевгелија се историја, зимските спортови со 38.6%. На второ место се одморот и задоволството со 37,9% и трето, присуство на сонце со 33,6%. Може да се даде повеќе од еден одговор.

6. Кои фактори го поттикнуа вашиот избор за одмор - сонце / зимски спортови / историја / култура / друго?

140 responses

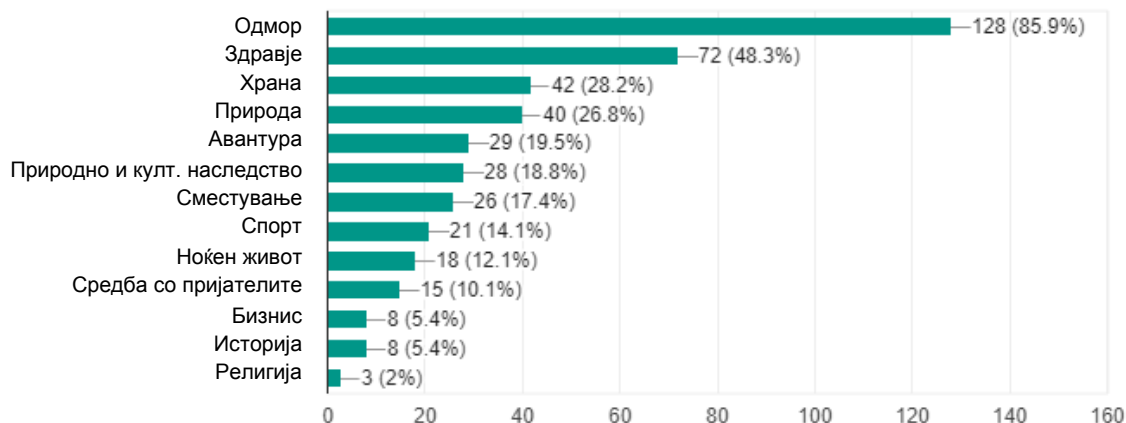

Прашање # 9.

Прашањето е специфично и има за цел да ги утврди главните интереси на изборот на дестинација Гевгелија меѓу анкетираните. На прво место е одморот со 85,9%, второ место е здравјето со 48,3%, проследено со квалитетот на храната (28,2%) и природата за 26,8%. Може да се даде повеќе од еден одговор. Одговорија 149 од 150 лица.

9. Кои се главните интереси на коишто одговара изборот на вашата дестинација?

149 responses

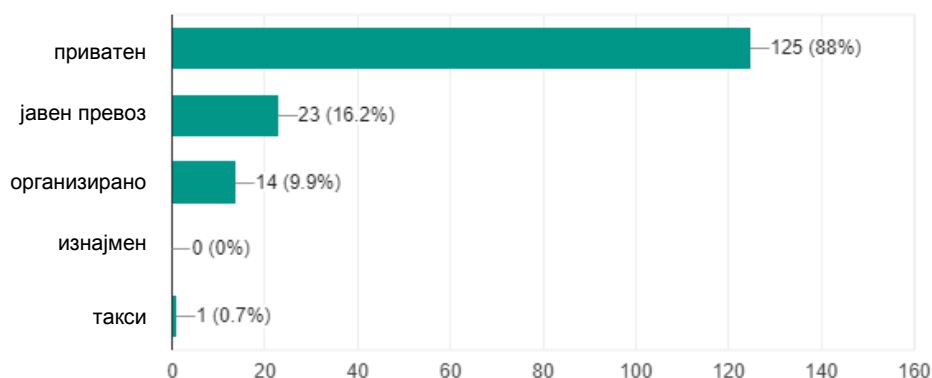
- Користен транспорт при патувања (Прашања # 11 и 12)

Прашање # 11.

Целта е да се одреди најпосакуваните методи за движење, корисни за планирање на урбаната средина, општинските планови за движење и потребниот број паркинзи. Испитаниците претпочитаат да користат главно приватен транспорт (88%), мал дел од нив претпочитаат јавен транспорт (16,2%). Тур-операторите уживаат резултат од (9,9%). Другите се видливи од табелата. Можно е наведување на повеќе од еден одговор, како во повеќето комбинирани случаи се наведени и сопствени возила. Одговориле 142 од 150 лица.

11. Каков превоз користите кога сте на одмор?

142 responses

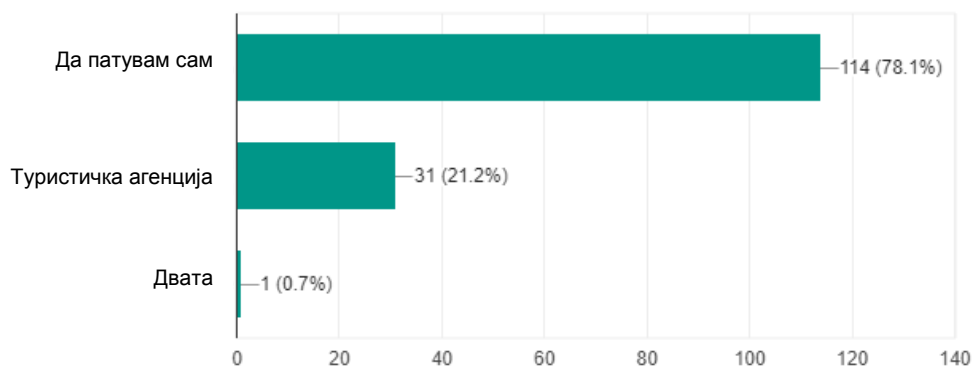

Прашање # 12.

За општина Гевгелија резултатите се прикажани на графиконот подолу, 114 (78,1%) сакаат да бидат независни патници, 31 (21,2%) сакаат да ги користат услугите на туристичка агенција. Само 1 (0.7%) ги претпочитаат двата начини на патување. Одговориле 146 од 150 испитаници.

12. Што повеќе преферирате?

146 responses

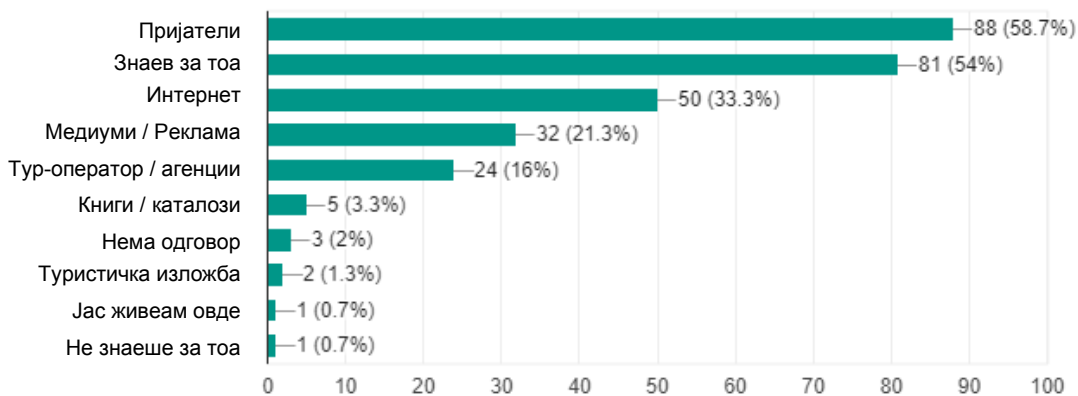

- Познавање на туристичката дестинација (Прашање # 7)

Целта на прашањето е да се насочат маркетинг алатките и каналите на рекламирање, како и да се развијат стратегии. Гевгелија е добро позната дестинација (54%), но не е доволно. Луѓето одговориле доста позитивно како што се ширење на информации и рекламирање со 58,7%. Разочарувачкото трето место е интернет-опкружувањето со само 33,3% од испитаниците, но подобро од Банско (21,3%).

7. Како дознавте за оваа туристичка дестинација (ако сте посетител)?

150 responses

- Претходни посети на туристичката дестинација (Прашање # 8)

Огромните 70,7% или 106 испитаници ги посетиле двете дестинации. 22,7% или само 24 учествувале во Гевгелија. Двајца луѓе го посетиле само Банско, а 8 (5.3%) не ги посетиле и двете места.

8. Дали некогаш сте го посетиле Банско, Бугарија и / или Гевгелија, Македонија?

3.7. SWOT анализа (Блок 3)

(дополнето со заклучоци од другите делови)

3.7.1. Банско (Блок 3)

- Проблеми, силни страни и слаби страни на дестинацијата (Прашања # 10, 13 и 14)
- Однос на локалната и регионалната политика за планирање на туризмот во регионот (Прашање # 23)
- Можности за локален развој преку ставовите на посетителите (Прашање # 25)

Прашање # 10.

Целта на прашањето во овој блок е да ни даде јасна претстава за квантитативната димензија на проблемите што влијаеле на испитаниците. Прашањето ќе биде искористено и како изворни податоци за изготвување на анализа на слабите, силните страни, можностите и заканите (SWOT) за развој на природниот и културниот туризам во општина Банско и во прекуграничниот регион како целина, ако има конкретно посочени одговори.

10. Кои се најчестите проблеми што се случуваат за време на вашиот одмор во двете дестинации?

150 responses

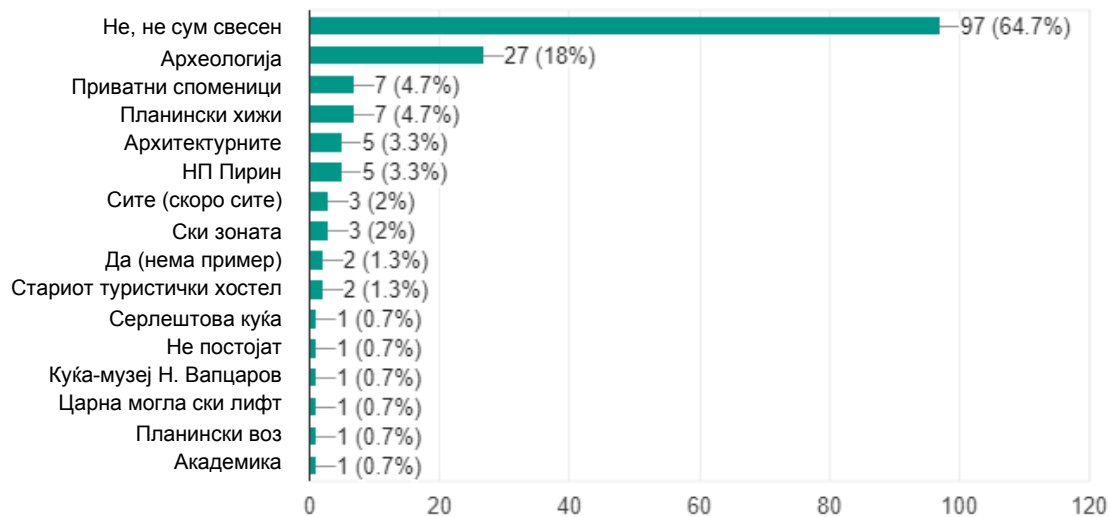
○ Управување со објекти (Прашање # 29)

Прашање # 29.

Целта на прашањето е да ни даде јасна претстава за лошото управување со објектите кои се забележани за време на посетата на испитаниците. Прашањето се користи и како изворни податоци за изготвување на анализа на слабите, силните страни, можностите и заканите (SWOT) за развој на природниот и културниот туризам во општина Банско и во прекуграничниот регион како целина, ако има конкретно посочени одговори.

29. Дали знаете за туристички објекти за кои Општината не стопанисува добро со нив?

150 responses

SWOT АНАЛИЗА НА ОПШТИНА БАНСКО

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
↑ Единствена географска локациј	↓ Инфраструктурни проблеми и недостатоци, претежно на изгледот, атмосферата и безбедноста (безбедни велосипедски и пешачки патеки, зелени површини, тротоари, осветлување, патишта)
↑ Погодна клима (благ зими, студено лето, свеж воздух)	↓ Ненавремено извршување на поправки од страна на општинската администрација
↑ Добро позната дестинација	↓ Недостапни урбани средини за лицата со посебни потреби и посетители - пешаци (главно во зимската сезона)
↑ Близина на Република Грција	↓ Неизградени и опасни згради
↑ Материјално и нематеријално културно и историско наследство со уникатен шарм (традиции, фолклор, дијалект, итн.)	↓ Јавен ред, безбедност, чистење на снег и чистота
↑ Значајна историја и разновидност на атракции	↓ Надградби и не еколошка градби
↑ Единствено природно богатство и атракции	↓ Кадри со лоши професионални и јазични вештини
↑ Угостителство	↓ Недостаток на туристички информации и знаци
↑ Национален парк Пирин	↓ Недостаток на доволен број на сигурни онлајн информации
↑ Ексклузивни услови за природен туризам	↓ Презентација на традиции, обичаи и занаети
↑ Културни настани, манифестации, фестивали	↓ Недостаток на дијалог и јавно-приватни партнерства (ЈПП)
↑ Одлични услови за зимски и летен туризам	↓ Недостаток на места за паркирање
↑ Современа ски област и објекти	↓ Примена на двоен стандард при наметнување парични казни
↑ Условите за развој на спортски, религиозен, културно-историски, балнео-туризам	↓ Достапност на сообраќајни метежи во текот на зимската сезона
↑ Значајни религиозни локалитети	↓ Преку присуство во одредени периоди
↑ Професионалци во областа на туризмот	↓ Недостаток на лесно достапна повеќејазична дигитализирана
↑ Поволни услови на цени	
↑ Нова и модерна сместувачка база	
↑ Достапност на квалитетна храна и пијалоци	
↑ Разновидна забава и ноќен живот	
↑ Постоење на минерални води	
↑ Големи финансиски општински ресурси	

информација, вкл. преку мобилни апликации

- ↓ Прекумерно високи цени на храна, скијачки објекти и многу повеќе
- ↓ Несоодветен квалитет - цена
- ↓ Недостаток на спортски инфраструктура (базен, стадион, сала) и спортски услови
- ↓ Недостаток на разновидна храна надвор од зимската сезона
- ↓ Висок сезонски туризам
- ↓ Несигурноста на персоналот како резултат на сезоната
- ↓ Силна концентрација на комерцијалниот туризам
- ↓ Недоволен капацитет на скијачки објекти или недостаток на волја за оптимизација на постоечките
- ↓ Големи редици од луѓе пред ски лифтовите
- ↓ Злоупотреба на такси компании
- ↓ Слабо маркетинг и рекламирање во областа на културното и историското наследство
- ↓ Неподдржани културни споменици - приватна сопственост
- ↓ Недостаток на професионална визија за развој на туризмот
- ↓ Недостаток на стручен кадар во општинската администрација
- ↓ Недостаток на јавен превоз во градот и планината
- ↓ Недостаток на добри здравствени услуги
- ↓ Занемарени археолошки локалитети во многу лоша состојба
- ↓ Трендови во слабиот квалитет на туристичките услуги
- ↓ Постоење на нелојална конкуренција
- ↓ Лоши услови во планинските бунгалови
- ↓ Недостиг на добри услови за сместување во планински масиви

	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Тренд на лошото управување со НП "Пирин" ↓ Неискористен потенцијал на жичарата ↓ Неекспонирањена природни објекти ↓ Лошо означени пешачки патеки ↓ Нефлексибилно работно време за функционирање на спомениците на културата
--	---

МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ∞ Решавање на инфраструктурните проблеми и недостатоци, првенствено на изгледот, атмосферата и безбедноста (безбедни велосипедски и пешачки патеки, зелени површини, тротоари, осветлување, патишта) ∞ Ревизија и извештај за состојбата на пристапноста во урбаната средина преку експерименти и план за корективни активности ∞ Кампањи за наследство на знаење, обука, подигнување на културата на животната средина меѓу локалното население и младите ∞ Развој на туристичките текови преку целата година ∞ Развој на интегрирани културни, историски, спортски, балнео, природни, фестивалски, здравствени и други алтернативни видови на туризам ∞ Создавање заедничка туристичка дестинација со околните градови и села и културни и историски рутини ∞ Развој на интегрирани пакети со атракции од околните населби, вкл. и на територијата на соседните општини 	<ul style="list-style-type: none"> ↔ Уништување на природни живеалишта и живеалишта за време на проширување на скијачката област ↔ Политизација во областа на туризмот ↔ Продолжување на инфраструктурните недостатоци и обезбедување на лоши општински услуги ↔ Лошо планирање и управување со општинскиот буџет за туризам ↔ Недостаток на тимски менаџмент во општинската администрација ↔ Поделба во бизнисот и општеството со политичка приврзаност ↔ Континуирана конструкција без контрола на строги параметри ↔ Продолжување на поправките пред почетокот (и не по завршувањето) на зимската сезона ↔ Постоене на персонал со лоши професионални и јазични вештини ↔ Континуиран недостаток на туристички информации ↔ Продолжен недостаток на дијалог ↔ Постојаниот недостаток на јавно-приватни партнерства (ЈПП) ↔ Континуиран недостиг на места за паркирање

∞ Соодветни агресивни стратегии за маркетинг и рекламирање на соодветни пазари ∞ Барање начини за комплетирање на недовршени и опасни објекти (претворање во училишта, колеџи, университети, центри за обука) ∞ Зголемување на капацитетот на скијачките капацитети во Банско ∞ Проширување на ски-теренот во Добринице ∞ Оптимизирање на капацитетот на скијачките објекти без изградба на нови ∞ Дигитализирање и постојано ажурирање на туристичките информации ∞ Отворање на центар за практична стручна обука на кадри во туризмот ∞ Развивање на мобилни апликации за лесен пристап до туристичките потенцијали ∞ Унифициран информативен систем ∞ Создавање на јавно-приватни партнерства ∞ Обележување и ажурирање на информации за сите достапни објекти и настани во интернет-бази на податоци и апликации ∞ Употреба на алатки за кофинансирање на ЕУ преку развој на проекти ∞ Привлекување на повеќе и подолготрајни настани и настани на територијата на општината ∞ Професионално планирање на општински финансиски ресурси ∞ Подобро обележани постојните паркиралишта, поставување на нови и ревидирање на сообраќајниот план	↔ Придржување кон двоен стандард при наметнување парични казни и интеракција со граѓаните и бизнисите ↔ Продолжување на сообраќајниот метеж во текот на зимската сезона ↔ Висока сезона во туризмот ↔ Ниските цени и нелојалната конкуренција не им овозможуваат на хотелиерите да одвојат средства за одржување ↔ Континуирана нелојална конкуренција ↔ Постојан тренд на слаб квалитет на некои туристички услуги ↔ Неспоредлив секторска индустрија ↔ Не-еколошки начини за греење, деградација на животната средина ↔ Лоши услови во планинските колиби ↔ Туристички интерес за заштитени подрачја и движење на големи групи надвор од назначените патеки во нив ↔ Истребување на традиции и обичаи

- ∞ Истражување на нови извори на минерални води, вклучително и во Банско
- ∞ Подобрување на односот помеѓу цената и квалитетот во туризмот
- ∞ Експлоатација на огромниот потенцијал за археолошки туризам
- ∞ Повторно обединување на индустријата и поставување на стандарди
- ∞ Стратегија за туристичкиот потенцијал на жичарата
- ∞ Враќање на изгледот на прекрасен планински град
- ∞ Постојани обуки за да го претворат секој жител и член на персоналот во продавач и туристички водич
- ∞ Градење на повеќе објекти за семејства со деца (паркови, игралишта, други)
- ∞ Изградба на спортска инфраструктура (базен, стадион, сала) и разни спортски објекти
- ∞ Изградба на кино сала и мултифункционална сала за настани во затворен простор
- ∞ Изградба на продавници, демонстрации на занаетчи, реставрација на обичаи и занаетчиски музеј
- ∞ Вклучување на туристи во тематски вечери и во спроведувањето на обичаите
- ∞ Подготовка на стратегија и план за управување од меѓународен експертски тим, а не со сегашните методи
- ∞ Развој на стратегија за развој на туризмот на пролет, лето и есен
- ∞ Функционирање на јавен совет со претставници од сите општествени слоеви

- ∞ *Промотивни и тури за посетители со локален водич во одредено време*
- ∞ *Изработка на карти за навигација на туристички рути и патеки*
- ∞ *Инвестирање во обукана учениците за ослободување на потенцијалот на археолошкиот туризам во градот*
- ∞ *Вкрстено рекламирање на туристички локалитети*
- ∞ *Поттикнување на локално производство и употреба на туристички производи*

Заклучоците во табелата не се рангирани според важност, тежина или како квантитативен исход на студијата.

Во SWOT анализата е ставена речиси секоја препорака и коментар за испитаниците. Според насоките од нарачувачот не е потребно квантитативно димензија и споредување на мислењето на посетителите и жителите, за да се искаже проблем или открие можност за развој. Дури и само една единствена идеја може да има трајни последици за иднината на секторот преку соодветен развој и мултиплицирање.

Целта на студијата не е да се идентификуваат стратешките цели, приоритети и средства за исполнување на целите и приоритетите.

Анализата и извештајот претставуваат резиме на резултатите, што ќе придонесе за развој на туризмот од гледна точка на невладините организации и би послужило на општини, здруженија и невладини организации да развијат идеи и проекти во таа насока.

Институциите може да ги земат предвид резултатите од оваа студија и да ги ажурираат стратегиите за развој на туризмот со овие упатства.

3.7.2. Гевгелија (Блок 3)

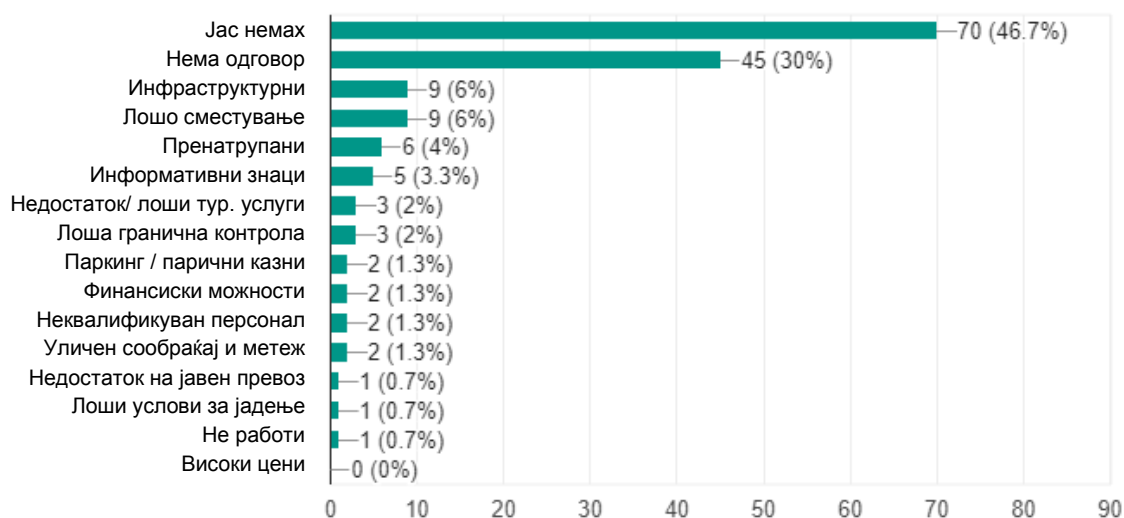
- Проблеми, силни страни и слабости на дестинацијата (Прашања # 10, 13 и 14)
- Однос со локалната и регионалната политика за планирање на туризмот во регионот (Прашање # 23)
- Можности за локален развој преку ставовите на посетителите (Прашање # 25)

Прашање # 10.

Целта на прашањето во овој блок е да ни даде јасна претстава за квантитативната димензија на проблемите што влијаеле на испитаниците. Прашањето исто така се користи како основа за SWOT да развие природен и културен туризам во општина Гевгелија и во прекуграничниот регион во целина, ако постои конкретно посочен одговор.

10. Кои се најчестите проблеми што се случуваат за време на вашиот одмор во двете дестинации?

150 responses

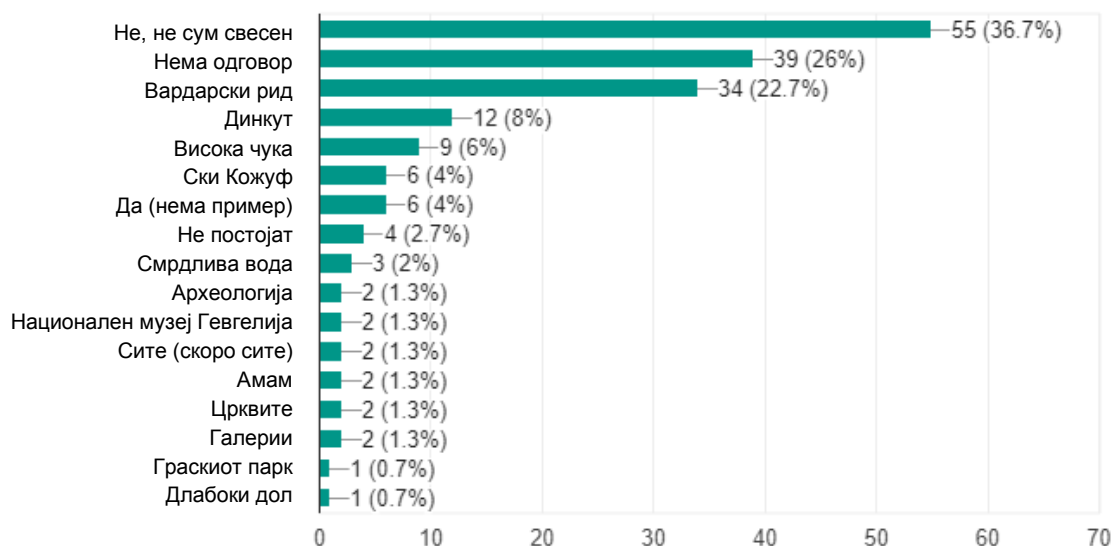
○ Управување со објекти (Прашање # 29)

Прашање # 29.

Целта на прашањето е да ни даде јасна претстава за слабо управувани локации кои се забележани за време на посетата на испитаниците. Прашањето исто така се користи како основа за SWOT да развие природен и културен туризам во општина Гевгелија и во прекуграничниот регион во целина, ако постои конкретно посочен одговор.

29. Дали знаете за туристички објекти за кои Општината не стопанисува добро со нив?

150 responses

SWOT АНАЛИЗА НА ОПШТИНА ГЕВГЕЛИЈА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
↑ Добра географска локација	↓ Инфраструктурни проблеми и недостатоци, претежно на изгледот, атмосферата и безбедноста (безбедни велосипедски и пешачки патеки, зелени површини, тротоари, осветлување, патишта) во Банско и Гевгелија
↑ Поволна клима	↓ Нефлексибилно работно време за функционирање на спомениците на културата
↑ Непосредна близина на Република Грција	↓ Недоволен број на настани и манифестации
↑ Постоење услови за ски туризам	↓ Кадар со лоши професионални и јазични вештини
↑ Транзит на 1 милион потенцијални посетители во непосредна близина	↓ Недостаток на знаци за туристички информации
↑ Услови за совршен одмор во Гевгелија	↓ Вандализам
↑ Добри традиции	↓ Недостаток на дијалог и јавно-приватни партнерства (ЈПП)
↑ Богата историја и култура	↓ Недоволно паркинг места во Гевгелија
↑ Културни и природни атракции	↓ Недостаток на туристичка мапа и водич за Гевгелија
↑ Угостителство	↓ Премногу високи цени за сместување и угостителство во Гевгелија
↑ Планина Кожуф	↓ Бавно и проблематично преминување на граничните премини за Бугарија
↑ Соработка за размена на искуства со партнери од Општина Банско	↓ Недостаток на јавен превоз до планината во Гевгелија
↑ Модерна ски област и објекти во Гевгелија	↓ Слаб маркетинг, рекламирање и промоции во двете општини
↑ Добар сместувачки капацитет	↓ Неподдржани културни споменици - приватна сопственост
↑ Достапност на квалитетна храна и пијалоци	↓ Занемарени археолошки локалитети во многу лоша состојба

	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Трендови во слабиот квалитет на туристичките услуги ↓ Низок капацитет за скијање и сместување ↓ Недостаток на информации за дополнителни услуги во Гевгелија ↓ Недостаток на спа услуги и базени ↓ Ниска еколошка култура на населението ↓ Недостаток на мислење и граѓанска позиција за прашања поврзани со туризмот (големо мнозинство од испитаниците не изразуваат мислење) ↓ Недостаток на политика за развој на туризмот ↓ Недостаток на дополнителни активности и туристички услуги ↓ Присуство на многу кучиња скитници во Гевгелија и Банско
--	---

МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ∞ Решавање на инфраструктурните проблеми и недостатоци, претежно на изгледот, атмосферата и безбедноста (безбедни велосипедски и пешачки патеки, зелени површини, тротоари, осветлување, патишта) во Банско и Гевгелија ∞ Заштита на природното наследство ∞ Когнитивни кампањи за наследството, обуки, зголемен на еколошката култура и заштита меѓу локалното население и младите ∞ Искористување на потенцијалот на природните ресурси ∞ Развој на интегрирани туристички производи ∞ Градење на јавно-приватни партнерства (ЈПП) 	<ul style="list-style-type: none"> ↔ Продолжени сообраќајни метежи во текот на зимската сезона во Банско ↔ Политизација во областа на туризмот ↔ Продолжување на инфраструктурните недостатоци и обезбедување на лоши општински услуги ↔ Лошо планирање и управување со општинскиот буџет за туризам ↔ Континуиран недостаток на туристички информации ↔ Постојаниот недостаток на јавно-приватни партнерства (ЈПП) ↔ Континуиран недостаток на места за паркирање во Банско ↔ Продолжување на нелојалната конкуренција во Банско ↔ Постојан тренд на слаб и слаб квалитет на некои туристички услуги

- ∞ Развој на интегрирани пакети со атракции од околните населби
  - ∞ Соодветни агресивни маркетинг реклами во социјалните и другите медиуми
  - ∞ Изградба на засолништа за кучиња скитници во Гевгелија
  - ∞ Донесување добри практики од други земји
  - ∞ Развивање на мобилни апликации за лесен пристап до туристички потенцијали
  - ∞ Означување и ажурирање на информациите за сите достапни објекти и настани во интернет бази на податоци и апликации
  - ∞ Употреба на инструменти за кофинансирање на ЕУ преку развој на проекти
  - ∞ Привлекување на повеќе и подолготрајни настани и настани на територијата на општината
  - ∞ Добро планирање на општинските финансиски ресурси и распределба на повеќе средства за култура
  - ∞ Изградба на нови културни објекти и инвестиции во сместувачки капацитети на планината Кожуф
  - ∞ Експлоатација на огромниот потенцијал за археолошки туризам
  - ∞ Формирање на здруженија на занаетчи и традиција
  - ∞ Изградба на повеќе атракции
  - ∞ Организирање на забавни настани за деца и возрасни
  - ∞ Воведување на трамвај во градот
  - ∞ Нудење туристички услуги во руралните домаќинства (рурален туризам)
  - ∞ Воспоставување на Правила, норми и стандарди за туристички локалитети
  - ∞ Развој на стратегија за развој на туризмот со акционен план и
- ↔ *Континуирана работа на општината без стратегија за развој на туризмот*
  - ↔ *Влошување на граничната контрола*
  - ↔ *Продолжување на вандализам и ниска еколошка култура на населението*

<p><i>годишни програми за туризам и култура</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ∞ Обезбедување на видео надзор за заштита на објектите ∞ Промотивни и истражувачки тури за ученици и студенти ∞ Изградба на пешачки патеки и рути ∞ Организирање спортски настани во планините ∞ Изградба на хиподром ∞ Вклучување на кулинарски туризам во еден заеднички производ 	
--	--

Заклучоците во табелата не се рангирани според важност, тежина или како квантитативен исход на студијата.

Во SWOT анализата е ставена речиси секоја препорака и коментар за испитаниците. Според насоките од нарачувачот не е потребно квантитативно димензија и споредување на мислењето на посетителите и жителите, за да се искаже проблем или открие можност за развој. Дури и само една единствена идеја може да има трајни последици за иднината на секторот преку соодветен развој и мултиплицирање.

Целта на студијата не е да се идентификуваат стратешките цели, приоритети и средства за исполнување на целите и приоритетите.

Анализата и извештајот претставуваат резиме на резултатите, што ќе придонесе за развој на туризмот од гледна точка на невладините организации и би послужило на општини, здруженија и невладини организации да развијат идеи и проекти во таа насока.

Институциите може да ги земат предвид резултатите од оваа студија и да ги ажурираат стратегиите за развој на туризмот со овие упатства.

3.8. Природно и културно наследство на дестинацијата (Блок 4)

3.8.1. Банско (Блок 4)

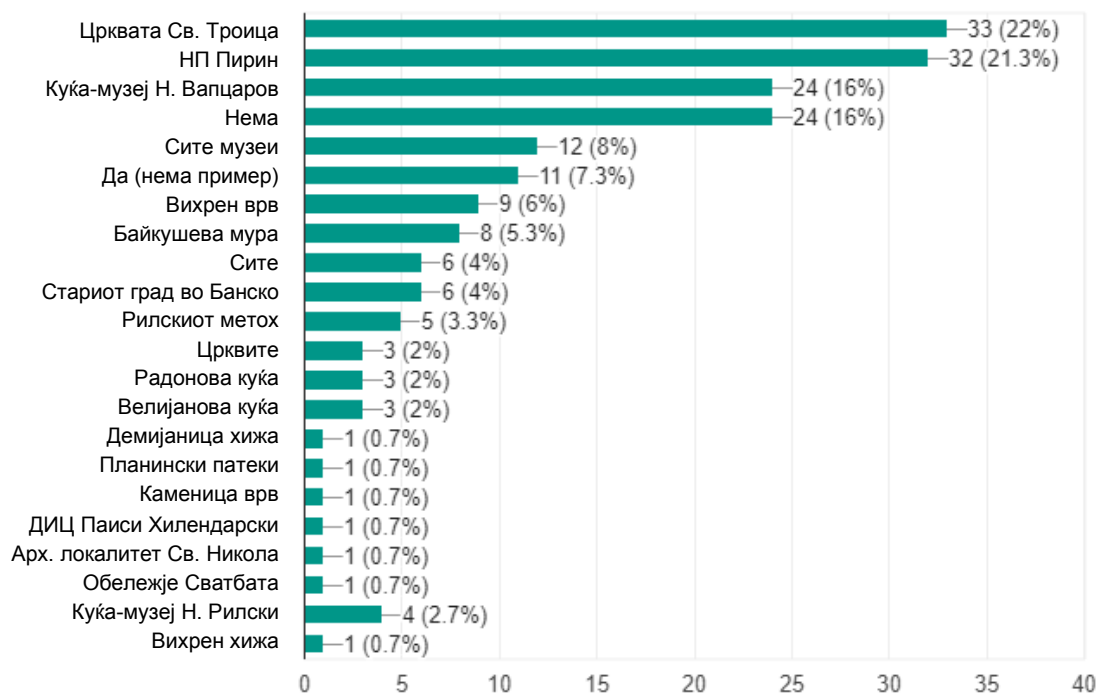
- Најинтересната туристичка атракција и највозбудливото место (Прашања # 15, 16 и 32)

Прашање # 15.

Во одговорот на ова прашање учествуваа сите 150 испитаници во општина Банско. Нејзината цел е да ги идентификува и да даде приоритет на туристичките локалитети од природното и културното наследство, со што ќе им помогне на засегнатите страни да ги насочат ресурсите и средствата и да ги планираат тековите. Исто така, придонесува важни информации во сумираната листа на сајтови во Глава 5 од извештајот.

15. Дали сте посетиле место со културно и природно наследство во општината? Ако е така, кое?

150 responses

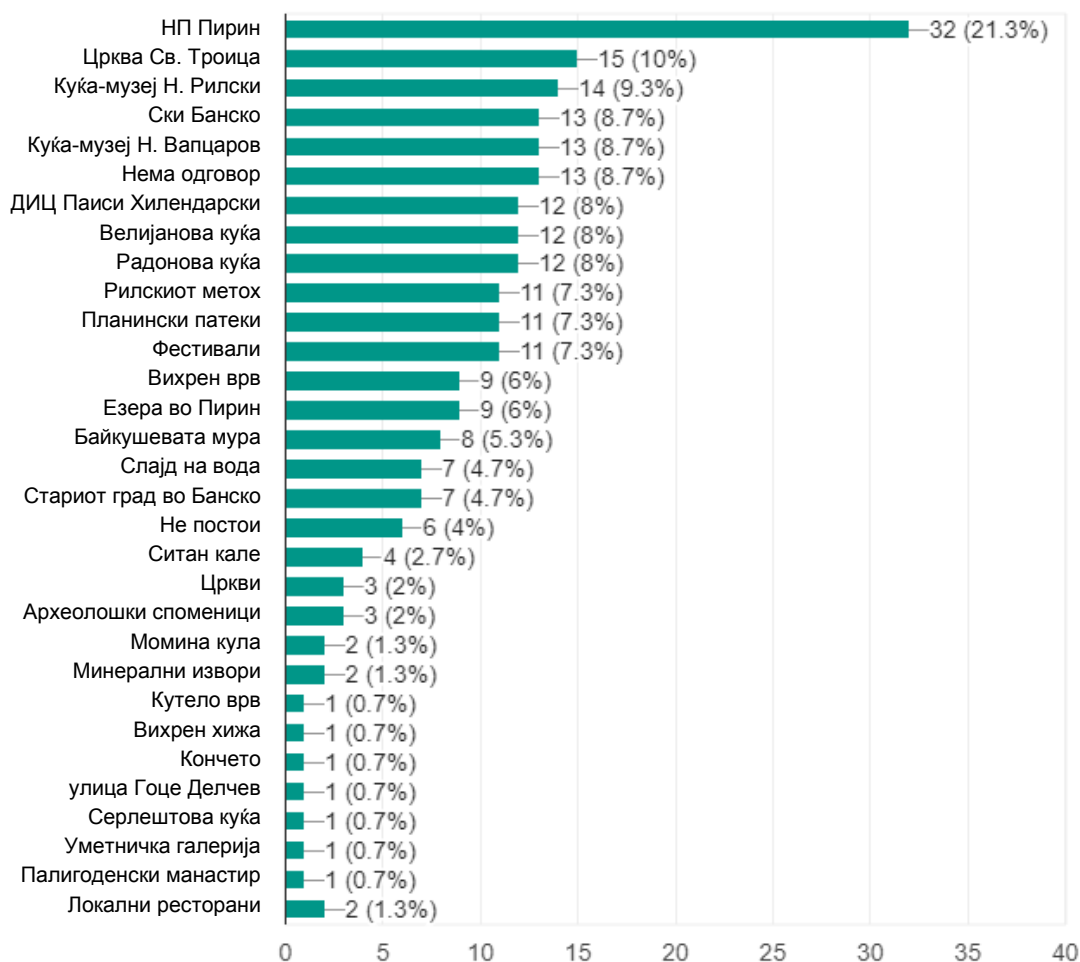

Прашање # 16.

Во одговорот на ова прашање учествуваа сите 150 испитаници во општина Банско. Нејзината цел е да се идентификува и рангира во важност најинтересната атракција за посетителите, а со тоа да им помогне на заинтересираните страни да ги канализираат ресурсите и средства и да планираат текови. Исто така, придонесува важни информации во сумираната листа на објекти во Глава 5 од извештајот.

16. Која е најинтересната туристичка атракција што ја посетивте или сметате дека е интересно да ја посетите за време на вашиот престој?

150 responses

Прашање # 32.

Што мислите дека е најинтересното и возбудливото место во општината?

Во одговорот на ова прашање учествуваа сите 150 испитаници во општина Банско. Нејзината цел е да состави листа на најинтересните и возбудливи места за посетителите, со што ќе им помогне на засегнатите страни да ги насочат ресурсите и средствата и да ги планираат тековите. Исто така, придонесува важни информации во сумираната листа на објекти во Глава 5 од извештајот.

▪ Црква Св. Троица ▪ На камбанаријата на Св. Троица ▪ Црква објекти ▪ Гробишната црква ▪ Куќа - музеј "Никола Вапцаров" ▪ Стариот град ▪ Куќа - музеј "Неофит Рилски" ▪ Историско наследство ▪ Споменик на Паисиј Хилендарски ▪ Пешачки области во градското подрачје ▪ Центарот на Банско ▪ Плоштад Никола Вапцаров ▪ Градски парк ▪ Фестивали ▪ Цез фестивал ▪ Кукеровата процесија ▪ Лизгалиште	▪ Меани ▪ Бајкушева Мура ▪ Ски област Банско ▪ Пирин планина ▪ Парк Пирин ▪ Планински патеки ▪ Излети над градот ▪ Попово Езеро ▪ Езера во Пирин ▪ Бандеришка Полјана ▪ Град Добринице ▪ Античка тврдина "Свети Никола" ▪ Врвот Вихрен и погледите од него ▪ Погледи од врвовите во Пирин ▪ Тодорка врв ▪ Врв Безбог ▪ Долината на реката Места ▪ Всеко место во општината

- Очекување и задоволување на природното и културното наследство по групи објекти и услуги (Прашање # 17)

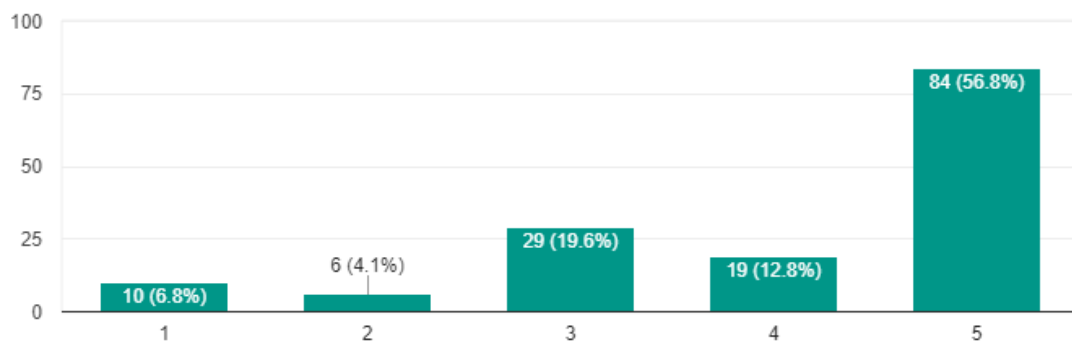
Прашање # 17.

Очекувања и задоволство на **спомениците** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата се високи, но задоволството не го надминува. Заклучокот е дека посетителите се **МНОГУ** задоволни со расположливите **споменици** во општината.

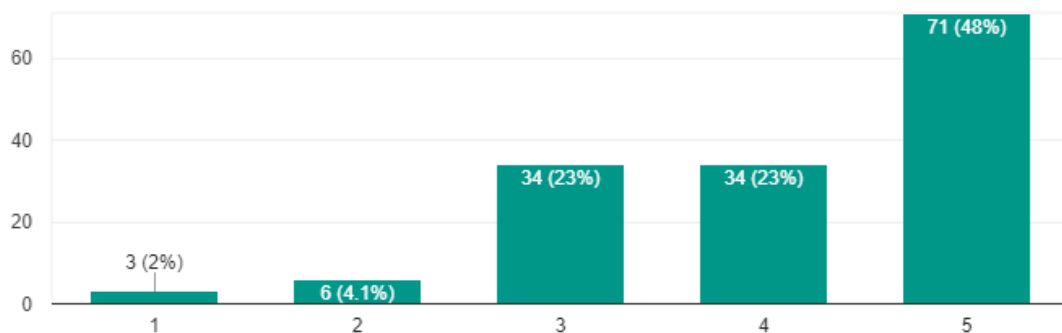
17. Какви беа вашите очекувања од споменици на територијата на општина Банско?

148 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните споменици на територијата на општина Банско?

148 responses

Прашање # 17.

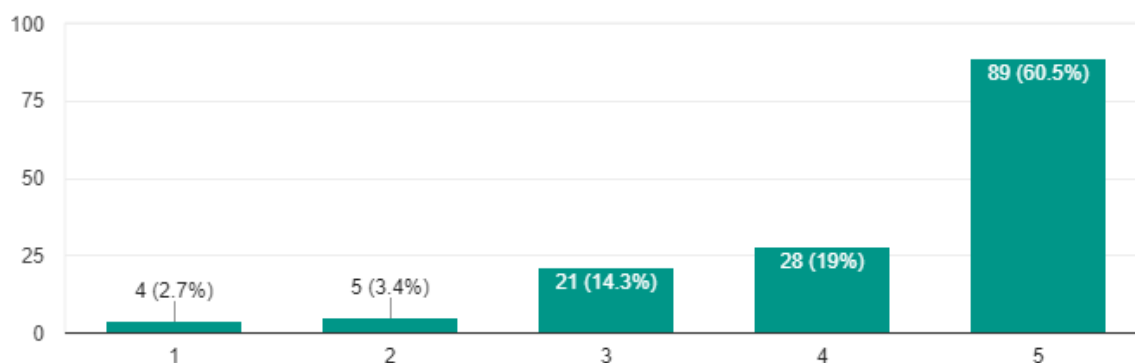
Очекување и задоволство на **историските градби** на територијата на општина Банско.

Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата се високи (60,5%), но задоволството не го надминува. Заклучокот е дека посетителите се **МНОГУ** задоволни со расположливите **историски градби** во општината, но вкупниот број на просечни и добро задоволни го надминува бројот.

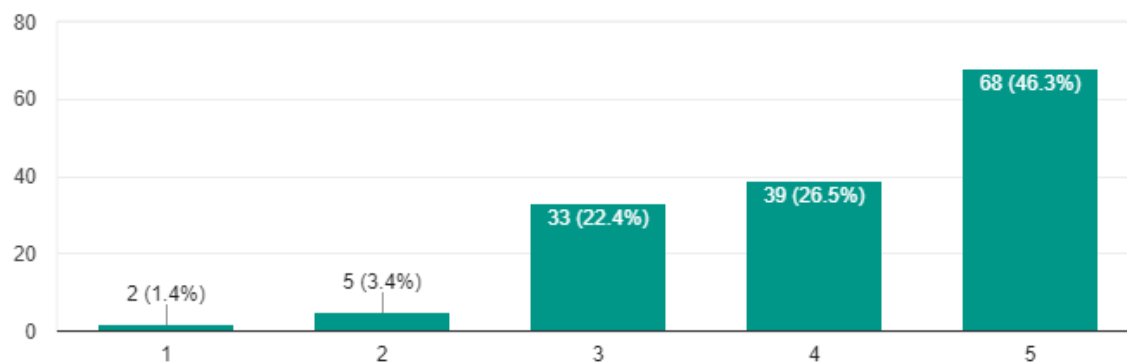
17. Какви беа вашите очекувања од историските градби на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните историски градби на територијата на општина Банско?

147 responses

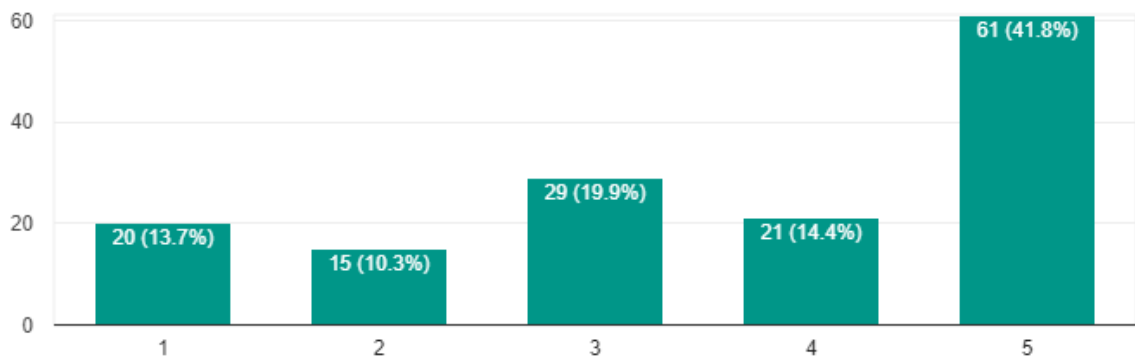
Прашање # 17.

Очекување и задоволство на **ископини и згради од разни историски периоди / ископувања** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е (41,8%), но задоволството не го надминува. Заклучокот е дека посетителите се **СРЕДНИ И СЛАБО** задоволни со достапните **ископини и згради од разни историски периоди / ископувања** во општината.

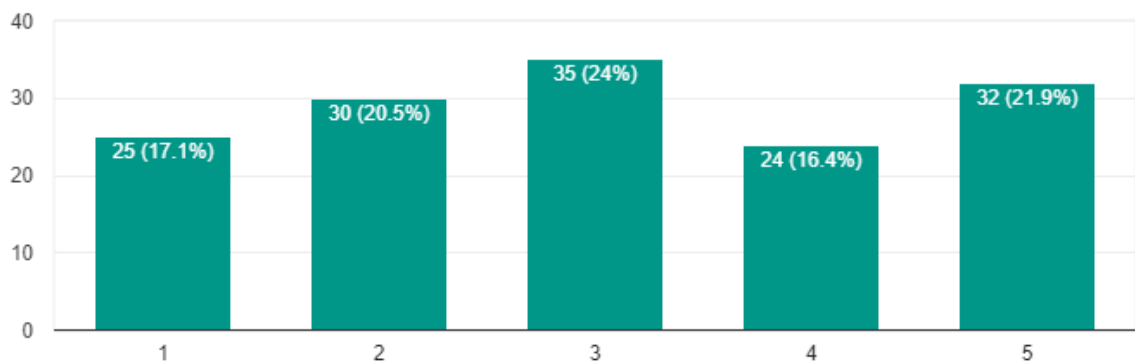
17. Какви беа вашите очекувања од ископини и згради од разни историски периоди / ископувања на територијата на општина Банско?

146 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните ископини и згради од разни историски периоди / ископувања на територијата на општина Банско?

146 responses

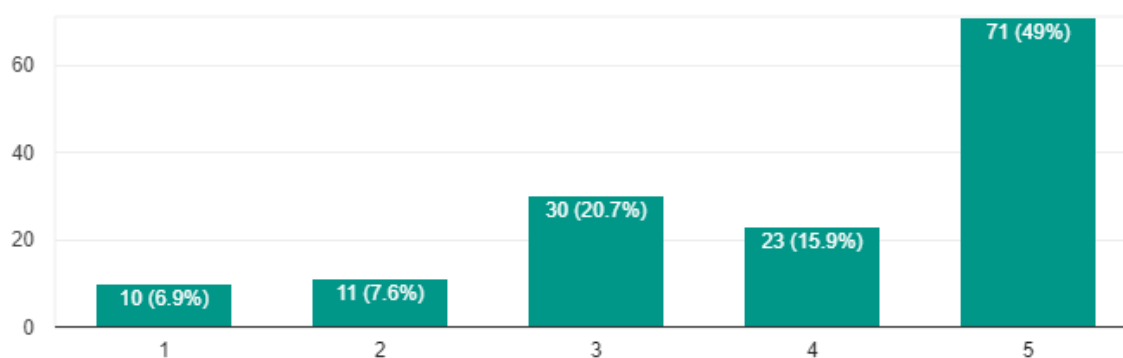

Прашање # 17.

Очекување и задоволување на достапните **културни населби** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето. Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (49%), но задоволството не го надминува падот. Заклучокот е дека посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните **културни населби** во општината, но за мнозинството останува **ВИСОКО**.

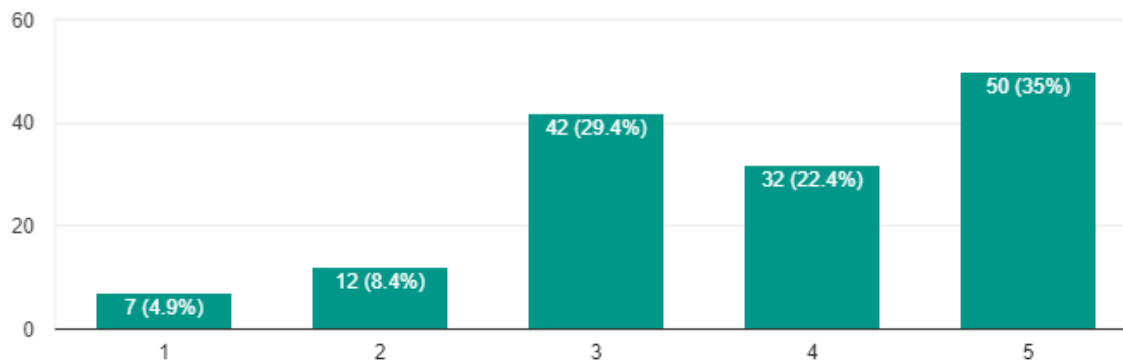
17. Какви беа вашите очекувања од културните населби на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните културни населби на територијата на општина Банско?

143 responses

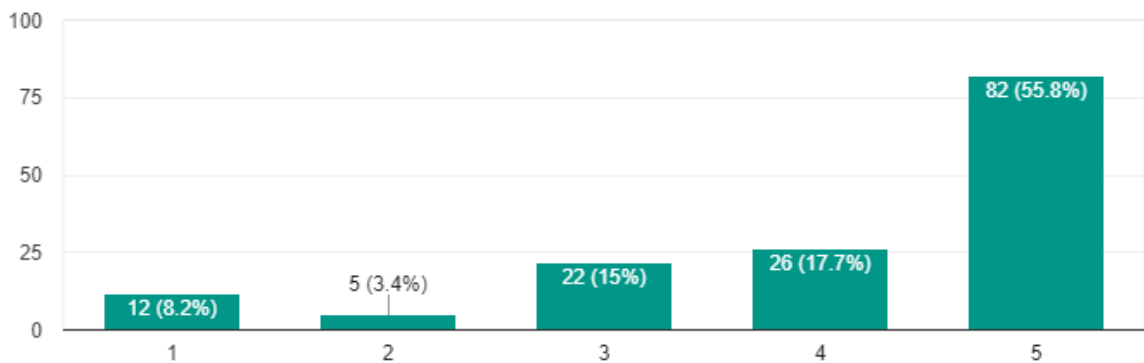
Прашање # 17.

Очекувања и задоволство на **античката архитектура (згради, мостови, знаци, и тн.)** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (55,8%), но задоволството не го надминува, но опаѓа на 43,2%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **МНОГУ** задоволни со постоечката **античка архитектура (згради, мостови, знаци, и тн.)** во општината..

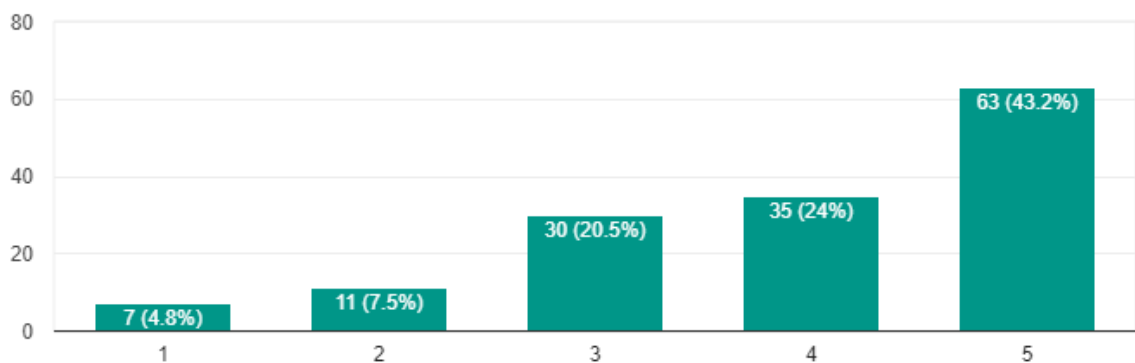
17. Какви беа вашите очекувања од античката архитектура (згради, мостови, знаци, и тн.) на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните античка архитектура (згради, мостови, знаци, и тн.) на територијата на општина Банско?

146 responses

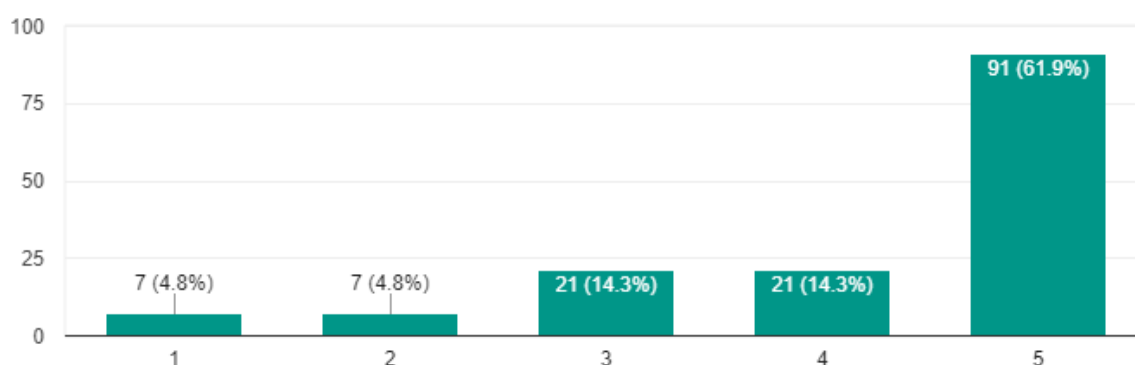
Прашање # 17.

Искуство и задоволство на **музеите и збирките** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата за одделни случаи покажува дека мнозинството е високо (61,9%), но задоволството не го надминува, но тоа е 51%. **Многу** е да се види дека посетителите се задоволни со **музеите и збирките** во музеите.

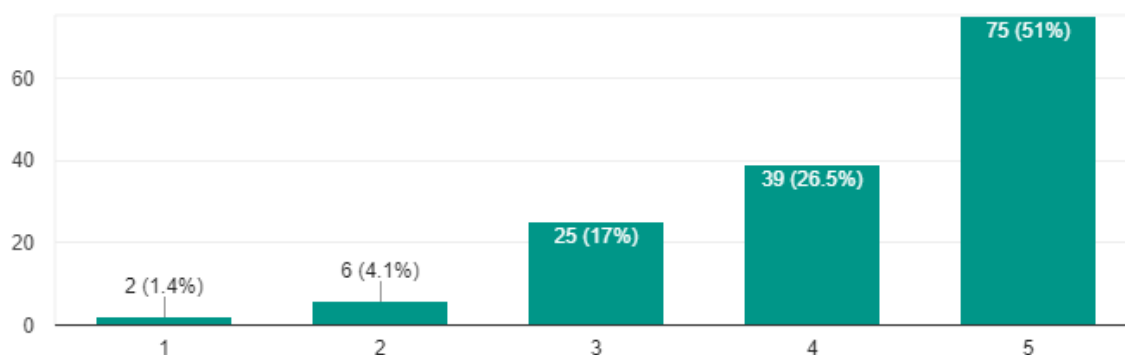
17. Какви беа вашите очекувања од музеите и збирките на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните музеи и збирки на територијата на општина Банско?

147 responses

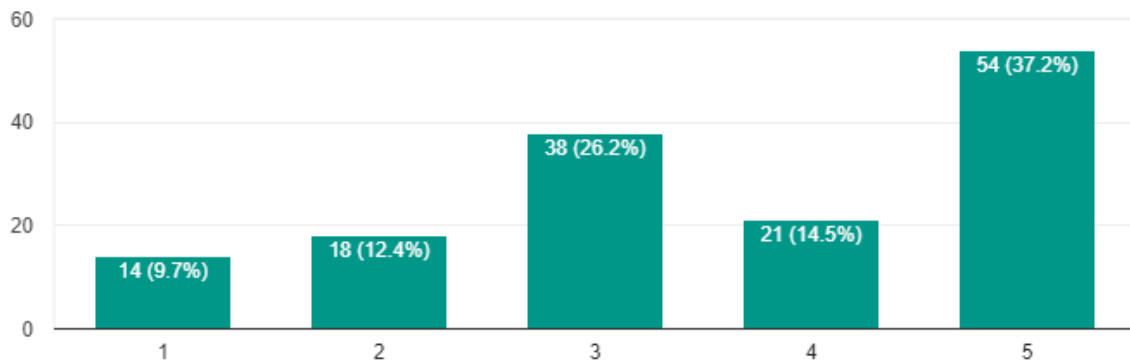

Прашање # 17.

Искуство и задоволство на **отворени јавни уметност и скулптури** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето. Студијата за конкретни случаи покажува дека мнозинството се високи (37,2%), но задоволството не го надминува, но се намалува на 36,6%. Заклучувањето е дека поголемиот дел од посетителите се **ВИСОКИ и СРЕДНО** задоволни со достапните **отворени јавни уметности и скулптури** во општината.

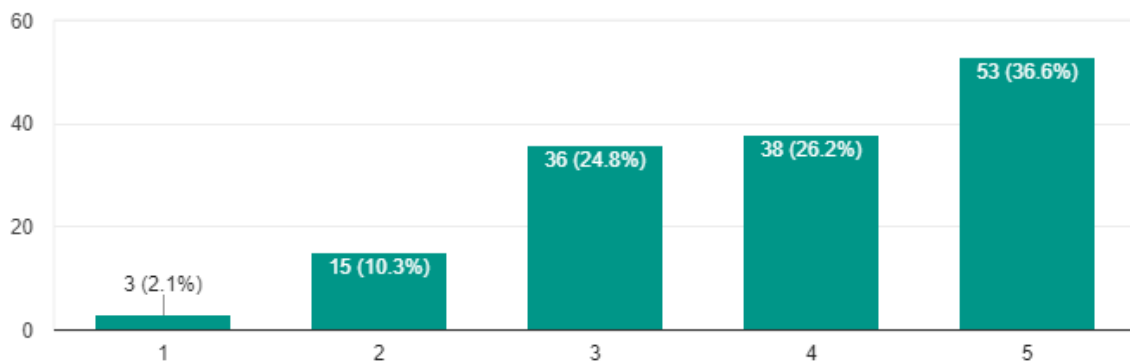
17. Какви беа вашите очекувања од отворени јавни уметност и скулптури на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните отворени јавни уметност и скулптури на територијата на општина Банско?

145 responses

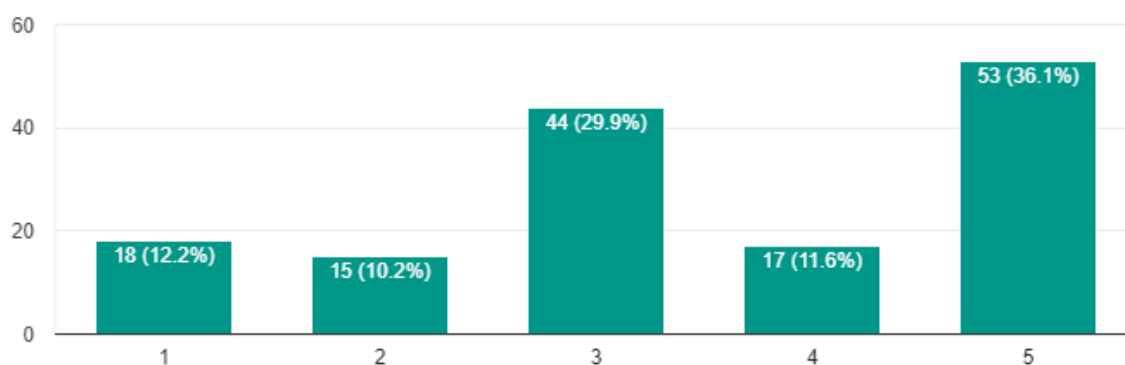
Прашање # 17.

Очекување и задоволување на **галериите** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата покажува дека очекувањата на поголемиот дел од публиката е висока (36,1%), но задоволството не го надминува, но се намалува на 26%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетители задоволни со достапните **галерии**.

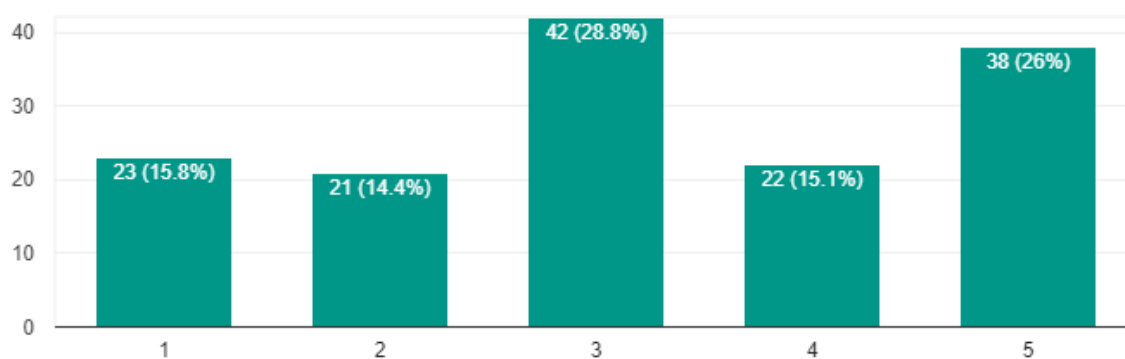
17. Какви беа вашите очекувања од галериите на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните галерии на територијата на општина Банско?

146 responses

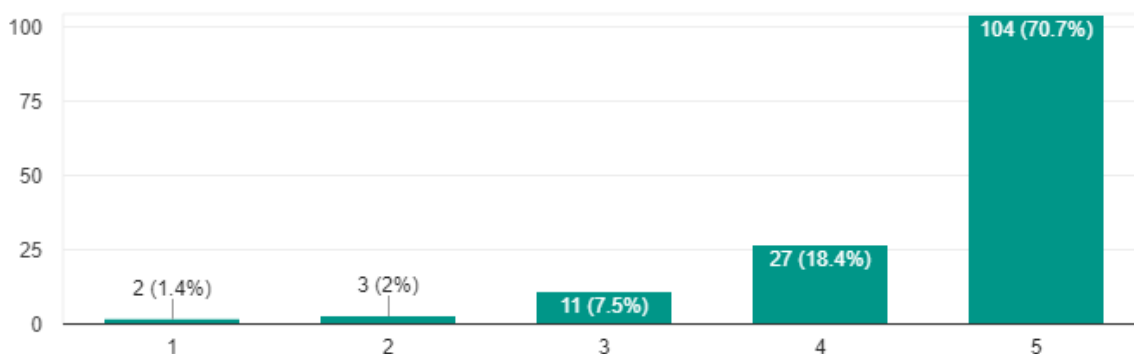

Прашање # 17.

Очекувања и задоволство од **природата и патиштата на природата** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето. Студијата во овој случај јасно покажува дека мнозинството е со висок (70,7%) а задоволството надминува 90%. Заклучувањето е поголем дел од бројот на посетители е **ИСКЛУЧИТЕЛНО ВИСОКО** задоволни со **природата и патиштата на природата**.

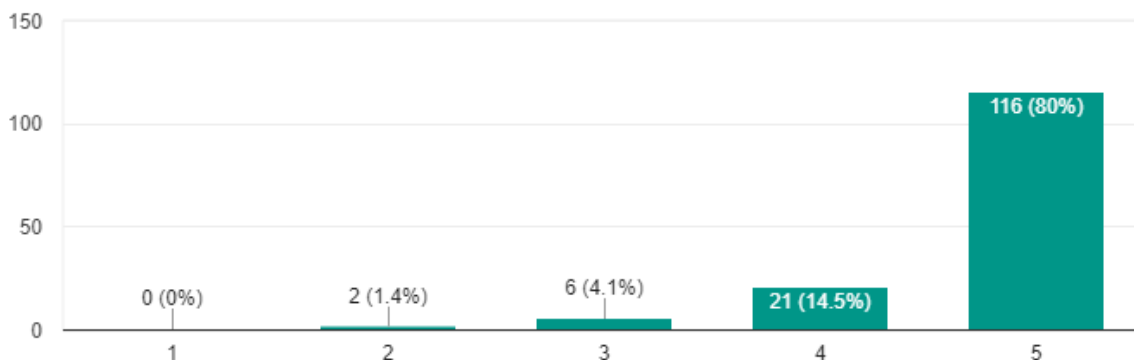
17. Какви беа вашите очекувања од природата и патиштата на природата на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните природа и патиштата на природата на територијата на општина Банско?

145 responses

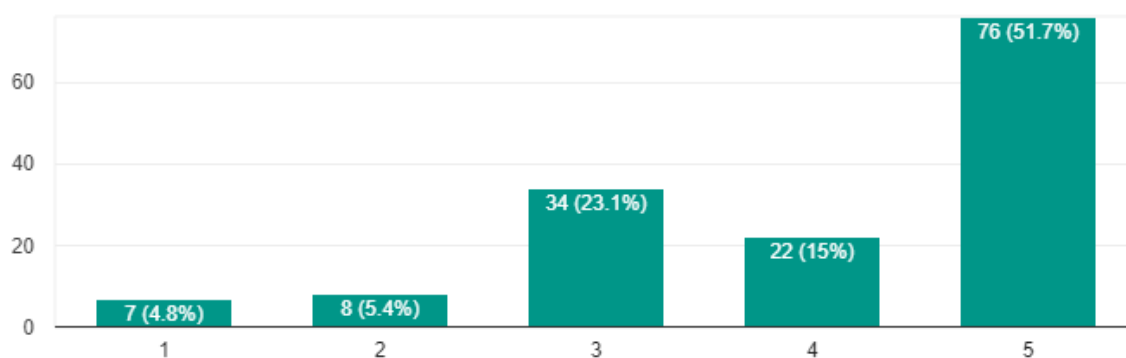
Прашање # 17.

Очекување и задоволство од присуството на **уметност (музика / танци)** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (71,7%), а задоволството го надминува до 56,5%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧИТЕЛНО ВИСОКО** задоволни со достапната **уметност (музика / танци)** во општината.

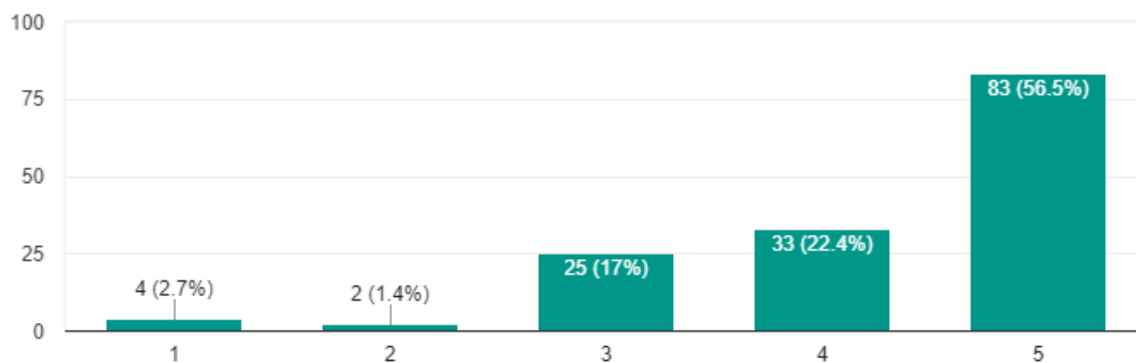
17. Какви беа вашите очекувања од уметност (музика / танци) на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните уметност (музика / танци) на територијата на општина Банско?

147 responses

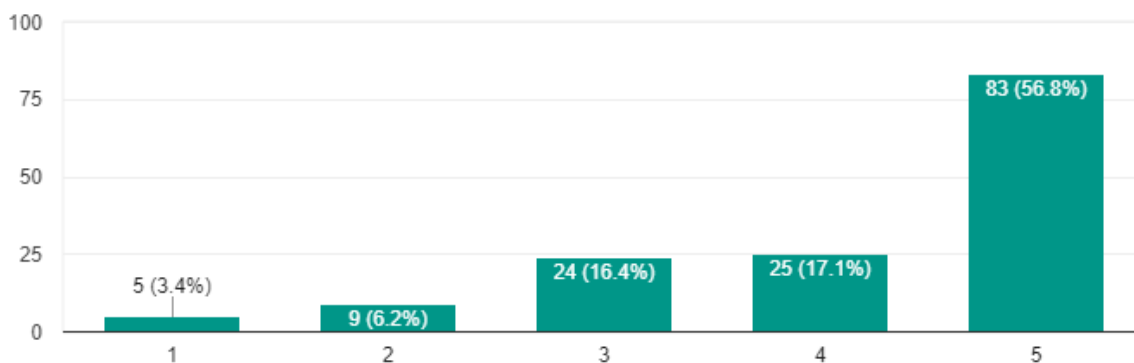

Прашање # 17.

Очекување и задоволство со **архитектурата** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето. Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (56,8%), а задоволството го надминува, до 58,2%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧИТЕЛНО ВИСОКО** задоволни со достапната **архитектура** во општината.

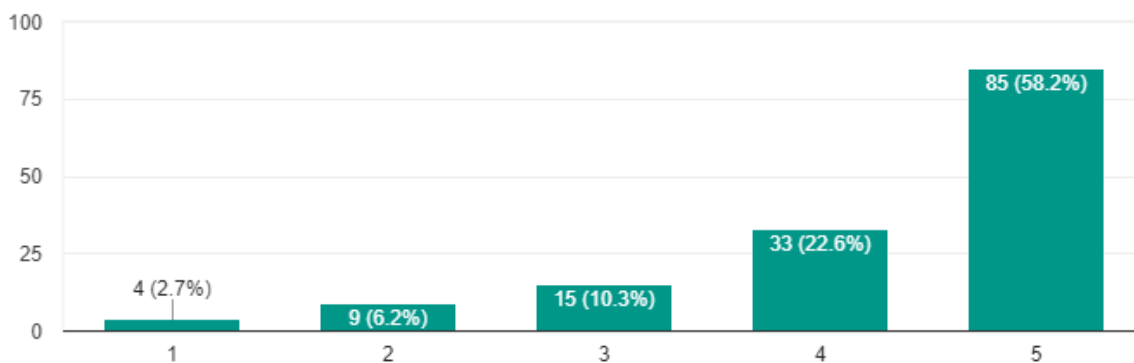
17. Какви беа вашите очекувања од архитектурата на територијата на општина Банско?

146 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните архитектура на територијата на општина Банско?

146 responses

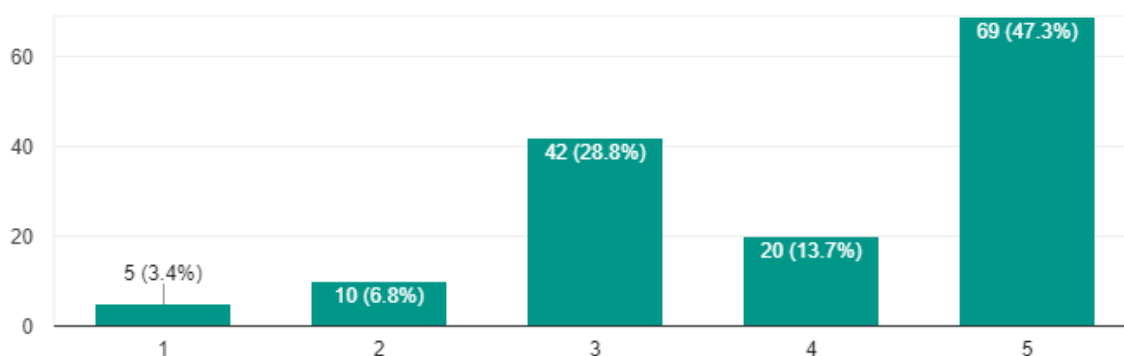
Прашање # 17.

Очекување и задоволување на **занаети / таленти** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (47,3%), но задоволството не го надминува, но се намалува на 35,9%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ДОБРО** задоволни со достапните **занаети / таленти** во општината.

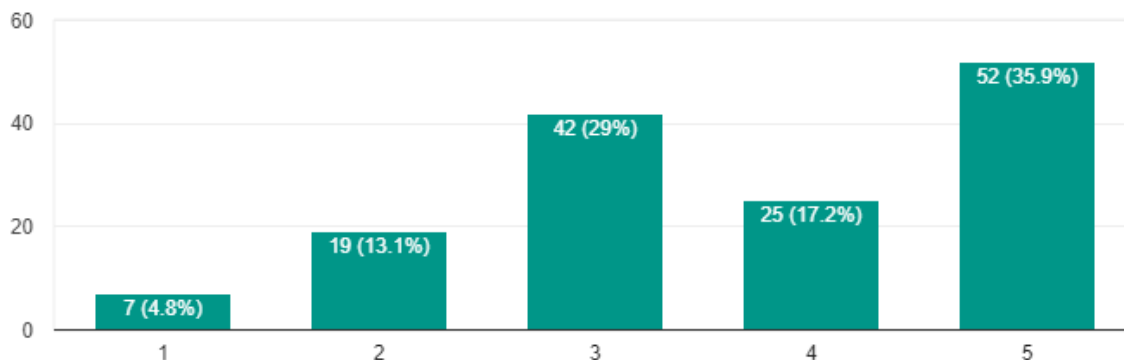
17. Какви беа вашите очекувања од занаети / таленти на територијата на општина Банско?

146 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните занаети / таленти на територијата на општина Банско?

145 responses

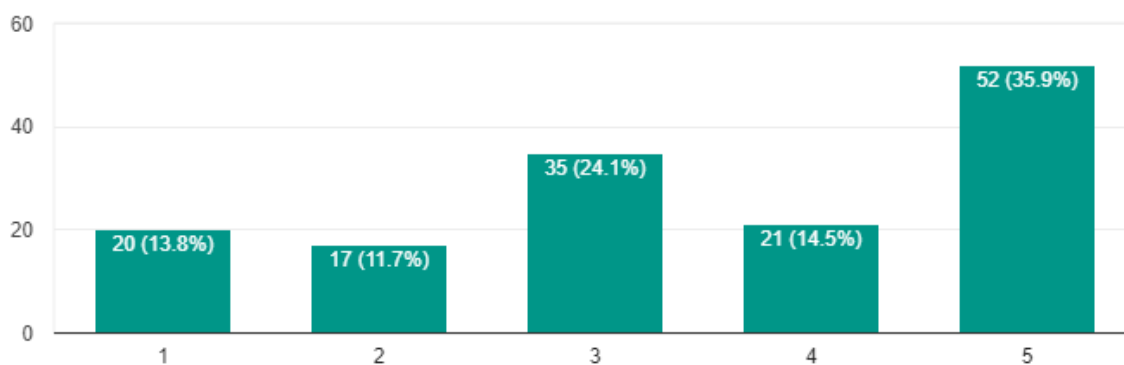
Прашање # 17.

Очекувања и задоволство на **театри и концертни сали** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (35,9%), но задоволството не го надминува, па дури и паѓа на 25,5%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните **театри и концертни сали** во општината.

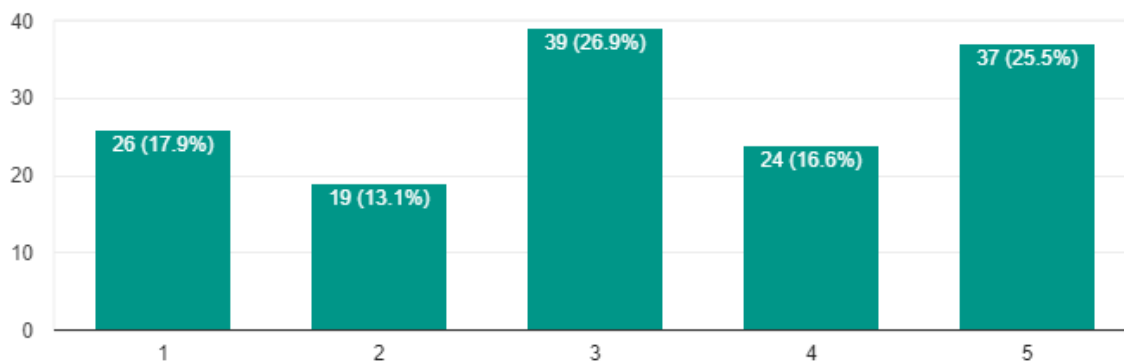
17. Какви беа вашите очекувања од театри и концертни сали на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните театри и концертни сали на територијата на општина Банско?

145 responses

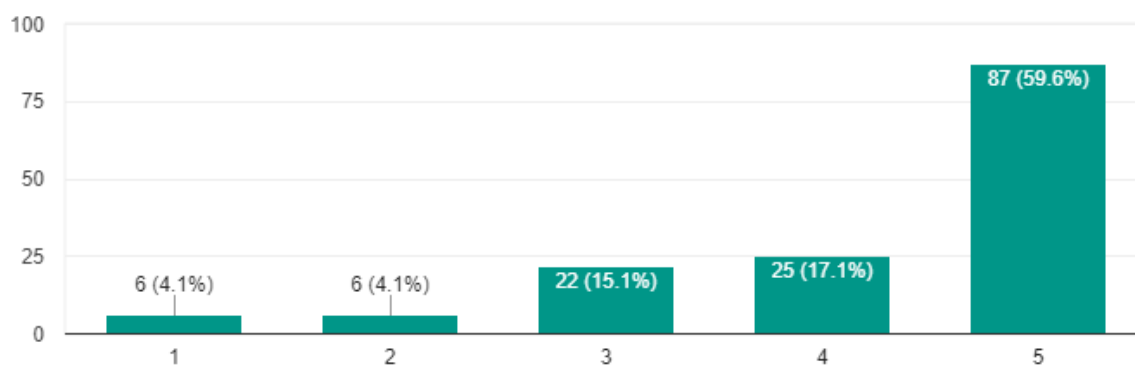
Прашање # 17.

Очекувања и задоволство од **фестивали / настани / саеми / локални пазари** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (59,6%), а задоволството го надминува, до 69%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧЕТЕЛНО ВИСОКИ** задоволни со достапните **фестивали / настани / саеми / локални пазари** во општината.

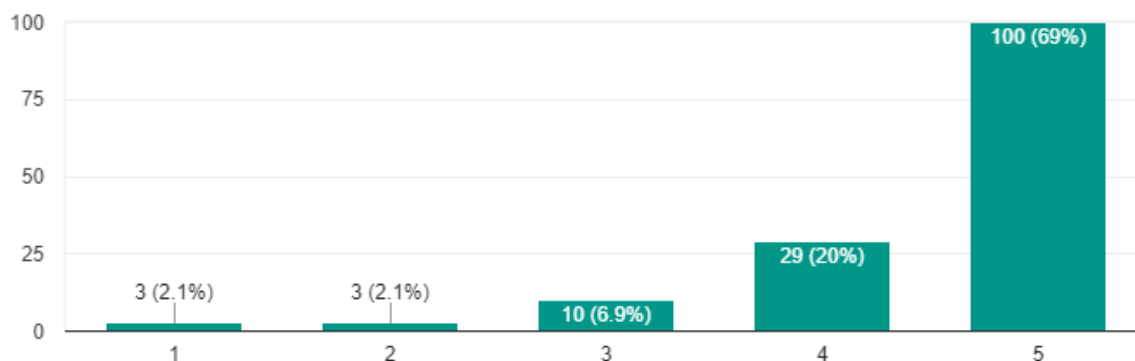
17. Какви беа вашите очекувања од фестивали / настани / саеми / локални пазари на територијата на општина Банско?

146 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните фестивали / настани / саеми / локални пазари на територијата на општина Банско?

145 responses

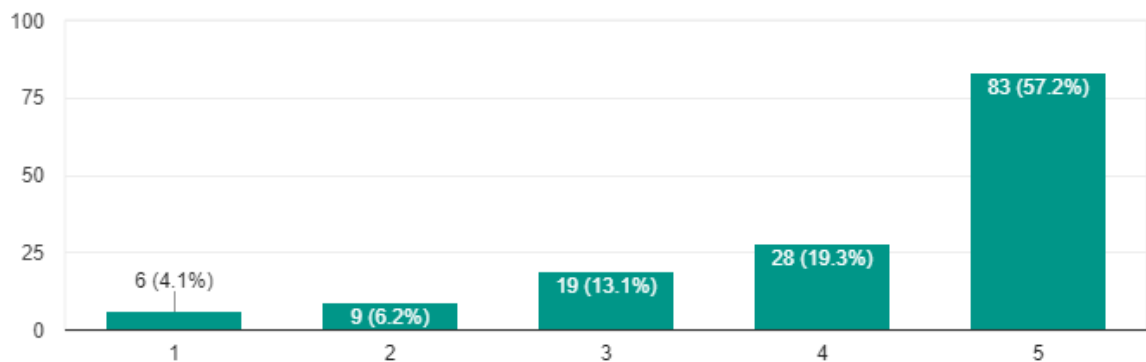
Прашање # 17.

Очекување и задоволство на **историските луѓе** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (57,2%), но задоволството не го надминува и паѓа на 52,8%. Заклучокот е дека мнозинството посетители се **ВИСОКО** задоволни со присуството на **историски луѓе** во општината.

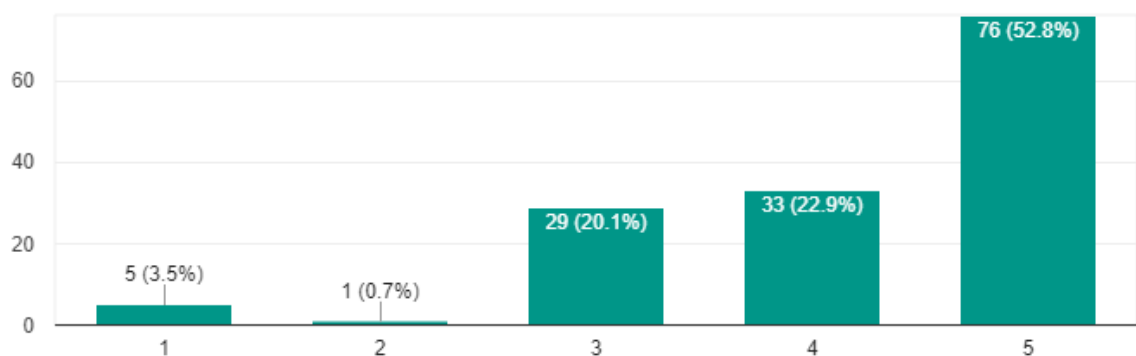
17. Какви беа вашите очекувања од историските луѓе на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните историските луѓе на територијата на општина Банско?

144 responses

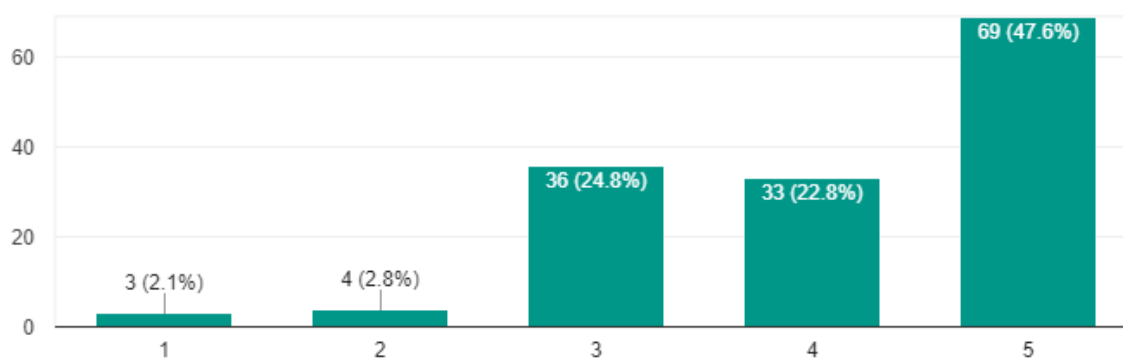

Прашање # 17.

Очекувања и задоволство на **историските и културните центри** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето. Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството е високо (47,6%), но задоволството не го надминува, но паѓа на 34,5%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со постојните **историски и културни центри** во општината.

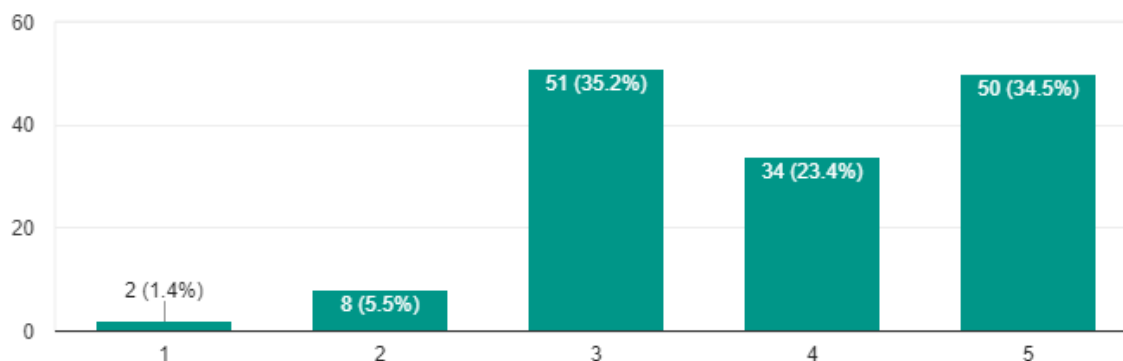
17. Какви беа вашите очекувања од историските и културните центри на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните историски и културните центри на територијата на општина Банско?

145 responses

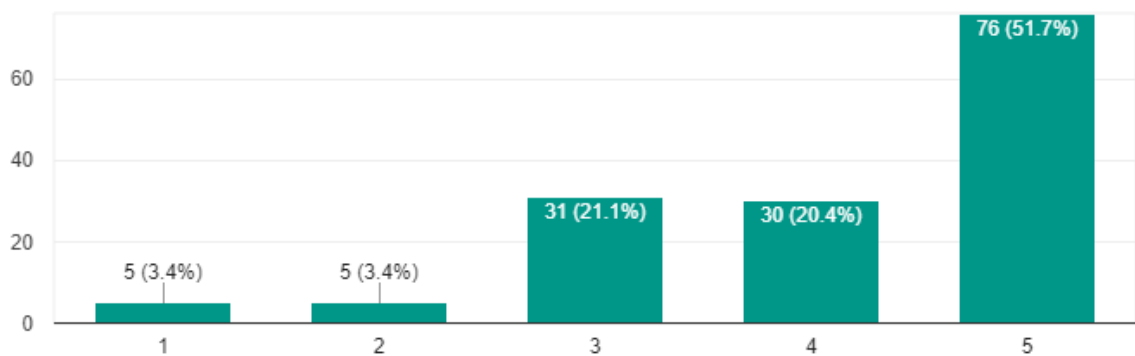
Прашање # 17.

Очекување и задоволување на **верските места** на територијата на Општина Банско. Една од нив е најниска и пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (51,7%), а задоволството го надминува до 64,6%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧЕТЕЛНО ВИСОКИ** задоволни со расположивите **верски места** во општината.

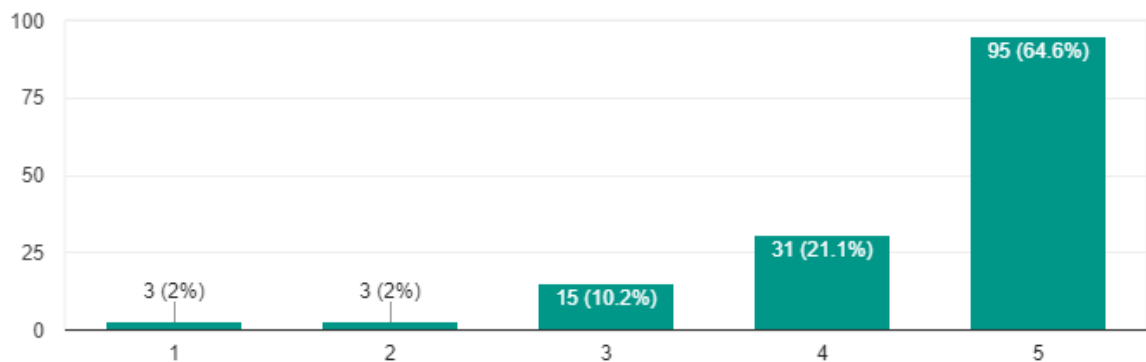
17. Какви беа вашите очекувања од верските места на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните верски места на територијата на општина Банско?

147 responses

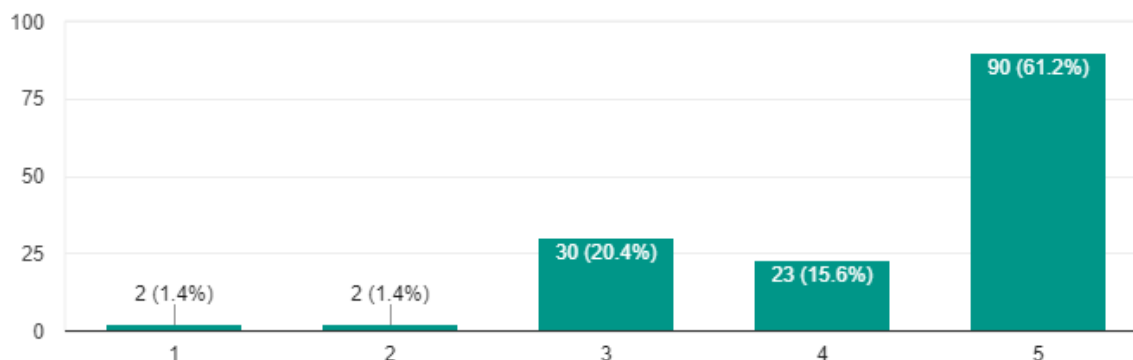
Прашање # 17.

Очекување и задоволување на **добра храна** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (61,2%), но задоволството не го надминува и паѓа на 46,9%. Заклучокот е дека мнозинството посетители се **МНОГУ** задоволни со достапноста на **добра храна** во општината.

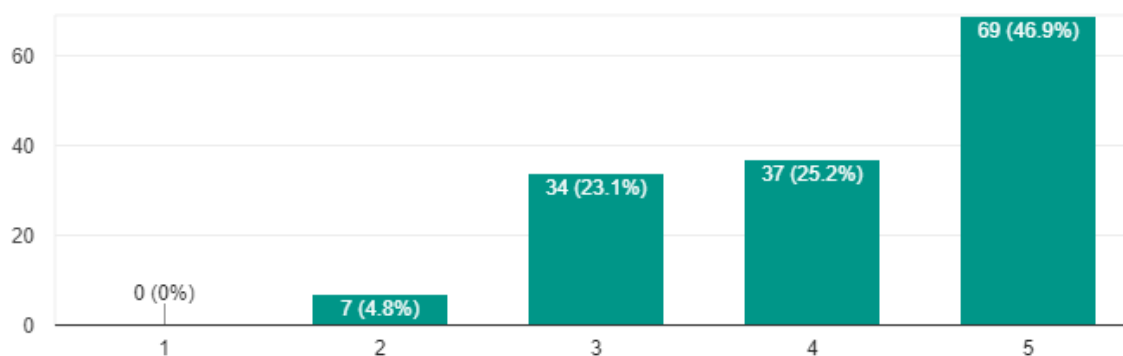
17. Какви беа вашите очекувања од добра храна на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните храна на територијата на општина Банско?

147 responses

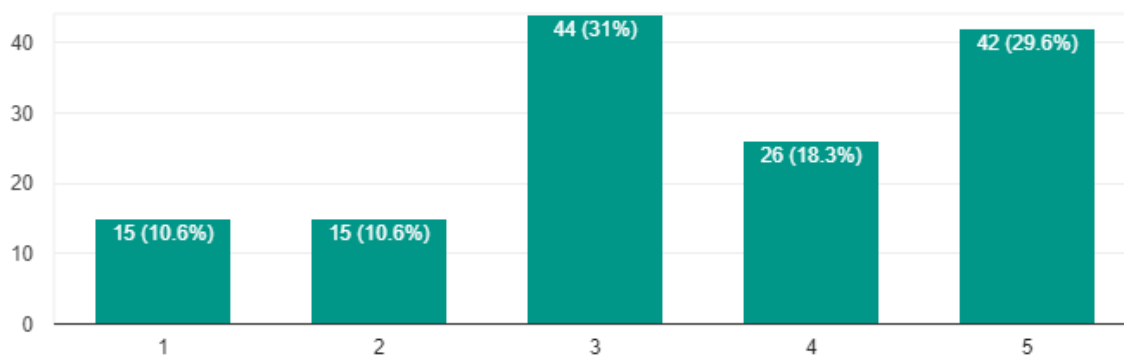
Прашање # 17.

Очекување и задоволување на добри услови за **шопинг** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (46,9%), но задоволството не го надминува и нагло опаѓа до 29.6%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапноста на добри услови за **шопинг** во општината.

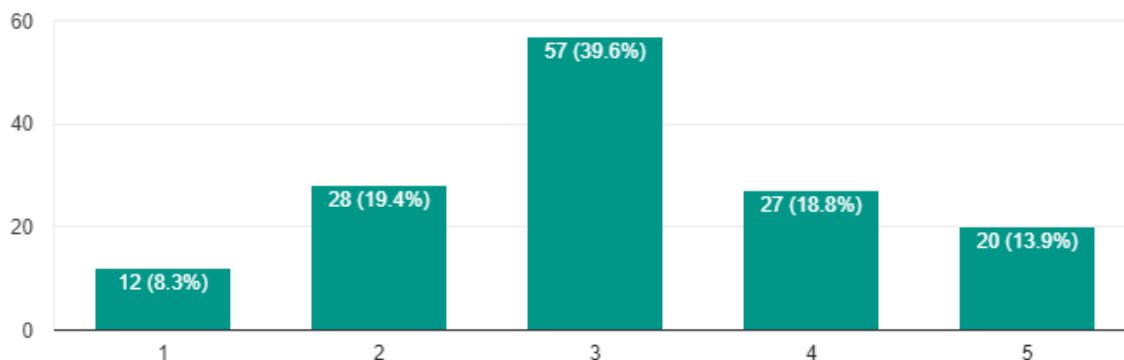
17. Какви беа вашите очекувања од добри услови за шопинг на територијата на општина Банско?

142 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните услови за шопинг на територијата на општина Банско?

144 responses

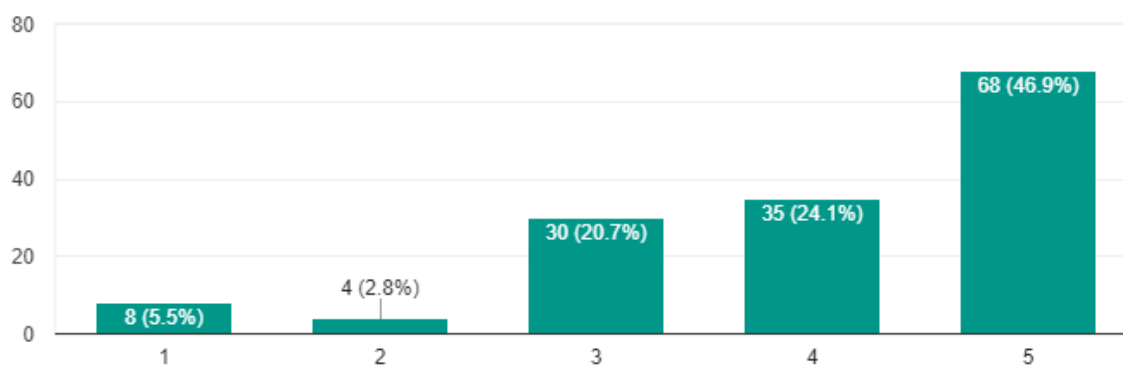
Прашање # 17.

Навивање и задоволство со **информативни центри** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (46,9%), но задоволството не го надминува, а опаѓа до 27.6%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со **информативните центри** достапни во општината.

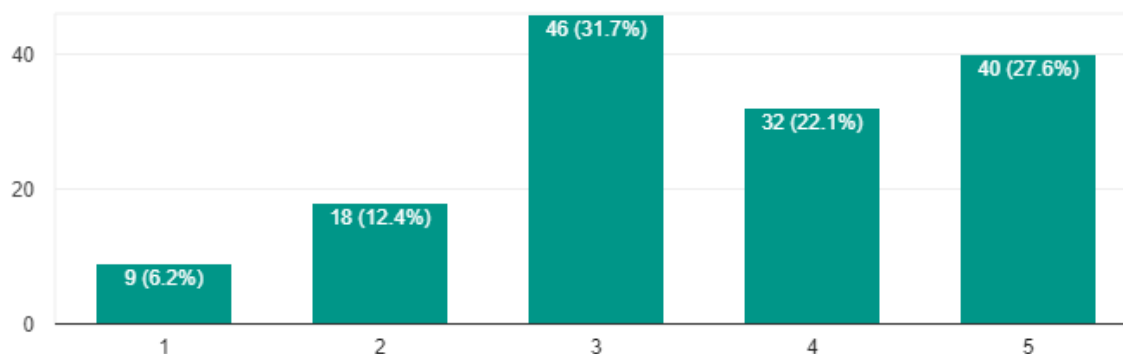
17. Какви беа вашите очекувања од информативни центри на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните информативни центри на територијата на општина Банско?

145 responses

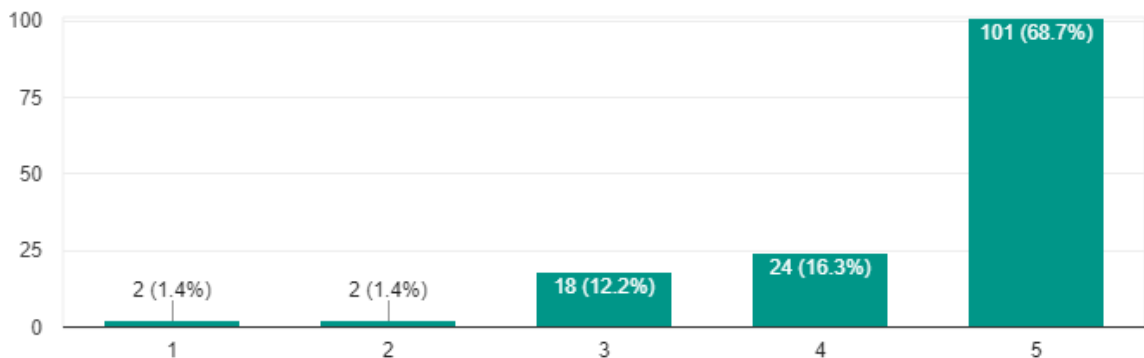
Прашање # 17.

Очекување и задоволство на **атмосферата и луѓето** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (68.7%), но задоволството не го надминува и падот до 60.5%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ВИСОКО** задоволни со достапната **атмосфера и луѓето** во општината.

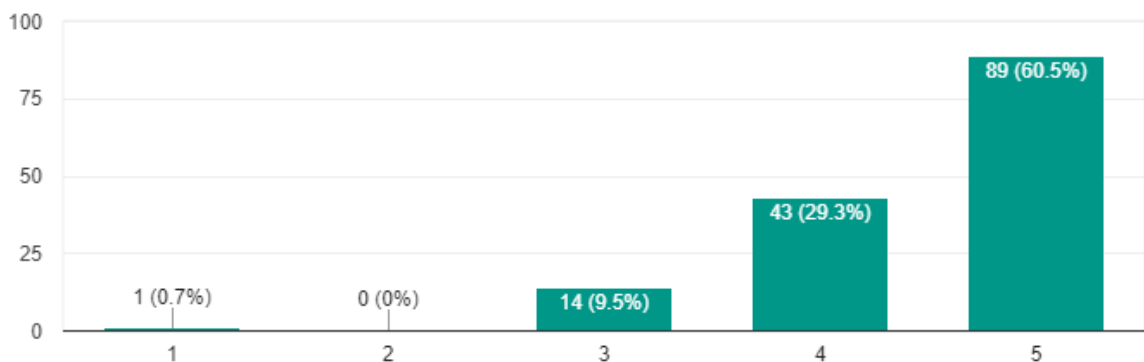
17. Какви беа вашите очекувања од атмосферата и луѓето на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните атмосфера и луѓе на територијата на општина Банско?

147 responses

Прашање # 17.

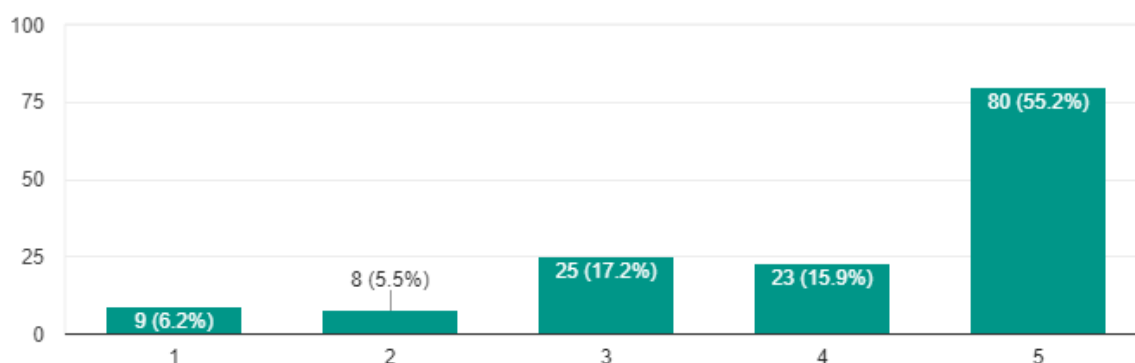
Очекување и задоволство од постоечките **демонстрации на животот и занаетите** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (55.2%), но задоволството не го надминува, дури падот е катастрофален до 29.9%.

Заклучокот е дека мнозинството од посетителите се **СЛАБО И СРЕДНО** задоволни од достапните **демонстрации на бит и занаети** во општината.

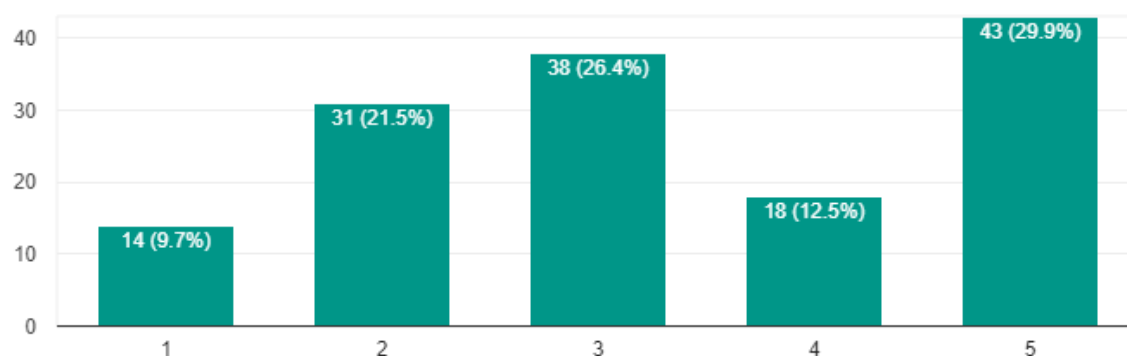
17. Какви беа вашите очекувања од демонстрации на живот и занаети на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните демонстрации на животот и занаетите на територијата на општина Банско?

144 responses

Прашање # 17.

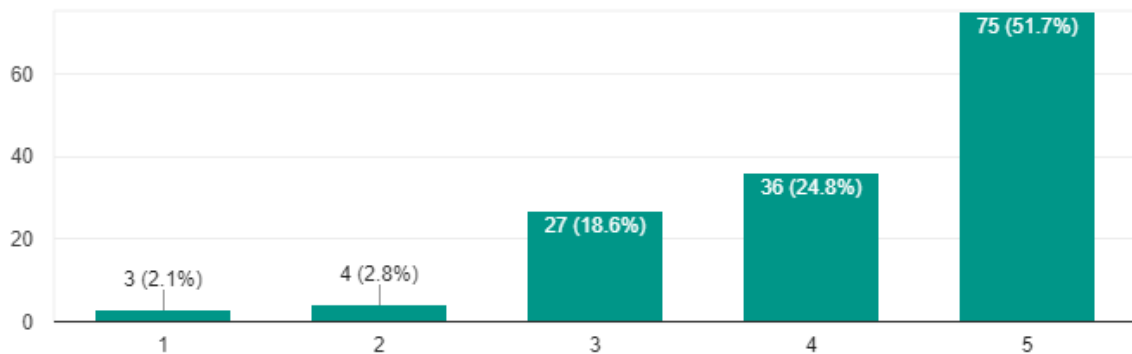
Очекување и задоволство од **достапното опкружување** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (51,7%), но задоволството не го надминува, дури падот е катастрофален до 22.8%.

Заклучокот е дека мнозинството од посетителите се **СЛАБО И СРЕДНО** задоволни од **достапната средина** во општината.

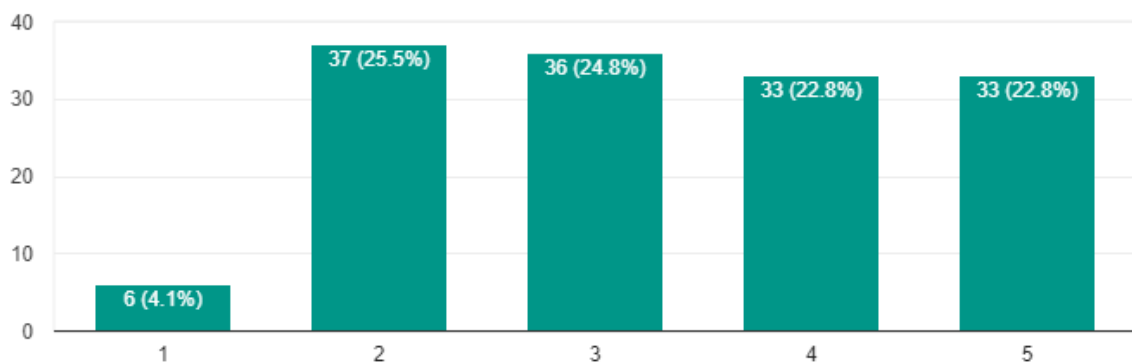
17. Какви беа вашите очекувања од достапната средина на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните достапна средина на територијата на општина Банско?

145 responses

Прашање # 17.

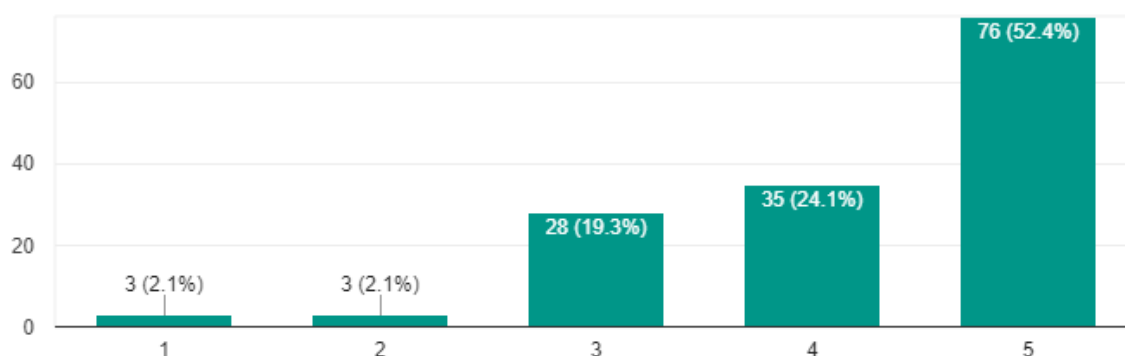
Очекување и задоволување на **цените** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (52.4%), но задоволството не го надминува, дури падот е катастрофален до 27.4%.

Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со **цените** во општината.

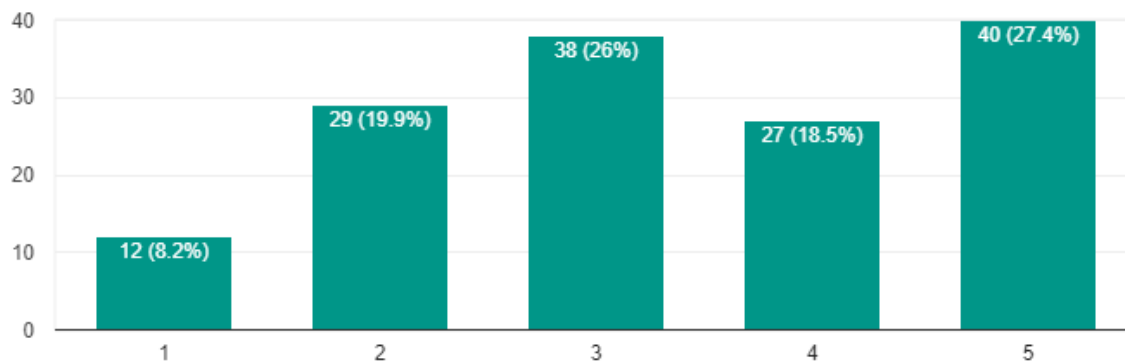
17. Какви беа вашите очекувања од цените на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од цените на територијата на општина Банско?

146 responses

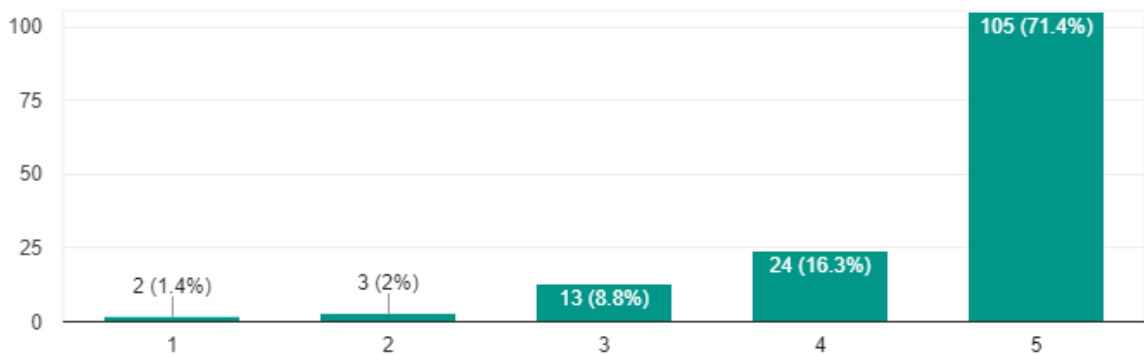
Прашање # 17.

Очекување и задоволување на **климата / времето** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (71.4%), и задоволството го надминува до 76.9%. Заклучокот е дека мнозинството од посетителите се **ИСКАУЧИТЕЛНО ВИСОКО** задоволни од **климата / времето** во општината.

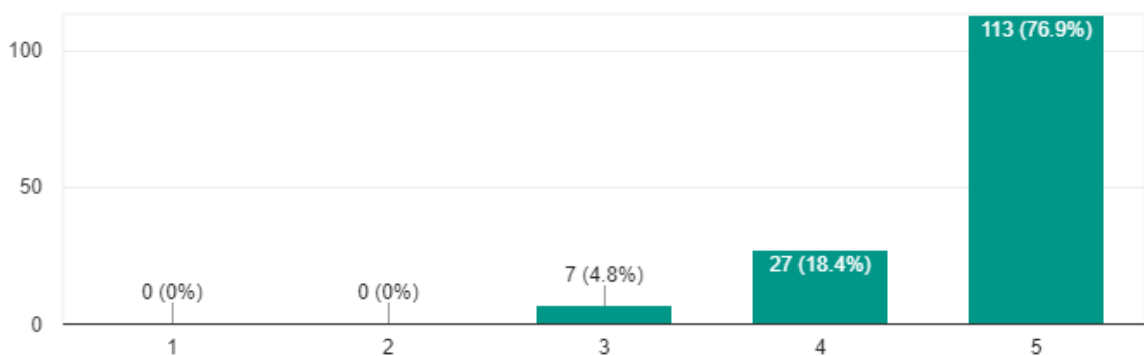
17. Какви беа вашите очекувања од климата / времето на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните климат / време на територијата на општина Банско?

147 responses

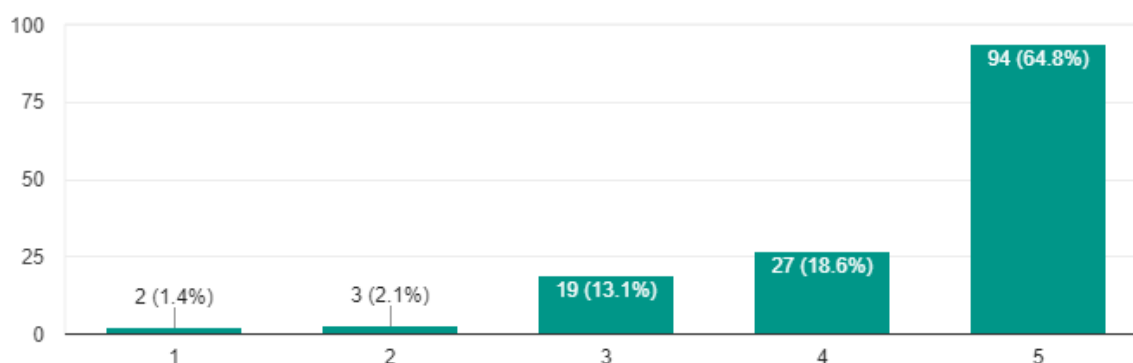

Прашање # 17.

Очекување и задоволство од **угостителството / сместувањето** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето . Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (64.8%), но задоволството не го надминува и падот паѓа до 62.5%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ВИСОКО** задоволни со расположивото **гостопримство / сместување** во општината.

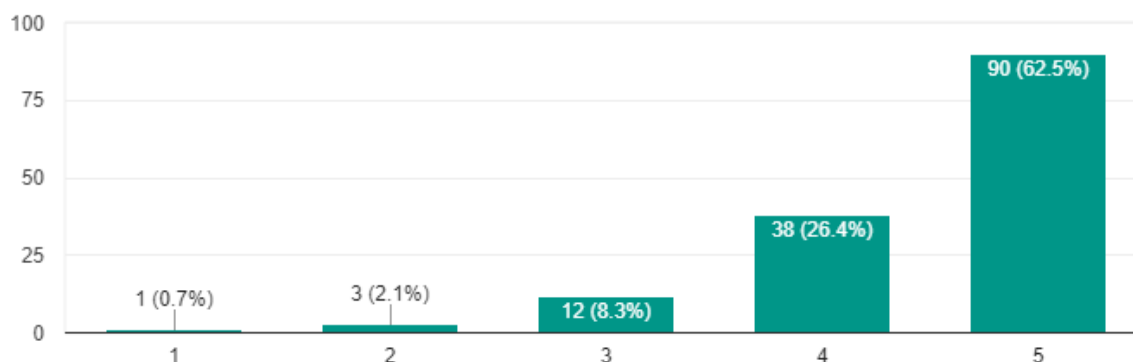
17. Какви беа вашите очекувања од угостителството / сместувањето на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Какво беше вашето задоволство од угостителството / сместувањето на територијата на општина Банско?

144 responses

Прашање # 17.

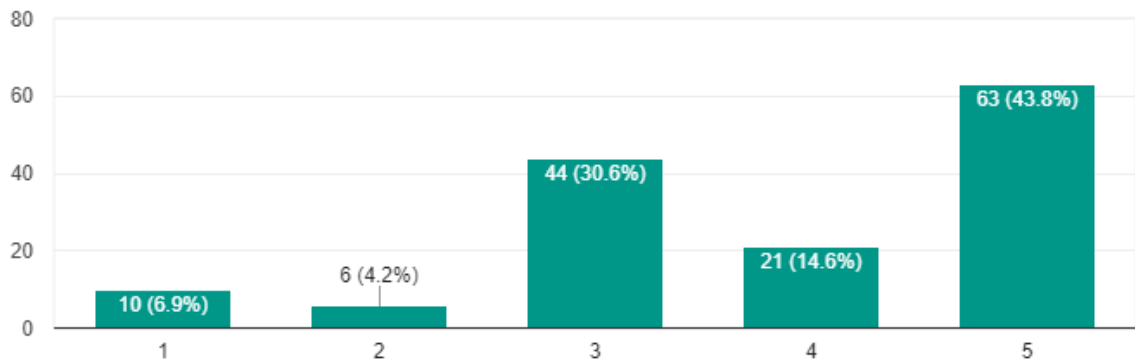
Очекување и задоволување на **туристички пакети / туристички тури** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (43.8%), но задоволството не го надминува, дури падот е катастрофално до 25.9%.

Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со **туристички пакети / разгледувања** во општината.

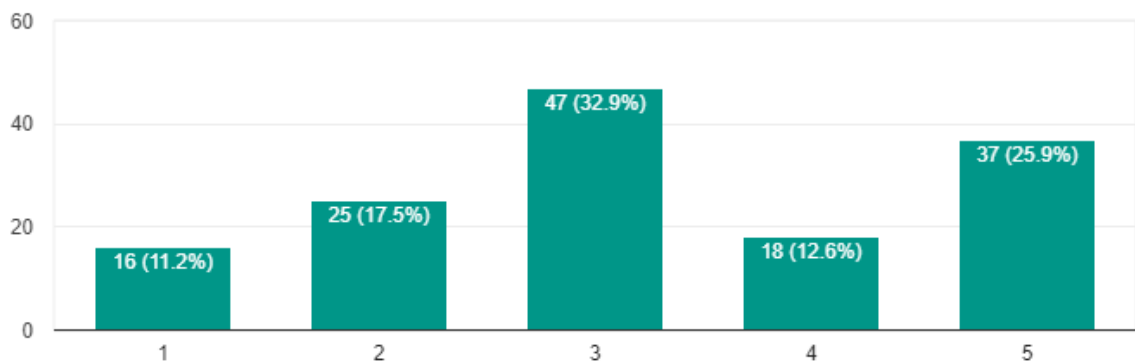
17. Какви беа вашите очекувања од туристички пакети / туристички тури на територијата на општина Банско?

144 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните туристички пакети / туристички тури на територијата на општина Банско?

143 responses

Прашање # 17.

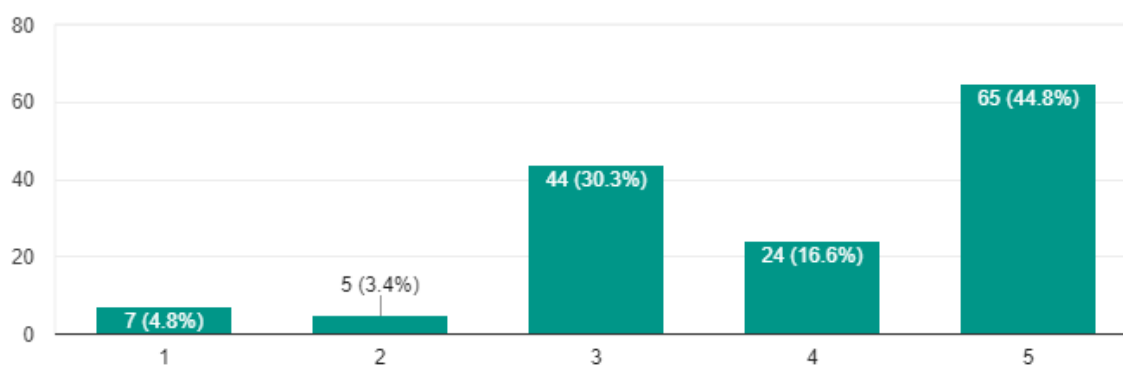
Очекувања и задоволство на **туристички водичи и информативни мрежи** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (44.8%), но задоволството не го надминува, дури падот катастрофално е до 24.1%.

Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни од **туристичките водичи и информативните мрежи** во општината.

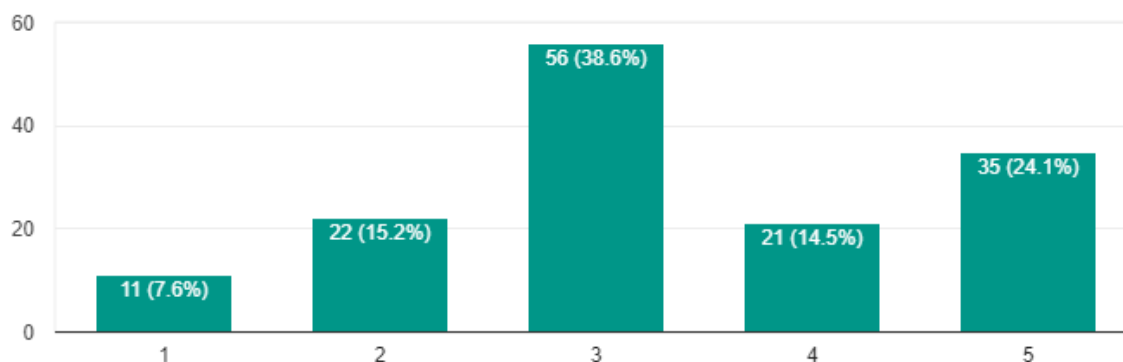
17. Какви беа вашите очекувања од туристички водичи и информативни мрежи на територијата на општина Банско?

145 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните туристички водичи и информативни мрежи на територијата на општина Банско?

145 responses

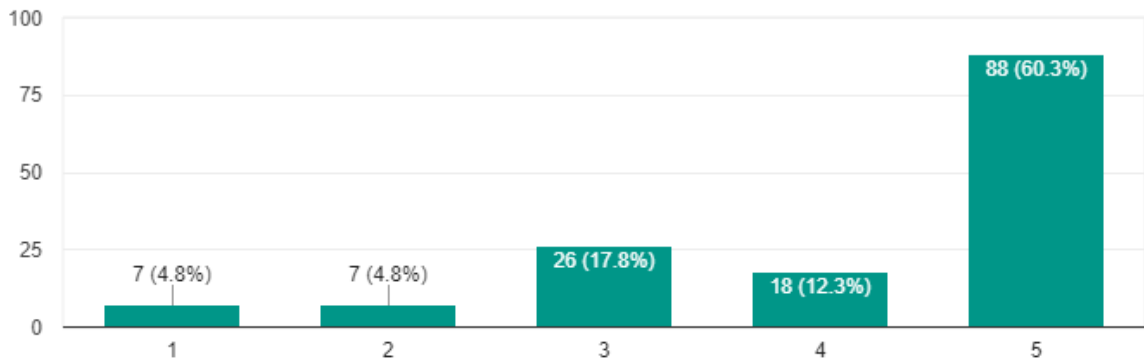

Прашање # 17.

Очекувања и задоволство на **локален дијалект и културни елементи** на територијата на Општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето . Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (60,3%), а задоволството го надминува на 65,8%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧИТЕЛНО ВИСОКО** задоволни со **локалниот дијалект и културните елементи** во општината.

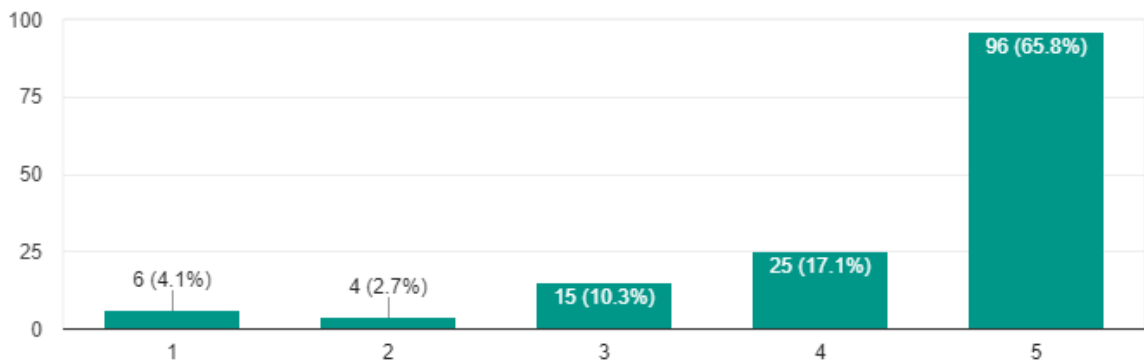
17. Какви беа вашите очекувања од локален дијалект и културни елементи на територијата на општина Банско?

146 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните локален дијалект и културни елементи на територијата на општина Банско?

146 responses

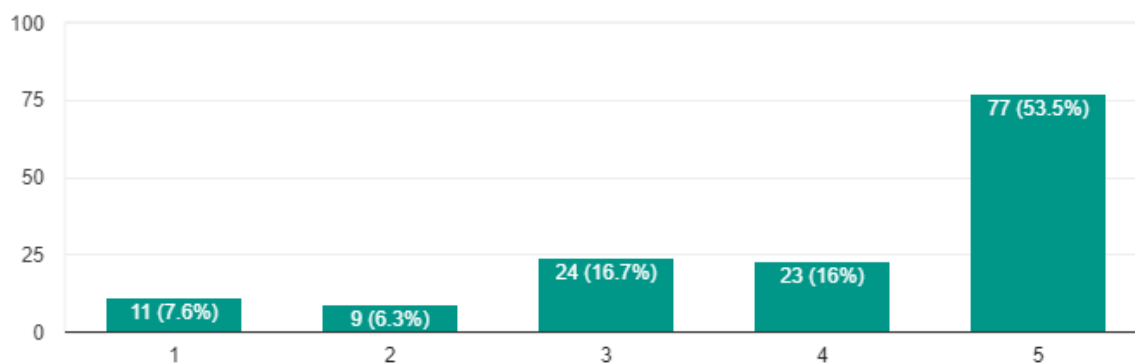
Прашање # 17.

Очекување и задоволство на **рачно изработени сувенири инспирирани од наследство** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се високи (53,5%), но задоволството не го надминува и паѓа на 33,8%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО ВИСОКО** задоволни со **рачно изработени сувенири инспирирани од наследството** на општината.

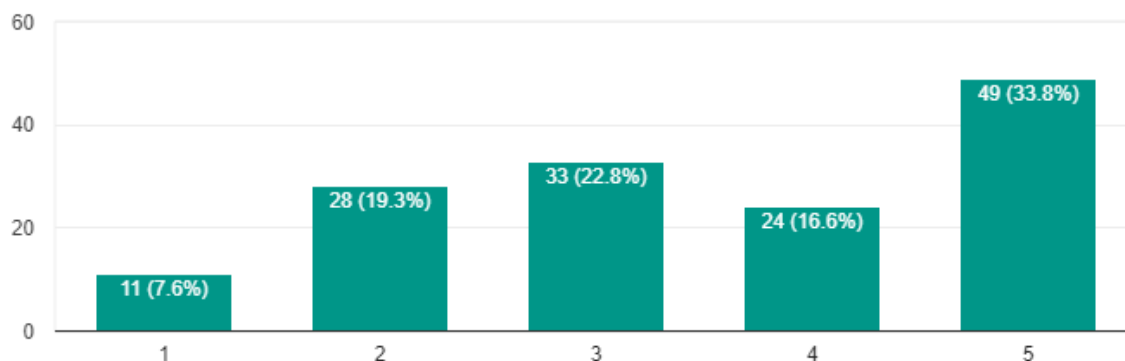
17. Какви беа вашите очекувања од рачно изработени сувенири инспирирани од наследство на територијата на општина Банско?

144 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните рачно изработени сувенири инспирирани од наследство на територијата на општина Банско?

145 responses

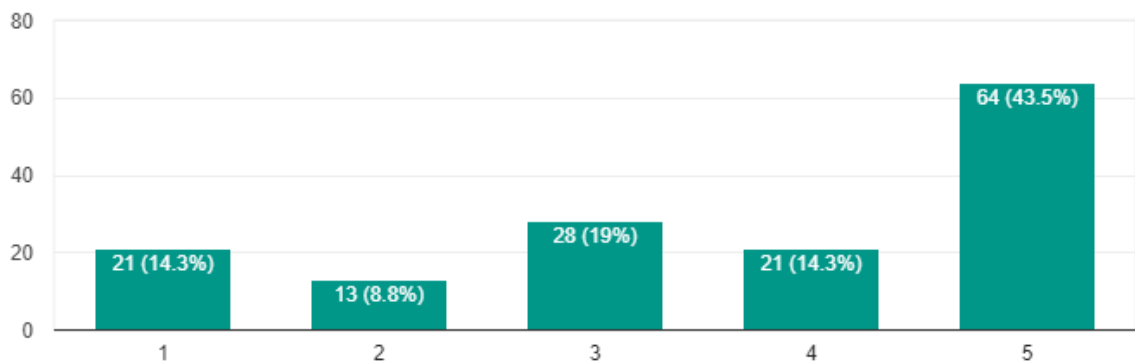
Прашање # 17.

Очекувања и задоволство на **тематски паркови** на територијата на општина Банско. Број 1 е најниска а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е високо (43,5%), но задоволството не го надминува и падот е катастрофално до 22,4%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СЛАБО-СРЕДНО** задоволни со расположливите **тематски паркови** во општината.

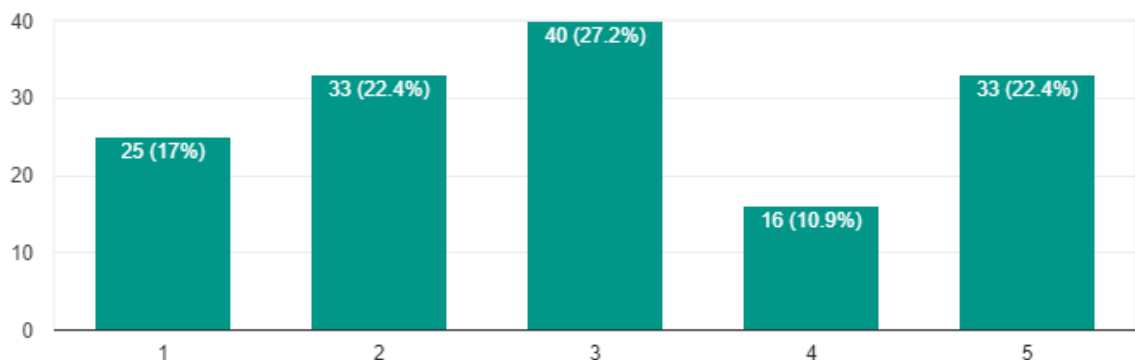
17. Какви беа вашите очекувања од тематски паркови на територијата на општина Банско?

147 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните тематски паркови на територијата на општина Банско?

147 responses

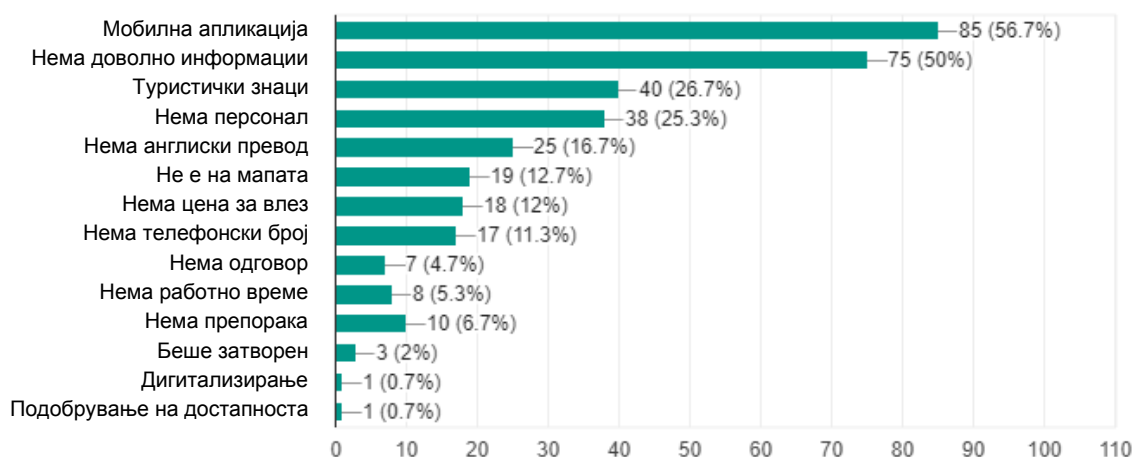
- Препораки за презентација, пристап, рекламирање на сајтови (Прашање # 18)

Question # 18.

Во одговорот на ова прашање учествуваа сите 150 испитаници во општина Банско. Целта е да утврди и подреди по значајност елементите што недостигаат за подобро претставување и обезбедување на пристапност до туристичките места и објекти од природното и културното наследство, кое со тоа да послужи на заинтересираните страни да се фокусираат на ресурси и средства и да планираат текови. Исто така, допринесува со важни информации во сумираната листа на објекти во Глава 5 од извештајот. Повеќе од еден одговор е можно.

18. Дали имате препораки за локалната власт за подобрување на презентацијата / пристапот / рекламирањето за објектите опишани погоре?

150 responses

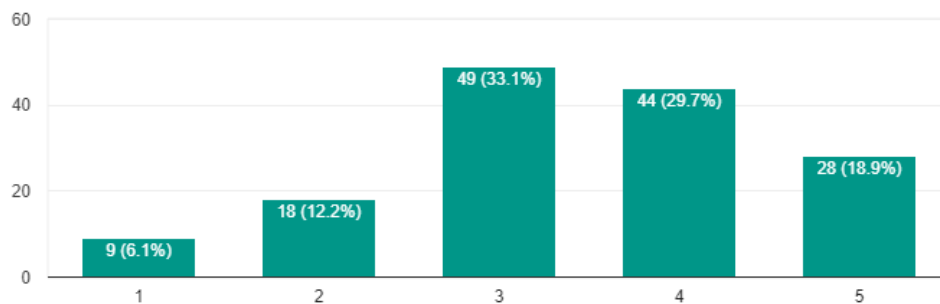
- Став на локалните власти за животната средина, природното и културното наследство (Прашања 19, 20 и 21)

Прашање # 19.

Општина Банско добива целосна просечна **СРЕДНА** оценка за заштита на животната средина на 148/150 испитаници кои учествуваа во истражувањето.

19. Туристичката дестинација (општината) се однесува добро со заштита на животната средина.

148 responses

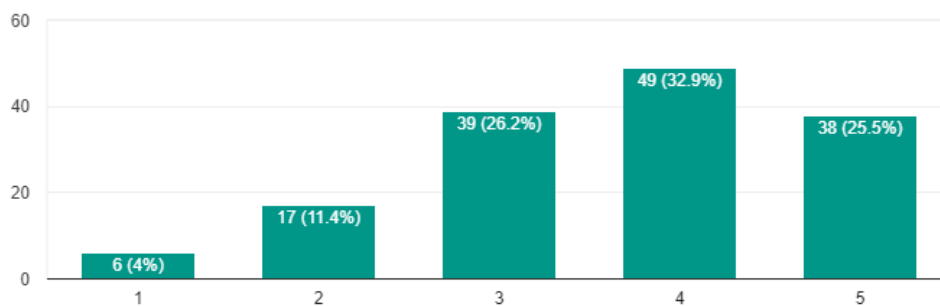

Прашање # 20.

Општина Банско доби вкупно резултат **ДОБРО** за својот став кон природното наследство на 149/150 испитаници кои учествуваа во истражувањето.

20. Туристичката дестинација (општината) се однесува добро со туристичките прашања поврзани со природното наследство.

149 responses

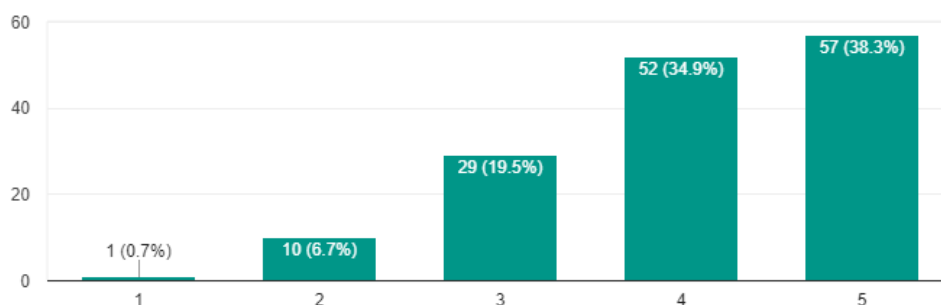

Прашање # 21.

Општина Банско доби оцена за многу добар **КВАЛИТЕТ** за својот став кон културното наследство на 149/150 испитаници кои учествуваа во истражувањето.

21. Туристичката дестинација (општината) е добро прилагодена за зачувување на културното наследство.

149 responses

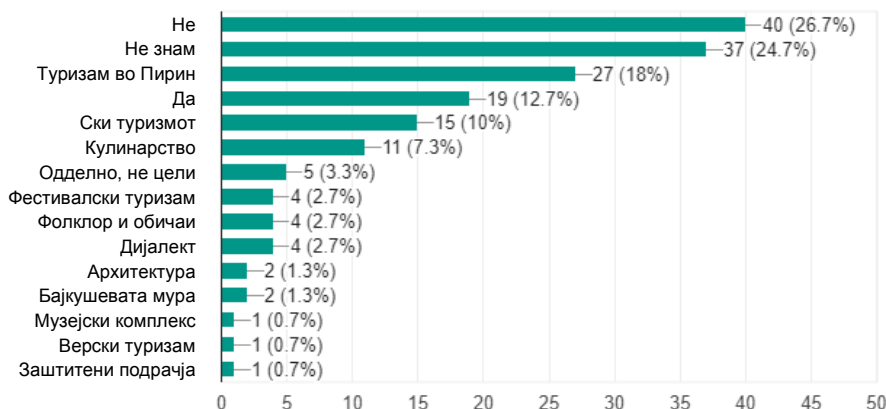
- Достапност на туристички производи и / или пакети поврзани со предметот на анкетата (Прашање # 24)

Прашање # 24.

Прво по анализата на резултатите од прашањето што се испоставува тврдењето на испитаниците е дека нема воспоставен производ е со 26.7%. Како наведен резултат на неправилна реклама и застапеност на социјалните мрежи, мнозинството од луѓето не знаат дали има туристички производ (24,7), поврзан со природното и културното наследство, или едноставно одговараат со да (12,7%), без специфики. Сепак, некои од нив тврдат дека има врска со туризам во Пирин планина (18%) или со ски (10%). Можете да ги видите и другите резултати подолу.

24. Дали постои воспоставен туристички производ поврзан со природното и културното наследство на дестинацијата?

150 responses

- Можности за распоредување на потенцијалот на природниот и културниот туризам преку очите на посетителите (Прашање # 26)

Прашање # 26.

Презентирани речиси без никакво уредување од страна на корисниците на вниманието на сите заинтересирани страни. Голем дел од нив се имплементираат во SWOT анализата.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Живување на традиционалните обичаи; танцување; музика; традиционални занаети; традиционално земјоделство ▪ Одржување и чување на традиционални куќи ▪ Развој на специфични туристички производи и пакети ▪ Промоција и презентација на областа ▪ Изградба на музеи; градење на уметничка галерија ▪ Повеќе неконвенционални изложби ▪ Развивање на занаетчиска улица ▪ Зголемување на атрактивноста на местото ▪ Подобро рекламирање, промоции и презентација на областа ▪ Подостапни информации ▪ Градење нови туристички атракции ▪ Зачувување и екстензивно рекламирање ▪ Мобилни апликации и дигитализација за далечински пристап ▪ Повеќе фазни културни настани ▪ Заштита на локалните куќи ▪ Организација на тематски игри ▪ Изградба на музеј за деца ▪ Работни групи / уметнички работилници, ора, турнеи ▪ Рекламирање на несезонски активности за време на зимската сезона, на пр. цез фестивал 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Културни разговори и вечери ▪ Комбинирајте ги културните и природните ресурси во заеднички производ ▪ Специјализирани изложби ▪ Кулинарски шикник на колички, обичаи, песни, музика и танц и легенди ▪ Регрутирање на професионалци за дефинирање на карактеристиките на одделни групи на луѓе, дефинирање на рекламна и маркетинг политика (на пример, психолог) ▪ Заштита од вандали ▪ Нова истражувачка работа ▪ Курсеви за готвење во локална кујна ▪ Атрактивни туристички пакети кои покриваат сезони пролет, лето и есен ▪ Организирани планински трки, ▪ Промовирање на археолошки локалитети ▪ "Отворени врати" за слободан пристап до музеи ▪ Значи создавање на огромна ски област ▪ Привлечете ги специјалистите по сугестопедија и тие ќе ви дадат добри идеи за привлекување на внимание ▪ Настани поврзани со посетата на секое туристичко место (музика, песни, квиз)
--	---

- Ефективно планирање, конзервација и одржлива употреба (Прашања # 22 и 27)

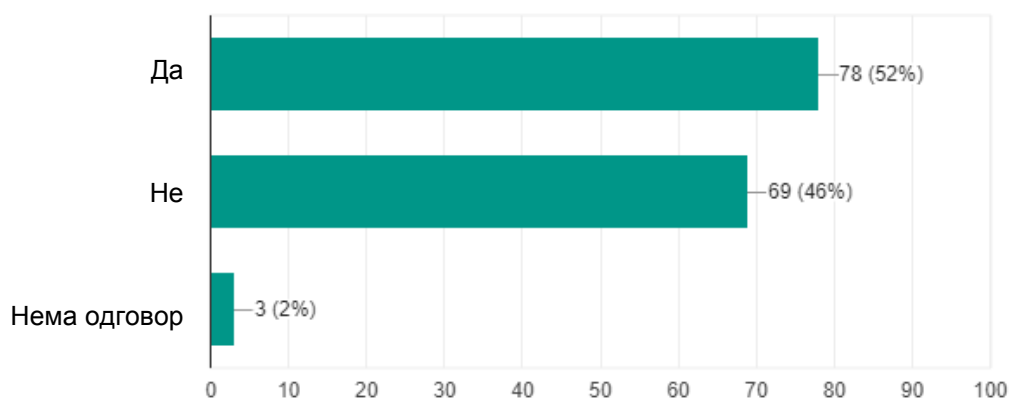
Прашање # 22.

Дали е планиран и управуван туризмот во националните паркови, другите природни знаменитости и локалитетите на културното наследство?

Препораките се спроведуваат во SWOT анализата. Резултатите се видливи од графиконот.

22. Дали е планирано и управувано со туризмот во националните паркови, други природни знаменитости и локалитети на културно наследство? Ако не, ве молиме дадете препораки или опишете зошто.

150 responses

Прашање 27. Како ја замислувате конзервацијата и одржливото користење на природното и културното наследство со цел да го зголемите туристичкиот потенцијал на дестинацијата?

Од:

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојана обука на персоналот за промоција и продажба ▪ Финансиска поддршка за ЈПП од страна на општината ▪ Промовирање на здрава клима во регионот ▪ Подигање на јавната свест ▪ Обука на локални водичи ▪ Подобро урбано управување ▪ Изградба на центар за рециклирање ▪ Повеќе екологија и конзервација ▪ Вклученост и будење од интерес кај младите од општината 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Интегрирани пакети, поврзувајќи ги другите две големи планини и соседните општини ▪ Упатство за работа, функционирање на објектот и тело за усогласеност ▪ Развивање на потенцијалот на теснолинејката ▪ Реинвестирање на приходите од туризмот за туристички потреби ▪ Специјализирана карта на општината со места за посета ▪ Функционирање на јавен совет ▪ Регионални производи за пополнување на една недела од
---	--

▪ Вклучување на добри практики од други слични одморалишта ▪ Субвенционирање на повеќе активности од општинскиот буџет ▪ Дигитализација на наследство (аудио, видео, скенирани документи, фотографии со висока резолуција) ▪ Фотографски сафари ▪ Поставување и исполнување на стандардите	времето на туристите (музеите во Банско се обиколуваат за еден ден) ▪ Анализа на национални, регионални и европски планови и акционен план ▪ Промотивни патувања со локални водичи ▪ Подигање на љубовта кон наследство

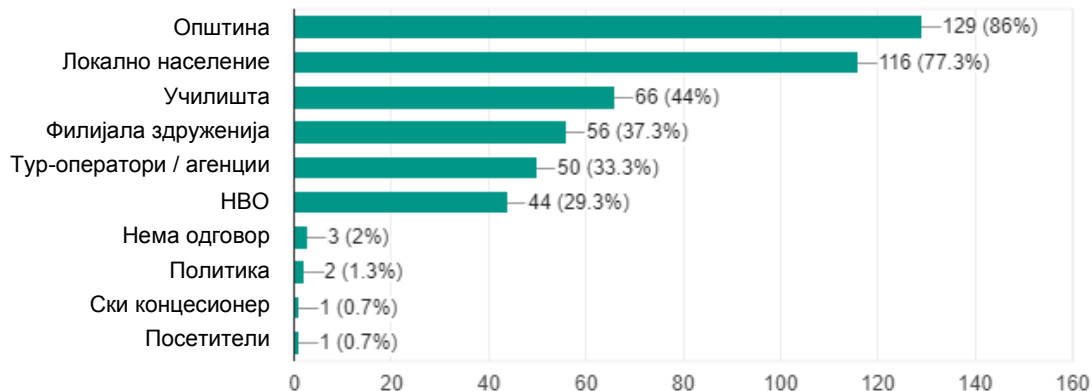
○ Институционална и граѓанска одговорност (Прашање # 28)

Прашање # 28.

Испитаниците (86%) одговориле дека општината е најважен учесник во одржливата конзервација и користење на нашето наследство. Следно се локалното население (77,3%) и училиштата (44%). Неколку одговори се можни.

28. Што мислите кои се најважните актери во одржливото зачувување и користење на природното и културното наследство?

150 responses

- Неколку познати, заборавени локации и легенди (Прашање # 30)

Прашање # 30.

Испитаниците одговориле слободно, без претходни варијанти. Се надеваме дека ќе им служиме на туристичките планери и на сите засегнати страни како корисни информации.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Археолошки локалитети (4) ▪ Сирлештовата Куќа и аферата Мис Стоун (5) ▪ Ситан кале (11). Според еден од испитаниците, локалното население било поразено од Турците во тврдината ▪ Свети Никола (4) ▪ Кула Момина (11) ▪ Бански дијалект (1) ▪ Шипоцко (3) ▪ Природни убавини (4) ▪ Мегалитички светилишта во Пирин и Родопи (2) ▪ Манастир на Палигоден (2) ▪ Неоткриени пештерски формации (1) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Еден од првите маали во Карагонско (2) ▪ Kirblagovata Tower (1) ▪ Кирблаговата кула (1) ▪ Приватни куќи - споменици (1) ▪ Гробот на Симеон Молеров (1) ▪ Велосипедските и пешачките патеки помеѓу Банско и соседните населби (1) не се обезбедени ▪ Обрачот на Радон Тодев пред да оди во битка на планината оди во црквата за да се пее однапред ... ▪ Создавање црква, историја на камбаната и камбанаријата (1) ▪ Чекори на Крали Марко (1) ▪ Патеки на Војводи (1) ▪ Гробот на Четата на Радон (3)
---	--

3.8.2. Гевгелија (Блок 4)

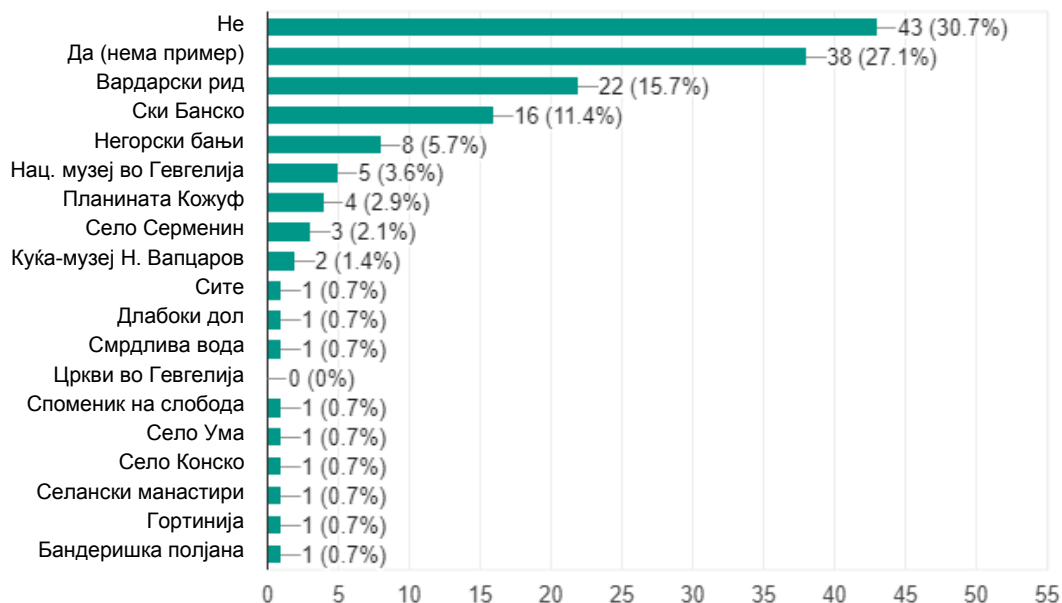
- Најинтересната туристичка атракција и највозбудливото место (Прашање # 15, 16 и 32)

Прашање # 15.

Во одговорот на ова прашање учествуваа 140 испитаници од општина Гевгелија. Нејзината цел е да ги идентификува и да даде приоритет на туристичките локалитети од природното и културното наследство, со што ќе им помогне на засегнатите страни да ги насочат ресурсите и ресурсите и да ги планираат тековите. Исто така, придонесува важни информации во сумираната листа на објекти во Глава 5 од извештајот. Високиот процент на луѓе (30,7%) кои ја посетиле дестинацијата без да ја искористат можноста за посета на обележје, се импресионирани. Поради големиот број посетители и Банско, испитаниците исто така дадоа комбинирани проценки.

15. Дали сте посетиле место со културно и природно наследство во општината? Ако е така, кое?

140 responses

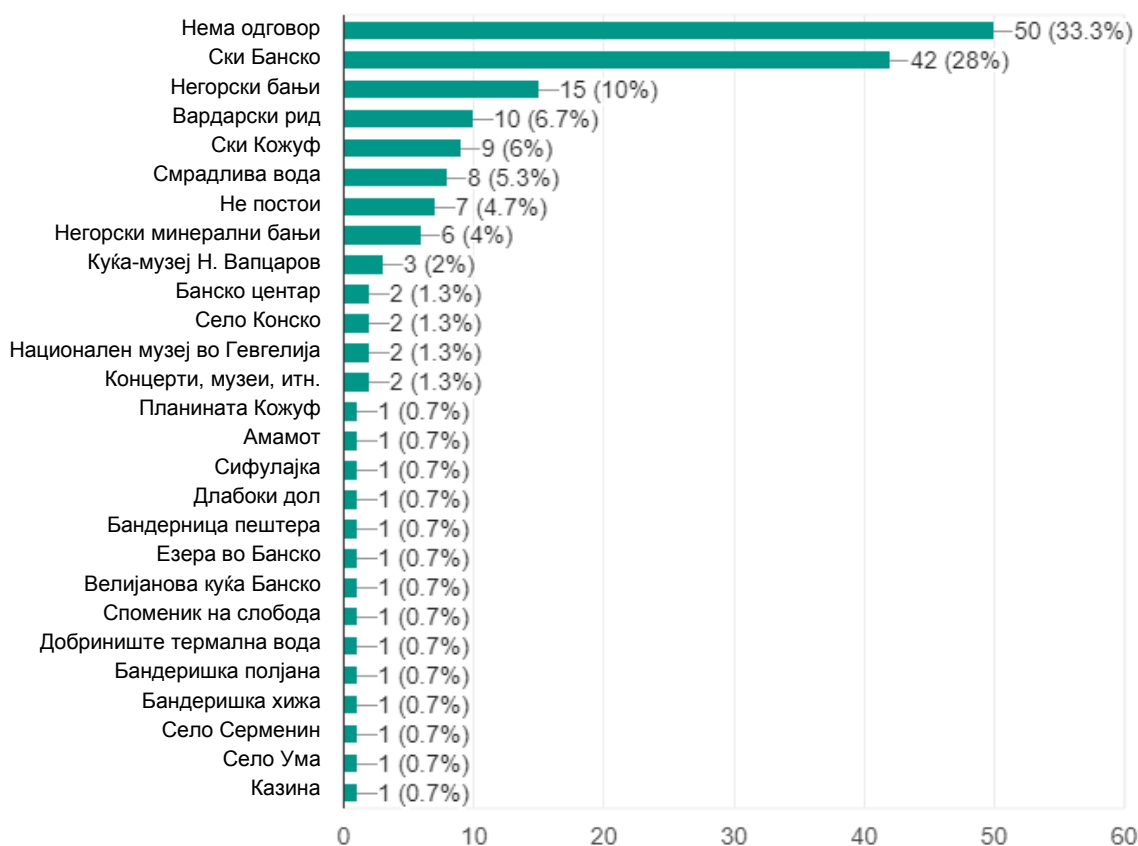

Прашање # 16.

Голем дел од испитаниците во општина Гевгелија не учествуваа во одговорот на ова прашање. Нејзината цел е да ја идентификува и рангира најинтересната атракција за посетителите по важност, со што ќе им помогне на засегнатите страни да ги насочат ресурсите и ресурсите и да ги планираат тековите. Исто така, придонесува важни информации во сумираната листа на објекти во Глава 5 од извештајот. Поради големиот број посетители и Банско, испитаниците исто така дадоа комбинирани проценки.

16. Која е најинтересната туристичка атракција што ја посетите или сметате дека е интересно да ја посетите за време на вашиот престој?

150 responses

Прашање # 32.

Што мислите дека е најинтересното и возбудливото место во општината?

Голем дел од испитаниците во општина Гевгелија не учествуваа во одговорот на ова прашање. Нејзината цел е да состави листа на најинтересните и возбудливи места за посетителите, со што ќе им помогне на засегнатите страни да ги насочат ресурсите и ресурсите и да ги планираат тековите. Исто така, придонесува важни информации во сумираната листа на сајтови во Глава 5 од извештајот. Поради големиот број посетители и Банско, испитаниците исто така дадоа комбинирани проценки.

▪ Ски центар Банско ▪ Ски-центар Кожуф ▪ Вардарски рид ▪ Динкут ▪ Негорски бањи ▪ Сифулајка ▪ Серменин ▪ Вировите во Кожуф ▪ Белиот рај - Миравци ▪ Хотелски базени ▪ Планината Кожуф ▪ Вировите на Конско ▪ Село Ума	▪ Селата во Кожуф ▪ Фламинго казино ▪ Соседството ▪ Ноќен живот во Гевгелија ▪ Храна во Гевгелија ▪ Прошетајте во Банско ▪ Пица во градината на Аполонија ▪ Бандеришка Полјана ▪ Гондола лифт ▪ Длабока долина ▪ На граничниот премин Богородица

- Очекување и задоволување на природното и културното наследство по групи предмети и услуги (Прашање # 17)

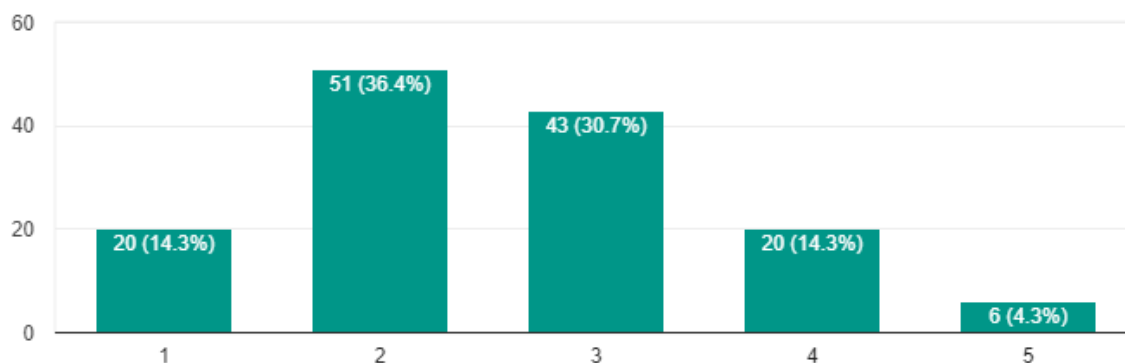
Прашање # 17.

Очекувања и задоволство на **спомениците** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањето е лошо и задоволството е поголемо. Заклучокот е дека посетителите се **СРЕДНО** задоволни со расположливите **споменици** во општината.

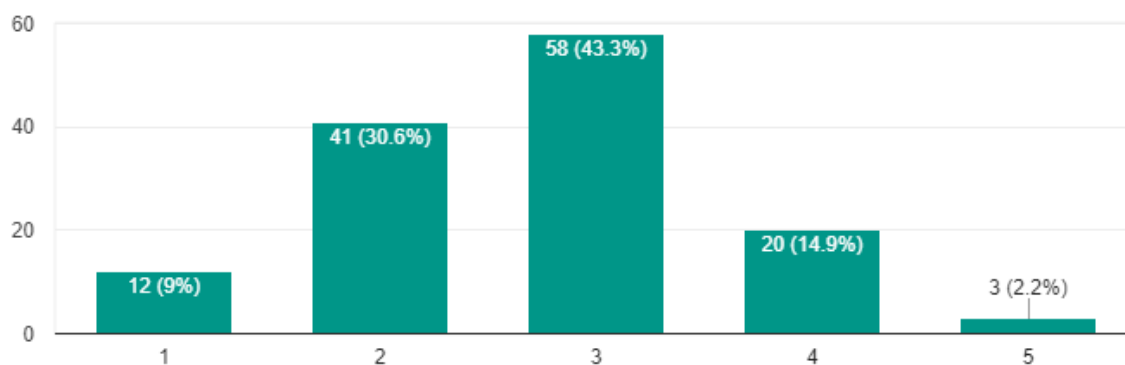
17. Какви беа вашите очекувања од споменици на територијата на општина Гевгелија?

140 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните споменици на територијата на општина Гевгелија?

134 responses

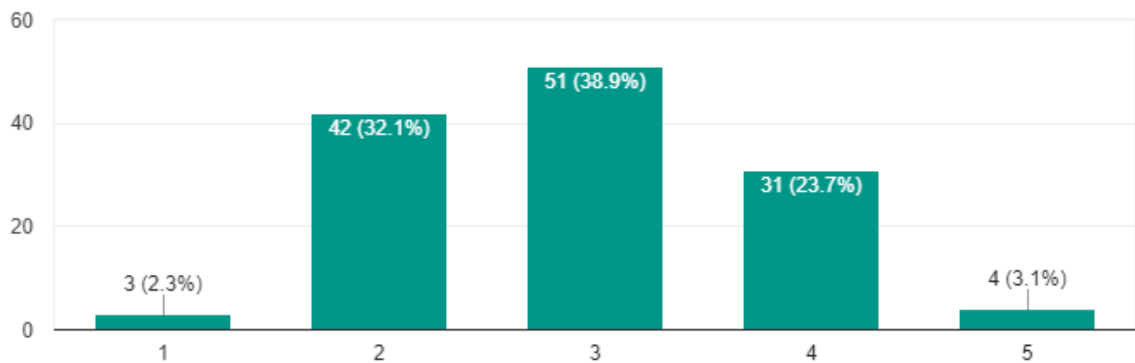
Прашање №17.

Очекување и задоволство на **историските градби** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата се просечни (38,9%), а задоволството се зголемува во истиот опсег до (51,2%). Заклучокот е дека посетителите се **СРЕДНО ДОБРО** задоволни со достапните **историски градби** во општината.

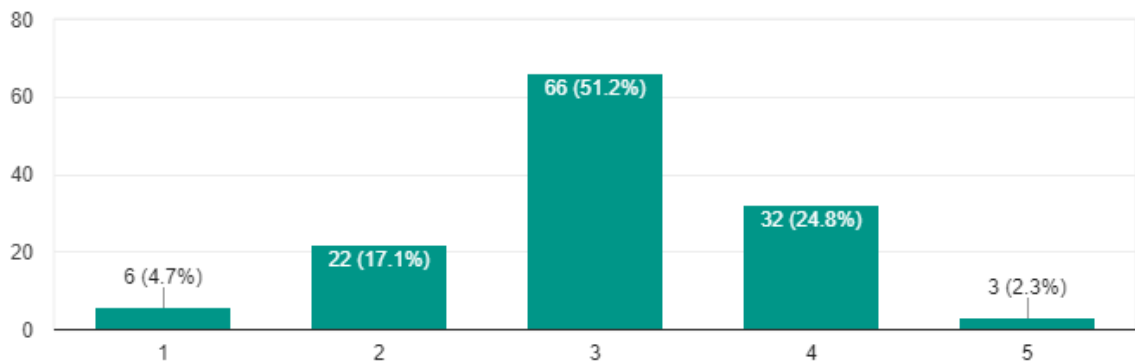
17. Какви беа вашите очекувања од историските градби на територијата на општина Гевгелија?

131 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните историски градби на територијата на општина Гевгелија?

129 responses

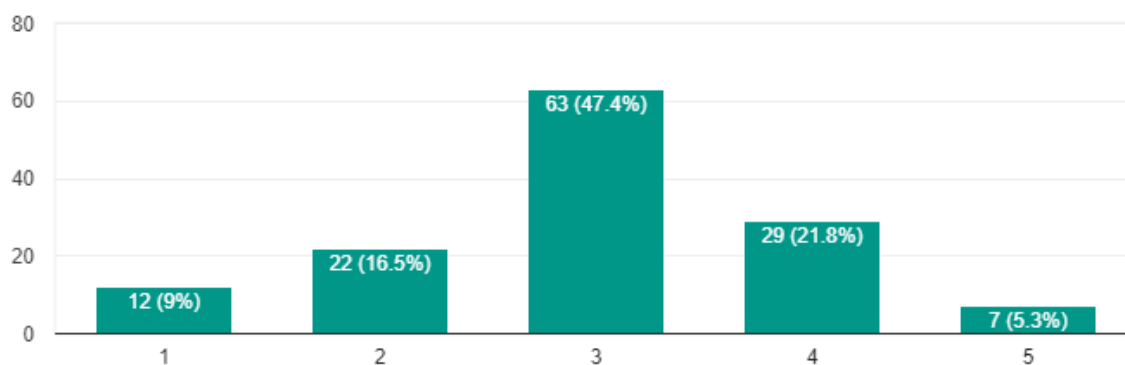
Прашање №17.

Очекување и задоволство на **ископини и згради од разни историски периоди / ископувања** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата се просечни (47,4%) и задоволството се зголемува во следниот круг (34,4%). Заклучокот е дека посетителите се **ПРОСЕЧНО** задоволни од достапните **ископини и згради од различни историски периоди / ископувања** во општината.

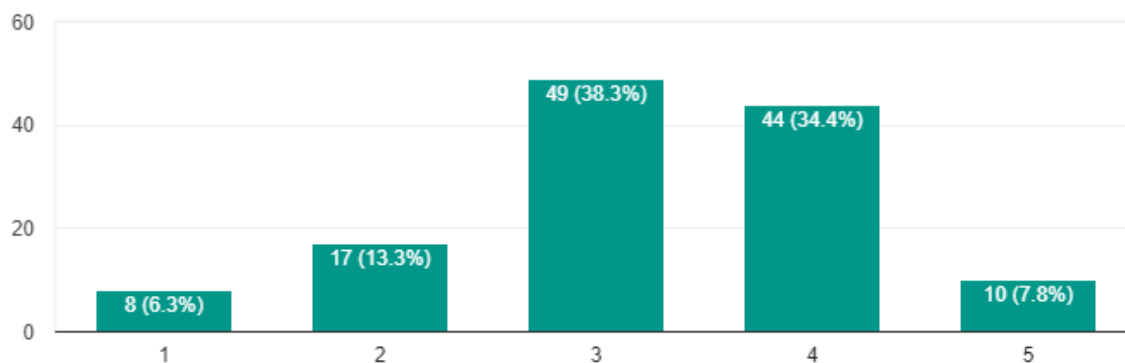
17. Какви беа вашите очекувања од ископини и згради од разни историски периоди / ископувања на територијата на општина Гевгелија?

133 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните ископини и згради од разни историски периоди / ископувања на територијата на општина Гевгелија?

128 responses

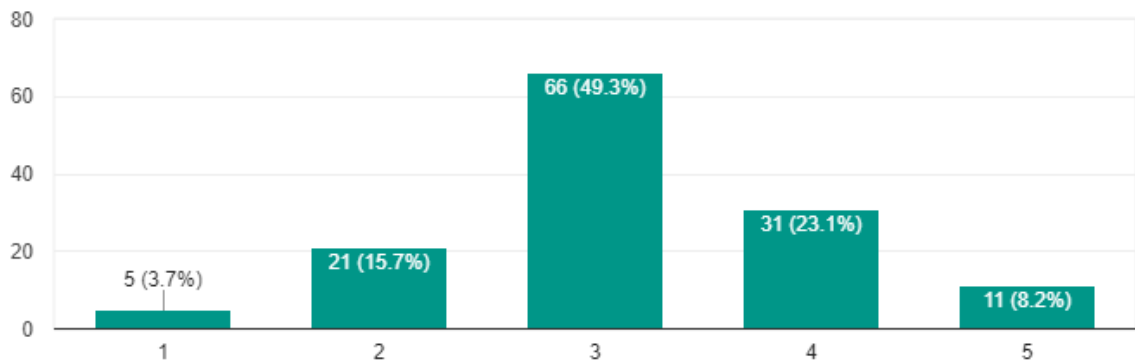
Прашање №17.

Очекување и задоволување на достапните **културни населби** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е просечно (49,3%), но задоволството малку надминува во истиот опсег до 54%. Заклучокот е дека посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните **културни населби** во општината.

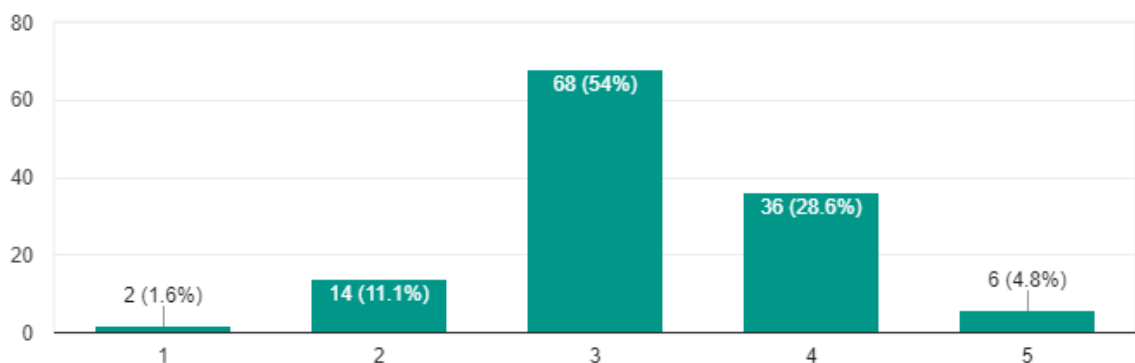
17. Какви беа вашите очекувања од културни населби на територијата на општина Гевгелија?

134 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните културни населби на територијата на општина Гевгелија?

126 responses

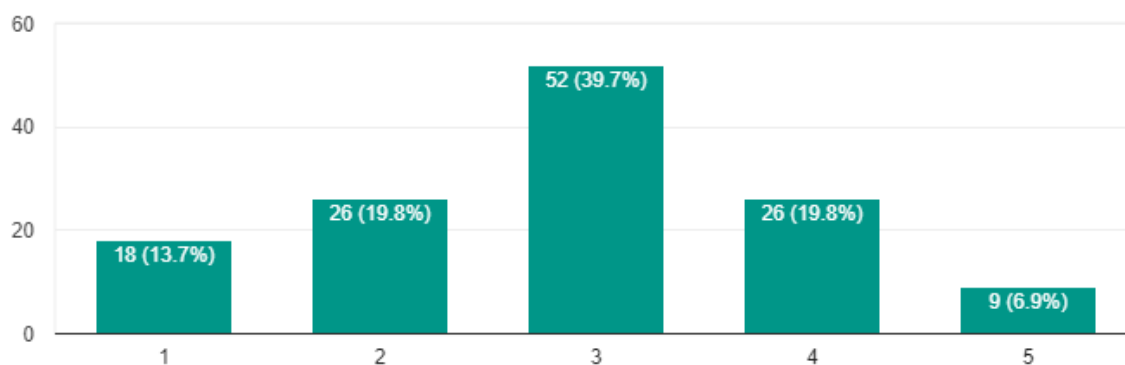
Прашање №17.

Очекувања и задоволство на **античката архитектура (згради, мостови, знаци, итн.)** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (39,7%), но задоволството се зголемува малку до следниот степен на 29,1%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со постојната **античка архитектура (згради, мостови, знаци, итн.)** во општината.

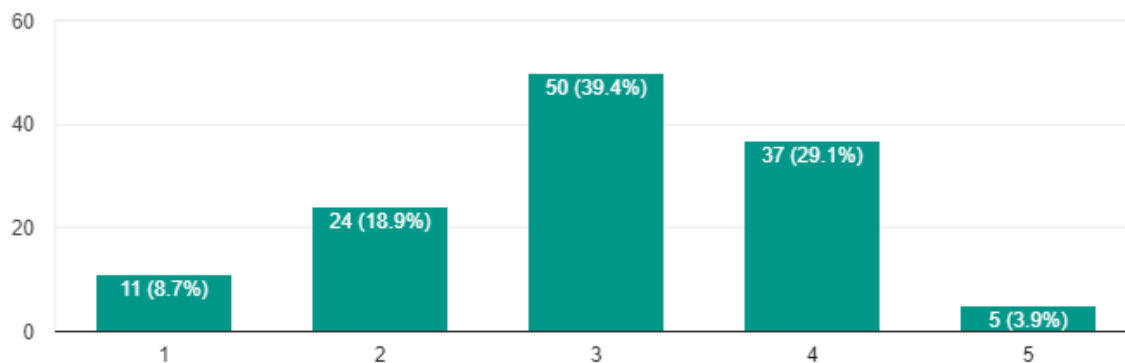
17. Какви беа вашите очекувања од античката архитектура (згради, мостови, знаци, итн.) на територијата на општина Гевгелија?

131 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните античка архитектура (згради, мостови, знаци, итн.) на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

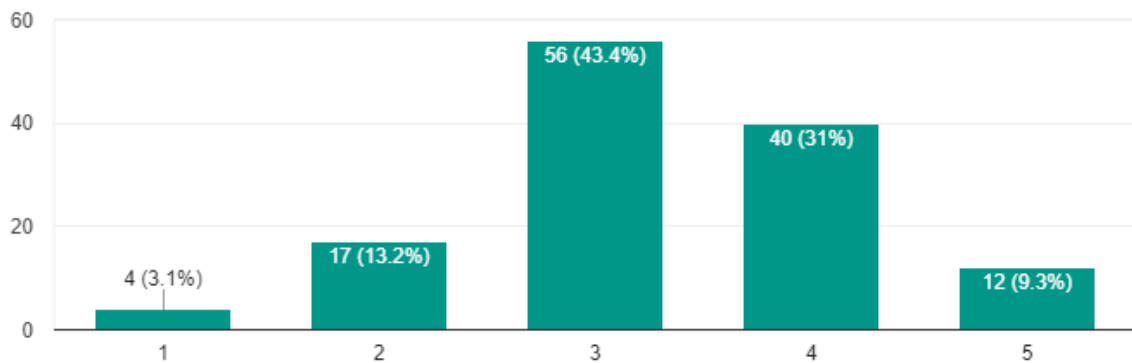

Прашање №17.

Очекувања и задоволство на **музеите и уметничките збирки** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето. Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (43,4%), задоволството се зголемува на 45,2%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните **музеи и уметнички збирки** во општината во споредба со нивните очекувања.

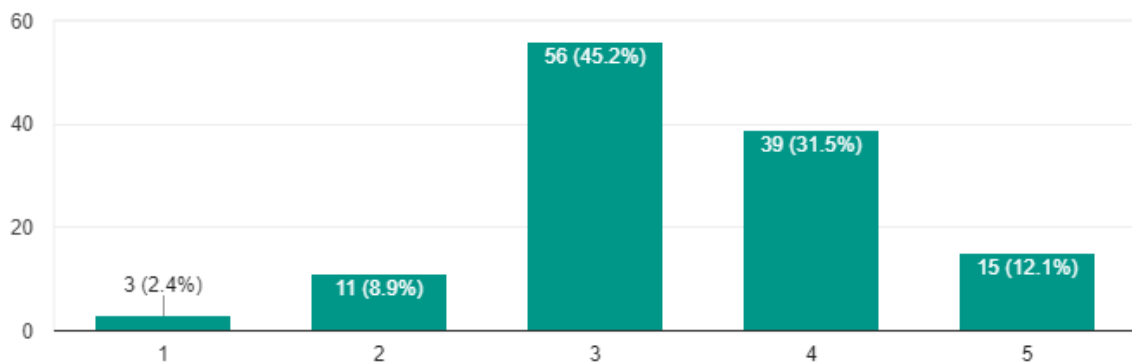
17. Какви беа вашите очекувања од музеи и уметнички збирки на територијата на општина Гевгелија?

129 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните музеи и уметнички збирки на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

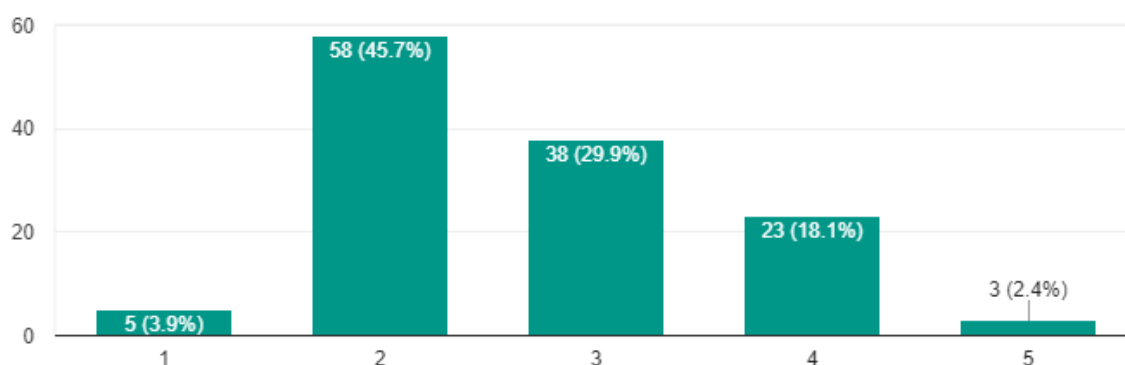

Прашање №17.

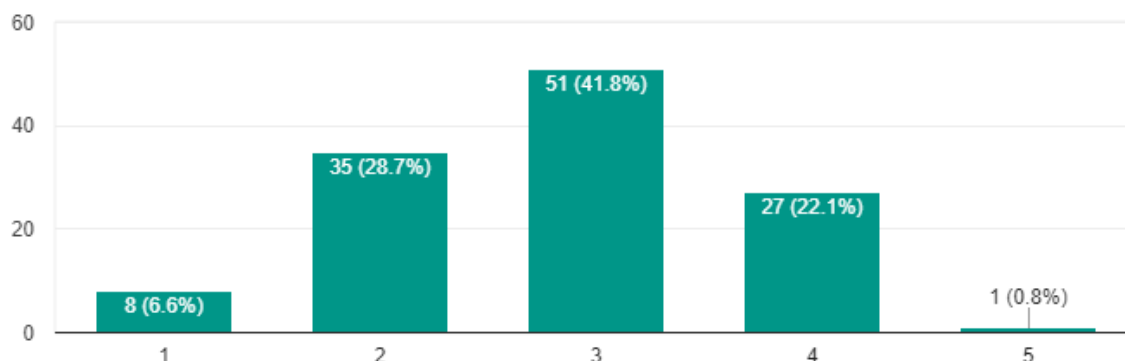
Очекување и задоволство на отворената **јавна уметност и скулптури** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето. Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се ниски (45,7%), но задоволството ги надминува очекувањата на 41,8%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните отворени **јавни уметности и скулптури** во општината.

17. Какви беа вашите очекувања од јавна уметност и скулптури на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните јавна уметност и скулптури на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

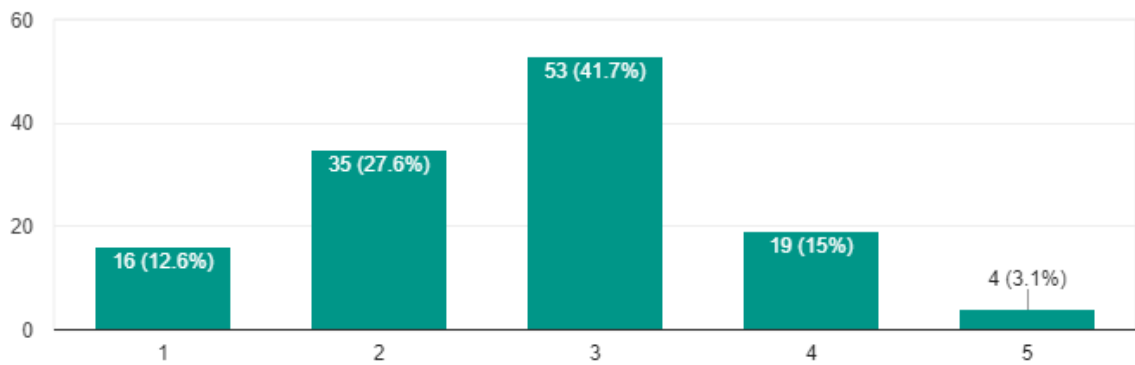
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **галериите** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (41,7%), додека задоволувањето е задржано на 41,8%. Во друг дел нивното задоволство паѓа на ниско ниво. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СЛАБО И СРЕДНО** задоволни од достапните **галерии** во општината.

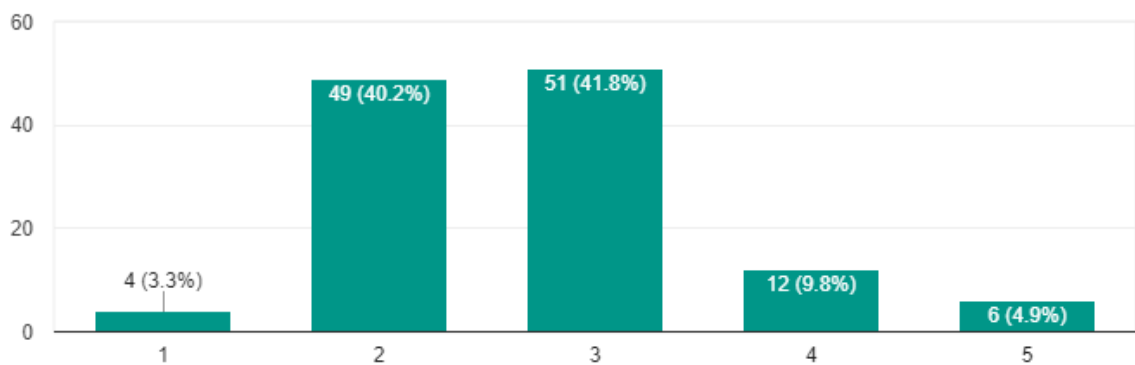
17. Какви беа вашите очекувања од галериите на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните галерии на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

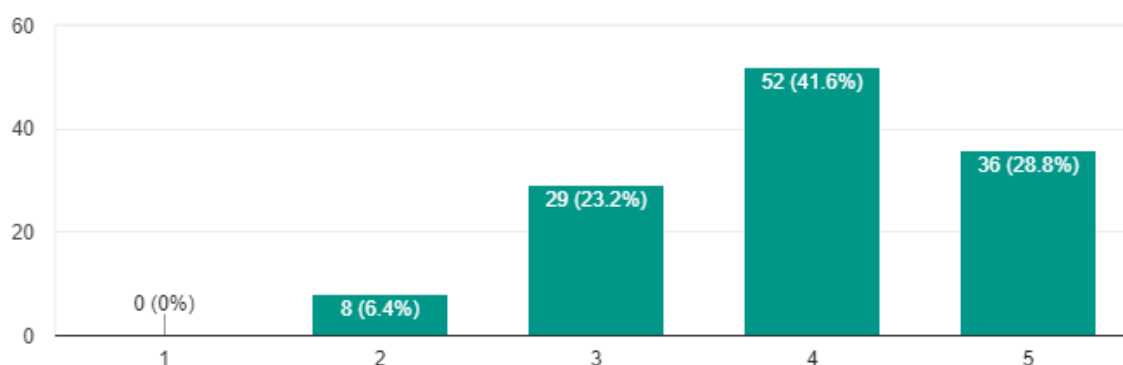
Прашање №17.

Очекувања и задоволство на **природата и маршрути** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето ..

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се добри (41,6%), а задоволството го надминува, до 37,1% во следната категорија. Заклучокот е дека мнозинството посетители се **ВИСОКО** задоволни со достапноста на **природата и маршрути** во општината.

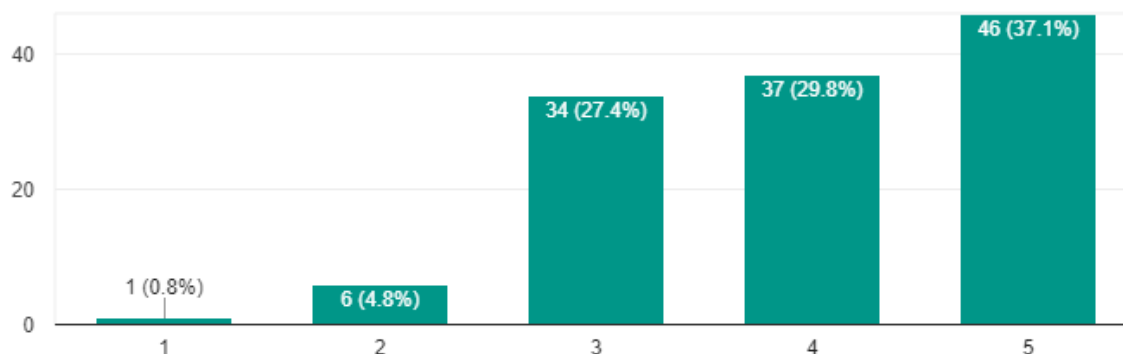
17. Какви беа вашите очекувања од природата и маршрути на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните природа и маршрути на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

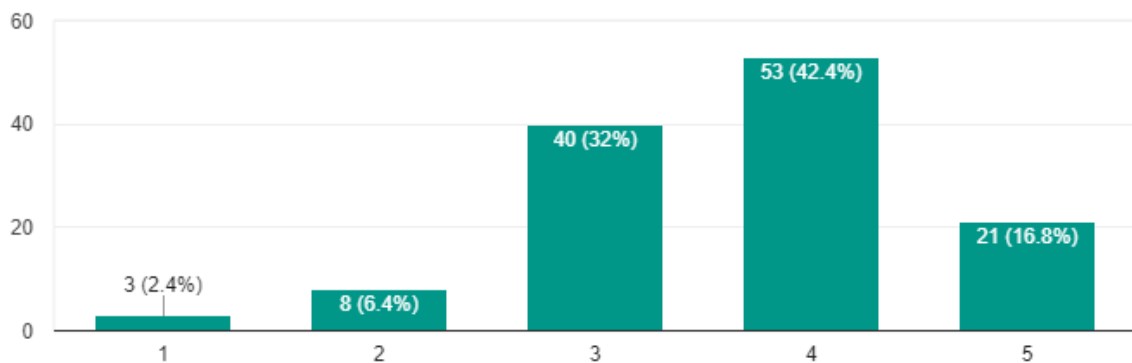
Прашање №17.

Очекување и задоволство од присуството на **уметност (музика / танци)** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (42,4%) и задоволството е намалено на 38,5%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапната **уметност (музика / танци)** во општината.

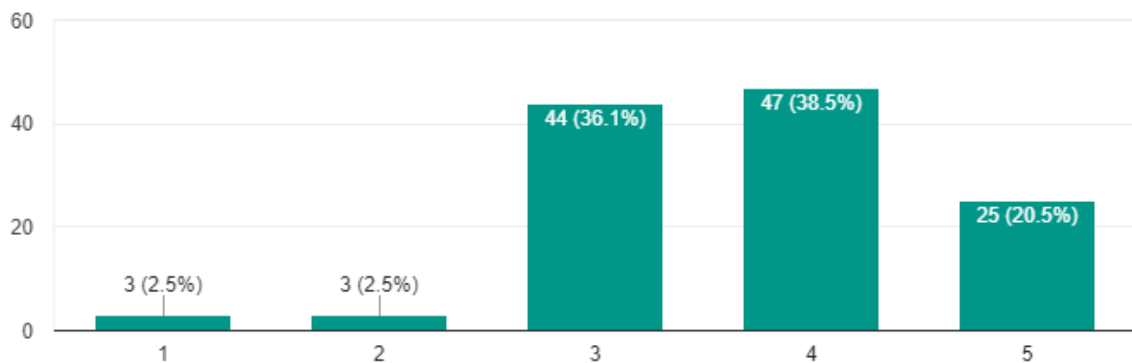
17. Какви беа вашите очекувања од уметност (музика / танци) на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните уметност (музика / танци) на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

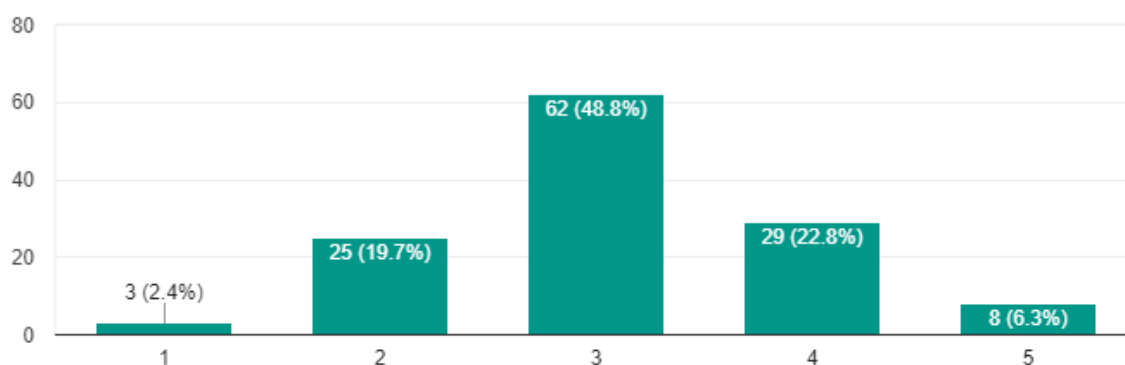
Прашање №17.

Очекување и задоволство од **архитектурата** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (48,8%), а задоволството се зголемува во следниот, на 41,9%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ДОБРЕ** задоволни со достапната **архитектура** во општината.

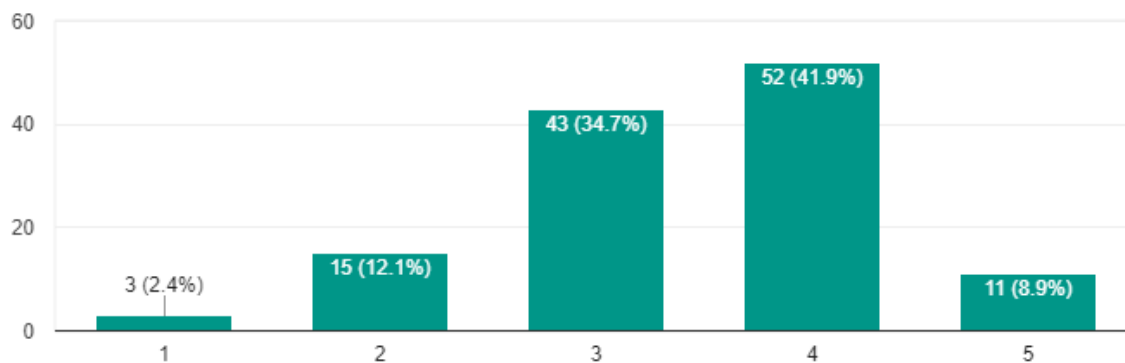
17. Какви беа вашите очекувања од архитектурата на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните архитектура на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

Прашање №17.

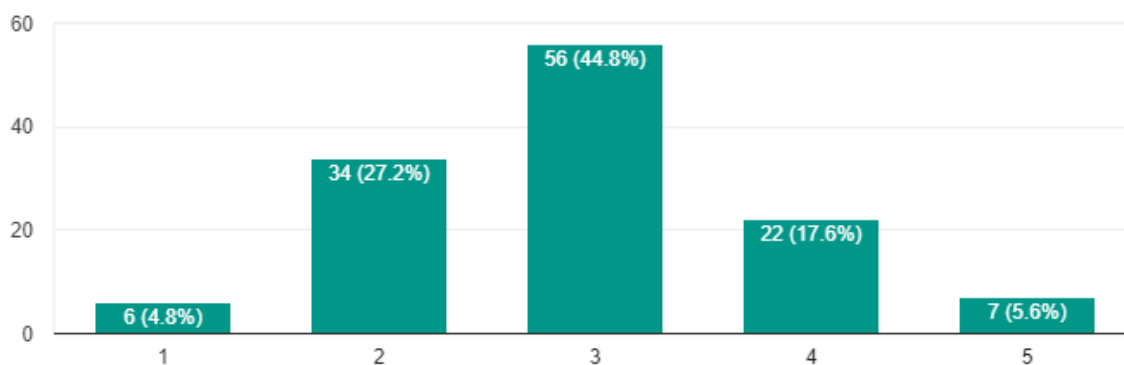
Очекувања и задоволство од **занаетите / талентите** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (44,8%), задоволството останува иста како што се зголемува на 46,7%.

Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ДОБРЕ** задоволни со достапните **занаети / таленти** во општината.

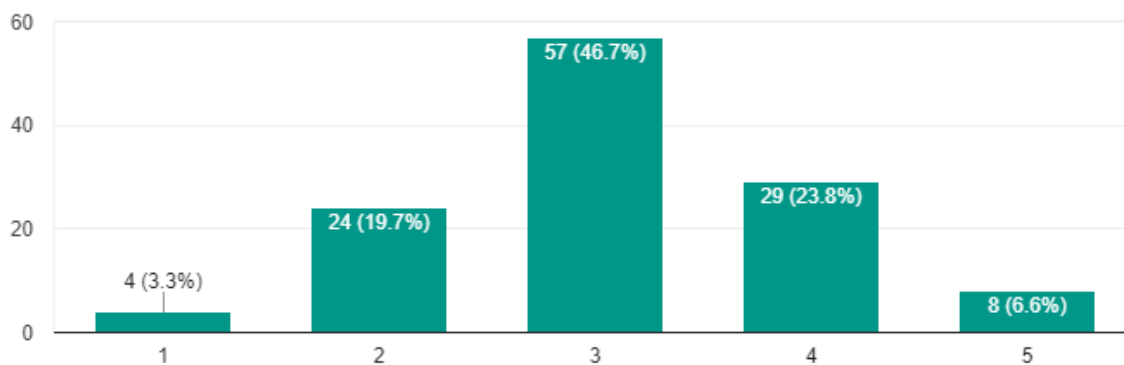
17. Какви беа вашите очекувања од занаетите / талентите на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните занаети / таленти на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

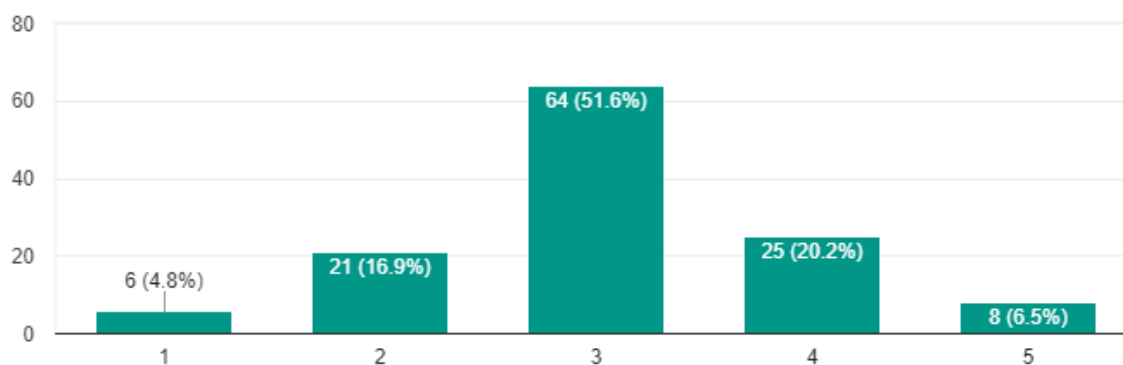

Прашање №17.

Очекувања и задоволство од **театри и концертни сали** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето . Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (51,6%), задоволството не се зголемува, но паѓа на 42,7%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните **театри и концертни сали** во општината.

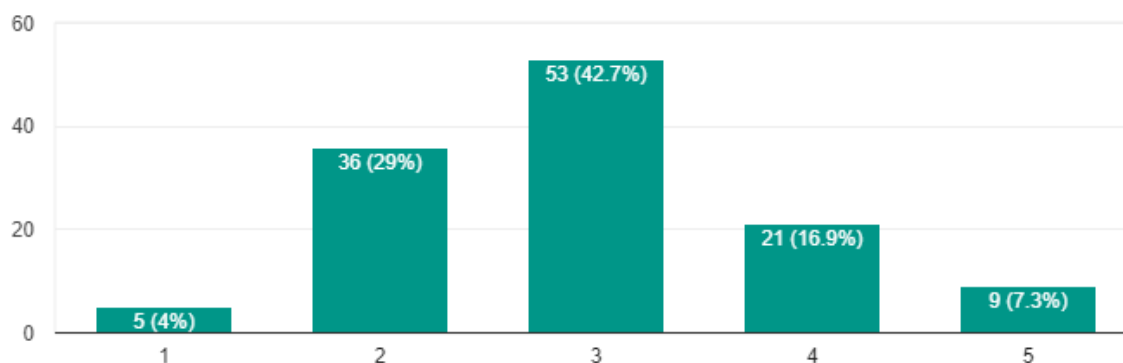
17. Какви беа вашите очекувања од театри и концертни сали на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните театри и концертни сали на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

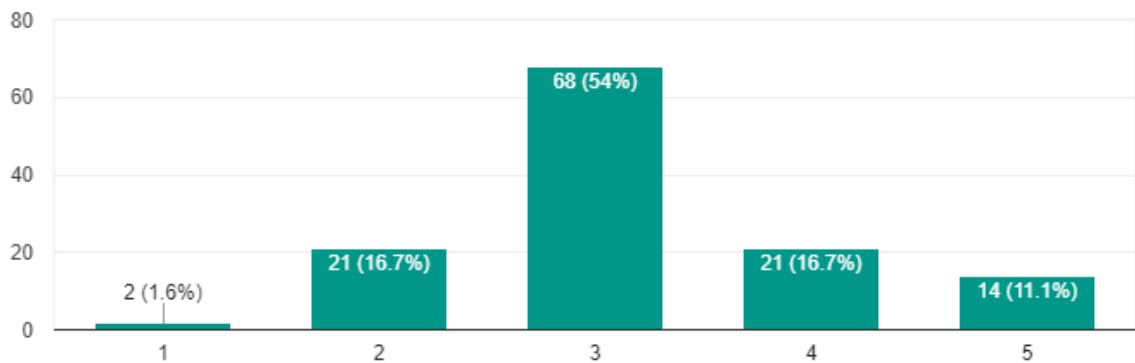
Прашање №17.

Очекување и задоволство од **фестивали / настани / саеми / локални пазари** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (54%), задоволството се зголемува во следните нивоа. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните **фестивали / настани / саеми / локални пазари** во општината.

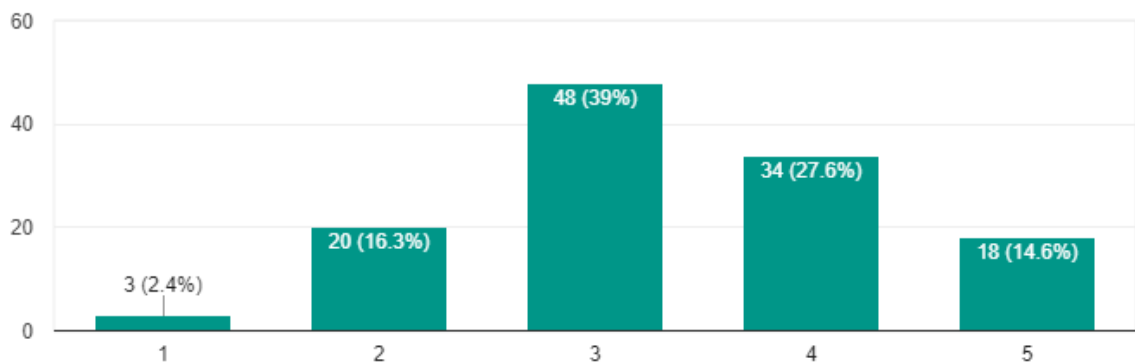
17. Какви беа вашите очекувања од фестивали / настани / саеми / локални пазари на територијата на општина Гевгелија?

126 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните фестивали / настани / саеми / локални пазари на територијата на општина Гевгелија?

123 responses

Прашање №17.

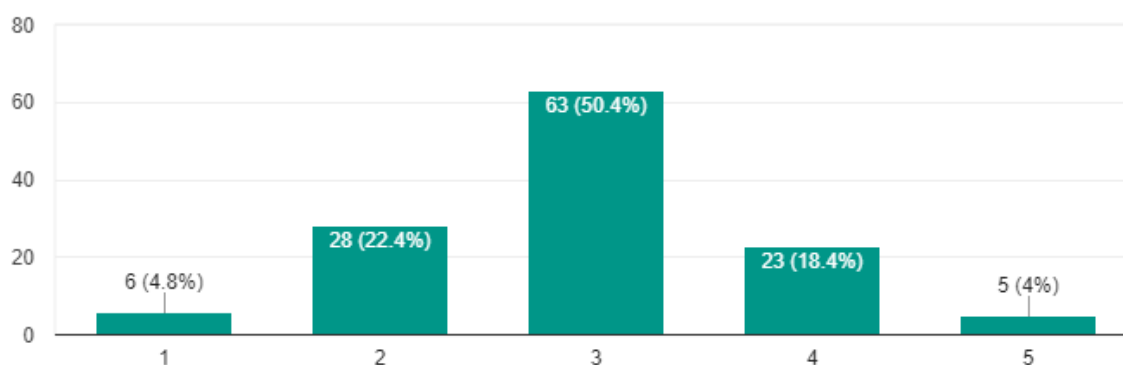
Очекување и задоволство на **историските луѓе** на територијата на општина Гевгелија.

Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (50,4%), задоволството малку се зголемува на следното ниво. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со присуството на **историски луѓе** во општината.

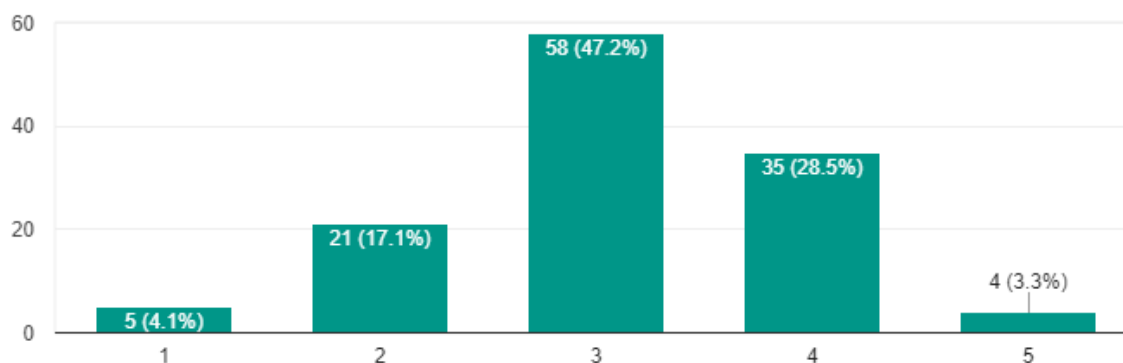
17. Какви беа вашите очекувања од историските луѓе на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните историски луѓе на територијата на општина Гевгелија?

123 responses

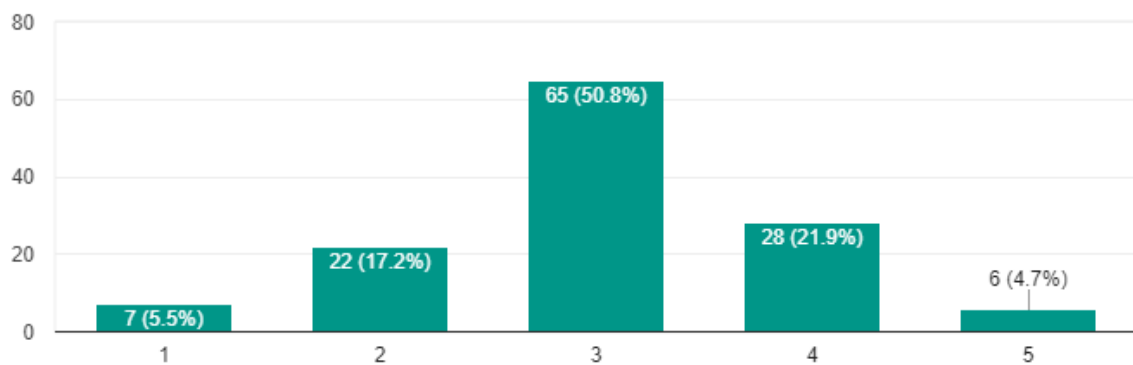

Прашање №17.

Очекување и задоволство на **историските и културните центри** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето . Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е просек (50,8%), задоволено, па се зголемува на 51,6%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со постојните **историски и културни центри** во општината.

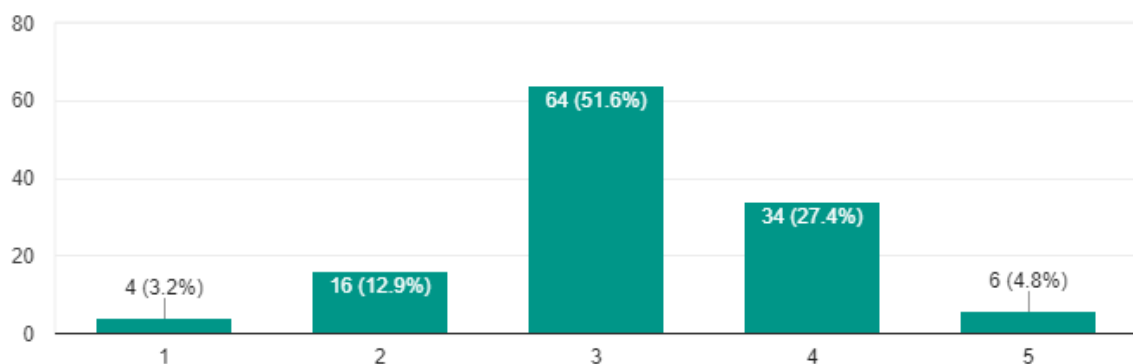
17. Какви беа вашите очекувања од историските и културните центри на територијата на општина Гевгелија?

128 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните историски и културни центри на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

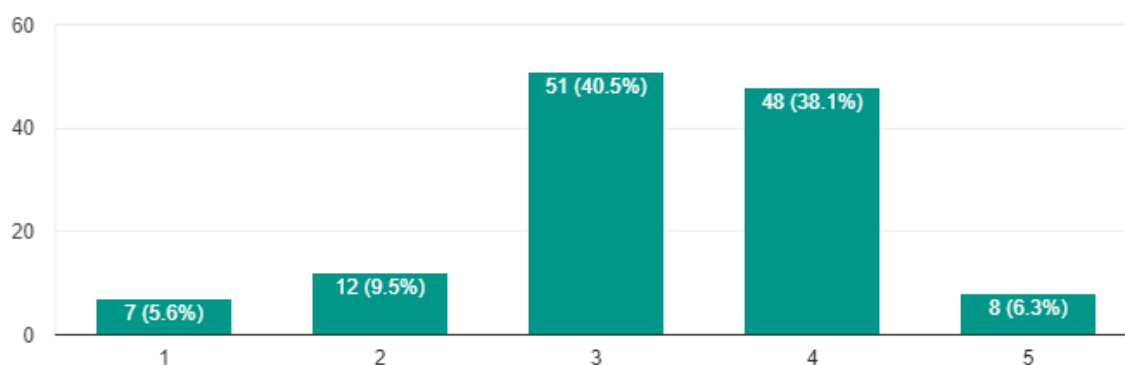
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **верските места** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (40,5%), задоволството се зголемува во следните две нивоа. Заклучокот е дека повеќето посетители се **МНОГУ** задоволни со расположивите **верски места** во општината.

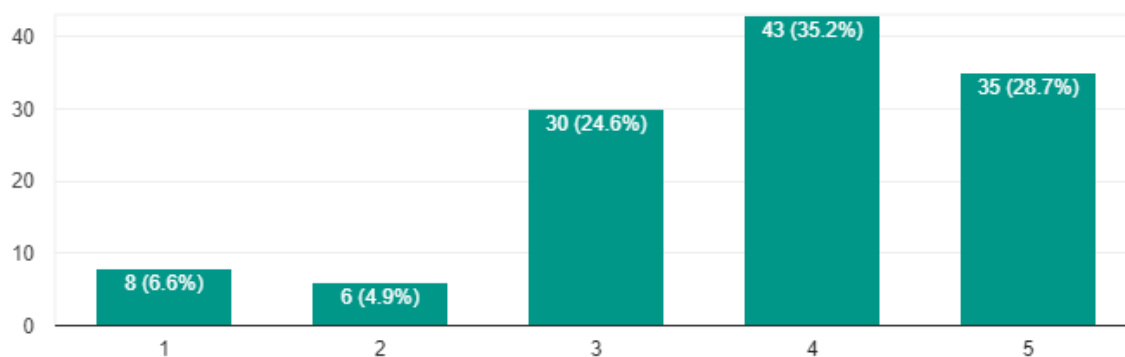
17. Какви беа вашите очекувања од верските места на територијата на општина Гевгелија?

126 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните верски места на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

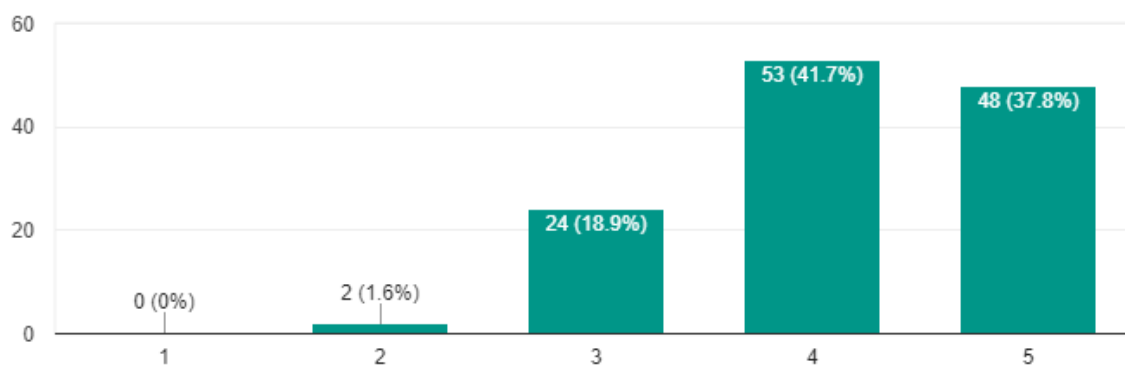
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **добрата храна** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се умерено високи (41,7%), задоволството го надминува на 46,5% на следното ниво. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧИТЕЛНО ВИСОКО** задоволни со достапноста на **добра храна** во општината.

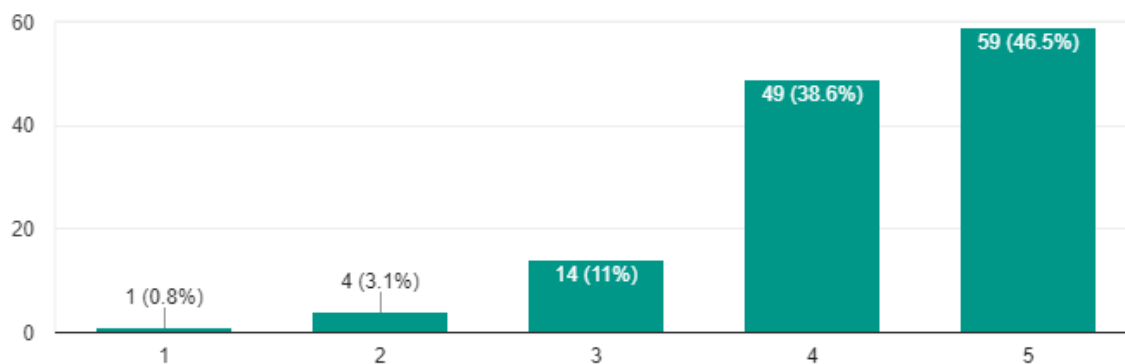
17. Какви беа вашите очекувања од добра храна на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

17. Какво беше вашето задоволство од храната на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

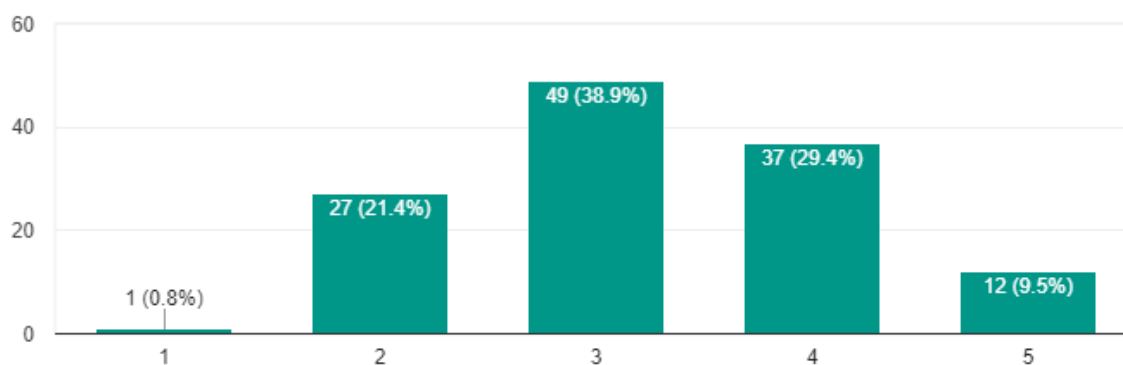
Прашање №17.

Очекување и задоволување на добри услови за **шопинг** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (38,9%), задоволството го надминува на 44,4% на следното ниво. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ДОБРО** задоволни од добрите услови за **шопинг** во општината.

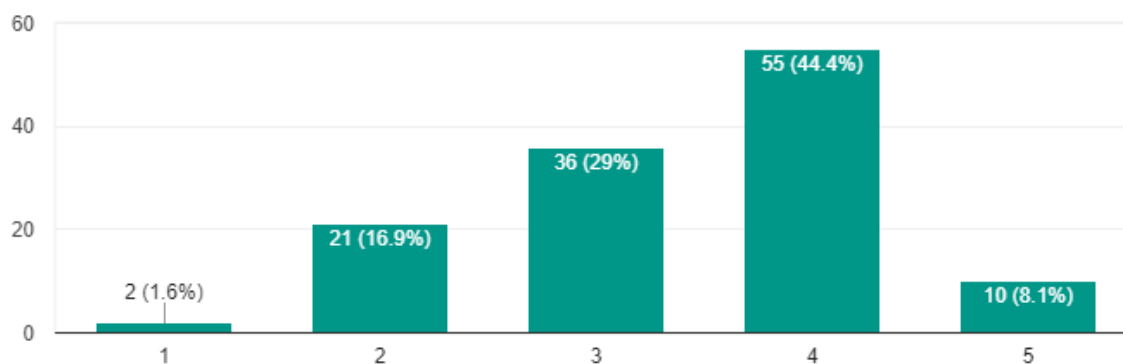
17. Какви беа вашите очекувања од услови за шопинг на територијата на општина Гевгелија?

126 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните услови за шопинг на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

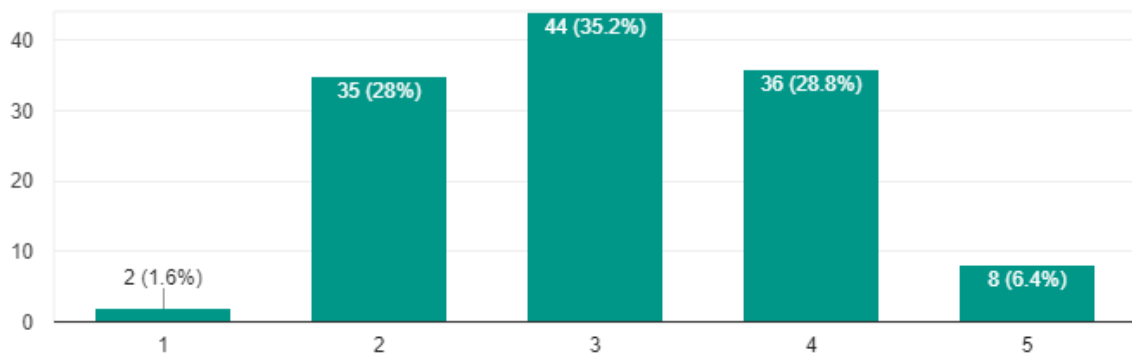
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **информативните центри** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (35,2%), задоволувањето се одржува на исто ниво. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со **информативните центри** достапни во општината.

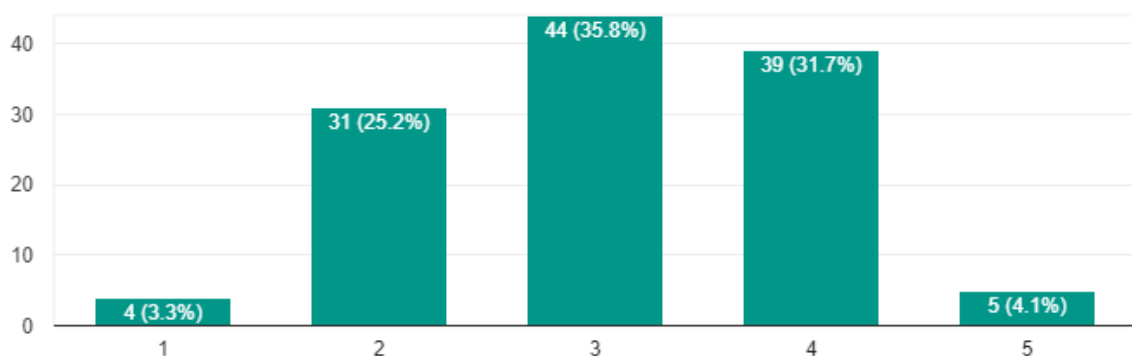
17. Какви беа вашите очекувања од информативни центри на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните информативни центри на територијата на општина Гевгелија?

123 responses

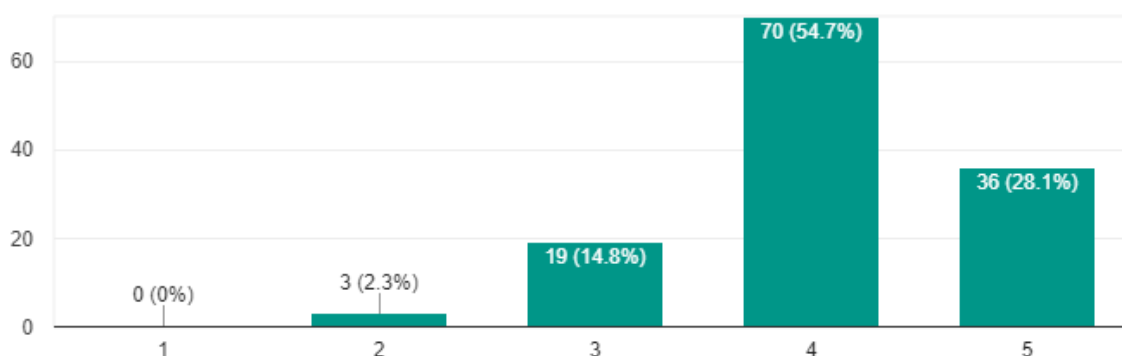

Прашање №17.

Очекување и задоволство на **атмосферата и луѓето** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето . Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се добри (54,7%), задоволството се зголемува на следното ниво и паѓа во очекување. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ВИСОКО** задоволни со достапната **атмосфера и луѓето** во општината.

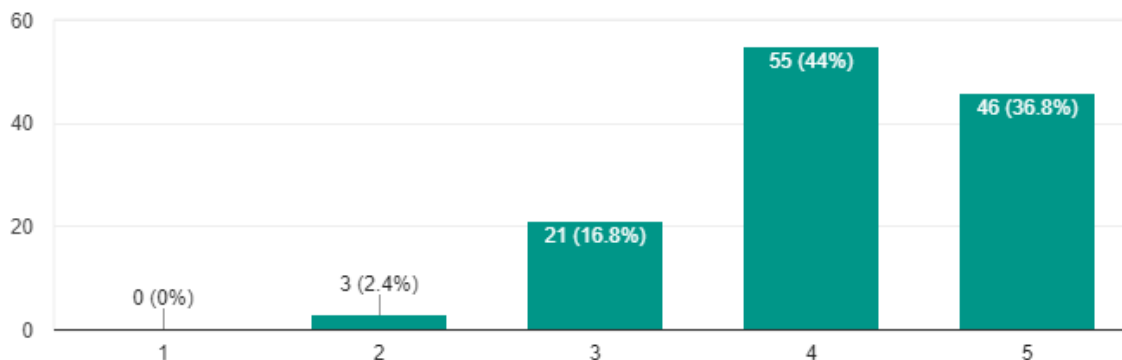
17. Какви беа вашите очекувања од атмосферата и луѓето на територијата на општина Гевгелија?

128 responses

17. Како беше вашето задоволство од атмосферата и луѓето на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

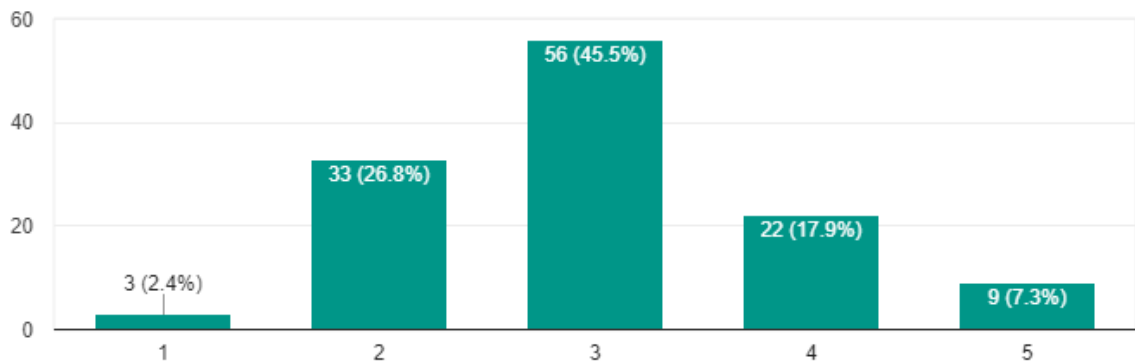
Прашање №17.

Очекување и задоволство од постојните **демонстрации на животот и занаетите** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (45,5%), задоволството се зголемува со следните нивоа. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО – ВИСОКО** задоволни од достапните **демонстрации на животот и занаетите**.

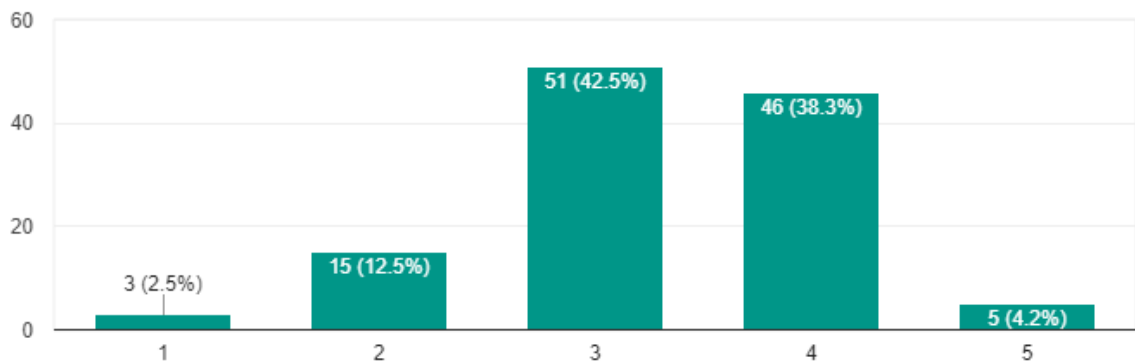
17. Какви беа вашите очекувања од демонстрации на животот и занаетите на територијата на општина Гевгелија?

123 responses

17. Какво беше вашето задоволство од постојните демонстрации на животот и занаетите на територијата на општина Гевгелија?

120 responses

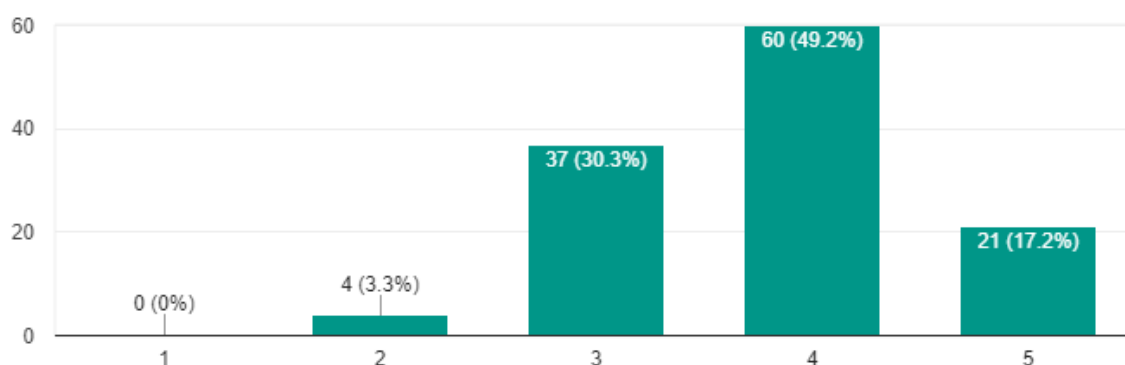
Прашање №17.

Очекување и задоволство од **пристапната околина** на Општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се добри (49,2%), но задоволството паѓа на 42,6%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ДОБРЕ** задоволни со **достапната околина** во општината.

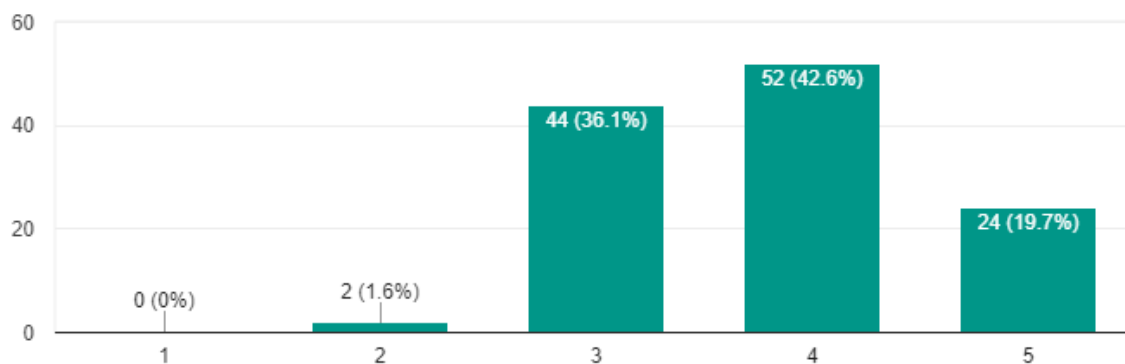
17. Какви беа вашите очекувања од пристапната околина на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

17. Како беше вашето задоволство од пристапната околина на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

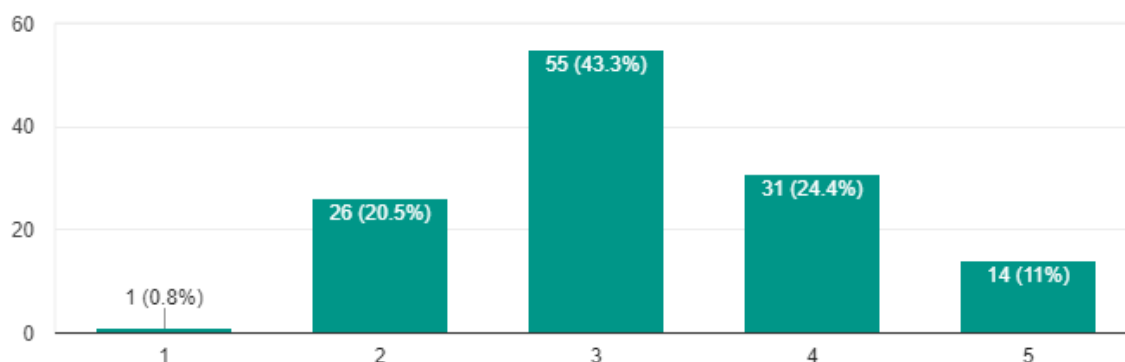
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **цените** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (43,3%), задоволството се зголемува на исто ниво до 50,8%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со **цените** во општината.

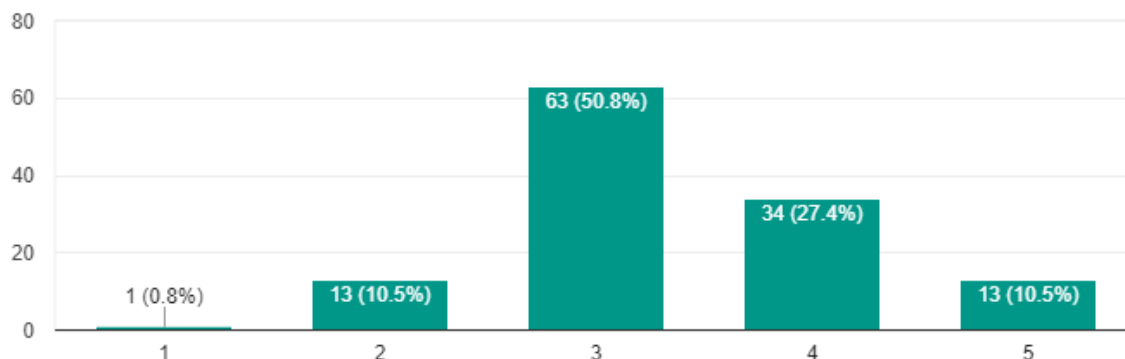
17. Какви беа вашите очекувања од цените на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

17. Какво беше вашето задоволство од цените на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

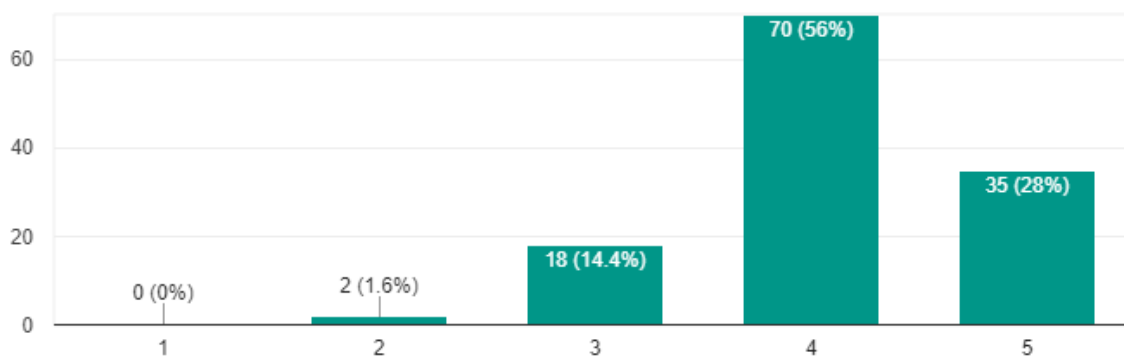
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **климата / времето** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се добри (56%), задоволството го надминува на 57,3% на следното ниво. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧИТЕЛНО ВИСОКО** задоволни со **климата / времето** во општината.

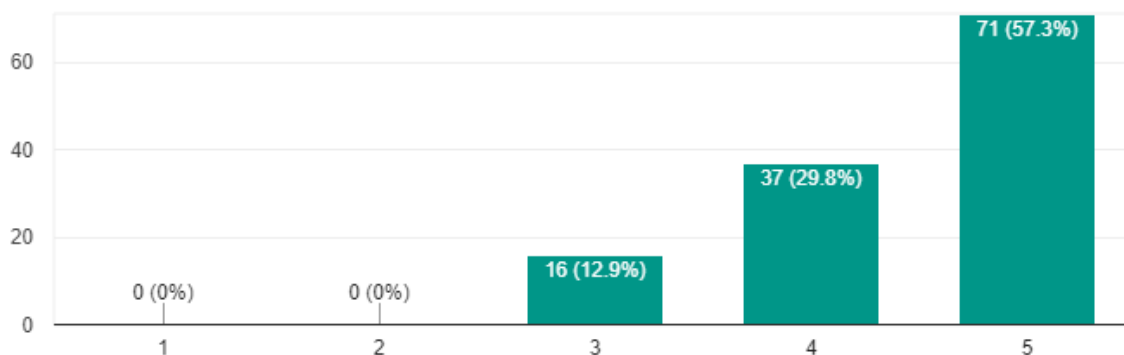
17. Какви беа вашите очекувања од климата / времето на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

17. Како беше вашето задоволство од климата / времето на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

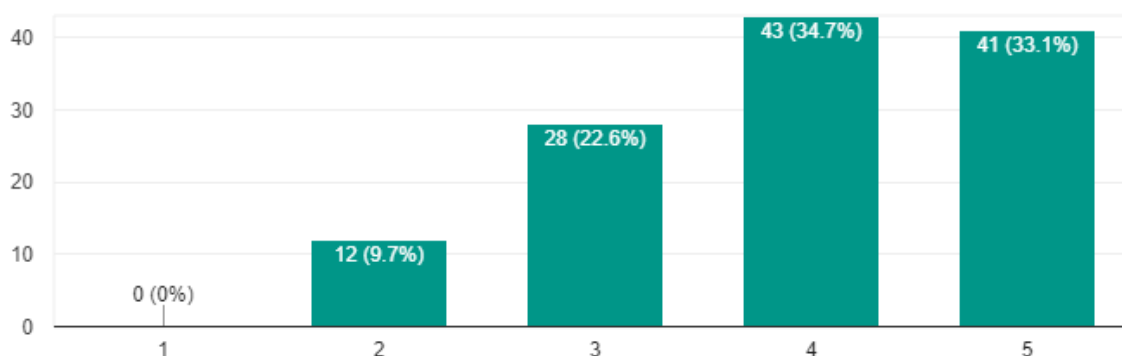

Прашање №17.

Очекување и задоволство на **угостителството / сместувањето** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето . Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е просечно (34,7%), задоволството што го надминува на 40,9% на следното ниво. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ИСКЛУЧИТЕЛНО МНОГУ** задоволни со расположивото **гостопримство / сместување** во општината.

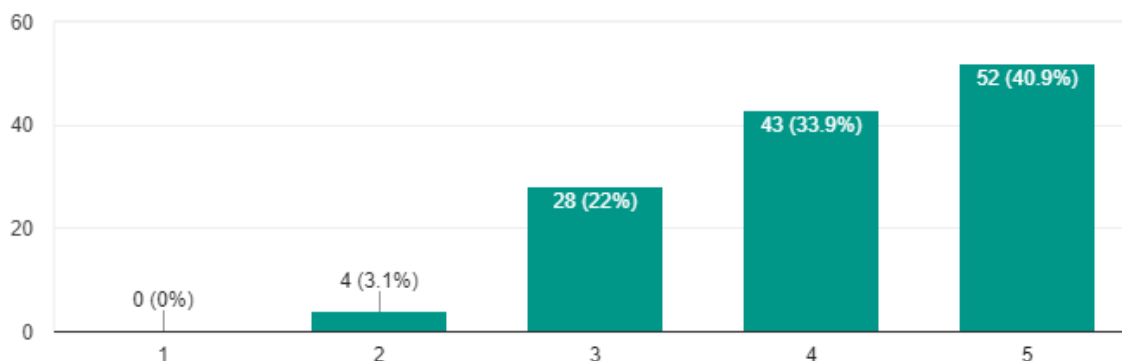
17. Какви беа вашите очекувања од угостителството / сместувањето на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

17. Како беше вашето задоволство од угостителството / сместувањето на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

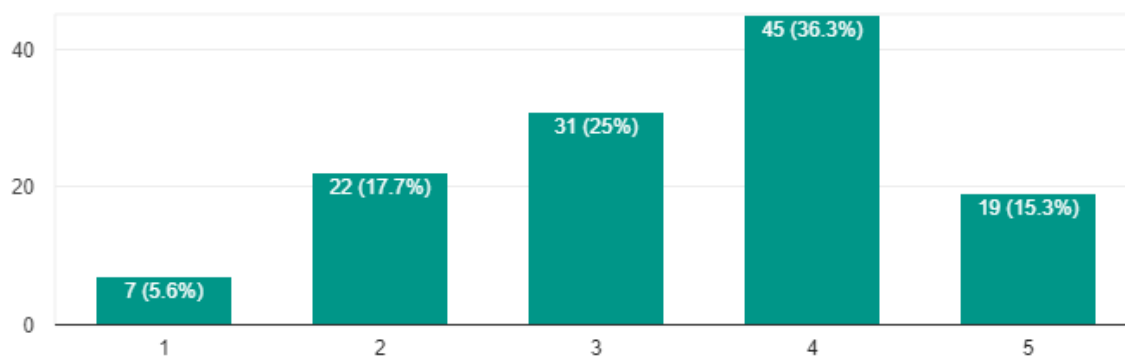
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **туристички пакети / тури** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е добро (36.3%), задоволството е подобрена, но останува во исто ниво со 46.3%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **ДОБРЕ** задоволни со **туристички пакети / туристички тури** во општината.

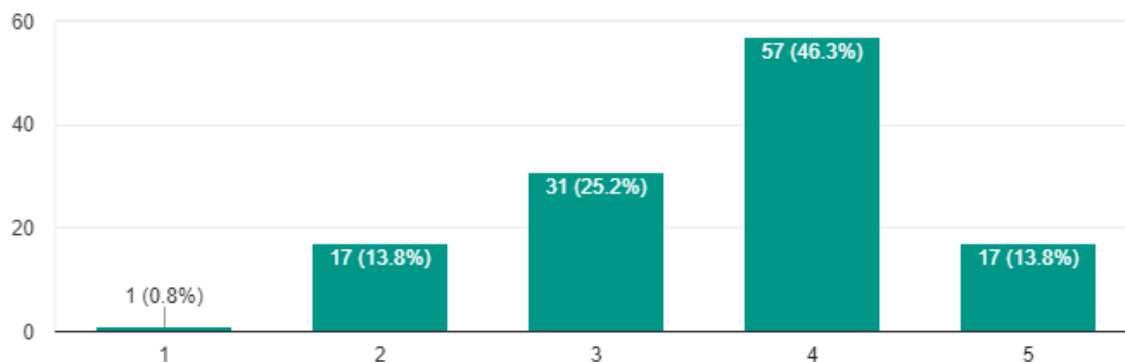
17. Какви беа вашите очекувања од туристички пакети / тури на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните туристички пакети / тури на територијата на општина Гевгелија?

123 responses

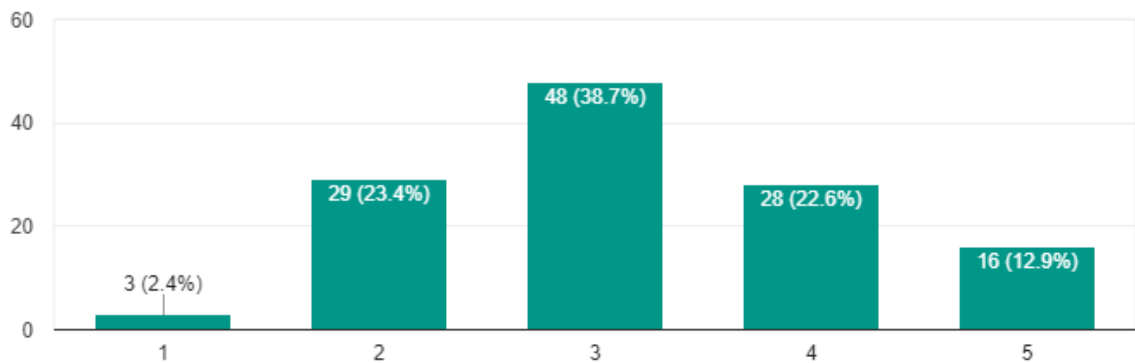
Прашање №17.

Очекувања и задоволство на **туристички водичи и информативни мрежи** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е просек (38.7%), задоволството се зголемува во следното ниво до 35,8%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО ДОБРЕ** задоволни со **туристичките водичи и информативните мрежи** во општината.

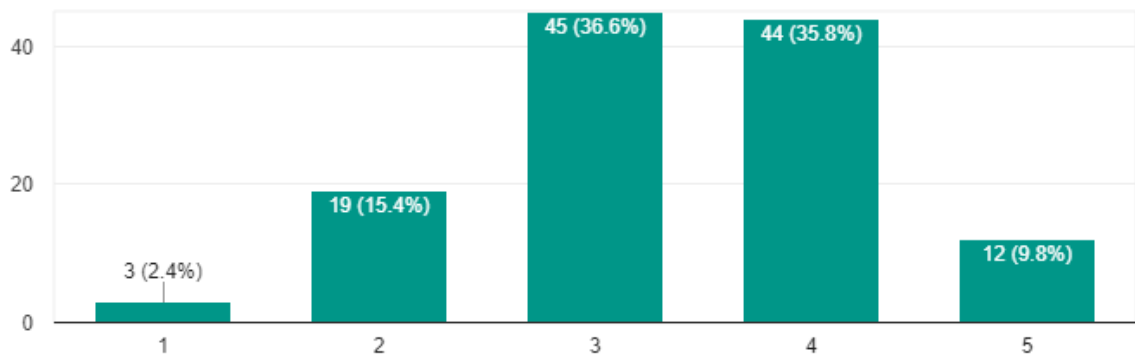
17. Какви беа вашите очекувања од туристички водичи и информативни мрежи на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните туристички водичи и информативни мрежи на територијата на општина Гевгелија?

123 responses

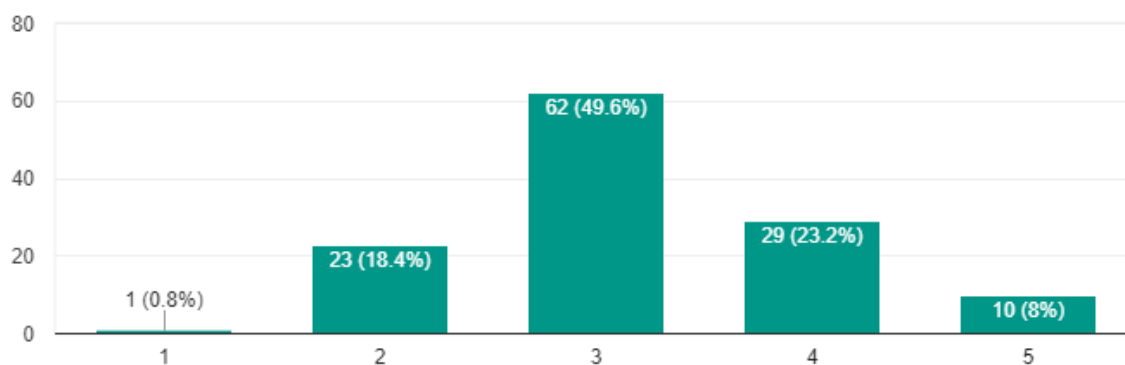
Прашање №17.

Очекувања и задоволство на локалниот дијалект и културните елементи на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето.

Студијата во конкретниот случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (49,6%), задоволството се зголемува на 52,5%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со локалните дијалект и културните елементи во општината.

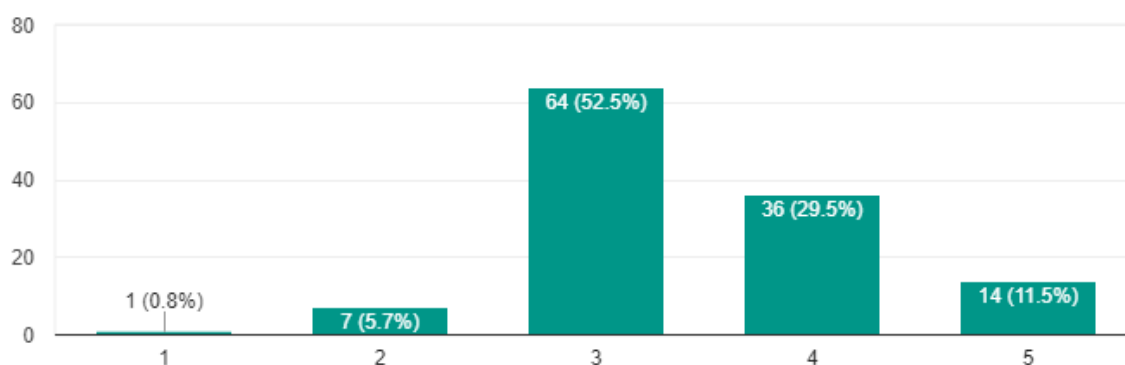
17. Какви беа вашите очекувања од дијалект и културните елементи на територијата на општина Гевгелија?

125 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните дијалект и културните елементи на територијата на општина Гевгелија?

122 responses

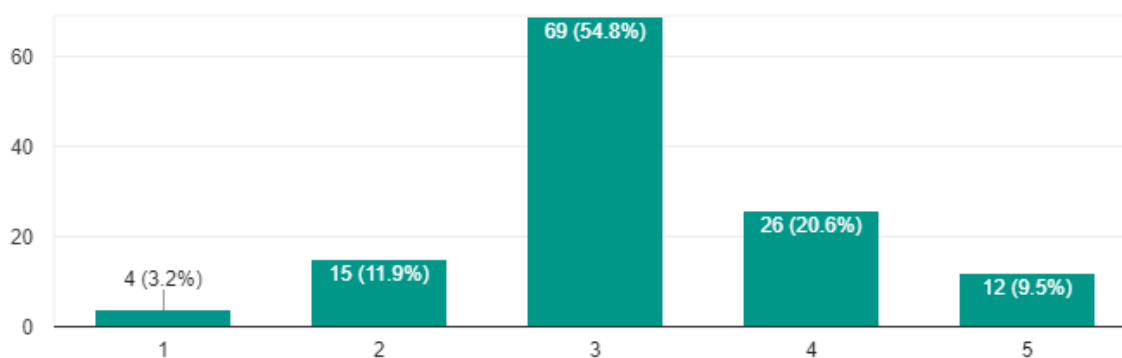
Прашање №17.

Очекување и задоволство на **рачно изработени сувенири инспирирани од наследството** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Истражувањето во овој случај јасно покажува дека очекувањето на мнозинството е просек (54.8%), задоволството останува на истото ниво. Заклучокот е дека мнозинството од посетителите се **СРЕДНО** задоволни од **рачно изработени сувенири инспирирани од наследството** во општината.

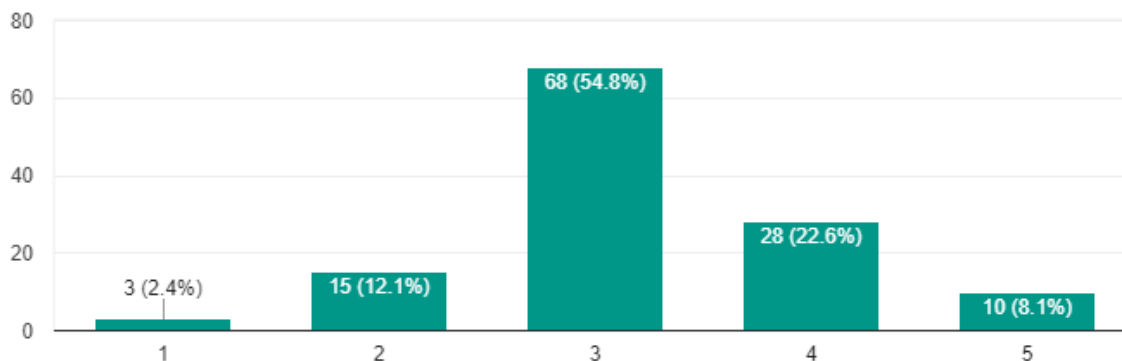
17. Какви беа вашите очекувања од рачно изработени сувенири инспирирани од наследството на територијата на општина Гевгелија?

126 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните рачно изработени сувенири инспирирани од наследството на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

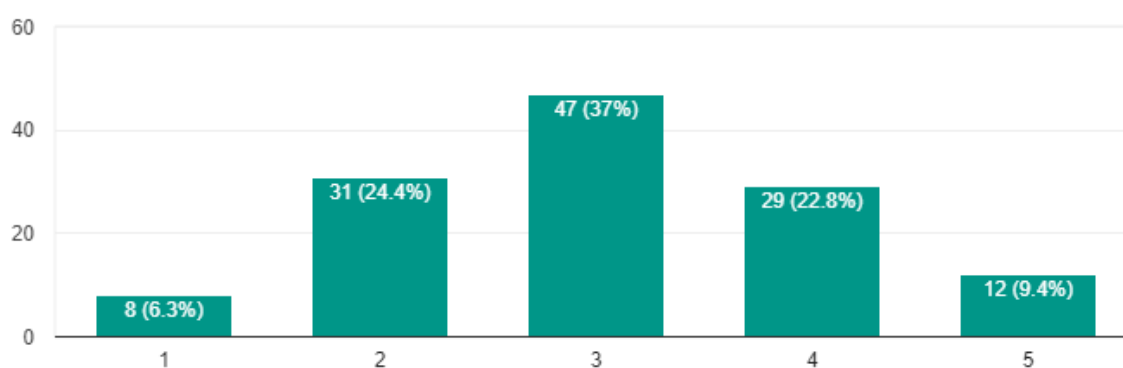
Прашање №17.

Очекување и задоволување на **тематски паркови** на територијата на општина Гевгелија. Еден е најнизок а пет е највисок резултат за целите на истражувањето .

Студијата во овој случај јасно покажува дека очекувањата на мнозинството се просечни (37%), задоволството се зголемува на 46,8%. Заклучокот е дека поголемиот дел од посетителите се **СРЕДНО** задоволни со достапните **тематски паркови** во општината.

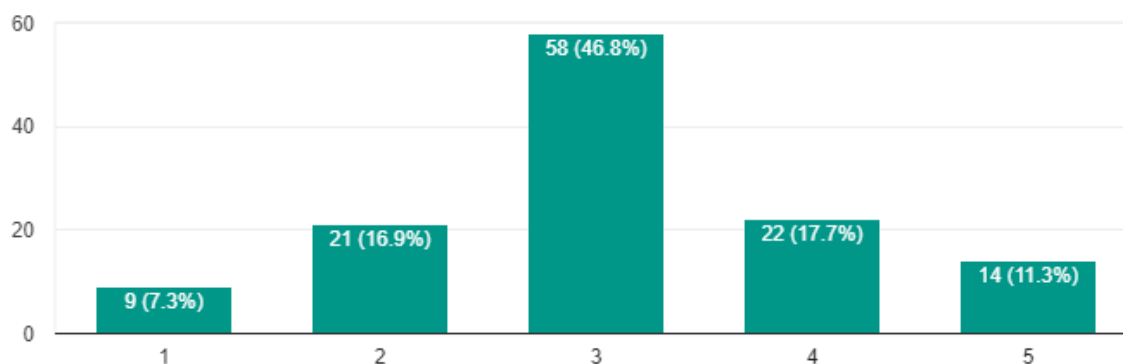
17. Какви беа вашите очекувања од тематски паркови на територијата на општина Гевгелија?

127 responses

17. Како беше вашето задоволство од постојните тематски паркови на територијата на општина Гевгелија?

124 responses

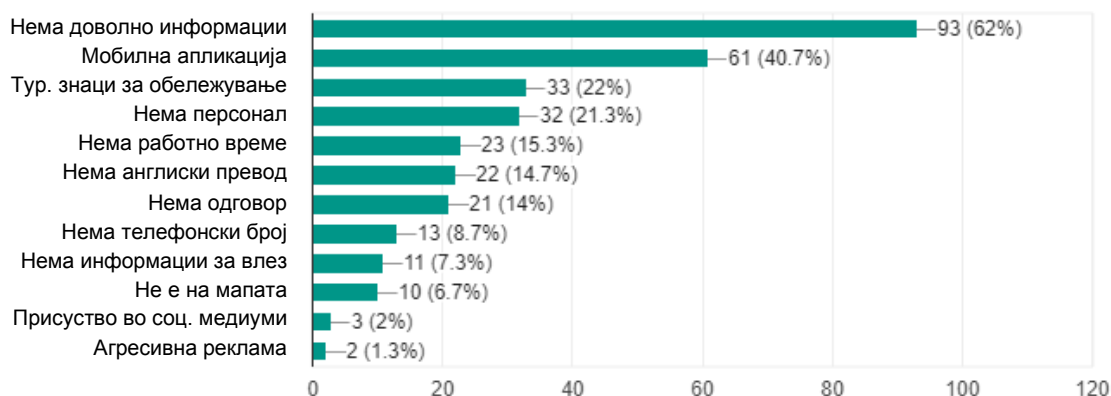

- Препораки за презентација, пристап, објектно рекламирање (Прашање # 18)

Сите 150 испитаникот во општина Гевгелија учествуваа во одговорот на ова прашање. Целта е да утврди и подреди по значајност елементите што недостигаат за подобро претставување и обезбедување на пристапност до туристичките места и објекти од природното и културното наследство, кое со тоа да послужи на заинтересираните страни да се фокусираат на ресурси и средства и да планираат текови. Исто така, допринесува со важни информации во сумираната листа на објекти во Глава 5 од извештајот. Повеќе од еден одговор е можно.

18. Дали имате препораки за локалната власт за подобрување на презентацијата / пристапот / рекламирањето за објектите опишани погоре?

150 responses

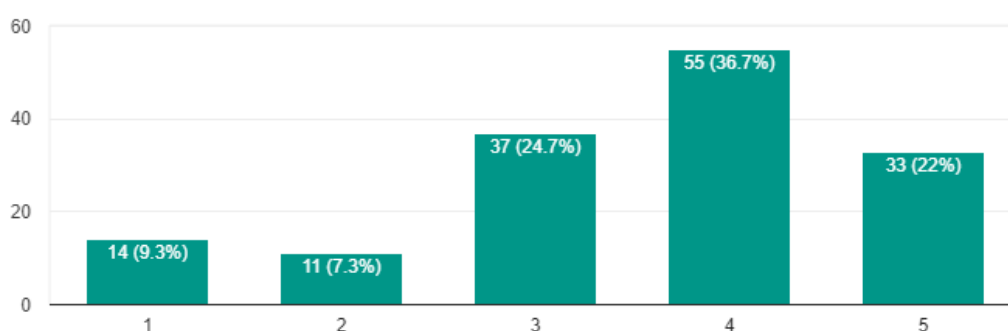
- Локален став кон животната средина, природното и културното наследство (Прашања # 19, 20 и 21)

Прашање #19.

Општина Гевгелија добива вкупен резултат **ДОБРО** за својот однос кон заштита на животната средина на испитаниците 150/150 кои учествуваа во истражувањето.

19. Туристичката дестинација (општината) се однесува добро со заштита на животната средина.

150 responses

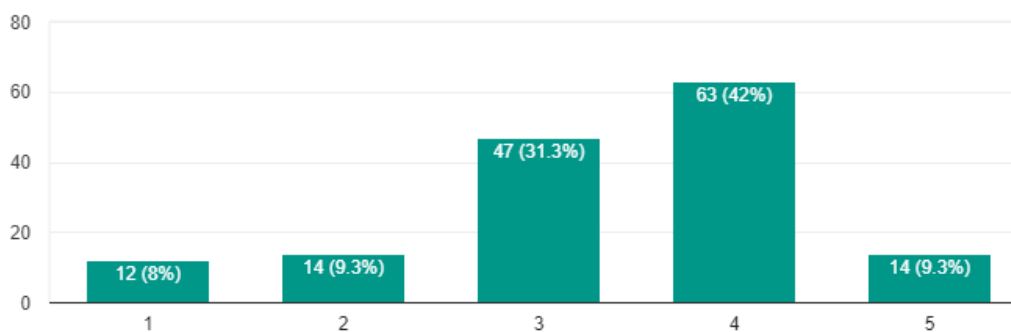

Прашање #20.

Општина Гевгелија добива вкупен резултат **ДОБРО** за својот став кон природното наследство на испитаниците 150/150 кои учествуваа во истражувањето.

20. Туристичката дестинација (општината) се однесува добро со туристичките прашања поврзани со природното наследство.

150 responses

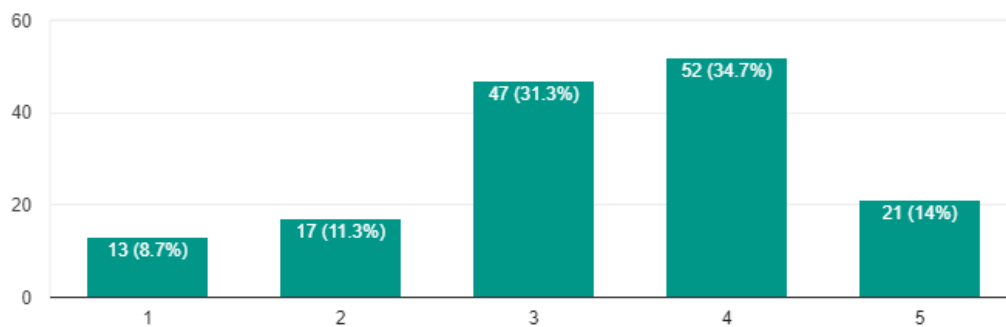

Прашање #21.

Општина Гевгелија добива вкупен резултат ДОБАР за својот однос кон културното наследство на 150/150 испитаници кои учествуваа во истражувањето.

21. Туристичката дестинација (општината) е добро прилагодена за зачувување на културното наследство.

150 responses

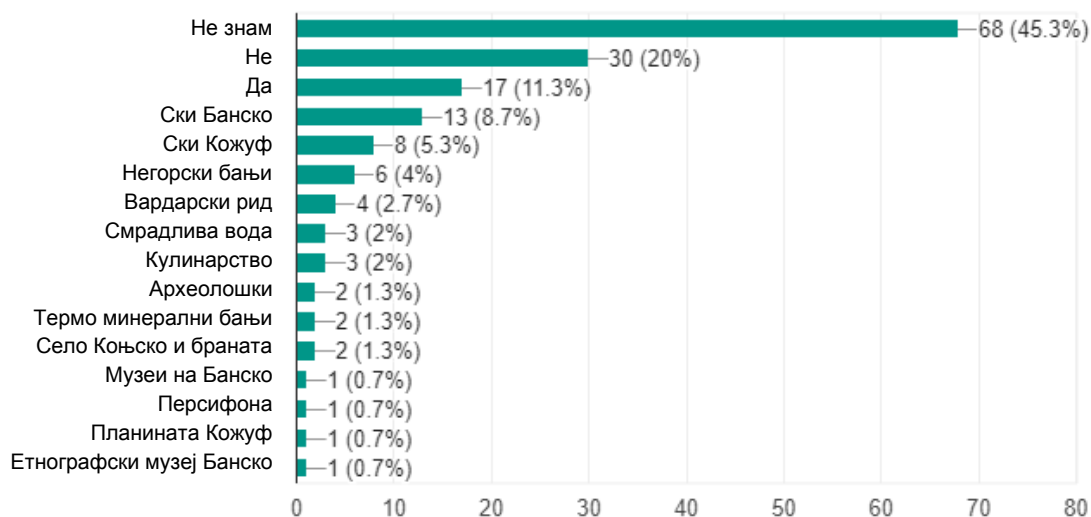
- Постојење туристички производи и / или пакети поврзани со предметот на студијата (Прашање # 24)

Прашање # 24.

Како наведен резултат од несоодветно рекламирање и прием во социјални мрежи, поголемиот дел од луѓето не знаат дали има туристички производ (45,3%) во врска со природното и културното наследство или едноставно одговараат со ДА (11,3%) без какви било специфики. Сепак, некои тврдат дека има туризам поврзан со ски област Банско (8,7%) или ски област Кожуф (5,3%). Катагочни дека нема такви се 20%. Можете да ги видите и другите резултати подолу.

24. Дали постои воспоставен туристички производ поврзан со природното и културното наследство на дестинацијата?

150 responses

- Можности за распоредување на потенцијалот на природниот и културниот туризам преку очите на посетителите (Прашање # 26)

Прашање # 26.

Презентирани речиси без никакво уредување од страна на корисниците на вниманието на сите заинтересирани страни. Голем дел од нив се имплементираат во SWOT анализата.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Оживување на традиционалните обичаи; танцување; музика; традиционални занаети; традиционално земјоделство ▪ Одржување и чување на традиционални куќи ▪ Развој на специфични туристички производи и пакети ▪ Промоција и презентација на областа и подрачјето ▪ Повеќе културни фестивали и настани поврзани со наследство ▪ Изградба на ски центарот Кожуф и Конско ▪ Пешачки маршрути ▪ Повеќе забави ▪ Повеќе спортски настани во планината ▪ Здруженија на традиционализмот ▪ Подобро користење на природните ресурси 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Специјализирани туристички пакети ▪ Изградба на нови објекти како што се музеи и многу повеќе ▪ Повеќе инвестиции ▪ Со добра волја ▪ Туристички услуги во руралните домаќинства ▪ Со вклучување на традиционална храна ▪ Инвестиции во Кожуф, Динкут, Вардарски рид ▪ Изградба на хиподром ▪ Воведување на екокултура ▪ Комплексен туристички производ ▪ Годишна програма за развој на туризмот и културата ▪ Нокни забави ▪ Организирање на ученички и студентски тури за запознавање со наследството
--	--

- Ефективно планирање, конзервација и одржлива употреба (Прашања # 22 и 27)

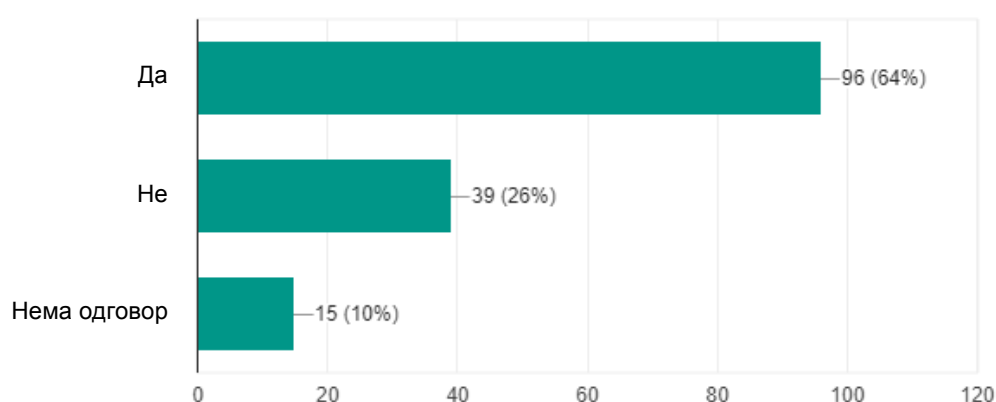
Прашање # 22.

Дали е планиран и управуван туризмот во националните паркови, другите природни знаменитости и локалитетите на културното наследство?

Препораките се спроведуваат во SWOT анализата. Резултатите се видливи од графиконот.

22. Дали е планирано и управувано со туризмот во националните паркови, други природни знаменитости и локалитети на културно наследство? Ако не, ве молиме дадете препораки или опишете зошто.

150 responses

Прашање # 27. Како ја замислувате конзервацијата и одржливото користење на природното и културното наследство со цел да го зголемите туристичкиот потенцијал на дестинацијата?

Од:

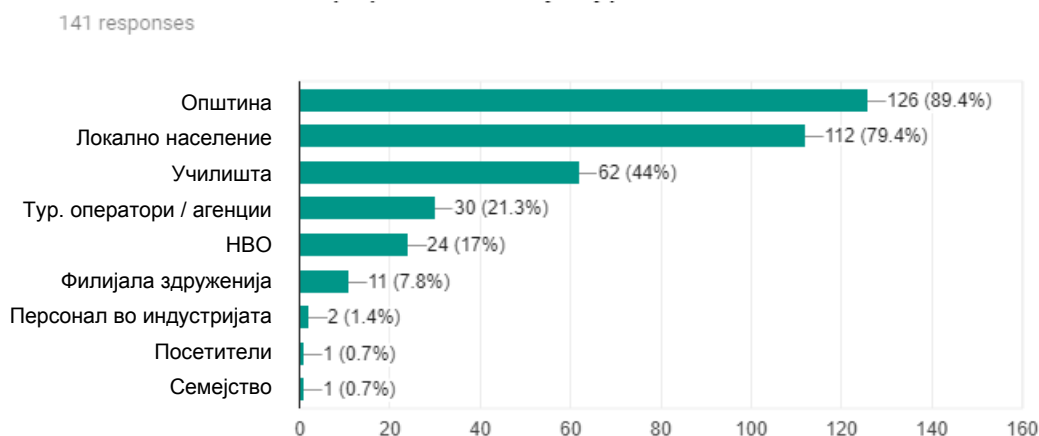
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Правилно влегување на финансиските средства ▪ Правилна употреба на средствата ▪ Обезбедување на чистота, организација, идентификација и пристапност ▪ Обука на вработените за грижа за наследството ▪ Незагадени туристички локалитети ▪ Поголеми казни за вандали ▪ Локално и национално здружување и асоцијација со туристичките агенции ▪ Архитектонско обновување и конзервација ▪ Одржување и добар однос од локалното население 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изградба на планински архитектонски локалитети - хотели и други во традиционален стил ▪ Повеќе за историјата на објектот ▪ Информативна кампања меѓу граѓаните ▪ Изградба на ЈПП ▪ Давање под наем на приватни лица ▪ Преку поголема активност и посветеност од општините и тур.агенции за ослободување на нивниот потенцијал ▪ Поголем буџет за туризам ▪ Обезбедување на видео надзор за заштита
---	---

- Институционална и граѓанска одговорност (Прашање # 28)

Прашање # 28.

Испитаниците 141/150 (89,4%) интервјуирани во врска со спроведувањето на проектот одговориле дека општината е најважниот учесник во одржливата конзервација и користење на нашето наследство. Следно се локалното население (79,4%) и училиштата (44%). Неколку одговори се можни.

28. Што мислите кои се најважните актери во одржливото зачувување и користење на природното и културното наследство?

- Неколку познати, заборавени локации и легенди (Прашање # 30)

Прашање # 30.

Испитаниците одговориле слободно, без претходни варијанти. Се надеваме дека ќе им служиме на туристичките планери и на сите засегнати страни како корисни информации.

▪ Црквите и манастирите по селата ▪ Амамот во Гевгелија ▪ Планината Кожуф ▪ Вардарски рид ▪ Длабоки Дол ▪ Сифулајка ▪ Висока Чука ▪ Смрдлива Вода ▪ Езерца на Кожуф ▪ Село Ума ▪ Белиот рај - митови ▪ Село Серменин ▪ Селата во планината Кожуф ▪ Негорски бањи	▪ Оџакот на Филатура ▪ Динкут ▪ Андреев Конак ▪ Вила Тина ▪ Куќата на поранешното радио ▪ Стариот пат "Гординија" ▪ Манастир во Серменин ▪ Конакот на Честавалиеви ▪ Коњско село и браната ▪ Легенда на селото Серменин ▪ Термоминералните води близу Смоквица ▪ Архитектонско наследство ▪ Планинските села

3.9. Други прашања поврзани со туризмот (Блок 5)

3.9.1. Банско (Блок 5)

- Преглед на општините од поглед на посетителите (Прашање # 31)

Претставување на корисна информација, којашто би можела да ги користи пазарните и пропагандните стратегии на секое ниво. Исто така, е индикатор за претставување на прегледот на општината, од аспект на познавањето на посетителите, од правно гледиште на работатата на општинските власти и отстранување на негативните страни.

Добри страни	Лоши страни
☺ Народни песни (ѓердани)	☹ Презаситеност
☺ Прекрасна планина	☹ Ефтино
☺ Вкусна месна храна	☹ Без асфалт, тротоари и осветлување
☺ Прибежиште од горештините	☹ Пренатрупано
☺ Дом/ Мојот дом	☹ Полуизградени згради
☺ Зимен рај	☹ Лоши улици
☺ Ски	☹ Троми луѓе
☺ Џес	☹ Мрзливи луѓе
☺ Зимно	☹ Неквалификуван персонал
☺ Гостопримство	☹ Високи цени
☺ Природа	☹ Неразбирлив свет
☺ Природни воочливи убавини	☹ Невообичаена кујна
☺ Езера	☹ Хаотични градби
☺ Чист воздух	☹ Пренатрупаност
☺ Спокојство	☹ Разбиеност
☺ Убавина	☹ Лошо управување
☺ Шаренило	☹ Политичка обоеност
☺ Историја / историско	☹ Политичка зависност
☺ Бит	☹ Недонесен ДУП
☺ Култура	☹ Одлично место до 2000 година, сега трагедија
☺ Дијалект	☹ Неповрзани
☺ Традиција	☹ Прашина
☺ Пирин	
☺ Планинско	
☺ Зимно	
☺ Магичино	
☺ Мило Банско	
☺ Прекрасно место	
☺ Неповторливо	
☺ Цветен град	
☺ Козметика /но	
☺ Зачуван Бугарски дух	
☺ Бански старец	
☺ Меани/ Храна	
☺ Зеленина	

- ☺ Топлина
- ☺ Античко
- ☺ Неколку
- ☺ Традиционално
- ☺ Пасии Хилендарски
- ☺ Поволна клима
- ☺ Капама
- ☺ Суџук
- ☺ Музика
- ☺ Камени сидови / антички куќи
- ☺ Добро
- ☺ Туризам
- ☺ Никола Вапцаров
- ☺ Неофит Рилски
- ☺ Античка (необичен)
- ☺ Опуштено
- ☺ Прекрасен стариот град
- ☺ Реално
- ☺ Познато
- ☺ Автентична
- ☺ Омилена
- ☺ Бански костуми
- ☺ Занаети
- ☺ Прекрасни пејсажи
- ☺ Величенствено
- ☺ Сонце туризам
- ☺ Скијање на снег
- ☺ Пирин - Вихрен
- ☺ Забава
- ☺ Прекрасна природа
- ☺ Античка
- ☺ Зачувани
- ☺ Град со потенцијал
- ☺ Единствена
- ☺ Преданско
- ☺ Нафпавоци
- ☺ Истовар
- ☺ Чиста
- ☺ Уредно
- ☺ Покриени згради
- ☺ Мило и мајчин
- ☺ Прекрасен и волшебен
- ☺ Прекрасен и мајчин
- ☺ Снежна фантазија
- ☺ Кул
- ☺ Ренесанса
- ☺ Шармантен
- ☺ Парче од рајот
- ☺ Снег Легенда

<ul style="list-style-type: none"> ☺ Пријателски ☺ Пиринска Македонија ☺ Автентична кујна ☺ Угостителство ☺ Напорниот развој ☺ Убави места ☺ Пријатели ☺ Позитивизам ☺ Форма на камен ☺ Транзиции ☺ Минерални извори ☺ Жив ☺ Зелена ☺ Снежно ☺ Комбинација на природата и традиции ☺ Интригантна ☺ Многу симпатична ☺ Возбудливо ☺ Исцелување ☺ Вгнезден во Пирин / Пирин полиња ☺ Магнетна ☺ Банско е Пирин ☺ Алпски ☺ Исцелување ☺ За чудо и бајка <p><u>Коментари за Гевгелија од истражувањето во Банско</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☺ Грозје, сонце, казина (Гевгелија) ☺ Црквата Св. Спас (Гевгелија) 	
---	--

○ Дополнителни коментари на соработниците (Прашање # 33)

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Размислете за модерни, ангажирајте советници од сите сфери на животот, дигитализирајте и ставете се на местото на посетителите! ▪ Да се даде подобра шанса за развој на локалниот бизнис. ▪ Банско е одлично! ▪ Променете го вашиот стил на маркетинг според најновите трендови! 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Направете кратенки и културни патишта пошироко и "продавај". ▪ Прво - дигитализирајте сè, едно место - истражете ја и чувајте ја археологијата. ▪ Користи ги програмите на ЕУ колку што можеш. ▪ Сите оние кои се вработени во туристичката индустрија и имаат односи со нив, мора да бидат свесни за фактот дека културната индустрија во регионот постои за
---	--

- Банско е прекрасно место за одмор и туризам, но хотелите и градежништвото се повеќе.
  - Банско е многу убаво летно и зимско одморалиште, освен за надградување.
  - Општината треба да воведо прописи за недовршени згради во градот, бидејќи тие негативно влијаат врз целокупната слика на Банско.
  - Со развојот на место како Банско, специјалисти и експерти во соодветните области треба да се грижат за интересите на жителите.
  - Ова е одлично место за локалните жители да бидат многу горди и треба повеќе љубов.
  - Повеќе кулинарски сорти.
  - Градот има потреба од јавен превоз, најмалку 2-3 комбиња.
  - Зајакнување на приливот на граѓанскиот сектор во општина Банско.
  - Банско е уникатно место со својата уникатна природа, но се претвори во кич, извонредно и непоредено место кое го изгуби својот шарм! Туризмот бара ко-сила, сила, страст и срце!
  - Подобрување на инфраструктурата и обезбедување дренажни шахти и чистење на старите.
  - Подобро асфалтирање на улиците и редовно чистење на градот.
  - Треба повеќе да го проучуваш мислењето на луѓето. Тоа е многу важно.
  - Сфатив нешто ... зошто општината не платила некои стипендии и такси за образование за да ја заврши археологијата? Плаќаат своите трошоци и го користат своето знаење за да ги истражат овие изгубени предмети.
  - Размислете и трошете мудро.
- доброто на природните и културните права.
- Оптимизирање на постојната инфраструктура за изградба на нови објекти.
  - Итно е можно да се изгради новоизградената кабина и да се прошири постојната површина со нови лифтови и лифтови.
  - Можеби е соодветно да се земат предвид мерките за враќање и заштита на неовластено кривично дело.
  - Таа не ја рекламира дестинацијата како што е за туризмот. Балнео, велосипедизам и непрофесионални натпревари. Дисеминација за сите.
  - Потребни се долгорочно планирање и придржување кон плановите за развој.
  - На прво место, ни дадовме можност да дознаеме, сакаме да се сретнеме со кого ни се потребни интелектуалци. Визионери и ентузијастички. Исто така, се потребни менаџери. Атанеквијада е луксуз.
  - Банско може да биде ефективен, ако не и подобро.
  - Мислам дека тоа е доживотен концепт за прочистувачи на воздух во Банско. Ветерницата е многу загадена и не седентарна.
  - Неопходно е да се развие развој на секаков вид на архитектура, така што местото треба да се подобри низ инфраструктурата.
  - Помислете на пакетите од одговорот на прапалникот, што е местото каде што тие се справуваат со храна и приказни. Фотоснимки и фотографии.
  - Размислете и трошете мудро.
  - Да се грижи за наследството, првенствено за скијачкиот туризам.

3.9.2. Гевгелија (Блок 5)

- Импресии на посетителите (Прашање # 31)

Тоа е корисна информација која ги користи маркетинг и рекламирање стратегии од секаков вид. Случајност е показател за сликата на заедницата во главите на посетителот и појдовна точка за работата на локалните власти за справување со негативните асоцијации.

Добри страни	Лоши страни
<ul style="list-style-type: none"> ☺ Сонце ☺ Угостителство ☺ Прекрасно ☺ Пријателство ☺ Топло и чисто ☺ Вкусна храна ☺ Убави луѓе ☺ Пријатни луѓе ☺ Чист град ☺ Добра клима ☺ Лековита вода ☺ Смокви ☺ Лубезност ☺ Соработка ☺ Казино ☺ Планина ☺ Бањи ☺ Гел Гери ☺ Ресторани ☺ Извори ☺ Вардарски рид ☺ Смрдлива вода ☺ Природни убавини ☺ Мирно ☺ Учтивост ☺ Непроменета природа ☺ Панорама ☺ Убаво место ☺ Казино туризам ☺ Стара архитектура ☺ Гол човек (дрво) ☺ Планински туризам ☺ Природно наследство ☺ Културно наследство ☺ Задоволство ☺ Уживање ☺ Релаксација ☺ Не многу скапо ☺ Флора и фауна ☺ Рамен Град 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ Досадни ☹ Студена ☹ Мрзливи ☹ Неколошски села ☹ Заповставени паркови

<ul style="list-style-type: none"> ☺ Рамна како тепсија ☺ Интересни обичаи ☺ Туристички потенцијал ☺ Коцкање <p><u>Коментари за Банско од истражувањето во Гевгелија</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☺ Природа ☺ Чист воздух ☺ Одмор ☺ Спорт ☺ Снег ☺ Убави хотели ☺ Убава природа ☺ Убави ски патеки ☺ Скијање ☺ Забава ☺ Супер сервис ☺ Бањи и ски центар со минерална вода ☺ SPA центри ☺ Природни ресурси ☺ Високи цени ☺ Пријателски домаќини ☺ Топло и студено ☺ Добар пресврт. комплекси ☺ Богат ноќен живот ☺ Пријателство ☺ Еколошки чист ☺ Внимателно ☺ Археологија и етнологија 	
--	--

○ Дополнителни коментари на соработниците (Прашање # 33)

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Да се обезбеди побрз и полесен пристап до Банско. ▪ Работете за подобрување на инфраструктурата. ▪ Организирани пратки. ▪ Анкета е добра. ▪ Зголемување на платите за поредовна посета на дестинации. ▪ Општината и државата да инвестираат повеќе во развојот на наследството. ▪ Намалување на цените (забелешка за Банско) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повеќе развојни проекти и публицитет и нивните успеси. ▪ Да се примени строга контрола на еколошки и комунални проблеми. Решавање на проблемите на паркирање во клупите во Гевгелија. ▪ Обуката е завршена со европски програми за привлекување ентузијастички со интегритет и развој на туризмот.
--	--

ГЛАВА ЧЕТВРТА

ЗАКЛУЧОЦИ

4.1. Резиме на истражувањето

4.1.2. Резиме на истражувањето на територијата на општина Банско

1. Која е вашата возраст?

помеѓу 40 и 55 години - 65 (43.3%)
помалку од 24 години - 13 (8.7%)

помеѓу 24 и 39 години - 59 (39.3%)
над 55 години - 13 (8.7%)

2. Кој е вашиот пол?

жени - 81 (54%)

мажи - 69 (46%)

3. Која е вашата националност?

Бугарско - 123 (82%)
странски - 17 (11.3%)

незапечатено - 10 (6.7%)

4. Кој е вашиот социјален статус?

во работен век - 129 (86%)
пензионери - 8 (5.3%)
други - 2 (0.7%)

студенти - 9 (6%)
невработени - 2 (1.3%)

5. Ако сте посетител, што е причината за вашето патување?

одмор - 102 (68%)
нема одговор - 18 (12%)
Јас живеам тука - 11 (7.3%)

пријатели - 46 (30.7%)
бизнис - 15 (10%)
Друго - 2 (1.3%)

6. Кои фактори го инспирираат вашиот избор за одмор - сонце / зимски спортови / историја / култура / друго?

историја, култура и традиции - 65 (43.3%)
природните услови, чистия въздух - 46 (30.7%)
планина - 35 (23.3%)

зимски спортови - 51 (34%)
слънце - 45 (30%)
спокојство, атмосфера - 16 (10.7%)

7. Како дознавте за оваа туристичка дестинација (ако сте посетител)?

Знаев за неа - 75 (50%)
Интернет - 32 (21.3%)
од медиуми / рекламирање - 10 (6.7%)
книги / каталози - 3 (2%)
туристичка изложба - 1 (0.7%)

пријатели - 71 (47.3%)
живеат тука - 15 (10%)
неодговорени - 8 (5.3%)
турнеја. агенција - 2 (1.3%)

8. Дали некогаш сте го посетиле Банско, Бугарија и / или Гевгелија, Македонија?

само Банско - 126 (84%)
не сум - 14 (9.3%)
двете дестинации - 10 (6.7%)

9. Кои се главните интереси на кои е одговорен вашиот избор на дестинација?

природа - 106 (70.7%)	рекреативни услови - 100 (66.7%)
храна - 78 (52%)	ПИКН - 68 (45.3%)
средба со пријателите - 62 (41.3%)	историја - 57 (38%)
авантура - 56 (37.3%)	здравје - 52 (34.7%)
спорт - 48 (32%)	сместување - 25 (16.7%)
религија - 23 (15.3%)	ноќен живот - 13 (8.7%)
бизнис - 13 (8.7%)	не знам - 3 (2%)
дома - 2 (1.3%)	ниски цени - 1 (0.7%)

10. Кои се најчестите проблеми што се случуваат за време на вашиот одмор во двете дестинации?

Немав проблеми - 34 (22.7%)	паркирање / парични казни - 34 (22.7%)
Инфраструктура - 30 (20%)	опашки од скијачки објекти - 18 (12%)
со персонал - 17 (11.3%)	информативни табли - 16 (10.7%)
сместување и храна - 7 (4.7%)	од вкупниот број. транспорт - 7 (4.7%)

Дополнителните податоци се користат за подготовка на SWOT анализата која може да се прочита [тук](#).

11. Кој превоз користите кога си на одмор?

личен превоз - 126 (84%)	јавни - 10 (6.7%)
вработен превоз - 8 (5.3%)	организирани - 7 (4.7%)
такси - 5 (3.3%)	не го користат - 3 (2%)

12. Што сакаш?

да патуваат сами - 130 (86.7%)	без одговор - 1 (0.7%)
да користат туристичка агенција - 11 (7.3%)	- 8 (5.3%)

13. Какво е твоето лично чувство за силните страни што Банско / Гевгелија може да ги искористи за да привлече повеќе туристи?

Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [тук](#).

14. Какво е твоето лично чувство за слабостите Банско / Гевгелија мора да се елиминира за да привлече повеќе туристи? Што не те задоволи?

Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [тук](#).

15. Дали сте посетиле место за културно и природно наследство во општината? Ако е така, што?

Црква Св. Троица - 33 (22%)	Пирин НП - 32 (21.3%)
Куќа-музеј Н. Вапцаров - 24 (16%)	Не - 26 (16%)
Сите музеи - 12 (8%)	Да (нема одговор) - 11 (7.3%)
Вихрен врв - 9 (6%)	Бајкушева ела - 8 (5.3%)
Сите - 6 (4%)	Стариот град Банско - 6 (4%)
Иконишна изложба - 5 (3.3%)	Н. Рилски куќа - 4 (2.7%)
ИЕК Радонова куќа - 3 (2%)	Велијанова куќа - 3 (2%)

16. Која е најинтересната туристичка атракција која сте ја посетиле или сте заинтересирани за посета за време на вашиот престој?

Пирин НП - 32 (21.3%)
 Куќа-музеј Н. Рилски - 14 (9.3%)
 Капџа-музеј Н. Вапцаров - 13 (8.7%)
 ДИЦ П. Хилендарски – 12 (8%)
 ИЕК Радонова куќа – 12 (8%)
 Планинските маршрути – 11 (7.3%)
 Врв Вихрен – 9 (6%)
 Бајкушевата мура – 8 (5.3%)
 Стариот град на Банско Банско – 7 (4.7%)
 Други

Црква Св. Троица - 15 (10%)
 Ски објекти - 13 (8.7%)
 Без одговор - 13 (8.7%)
 Велјановата куќа – 12 (8%)
 Изложба на икони – 11 (7.3%)
 Фестивалите – 11 (7.3%)
 Езерата на Пирин – 9 (6%)
 Лизгалиште – 7 (4.7%)
 Нема таква – 6 (4%)

17. Ве молиме наведете ги вашите очекувања и задоволството од постигнувањата со следните групи на сајтови и услуги од културното и природното наследство на регионот.

Име	Очекување	Задоволство
Споменици	високо – 84 (56.8%)	останува висока, но се намалува – 71 (48%)
Историски градби	високо – 89 (60.5%)	останува висока, но се намалува – 68 (46.3%)
Руини и згради од различни историски периоди /	високо – 61 (41.8%)	се намалува во просек од – 35 (24%)
Културни населби	високо – 71 (49%)	останува висока, но се намалува – 50 (35%)
Античка архитектура (згради, мостови, знаци, итн)	високо – 82 (55.8%)	останува висока, но се намалува – 63 (43.2%)
Музеи и уметнички колекции	високо – 91 (61.9%)	останува висока, но се намалува – 75 (51%)
Отворена јавна уметност и скулптури	високо – 54 (37.2%)	останува висока, но се намалува – 53 (36.6%)
Галерии	високо – 53 (36.1%)	се намалува во просек од – 42 (28.8%)
Природа и маршрути	високо – 104 (70.7%)	се зголемува (екстремно висока) – 116 (80%)
Уметност (музика / ора)	високо – 76 (51.7%)	се зголемува (екстремно висока) – 83 (56.5%)
Архитектура	високо – 83 (56.8%)	се зголемува (екстремно висока) – 85 (58.2%)
Занаети / таленти	високо – 69 (47.3%)	останува висока, но се намалува – 52 (35.9%)
Театри и концертни сали	високо – 52 (35.9%)	се намалува во просек од – 39 (26.9%)
Фестивали / настани / саеми / локални пазари	високо – 87 (59.6%)	се зголемува (екстремно висока) – 100 (69%)
Историски луѓе	високо – 83 (57.2%)	останува висока, но се намалува – 76 (52.8%)

Историски и културни центри	високо – 69 (47.6%)	се намалува во просек од – 51 (35.2%)
Религиозни места	високо – 76 (51.7%)	се зголемува (екстремно висока) – 95 (64.6%)
Храна	високо – 90 (61.2%)	останува висока, но се намалува – 69 (46.9%)
Референци	средно – 44 (31%)	се намалува во просек од – 57 (39.6%)
Информативни центри	високо – 68 (46.9%)	се намалува во просек од – 46 (31.7%)
Атмосфера / луѓе	високо – 101 (68.7%)	останува висока, но се намалува – 89 (60.5%)
Демонстрации за живот, занаети	високо – 80 (55.2%)	it keeps high but decreases too much – 43 (29.9%)
Пристапност	високо – 75 (51.7%)	се намали на ниско – 37 (25.5%)
Цена	високо – 76 (52.4%)	останува висока, но значително се намалува – 40 (27.4%)
Клима / Време	високо – 105 (71.4%)	се зголемува (екстремно висока) – 113 (76.9%)
Угостителство / сместување	високо – 94 (64.8%)	останува висока, но се намалува – 90 (62.5%)
Туристички пакети / тури	високо – 63 (43.8%)	се намалува во просек од – 47 (32.9%)
Водичи за патување и информациски мрежи	високо – 65 (44.8%)	се намалува во просек од – 56 (38.6%)
Локални дијалекти и културни елементи	високо – 88 (60.3%)	се зголемува (екстремно висока) – 96 (65.8%)
Инспирирани од традицијата та рачно изработени	високо – 77 (53.5%)	останува висока, но се намалува – 49 (33.8%)
Тематски паркови	високо – 64 (43.5%)	се намалува во просек од ниско и умерено – 40 (27.2%)

18. Дали имате препораки до локалното раководство за подобрување на презентацијата / пристапот / објект рекламирање на прашањето 17?

мобилна апликација - 85 (56.7%)	нема информации - 75 (50%)
туристички / обележувачки знаци - 40 (26,7%)	немаат персонал - 38 (25,3%)
нема англиски превод - 25 (16,7%)	немаат на мапата - 19 (12,7%)
нема информации за влезници - 18 (12%)	нема телефонски број - 17 (11.3%)
Немам препораки - 10 (6.7%)	нема работно време - 8 (5.3%)
нема одговор - 7 (4.7%)	не работи - 3 (2%)
подобрување на пристапноста - 1 (0.7%)	дигитализација - 1 (0.7%)

19. Туристичката дестинација (општина) е погодна за заштита на животната средина.

Општина Банско добива вкупна **СРЕДНА** просечна оценка (**49 - 33,1%**) за својот став и заштита на животната средина од 148/150 испитаници кои учествувале во истражувањето.

20. Туристичката дестинација (општина) е добро поврзана со туристичките прашања поврзани со природното наследство.

Општина Банско доби добива вкупна **СРЕДНА** просечна оценка (**49-32,9%**) за својот став кон природното наследство на 149/150 испитаници кои учествувале во истражувањето.

21. Туристичката дестинација (општина) е добро прилагодена за зачувување на културното наследство. Општина Банско добила **МНОГУ ДОБАР** квалитет (**57-38,3%**) за својот став кон културното наследство на 149/150 испитаници кои учествувале во истражувањето.

22. Дали е планирано и управувано со туризмот во националните паркови, други природни знаменитости и локалитети на културно наследство?

да - 78 (52%)   нема - 69 (46%)   нема одговор - 3 (2%)

23. Што мислите за локалната и регионалната политика за планирање на туризмот и развојот во регионот?

Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [ТУК](#).

24. Дали постои воспоставен туристички производ поврзан со природното и културното наследство на дестинацијата?

не, не - 40 (26,7%)	не знам - 37 (24,7%)
туризам во Пирин - 27 (18%)	да - 19 (12,7%)
скијање - 15 (10%)	банана кујна и таверни - 11 (7,3%)
постојат посебни, а не општи - 5 (3,3%)	фестивалски туризам - 4 (2,7%)
фолклор и обичаи - 4 (2,7%)	банер дијалект - 4 (2,7%)
архитектура - 2 (1,3%)	бајкушева елка - 2 (1,3%)
музејски комплекс - 1 (0,7%)	религиозен туризам - 1 (0,7%)
заштитени подрачја - 1 (0,7%)	

25. Како мислите дека природното и културното наследство може да го промовира локалниот развој? Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [ТУК](#).

26. Како мислите дека природното и културното наследство можат да станат поинтересни за посетителите? Преку кои активности може да се развие потенцијалот на туризмот во вашата општина?

Видете на страница 80.

27. Како ја замислувате зачувувањето и одржливото користење на природното и културното наследство со цел да го зголемите туристичкиот потенцијал на дестинацијата?

Видете на страница 81.

28. Што мислите дека се најважните актери во одржливото зачувување и користење на природното и културното наследство?

општината - 129 (86%)	локално население - 116 (77,3%)
училишта - 66 (44%)	филијали - 56 (37,3%)
туристички агенции - 50 (33,3%)	НВО - 44 (29,3%)
нема одговор - 3 (2%)	политичари - 2 (1,3%)
ски концесионер - 1 (0,7%)	посетители - 1 (0,7%)

29. Дали ви се познати туристички локалитети кои Општината или друг земјоделец не успеваат добро?

не ми се познати - 97 (64.7%)

приватни споменици - 7 (4.7%)

Архитектонски - 5 (3.3%)

сите (скоро сите) - 3 (2%)

археолошки - 27 (18%)

куќи во Пирин - 7 (4.7%)

Пирин НП - 5 (3.3%)

ски област - 3 (2%)

Дополнителните податоци се користат за подготовка на SWOT анализата која може да се прочита [тук](#).

30. Дали знаете некои интересни предмети кои се поврзани со културата, природата и историјата на општината, кои се малку познати или заборавени?

Видете на страница 83.

31. Сликата на Банско / Гевгелија

Видете на страница 125.

32. Кое според вас е нај – интересно и вълнуващо място в Общината?

Виж страница 45.

33. Ве молиме оставете дополнителен коментар за кој мислите дека ќе биде корисен за анкетата.

Видете на страница 127.

4.1.3. Резиме на студијата на територијата на општина Гевгелија

1. Која е вашата возраст?

помеѓу 40 и 55 години - 57 (38%)
над 55 години - 28 (18.7%)

помеѓу 24 и 39 години - 42 (28%)
помалку од 24 години - 23 (15.3%)

2. Кој е вашиот пол?

жени - 92 (61,3%)

мажи - 58 (38,7%)

3. Која е вашата националност?

Македонски - 144 (96%)
Други - 2 (1.4%)

неизразена - 4 (2,7%)

4. Кој е вашиот социјален статус?

на работна возраст - 121 (80,7%)
пензионери - 9 (6%)

студенти - 19 (12,7%)
невработени - 2 (1.3%)

5. Ако сте посетител, што е причината за вашето патување?

одмор - 128 (87.1%)
бизнис - 10 (6.8%)
Јас живеам тука - 0 (0%)

средба со пријателите - 22 (15%)
неодговорени - 8 (5.4%)
Други - 4 (2.8%)

6. Кои фактори го инспирираат вашиот избор за одмор - сонце / зимски спортови / историја / култура / друго?

зимски спортови - 54 (38.6%)
сонце - 47 (33.6%)
природни услови, свеж воздух - 9 (6.4%)

одмор и задоволство - 53 (37.9%)
историја, култура и традиции - 65 (43.3%)
смиреност, атмосфера - 6 (4.3%)

7. Како знаете за оваа туристичка дестинација (ако сте посетител)?

пријатели - 88 (58.7%)
Интернет - 50 (33%)
турнеја. агенција - 24 (16%)
нема одговор - 3 (2%)
Јас живеам тука - 1 (0.7%)

Знаев за неа - 81 (54%)
од медиумите / рекламирање - 32 (21.3%)
книги / каталози - 5 (3.3%)
туристичка изложба - 2 (1.3%)
не знаев - 1 (0.7%)

8. Дали некогаш сте го посетиле Банско, Бугарија и / или Гевгелија, Македонија?

двете дестинации - 106 (70,7%)
Јас не сум - 8 (5.3%)

само Гевгелија - 24 (22,7%)
само Банско - 2 (1.3%)

9. Кои се главните интереси на кои е одговорен вашиот избор на дестинација?

услови за одмор - 128 (85.9%)
храна - 42 (28.2%)
авантура - 29 (19.5%)
сместување - 26 (17.4%)
ноќен живот - 18 (12.1%)
бизнис - 8 (5.4%)
религија - 3 (2%)

здравје - 72 (48.3%)
природа - 40 (26.8%)
ПИКН - 28 (18.8%)
спортови - 21 (14.1%)
средба со пријателите - 15 (10.1%)
историја - 8 (5.4%)

10. Кои се најчестите проблеми што се случуваат за време на вашиот одмор во двете дестинации?

Немав проблеми - 70 (46,7%)

без одговор - 45 (30%)

инфраструктура - 9 (6%)
 многу пренатрупани - 6 (4%)
 лоша тур.услуга - 3 (2%)

сместување - 9 (6%)
 информативни табли - 5 (3.3%)
 бавна гранична контрола - 3 (2%)

Дополнителните податоци се користат за подготовка на SWOT анализата која може да се прочита [тук](#).

11. Кој превоз користите кога си на одмор?

личен превоз - 125 (88%)
 организирани - 14 (9,9%)

јавноста - 23 (16.2%)
 такси - 1 (0,7%)

12. Што сакаш?

да патуваат сами - 114 (78.1%)
 да користат туристичка агенција - 31 (21,2%)

и двете - 1 (0,7%)

13. Какво е твоето лично чувство за силните страни што Банско / Гевгелија може да ги искористи за да привлече повеќе туристи?

Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [тук](#).

14. Какво е твоето лично чувство за слабостите Банско / Гевгелија мора да се елиминира за да привлече повеќе туристи? Што не те задоволи?

Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [тук](#).

15. Дали сте посетиле место за културно и природно наследство во општината? Ако е така, што?

не - 43 (30.7%)
 Вардарски рид - 22 (15.7%)
 Негорски бањи - 8 (5.7%)
 Кожуф Планина - 4 (2.9%)
 куќа-музеј Н. Вапцаров - 2 (1.4%)

да (нема индикација) - 38 (27.1%)
 ски област Банско - 16 (11.4%)
 Музеј Гевгелија - 5 (3.6%)
 село Серменин - 3 (2.1%)
 сите - 1 (0.7%)

16. Која е најинтересната туристичка атракција која сте ја посетиле или сте заинтересирани за посета за време на вашиот престој?

нема одговор - 50 (33.3%)
 Негро бањи - 21 (14%)
 ски област Кожуф - 9 (6%)
 не / не - 7 (4.7%)
 центарот на Банско, селото Конско, Музеј Гевгелија - 2 (1.3%)
 други за 1 (0.7%)

ски област Банско - 42 (28%)
 Вардарски Рид - 10 (6.7%)
 Смерлива Вода - 8 (5.3%)
 куќа-музеј Н. Вапцаров - 3 (2%)

17. Наведете ги вашите очекувања и задоволство од следните групи на културно и природно наследство и услуги во регионот.

Име	Очекување	Задоволство
Споменици	слабо – 51 (36.4%)	се зголемува во просек од – 58 (43.3%)
Историски градби	средно – 51 (38.9%)	во просек малку зголемени – 66 (51.2%)

Руини и згради од различни историски периоди /	средно – 63 (47.4%)	во просек малку зголемена – 49 (38.3%)
Културни населби	средно – 66 (49.3%)	во просек, малку зголемено во целост – 68 (49.3%)
Античка архитектура (згради, мостови, знаци, итн)	средно – 52 (39.7%)	во просек, малку зголемено во целост – 50 (39.4%)
Музеи и уметнички колекции	средно – 56 (43.3%)	во просек, малку зголемено во целост – 56 (45.2%)
Отворена јавна уметност и скулптури	слабо – 58 (45.7%)	се зголемува во просек од – 51 (41.8%)
Галерии	средно – 53 (41.7%)	се намалува во целост, но останува умерено – 51 (41.8%)
Природа и маршрути	добро – 52 (41.6%)	се зголеми на високо – 46 (37.1%)
Уметност (музика / ора)	добро – 53 (42.4%)	задржува добро, малку се намалува – 47 (38.5%)
Архитектура	средно – 62 (48.8%)	се зголемува на добро – 52 (41.9%)
Занаети / таленти	средно – 56 (44.8%)	во просек, малку зголемено во целост – 57 (46.7%)
Театри и концертни сали	средно – 64 (51.6%)	задржано добро, малку намалено – 53 (42.7%)
Фестивали / настани / саеми / локални пазари	средно – 68 (54%)	во просек, малку зголемено во целост – 48 (39%)
Историски луѓе	средно – 63 (50.4%)	во просек, малку зголемено во целост – 58 (47.2%)
Историски и културни центри	средно – 65 (50.8%)	во просек, малку зголемено во целост – 64 (51.6%)
Религиозни места	средно – 51 (40.5%)	се зголемува на добро - многу добро – 43 (35.2%)
Храна	средно – 53 (41.7%)	се зголемува на екстремно високи – 59 (46.5%)
Референци	средно – 49 (38.9%)	се зголемува на добро – 55
Информативни центри	средно – 44 (35.2%)	речиси непроменета – 44
Атмосфера / луѓе	добро – 70 (54.7%)	во просек, малку зголемено во целост – 55 (44%)
Демонстрации за живот, занаети	средно – 56 (45.5%)	во просек малку зголемена – 51 (42.5%)
Пристапност	добро – 60 (49.2%)	задржува добро, но нема – 52 (42.6%)
Цена	средно – 55 (43.3%)	останува во просек, но се зголемува – 63 (50.8%)
Клима / Време	добро – 70 (56%)	се зголемува на екстремно високи – 71 (57.3%)
Угостителство / сместување	добро – 43 (34.7%)	се зголемува на екстремно високи – 52 (40.9%)

Туристички пакети / тури	добро – 45 (36.3%)	се зголемува, но останува добро – 57 (46.3%)
Водичи за патување и информациски мрежи	средно – 48 (38.7%)	зголемување во просек – 45 (36.6%)
Локални дијалекти и културни елементи	средно – 62 (49.6%)	се зголемува, но останува умерена – 64 (52.5%)
Инспирирани од традицијата та рачно изработени	средно – 69 (54.8%)	во просек, но се намалува – 68 (54.8%)
Тематски паркови	средно – 47 (37%)	се зголеми, но остана умерена – 58 (46.8%)

18. Дали имате препораки до локалното раководство за подобрување на презентацијата / пристапот / објект рекламирање на прашањето 17?

нема информации - 93 (62%)	мобилна апликација - 61 (40.7%)
туристички / обележувачки знаци - 33 (22%)	немаат персонал - 32 (21.3%)
нема работно време - 22 (15.3%)	нема англиски превод - 22 (14.7%)
нема одговор - 21 (14%)	нема телефонски број - 13 (8.7%)
нема информации за влезници - 11 (7.3%)	не на картичката - 10 (6.7%)
присуство на социјални мрежи - 3 (2%)	агресивно рекламирање - 2 (1.3%)

19. Туристичката дестинација (општина) е погодна за заштита на животната средина.

Општина Гевгелија добива вкупна проценка на **ДОБАР (55-36,7%)** за својот однос кон заштита на животната средина на 150/150 испитаници кои учествувале во истражувањето.

20. Туристичката дестинација (општина) е добро поврзана со туристичките прашања поврзани со природното наследство.

Општина Гевгелија добива вкупна проценка на **ДОБАР (63-42%)** за својот однос кон заштита на животната средина на 150/150 испитаници кои учествувале во истражувањето.

21. Туристичката дестинација (општина) е добро прилагодена за зачувување на културното наследство.

Општина Гевгелија добива вкупна проценка на **ДОБАР (52-34,7%)** за својот однос кон заштита на животната средина на 150/150 испитаници кои учествувале во истражувањето.

22. Дали е планирано и управувано со туризмот во националните паркови, други природни знаменитости и локалитети на културно наследство?

да – 96 (64%)   не – 39 (26%)   без одговор – 15 (10%)

23. Што мислите за локалната и регионалната политика за планирање на туризмот и развојот во регионот?

Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [тук](#).

24. Дали постои воспоставен туристички производ поврзан со природното и културното наследство на дестинацијата?

Знам - 68 (45.3%)	не, не - 30 (20%)
да - 17 (11.3%)	ски област Банско - 13 (8.7%)
ски област Кожуф - 8 (5.3%)	Негорски бањи - 6 (4%)
Застапена вода - 3 (2%)	кулинарски туризам - 3 (2%)
археолошки локалитети - 2 (1.3%)	термоминерални бањи - 2 (1.3%)
браната и селото Конско - 2 (1.3%)	

25. Како мислите дека природното и културното наследство може да го промовира локалниот развој? Податоците беа користени за подготовка на SWOT анализа која може да се прочита [тук](#).

26. Како мислите дека природното и културното наследство можат да станат поинтересни за посетителите? Преку кои активности може да се развие потенцијалот на туризмот во вашата општина?

Видете на страница 122.

27. Како ја замислувате зачувувањето и одржливото користење на природното и културното наследство со цел да го зголемите туристичкиот потенцијал на дестинацијата?

Видете на страница 123.

28. Што мислите дека се најважните актери во одржливото зачувување и користење на природното и културното наследство?

општината - 126 (89,4%)

училиштата - 62 (44%)

НВО - 24 (17%)

вработени во туризмот - 2 (1,4%)

семејство - 1 (0,7%)

локално население - 112 (79,4%)

туристички агенции - 30 (21,3%)

филијали здруженија - 11 (7,8%)

посетители - 1 (0,7%)

29. Дали ви се познати туристички локалитети кои Општината или друг сопственик не стопанисуваат добро?

не се знае - 55 (36,7%)

Вардарски рид (археолошки) - 34 (22,7%)

Висока Чука - 9 (6%)

Да (нема пример) - 6 (4%)

нема одговор - 39 (26%)

Динкут (парк) - 12 (8%)

Кожуф ски област - 6 (4%)

Смрдлива Вода - 3 (2%)

Дополнителните податоци се користат за подготовка на SWOT анализата која може да се прочита [тук](#).

30. Дали знаете некои интересни објекти кои се поврзани со културата, природата и историјата на општината, кои се малку познати или заборавени?

Видете на страница 124.

31. Сликата на Банско / Гевгелија

Видете на страница 129.

32. Што мислите дека е најинтересното и возбудливото место во општината?

Видете на страница 86.

33. Ве молиме оставете дополнителен коментар за кој мислите дека ќе биде корисен за анкетата.

Видете на страница 130.

4.2. Препораки

Покрај наодите од SWOT анализата, ние самите си дозволиме да ги направиме следните препораки до Работодавачот и сите други идентификувани како заинтересирани страни.

4.2.1. За меѓународен маркетинг

- Осигурување дека сликата на дестинациите е добро одразена на интернет и одговара на реалноста, и дека нема пропаганда од страна на нелојалната конкуренција. Постојан ангажман на тим за да се постигне оваа цел
- Објавување на книги, брошури и др. На различни јазици поврзани со природното и културното наследство на дестинации, начин на живот, историја и нивна дистрибуција преку Интернет околината, социјалните мрежи итн.
- Градење и зајакнување на позитивната слика за дестинациите на странските туристички пазари
- Подобрување на квалитетот на активностите организирани од туристички агенти и тур-оператори за да се обезбеди точно познавање и разбирање на дестинациите
- Дисеминација на информации за сите форми на културен и природен туризам, како и сродни настани преку вмрежување на заинтересираните страни
- Ангажирање експерти во областа на туризмот во согласност со меѓународните стандарди

4.2.2. Активности поврзани со домашниот туризам

- Воспоставување на провинцијално-регионални туристички мрежи и истражување и примена на поповолни методи за спроведување на заеднички активности помеѓу локалната администрација, туристичките компании и културните организации
- Зголемување на учеството на културните организации во туристичките активности и развивање и нудење на разни форми на туристички програми
- Гаранција на договорно вработување на професионални уметници и занаетчи
- Вклучете ги локалните производители, занаетчи и други туристички активности и пакети

4.3. Упатства и ограничувања за понатамошни студии

Студијата дава детална идеја за односот помеѓу очекувањата и задоволството на туристите во општина Банско и општина Гевгелија. Потребен е попрецизен избор на атрибути и јасно изразување, бидејќи некои испитаници веруваат дека има некои нејаснотии во прашањата.

Примерокот на населението и посетителите е случаен и ова може да предизвика некои предизвици и неточности во информациите и анализата. Исто така, студијата не добила лонгитудинални податоци (податоци собрани во различни временски точки), и податоците собрани во дадена точка во времето. Природното и културното наследство на реката Гевгелија - Банско не е претставник на сите културни дестинации. Друго ограничување на студијата може да лежи во областа на разликата меѓу очекувањата и задоволството во умовите на испитаниците. Тие може да одговорија на многу сличен начин како на очекувањата, така и на задоволството, што ја прави разликата помалку можна.

Овие сознанија би можеле да понудат и да поттикнат понатамошни насоки и насоки за идно истражување.

ПЕТА ГЛАВА

АНАЛИЗА НА ОБЈЕКТИТЕ ОД ПРИРОДНОТО И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

5.1. Методологија за спроведување на студијата

Обезбедувањето информации за студијата се обезбедува преку систем на методи, техники и пристапи. Беа искористени методи за истражување на терен и кабинет. Теренски истражувања насочени кон обезбедување примарни информации за локалитетите на природно и културно наследство. Применетите техники беа набљудување, интервјуирање и концентрирано интервју со претставници од локалните власти, локалните граѓани и други. Преку мониторинг, ние собравме информации во отсуство на директен контакт со индивидуални корисници и вработени.

За целите на методот на анкетата, креиравме прашалник. По одобрувањето од страна на Агенцијата за економски развој на Банско, изведувачот на асоцијација на верност го спроведе пилот студијата меѓу 4 лица, жители и вработени во институциите, со цел да се практикува прашалникот и методологијата. Проблемите во прирачникот за собирање на податоците од истражувањето не беа регистрирани и се префрлија на извршување на собирање податоци.

Пред започнувањето на теренската работа, интервјуерите биле обучувани во кои биле темелно запознаени со целите и методологијата за истражување, времето и начинот на кој работеле и прашалникот. Тие добија експлицитни упатства за методологијата и спецификите при комплетирањето на прашалникот.

Собирањето на актуелните информации беше извршено под директна насока на Менаџерот на здружението "Фиделити" по детална идентификација на истражувачките локалитети.

5.2. Преглед и површинска анализа на постоечките документи и стратегии

Документи на ниво на Европската унија

Документите на ниво на Европската унија не беа разгледани и анализирани

Документи на национално и регионално ниво

Национална програма за развој: Бугарија 2020

Национална стратегија за одржлив развој на туризмот во Република Бугарија 2014-2030

Регионална стратегија за регионален развој на регионот Благоевград 2014-2020

Локални документи

План за развој на Општината Банско - програмски период 2014-2020;

Стратегија и план за одржлив развој на туризмот во Општина Банско 2014-2020 Стратегија за заштита на културното наследство на територијата на општина Банско 2015 - 2020 година

Заеднички план за управување со културни атракции на територијата на општините Банско и Винаца

Програма за развој на туризмот во општина Банско, 2018 година

Планот за управување со Националниот парк Пирин, 2004 година

Мастер план на Општина Банско (Мастер план на Банско) со шеми и анекси 1, 2, 3а, 3б

Листа на сајтови со статус на вистински културни вредности /споменици на културата/ категорија "Национално значење" на територијата на Благоевградската област

Профил на општина Гевгелија / Профил на Гевгелија

Анализа на туристичките капацитети и потенцијали на општина Гевгелија

Програма за финансирање на програми и проекти од областа на културата на општина Гевгелија за 2018 година

Годишна програма за финансирање, одржување и заштита на културното наследство, споменици и други локалитети во Општина Гевгелија во 2018 година

Републички завод за заштита на спомениците на културата, проучување и заштита на културното наследство на градот Гевгелија, 2000 година

Планот за урбанистичко планирање на градот Гевгелија - Заштитни и конзервативни основи за зачувување на културното наследство

5.3. Резултати од истражувањето на територијата на општина Банско

5.3.1. Што да се види и да се направи во Банско?

Добредојдовте во Банско - летувалиште и симбол на бугарската култура!

Општина Банско е магична комбинација на историја, традиција и култура. Со античка архитектура, херојска историја, автентичен фолклор, неколку со векови култура, сочувани традиции и обичаи, специфична кујна, неверојатен хумор и богат јазик - планинскиот и преродбенскиот град ќе ве допрат до минатото.

Природата може да се нарече "најголемо богатство" на општината. Ова е потврдено од Националниот парк Пирин, резервите Јулен, резервоарите Бајуви Дупки - Цинцирица и заштитените локации Натура 2000, лоцирани на територијата на општината. Овој мал дел од рајот вклучува со векови стари шуми со смрека-борови, обемни цуцести формации, остри планински острици, длабоки црковни и смарагдни глацијални езера. Поради својата уникатна природа, Националниот парк Пирин е признаен како локалитет од светско значење и со налогот на УНЕСКО од 1983 година е вклучен во Конвенцијата за заштита на светското природно наследство.

Дел од западните Родопи исто така е дел од општината.

Градовите Банско и Добриниште имаат активни скијачки области со столчиња и скијачки патеки на многу високо ниво, погоден ресторан и хотелска база. Современиот кабински лифт го поврзува градот Банско со високиот дел од планината Пирин, каде што е скијачката област, која обезбедува одлични услови за професионално и аматерско скијање. Другите села Родоп и Пирин во општината нудат многу можности за рурален туризам.

Од тука се народни светители Паиси Хилендарски и Неофит Рилски, македонскиот поет Никола Јонков Вапцаров и многу други значајни личности.

Бројни археолошки наоѓалишта на праисторијата, антиката и средниот век сведочат за населувањето на општината од најраните времиња. Општина Банско е исто така позната по богатото културно и нематеријално наследство, масивни спортски и културни настани, минерална и сребрена вода со докажани лековити својства.

Постои железничка станица Септември - Добриниште и автобуската станица која го поврзува градот со сите точки на Бугарија.

Општина Банско се карактеризира со присуство на исклучително разновидна вегетација со претставници од повеќе од 6 растителни појаси - алпски, субалпски, зимзелени, букови, карпести, тревни, антропогени. На траен начин, шумските територии заземаат 76% од општината. Вкупно во Пирин има 1100 таксони, од кои 70 видови се ендемични.

Видовата разновидност на цицачи во паркот е околу 50% од фауната на цицачи во Бугарија; безрбетниците се претставени од речиси 30% од видовите во Бугарија; утврдените 159 видови птици претставуваат 40% од разновидноста на видовите за Бугарија.

5.3.2 Географска положба на општина Банско

Општина Банско се наоѓа во југозападна Бугарија, во подножјето на северниот дел на Пирин, и ги покрива делови од долината Разлог, клисурата Момина Клисура на реката Места и Дабрашкиот дел на западни Родопи - во административните граници на регионот Благоевград.

Се граничи со општините Разлог, Белица, Велинград (област Пазарџик), Гармен, Гоце Делчев, Сандански и Кресна.

Општинскиот центар се наоѓа на 925 м надморска височина и е 150 километри од Софија и Пловдив и 60 км од Регионалниот центар Благоевград.

Главните пристапи кон општинската територија се:

- Од северозапад, од долината на реката Струма од меѓународниот пат Е-79 (Струма А6), преку градот Симитли и седиштето Преддел (1140 м), одвојувајќи ги планините Пирин и Рила;
- Од североисток, од долината на реката Марица, од меѓународниот пат Е-80 (Тракија / Марица А1), Велинград, седло Јундола (1350 м) и Аврамови колиби (1400 м);
- Од југ, од граничниот премин Илинден-Екзохи преку градот Гоце Делчев и клисурата Момина Клисура на реката Места.

Општина Банско е формирана од 8 населени места - 2 града (Банско и Добриниште) и 6 села (Гостин, Кремен, Места, Обидим, Осеново и Филипово). Градовите се наоѓаат во долината Разлог, на меѓународниот пат П-19 Симитли - Гоце Делчев. Селата се наоѓаат по реката Места, на источните падини на Пирин и западните падини на Родопските планини. Само селото Места се наоѓа на патот П-19. Најблиску до Банско е градот Добриниште (6 км), а најдалечното - селото Кремен (27 км).

Релјефот е многу разновиден - долината-долина и рамни во речните долини, ридско, ниско, средно и алпско, а второто преовладува како територијален опсег. Надморската височина варира помеѓу околу 600 метри долж реката Места во југоисточниот дел на општинската територија до над 2900 м.

Климата е транс-континентална со медитеранско влијание, а во повисоките делови - планинска. Во принцип, летото е кратко и ладно, зимата е долга и студена, а сезоните на транзиција се релативно кратки, со доцна и ладна пролет и потопла есен.

Хидрографската мрежа е претставена од реките Места, Глазне, Добринишка, Ретј, Каменица и многу природни планински езера. На територијата на Општина Банско се наоѓаат минерални води во градот Добриниште и три недопрени во градот Банско.

Населението на општината од 2012 година изнесува 12873 луѓе, вклучувајќи 11643 луѓе во градовите и 1230 луѓе во селата.

5.3.3. Категорија Историја

5.3.3.1. Подкатегија Отворени јавни уметности и скулптури / споменици

Споменик на Паисиј Хилендарски, Банско

<i>Опис</i>	Споменикот на Св. Паисиј Хилендарски е создаден во 1976 година. од скулпторот Стојо Тодоров и се наоѓа во центарот на Банско. Архитект на композицијата е Константин Антонов. Беше откриен во летото 1977 година. Споменикот претставува автор на една словенска бугарска приказна која стои во целниот раст на позадината на неколку големи страници од својата позната книга. Бројката е врежана од редок црн гранит од Родопите. Одреднатите страници од мермер се од карьерата на Илинденци.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Пл. Вазраждане.	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	938 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.836325, 23.487505	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Неофит Рилски, Банско (во дворот на куќа- музеј)

<i>Опис</i>	Се наоѓа во дворот на куќата-музеј посветен на една од водечките личности во бугарското просветно движење во 19 век. Погледнете историски врски за референци.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:00 неработен ден – вторник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 17, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 200 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835176, 23.486543	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Никола Јонков Вапцаров, Банско

<i>Опис</i>	Се наоѓа на плоштадот пред куќата - музеј посветен на истакнатиот бугарски поет со светска популарност Никола Вапцаров / 7.12.1909, Банско - 23.07.1942, Софија / . Неговиот живот и творештвото му се посветени на борба, аспирација, кон градење на поубав, поправеден свет, засипен со неговата вера. Во 1952 година, на Вториот мировен конгрес во Варшава, тој беше постхумно добитник на Мировната награда за мир. По повод 100-годишнината од неговото раѓање, Унеско ја најави 2009 година за годината на Вапцаров. До денес, неговата поезија претрпела над 100 изданија, на повеќе од 70 јазици.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров., Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 200 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	929 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.837747, 23.489114	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Биста - споменик на Пејо Јаворов, Банско

<i>Опис</i>	На почетокот на Балканската војна во 1912 година 131 луѓе од Банско беа волонтери во Македонско-Одринскиот корпус. Банско беше ослободен на 5 октомври 1912 година со помош на чети предводени од Јонко Вапцаров, Христо Чернопеев, Пејо Јаворов и други. Два дена подоцна, Војвода Пејо Јаворов им го честита на народот на Банско како слободни бугарски жители со зборовите: "Браќа, фрлајте ги фесовите, веќе сте слободни Бугари". Фразата е напишана на меморијална плоча во дворот на црквата Св. Троица, каде споменикот на Јаворов е биста.		
-------------	--	--	--

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	од 8:00 – 17:00	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Црква Св. Троица, Банско	Паркирање	да, во 200 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	942 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.835532, 23.487000	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Спомен плоча на Бањо Маринов, Банско

Опис	Бањо Маринов е лидер на чета за време на Кресненско-Разлошкото востание, кое заедно со востаничко население го ослободува Банско. Спомен плочата на Бањо Маринов е поставена на фасадата на зградата на општина Банско.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	Пл. Никола Вацаров № 1	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	930 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.837840, 23.488132	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Спомен плоча на Димитар Хаџитодоров, Банско

Опис	Спомен плочата го покажува местото каде што се наоѓала куќата на Димитар Хаџитодоров. Роден е во Банско. За време на Втората светска војна тој станал партизан во Чехословачка. Починал во 1945 година во битката со војниците на Хитлер. Меморијалната плоча на Димитар Хаџитодоров е поставена на фасадата на зградата на општина Банско.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	Пл. Никола Вацаров № 1	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	930 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.837869, 23.488161	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Споменик на Симеон Молеров (Симеонов Гроб до Разлог)

Опис	Симеон Молеров е бугарски револуционер, деец на Внатрешната Македонско-одринска револуционерна организација и Бугарската земјоделска народен сојуз. Роден е во 1875 година во Банско, внук на сликарот Симеон Димитров Молеров. Го привлеке Гоце Делчев како член на ВМРО и стана лидер на регионалната чета. Учествовал во Илинденско-Преображенско востание и во балканската војна. Доделен му е сребрен крст "Свети Александар". Од 1919 до 1921 година е градоначалник на Банско. Бил убиен во мај 1923 година од страна на членовите на Внатрешната македонска револуционерна организација. Неговиот споменик се наоѓа во местото Симеонов гроб до близина на главниот пат П-19 до Разлог.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	на патот кон Разлог, од лево	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	н/а	Надморска височина	864 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	2.49 км.
Координати	41.8594497, 23.4794197	До Банско по патишта	2.7 км.
Услуги на место	не, дури ни блиску	Покажи на картата	lets go there

Ерменски споменик Хачкар, Банско

Опис	Споменикот е подарок за Банско од Република Ерменија на прославата на Пејо Јаворов и неговата поема "Ерменци". Тоа е во форма на крст, во чиј состав се напишани познатите зборови на Јаворов - "Браќа, фрлајте го фесовите. Од денес вие веќе сте слободни Бугари". Споменик "Хачкар" (преведен од ерменски јазик - Камен крст) се наоѓа во близина Црквата Света Троица.		
------	--	--	--

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	Пл. Вазраждане.	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	939 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.836087, 23.487673	До Банско по патшита	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Споменик "Банско се сеќава на хероите", Банско

Опис	Споменикот е подигнат во чест на сите познати и непознати народни херои кои се бунтуваат против тиранијата и нечовечноста, во име на слободата и човештвото. Се наоѓа во централното градско подрачје, спроти поштата.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	Ул. Цар Симеон, пред пошта	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	н/а	Надморска височина	929 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.837020, 23.490789	До Банско по патшита	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Биста споменик на Хаџи Валчо, Банско

Опис	Ктитор на Зографскиот и Хилендарски манастир. Се наоѓа во Градскиот парк.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	Градскиот парк, Банско	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	926 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.8362476, 23.4932877	До Банско по патшита	0 m.
Услуги на место	Продавница и бар во близина	Покажи на картата	lets go there

Споменик на Костадин Голев, Банско

Опис	Основач на Бугарската комунистичка партија во Банско во 1918 година. Се наоѓа во градскиот парк.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	в градскиот парк	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	929 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.836155, 23.493330	До Банско по патшита	0 m.
Услуги на место	Продавница и бар во близина	Покажи на картата	lets go there

Споменик на поп-Иконом Костадин Чучулајн, Банско

Опис	Војводата, учител, црковен пејач, член на МОРО, патриот, револуционер, свештеник, татко (1861 - 1941). Дедо Иконом помина служел цели 70 години во храмот "Св. Троица" од возраст од 10 години (во црковниот хор), од кои 40 години како свештеник. Тој живеел, страдал и служел на својот народ. Деец од времето на Преродбата и народните борби за слобода и независност. Тој беше одликуван со неговата голема скромност, чесност, љубезност, силна волја и трудољубивост. Повеќе пати уапсен и мачен од Турците. Споменикот е откриен по повод 150 години од раѓањето на Поп Иконом Чучулајн, од најстар внук - Радко Икономов и од еден од најмалите пра пра внуци - Илија. Поп Иконом Чучулајн, имаше 11 деца, вклучувајќи ги и 7 синови и 4 ќерки, а денес неговото семејство има 241 луѓе. Неговиот гроб се наоѓа во црквата Св. Троица на надворешниот ѕид на олтарот.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт

<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	пред ул. Иконом Чучулајн № 50	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	941 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.836078, 23.482765	<i>До Банско по патината</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавница и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Паметник на Иван Козарев, Добриниште

<i>Опис</i>	Иван Јорданов Козарев со псевдоним Балкан е деец на БКП. Учесник во комунистичкото партизанско движење за време на Втората светска војна. На 27 јуни 1941 г. покрај изградбата на рибарник од него над Добриниште, при обид да биде фатен од група полицајци, тој убива двајца од нив и станува илегалец. На 26 јули 1941 година заедно со Никола Парапунов создава околности во Разлог за прва партизанска чета во Бугарија "Никола Парапунов". Се смета за првиот партизан во Бугарија, иако има историски податоци, укажувајќи, дека тоа е Христо Димитров Несторов (Штако) од с. Габаре, Казанлашко. Други сметат, дека е Мито Генов од одред Христо Ботев - 1925 г.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Трговска 15, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	841 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.56 км.
<i>Координати</i>	41.820876, 23.563847	<i>До Банско по патината</i>	8.6 км.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Спомен плоча во спомен на основачите на Революционерниот комитет во градот Добриниште

<i>Опис</i>	Во 1896 година. Гоце Делчев формира комитет на ВМРО, во областа каде што се колибата Гоце Делчев над градот до скијачкиот предел. За време на Илинденското-преображенското востание во 1903 година, жителите на селото биле вклучени во чети.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	вила Гоце Делчев, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1483 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	10.03 км.
<i>Координати</i>	41.759006, 23.546538	<i>До Банско по патината</i>	18.8 км.
<i>Услуги на место</i>	Барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик "Гробот на непознатиот војник", источно од градот Добриниште

<i>Опис</i>	Споменикот е воен. Подигнат е во 1933 година, во м. Матевец, над гробот на бугарскиот ловец Иван Маринкин, од Самоковско, убиен во Втората балканска војна во 1913 година. Следните грчки војници по Места го достигнуваат Добриниште и една грчка батареја зазема позиција во м. Свети Врачи. Првата чета на Втора пешадиска тракијска дивизија зазема позиција во месноста Матевец против грчката батареја на Свети Врачи. Маријан Иван Маринкин беше убиен, но грчката батерија беше разрушена и се повлекла во Неврокоп. Споменикот е единствениот комеморативен во општина Банско подигнат по повод учеството на Бугарија во војните од 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Месност Матевец, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	898 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	8.35 км.
<i>Координати</i>	41.8302694, 23.5883777	<i>До Банско по патината</i>	~ 11.5 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Спомен на Георги Лазаров Темелков, Добриниште

<i>Опис</i>	Се наоѓа во градската градина. Во Руско-турската војна за ослободување 1877 - 1878. учествува како волонтер во четвртата група. Подоцна, нејзиниот знаменосец.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Градскиот парк, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, во 20 м
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	834 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.66 км.
<i>Координати</i>	41.8225314,23.5657117	<i>До Банско по патината</i>	8.2 км.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на четниците на Ботев- Григор Костов Мацин и Христо Лазаров Начев, Добриниште

<i>Опис</i>	Се наоѓа во градската градина. Таа е посветена на двајца жители на овој град, кои се приклучија на одредот на Христо Ботев.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Градскиот парк, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, во 20 м
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	833 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.67 км.
<i>Координати</i>	41.8222978,23.5658284	<i>До Банско по патината</i>	8.2 км.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменици на мртвите алпинисти, Банско

<i>Опис</i>	Се наоѓа во близина на Бајкушева елка. Посветен на неколку загинати планинари.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт и 150 м планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1862 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	9.51 км.
<i>Координати</i>	41.7673017,23.4235111	<i>До Банско по патината</i>	14.6 км.
<i>Услуги на место</i>	Ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.3.2. Подкатегија Историски објекти

Историско-етнографски комплекс "Радонова куќа", Банско

<i>Опис</i>	Акцентот е ставен на значајното место што селото го зазема во нашата национална историја и неговиот извонреден придонес кон формирањето на бугарската нација. На приземјето на реновираните згради, изложени се интересни наоди од археолошките ископувања во регионот. Керамички фрагменти и целосно сочувани садови, разновидни монети, изобилне од стакло, прекрасни орнаменти и многу повеќе. сведочи за активност од времето на Тракијците, кое продолжило во антиката и во средниот век. Богатата етнографска изложба на уникатен начин ги претставува суштината и особеностите на живописното животен стил. Исто така се вика Хаџирадонова или Хаџиласкава куќа.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: со прелиминарен состанок неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Атон № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	951 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрастни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.8336739,23.4857286	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Духовно – историски центар „Св. Паисиј Хилендарски“, гр. Банско

<i>Опис</i>	Во 2008 година во Банско беше отворен споменикот на Паисиј Хилендарски. Новоизградената зграда е на местото каде била родната куќа на големиот револуционер. Со изградбата на центарот, се оствари идејата да се направи точна копија на ќелијата во Хилендарски манастир / Атос, Грција / каде Пајсиј пишува "Историја славјанобугарска" / 1762 година /, манифест и првопрограма на Бугарското преродба. Направена е и реконструкција на параклисот "Св. Иван Рилски ", каде скромниот монах и голем Бугарин контактира со Бог. Тука можете да се нурнете во поставката во која живеел првиот бугарски будител, да дознаете повеќе за него и неговото дело. Посветено е и место и на достоини браќа негови - игуменот Лаврентиј и дарежлив донатор Хаџи В'лчо. Опремена е и сала за привремени изложби, семинари, конференци и други потфати.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Отец Паисиј № 21, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, во 20 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	1 лв. за сите возрастни	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835128, 23.485494	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа - музеј "Неофит Рилски" (куќа Бенина), Банско

<i>Опис</i>	Музејот на куќата на основачот на бугарското секуларно образование Неофит Рилски е лоциран веднаш до црквата "Св. Троица" во градот Банско. Зградата е познат и со името Бенин куќа и е изградена во XVIII в. Сместена е во голем двор, оградена со масивни камени ѕидови и тешка дрвена порта. Зградата е типичен претставник на заштитената куќа во Банско. Добива статус на споменик во 1967 година На приземјето нејзиното кат има скривница и стопански простории, а на вториот кат се дневната соба, килијното училиште и ходникот. Големiot чардак ја поврзува куќата со претходно спомнатите стопански постројки преку отворена тераса. Во куќата има хронолошка изложба, од каде се открива нејзината долгогодишна дејност. Меѓу експонатите, посебно место зазема бугарската граматика од 1835 година, делови од грчко-бугарски речник и книги од неговата лична библиотека. За Неофит Рилски, читај во историски личности.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:00 неработен ден – вторник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 17, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрастни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835119, 23.486768	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Родена куќа на Никола Вапцаров, во неа живеел Јаворов (Куќата на Љубомир и Милка Николови), Банско (приватна куќа)

Опис	Споменик од национално значење со архитектонска, градежна и историска вредност.		
Телефон	н/а – приватна куќа	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а – приватна куќа	Достатност	асфалт
Работно време	н/а – приватна куќа	Потреба на спец. облека	н/а – приватна куќа
Адреса	ул. Марко Теодорович № 4	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	н/а – приватна куќа	Надморска височина	920 m.
Цена на билет	н/а – приватна куќа	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.839862, 23.489449	До Банско по патината	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Куќа - музеј "Никола Вапцаров", Банско

Опис	Музејот е посветен на Николај Вапцаров, поетски антифашист, чија извонредна работа го става меѓу најпопуларните поети на дваесеттиот век. Се наоѓа во куќата каде што поетот живеел по 1912 година и бил отворен во 1952 година. Отворањето на музејот е исто така почеток на музејската работа во Банско. Изложбите претставуваат етнографска колекција за животот на поетот од детството до неговата смрт, дневната соба на мајка си, дневната соба и дневната соба. Музејската изложба се шири на два спрата. Оригинални документи се прикажани. На првиот кат на музејот се претставени филмови на англиски, француски, германски и руски јазик. На ѕидниот панел може да се види семејното дрво на поетот и други родови на Банско. Горниот живот на Вапцаров се следи по влегувањето во морнарското училиште во Варна. Еве ја и наградата од Светскиот мировен совет, која беше постхумано примена во 1952 година. Куќата беше прогласена за историски споменик на културата од национално значење во 1973 година.		
Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	летно: 8:30 – 13:00 14:00 – 18:00 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 (суб и пон) зимно: 8:30 – 13:00 14:00 – 17:30 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 (суб и пон)	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Пл. Никола Вапцаров. № 3, Банско	Паркирање	да, во 150 м
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	930 m.
Цена на билет	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.837534, 23.488924	До Банско по патината	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Постојана изложба на слики "Уметничка школа во Банско" (Рила или Хилендарски метох), Банско

Опис	Изложбата е сместена во најстарата сочувана зграда во Банско, изградена во 1749 година и лоцирана во шест сали. Едно-катната зграда се зачува во својата автентична форма и е прогласена за споменик на културата. Куќата ги извршуваше функциите на женски манастир првично на Хилендарскиот, а подоцна и на Рилски манастир. Основач на Уметничката школа во Банско е Тома Вишанов - Молерот (роден околу 1750 година). Според семејното предание на неговиот род Вишанов учел сликарство во Виена и по враќањето бил наречен со прекарот Молер - од германскиот збор за уметник (Maler). Училиштето што го создал се развива во областа на монументалното сликарство и иконата. Изложбата на икони во Банско ги прикажува оригиналните икони насликани од претставници на Сликарска школа во Банско. Главно место е посветено на делата на основачот на школата Тома Вишанов, неговиот син Димитар, внукот му Симеон и други иконописци од Банско.		
Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 11:00 – 15:00 неработен ден – недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Јане Сандански. № 3, Банско	Паркирање	да, во 50 м
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	937 m.
Цена на билет	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.836186, 23.488272	До Банско по патината	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Вељанова куќа, Банско (во 30-те години на XIX век - посебно вреднувана специјална вредност)

<i>Опис</i>	Архитектонски и етнографски музеј, чија декоративна украсеност е прогласена за споменик на културата од национално значење. Амблем за величината, економскиот просперитет и духовната потрага на луѓето од Банско во ренесансата. Банска тврдина, изградена од камен и дрво, со приземје, која вклучува подрум и две меѓусебно поврзани засолништа. Зградата импресионира најмногу со украсите на - стенописи и дрворезбани тавани, кои се дело на Уста (мајстор) Вељан Огнев (претставник на Дебарско уметничка школа). Пристигна во градот Банско да работи на декорацијата на храмот "Св. Троица", а во 1835 година локалното население му дало оваа куќа во знак на благодарност. Господарот го насликал внатре и надвор, правејќи го вистинското уметничко дело. Од голема вредност е стенописната декорација во Сината соба, паметната резба на веранда, геометриските и растителни мотиви во југоисточната соба на јужната фасада. Прилагоден за музејски цели во 1977 година. Удобна алеја со обезбеден пристап за лицата со посебни потреби на вториот кат.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Вељан Огнев № 5, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 50 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	939 м.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	41.8355519,23.4882757	<i>До Банско по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Црква „Света Троица“ со часовник кула - камбанарија - архитектонски и градежен споменик од национално значење, Банско

<i>Опис</i>	Местото е обезбедено од Лазар Герман, а изградбата започнува во 1833 година, кога е формиран јавен општински совет. Црковната зграда е дело на локалните мајстори предводени од Лазар Глушков. Таа претставува трикорабна псевдобазилка со должина 44 метри, ширина 22 метри и височина 12 метри и се смета за една од најголемите од ваков тип во земјата. Главната зграда е направена од камен, со дебелина на ѕидовите прибл. 110 см. Кровната конструкција е поддржана од 12 дрвени столбови - изработени од ела, завиткани со конзумирани јажиња. Таа беше осветена во 1835 година. Фреските и дрворезбаните елементи направени до 1841 година, исто така, се дело на мајстори од Банска уметничка школа - велат Огнена, Димитар и Симеон Молерови. Комплексот исто така ја вклучува часовната кула-камбанарија во дворот на црквата изградена во 1850 година, како и каменитиот ѕиден ѕид. Кулата е со камена града и претставува четириаголна пирамида со височина 29.50 метри (без дрвената надградба), а земјата на квадратна основа е 5.20 м. Главен мајстор е Уста Глигор Дунов. Во кулата се вградени четири своа со различна големина изработени од мајстори од Банско камбаналејари Велеганови кои работеле во Пловдив. Во 1866 година во кулата е изграден часовник, изработен од самоукиот мајстор Тодор Хаџирадонов.		
<i>Телефон</i>	+359 887 636424	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 17:00 секој ден	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 15, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	941 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	41.835397, 23.487130	<i>До Банско по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Црква "Успение Богородично" - архитектонски и градежен споменик од национално значење, Банско

<i>Опис</i>	Била изградена во 1774 година со последователни измени. Претставува полукопана камен едноабсидна града со двокатен покрив. Позната е со единствена резба на иконостасот - т.н. "Бански иконостас" (во понатамошниот текст "мајсторско дело на резбарското уметност", "најубавниот од групата иконостаси, работени од едно и исто резбарско ателје од Банска школа," еден од најзначајните рано-преродбенски резба споменици во нашата земја"), и на Архиепископскиот трон. Оригиналните икони се дело на Тома Вишанов (Молер) - основоположник на Банска уметничка школа. По пожарот во 1958 година тие се заменети со копии. Функционира како црква на гробишта и се користи за погребални обреди и помени.		
<i>Телефон</i>	+359 892 234612	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	09:00 – 12:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека

<i>Адреса</i>	гробница - Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 30 м
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	904 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.842796, 23.492850	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.3.3. Подкатегија Историски луѓе

Неофит Рилски

Опис

Свештеник, учител, педагог, сликар, писател, фолклорист, преведувач, исцелител, нотописец, јавна личност. Една од водечките личности во бугарското просветно движење во 19 век. Дефиниран како "патријарх на бугарски наставници и писатели". Роден во 1793 година во Банско (според други информации тоа се случило во 1790 година во селото Бања, Разлог). Неговото светско име е Николас Поппетров Бенин. Во 1811 година тој стана монах, наречен Неофит. Неговиот дедо е игуменот на Рилски манастир Теодосиј I Рилски. Предава во Самоков, Габрово, Рилски манастир, Копривштица, Халки богословската школа. Тој беше свештеник во манастирот во Казанлак. Го прави првиот успешен превод на Новиот завет на нов бугарски јазик. Во 1836 година го создал првиот бугарски глобус. Објавува бројни учебници и наставни материјали. Починал на 4 јануари 1881 година во Рилски манастир и бил погребан таму.

Паисиј Хилендарски

Опис

Паисиј Хилендарски (1722-1773), често нарекуван уште Отец Паисиј, е бугарски народен просветител и духовник, автор на "Историја славјанобугарска". Монах, директор, прв историограф на Бугарија. Искриваните во трудот му са идеи за национално преродба и ослободување на бугарскиот народ тера многу научници да го водат за основоположник на Бугарската преродба. Се забележува дека тој отишол на Света Гора во 1745 година, со својот брат Лавренциј во Хилендарскиот манастир. Таму тој почнува да собира податоци за својата историја, често патува, собира донации и води верници во манастирот. Во 1762 година се преселил во манастирот Зограф, каде што нашол поволни услови за завршување на својата книга. Работната верзија на историјата и денес се чува во библиотеката на манастира. Тој е човек со буден ум, жеден за знаење, се оддал себе за духовното издигнување на својот народ. Канонизиран за светител со писмен акт на Светиот синод на Бугарската православна црква во 1962 година.

Никола Вапцаров

Опис

Познатиот бугарски поет светски познат Никола Вапцаров / 7.12.1909, Банско - 23.07.1942 година, Софија / роден е во сиромашно семејство. Уште од најраното детство, таа е исклучително сочувствителна личност и подоцна тоа се претвора во голема љубов кон народот. Тој е фасциниран од литература и мечтае за следење на ова поле, но по волјата на неговиот татко влегува во Маринското механичко училиште во Варна (1926-1932). Неговиот живот и креативност се посветени на борба, стремјејќи се да изградат поулав, поправеден свет полн со вера. Тој се приклучи на антифашистичката борба и на 4 март 1942 година, тој беше уапсен. На 23 јули истата година неговата смртна казна била прочитана. Во 1952 година, на Вториот мировен конгрес во Варшава, тој беше постхумно добитник на Мировната награда за мир. По повод 100-годишнината од неговото раѓање, УНЕСКО во 2009 објави година на Никола Вапцаров. До денес, неговата поезија претрпела над 100 изданија, на повеќе од 70 јазици.

Тома Вишанов Хаџиконов - Молера (околу 1750, Банско - непознат)

Опис

Иконопис и муралист, основач на Уметничката школа во Банско. Тој израснал во семејството на свештеникот Вишан (монах по име Висарион). Околу 1770 година отишол во Австро-Унгарија каде што студирал сликарство. Тие го нарекуваат Молера (од германскиот Малер), па отука и името на целото семејство Молеров. Под влијание на европската уметност, тој ги насликал неговите слики на нов начин, непознат до тогаш во бугарската религиозна уметност. Создава дела во кои бројките се реални - полн со движење, виталност и светлина. Овие карактеристики се наоѓаат во неговите фрески од Рилски манастир - во олтарниот дел на црквата "Св. Лука" (1798) и во црквата "Покров Богородица" (1811), како и во "Св. Лука". Во текот на вториот период од своето работење тој создава повеќе традиционални дела, особено во иконописот.

Димитар Молеров /24.V.1874 – 04.X.1961 г./

Опис

Просветен и книжевен деец, фолклорист, општественик. Потекнува од родољубива фамилија Молерови, креатори на Банска живописна школа. Завршува Бугарската солунската гимназија, а подоцна словенска филологија на Софискиот универзитет. Учител во Силистра, Битола, Сливен, Велико Трново, Банско, Разлог и др. Книжевната активност, се изразува во пронаоѓање и промовирање на бугарското народно творештво и литературни обиди во различни жанрови: поеми, драми, повелбите и истражување на широк спектар на проблеми поврзани со бугарското културно-историско наследство. Автор е на идили и драми. Во 1954 година заедно со својот брат го објавуваат фолклорниот зборник "Народописни материјали од Разлошко" - вреден извор на историјата Банско и регионот. Добитник е на наградата "За граѓански заслуги" на Министерството на просветителството.

Костадин (Кочо) Молеров /08.XI.1876 – 24.X.1957 г./

<i>Опис</i>	<p>Просветен и литературен актер, фолклорист, лидер на чета за време на Илинденското востание, јавна личност. Роден е во семејството на познатите сликари на иконографијата Молери. Дипломирал на Солунска бугарска гимназија. Во 1897/98 година бил учител во Банско и секретар на ВМОРО во Разлог. За револуционерна активност, тој бил испратен во затвор во Скопје. Учествовал во Илинденско-преображенското востание во 1903 година. Тој создава песна посветена на трагичното уништување на војвода Радон Тодев и неговиот одред. Неговите сеќавања под наслов "Хајдушка дневник" се особено важни за овие настани. Во 1908 година дипломирал социологија во Лозана, Швајцарија. Предавал во Враца, Сливен, Дупница и Банско. За време на Балканската војна тој беше во волонтерски одред за ослободување на Разлог. Тој напиша многу статии во весници, списанија и други публикации. Заедно со неговиот брат Димитар, ја објавуваат фолклорната колекција "Народни песни од Разлог".</p>
-------------	--

Марија Лазарова Тодева (Бујнова) /22.01.1886 г., Банско – 07.12.1969 г., Софија/

<i>Опис</i>	<p>Учесник во движењето за национално ослободување, наставник и јавна личност. Во 1901 година завршува бугарското училиште во Сер и станува учител во Банско. Таа е посветена на ослободувањето од нејзиниот брат. Во 1902 година, тој создаде тајна женска револуционерна друштво во градот. Заедно со другите членки на компанијата - Елисавета Ушева и Спаска Георгиева го пишат знамето за Илинденско - Преображенското востание 1903 година. Од есента 1903 година е ученичка во Солунската бугарска женска гимназија. Дипломирала во 1906 година и повторно учителствува. Во 1908 година живее со Александар Бујнов, истакнат репрезентативец - револуционер и до неговата смрт е негова верна соборка. Пишува статии со спомени за Илинденско - Преображенското востание. Нарекувана е банската Рајна Къаѓиња.</p>
-------------	---

Марко Теодорович Везов (Хаџитодоров) /ок. 1760, Банско – ок. 1837, Банско/

<i>Опис</i>	<p>Трговец радетел лидер во развојот на просветното дело. Таа доаѓа од родољубивиот род Везови. Тргува главно со Виена. Во 1792 година дава средства за печатење на еден од првите новобугарски буквар, со кој се нарушува црковнословенски традиција и се воведуваат елементи на секуларниот систем на обука. Со влијанието во таа насока тој ја исполнува улогата на учебник на преминот од црковно-словенски кон говорниот јазик, кон современото и широко разбирлив пренос на граматиката, кон збогатувањето на училишната просвета. Тој излегува 32 години пред "Рибиниот буквар" на Петар Берон и иако не добива толку голема важност, се јавува како драгоцен помагало во темниот период на ропството. Буквар на Марко Теодорович Везов е славна страница од минатото, докажување на културниот реципрочитет на балканските народи, дел од големата зора на Ренесансата.</p>
-------------	---

Михаил (Минко) Хаџив`лчев /11.I.1854, Банско – 18.XI.1920 г., Виена/

<i>Опис</i>	<p>Учител, учесник во национално-ослободителните борби, општественик. Неговиот татко Димитар е долгогодишен градоначалник на Банско. Тој подолго време поучуваше во ова училиште. Во пресрет на Априлското востание се вклучува во револуционерното движење. Станува близок помошник при формирањето на револуционерен комитет во 1876 година и е еден од главните организатори и учесници (војвода на чета) во Кресненско-Разлошкото востание во 1878 година. На крајот на XIX век се населиле во Софија. Заедно со браќата Иван и Лазар основаат првата специјализирана фабрика за мебел по ослободувањето. Во 1920 година тие донираат 60 000 златни лева за изградба на хотел во Банско, од приходите на којшто општината да го помага финансиски развојот на просветните дело и шумарството преку пошумување на голите ридови во околната на градот.</p>
-------------	---

Ангел Балев /24.VI.1882 – 31.X.1965 г./

<i>Опис</i>	<p>Ги започна своите општествена активности како библиотекар "Селска рекава" основана во 1894 година. Вклучен во револуционерното движење, тој стана член на ВМОРО. Учествовал во Илинденското преображенско востание. Од 1909 година, во продолжение половина век предава во неговиот роден град. Неговите ученици се многу познати луѓе од Банско, меѓу кои и Никола Валцаров. Основач на прерадбата и туристички компанији, водење училиштен хор, гитарско-манголински состав и театарска труппа. Соработува со весници и списанија со различни жанровски литератури. Тој стана иницијатор на сеопштата гимнастичка прослава на двајцата словенски просветители - Кирил и Методиј. Тој ја има една од најбогатите лични библиотеки, која беше донирана од нејзините наследници во фондот на Музејскиот комплекс - Банско. Тој е победник на Редот на Кирил и Методиј во 1960 година.</p>
-------------	---

5.3.3.4. Подкатегорија Историски центри

Историско-етнографски комплекс "Радонова куќа", Банско

<i>Опис</i>	Акцентот е ставен на значајното место што селото го заема во нашата национална историја и неговиот извонреден придонес кон формирањето на бугарската нација. На приземјето на реновираните згради, изложени се интересни наоди од археолошките ископувања во регионот. Керамички фрагменти и целосно сочувани садови, разновидни монети, изобилне од стакло, прекрасни орнаменти и многу повеќе. сведочи за активност од времето на Тракијците, кое продолжило во антиката и во средниот век. Богатата етнографска изложба на уникатен начин ги претставува суштината и особеностите на живописното животен стил. Исто така се вика Хаџирадонова или Хаџиласкава куќа.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: со прелиминарен состанок неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Атон № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	951 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.8336739,23.4857286	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Духовно – историски центар „Св. Паисиј Хилендарски“, гр. Банско

<i>Опис</i>	Во 2008 година во Банско беше отворен споменикот на Паисиј Хилендарски. Новоизградената зграда е на местото каде била родната куќа на големиот револуционер. Со изградбата на центарот, се оствари идејата да се направи точна копија на ќелијата во Хилендарски манастир / Атос, Грција / каде Пајсиј пишува "Историја славјанобугарска" / 1762 година /, манифест и првопрограма на Бугарското преродба. Направена е и реконструкција на параклисот "Св. Иван Рилски ", каде скромниот монах и голем Бугарин контактираше со Бог. Тука можете да се нурнете во поставката во која живеел првиот бугарски будител, да дознаете повеќе за него и неговото дело. Посветено е и место и на достоини браќа негови - игуменот Лаврентиј и дарежлив донатор Хаџи В'лчо. Опремена е и сала за привремени изложби, семинари, конференции и други потфати.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Отец Паисиј № 21, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, во 20 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	1 лв. за сите возрасти	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835128, 23.485494	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.4. Категорија Антички обекти

5.3.4.1. Подкатегија Ископини и згради од различни историски периоди / ископувања

Археолошки комплекс „Свети Никола“, гр. Банско

<i>Опис</i>	"Безимениот град" се наоѓа на 4 километри југоисточно од градот. Банско во насока Добриниште, во месноста "Св. Никола. Истражувањата во м." Св. Никола "почнуваат во 2003 година, кога се откриваат основите на рано-христијанска базилика и приложен кон неа некропола. Населбата се наоѓа на 1100 м. надморска височина. Изграден е врз природен камен рид со бездни од три страни со височина 100-120 метри. Откриени се основите на бројни камени ѕидови споени со малтер од градби и објекти со сочувана висина до 3,00-3,20 м. и дебелина 0,65м. Сите тие се опкружени крепосни ѕидови изградени од многу поголеми и обработени камења со дебелина 1,10-1,20 м., која ги истакнува простор од околу шест декари, вклучувајќи го и внатрешниот град. Откриени се бројни керамички садови, железни предмети, накит, стаклени фрагменти монети (опфаќаат огромен период од IV в.пр.Хр.- до XVIII в. после Хр.).		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	земјен пат и планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Месност Св. Никола	<i>Паркирање</i>	да, во 200 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1042 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	4.64 км.
<i>Координати</i>	41.8118593,23.5317104	<i>До Банско по патешта</i>	6.9 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Античка тракиска тврдина во Националниот парк Пирин, област Градиштето, резерват Јулен, Банско

<i>Опис</i>	Се наоѓа во близина на туристичка рута во границите на Јуленскиот резерват во Националниот парк Пирин, локалитетот Градиште. Тврдината е околу 12 километри од градот Банско. Според археолозите, утврдувањето датира од Римската империја пред да навлезат во овие земји. Тврдината има ѕид на тврдината која се протега на должина од 100 метри и е широка помеѓу 25 и 40 метри. Од тврдината постои низок ѕид од северниот ѕид на тврдината. За време на ископувањата тука се пронајдени антички рачни каси.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	види маршрути во Пирин планина
<i>Адреса</i>	Месност Градиштето, Јулен	<i>Паркирање</i>	не
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1638 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.56 км.
<i>Координати</i>	41.7818893,23.4636744	<i>До Банско по патешта</i>	~ 10.6 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Доцна античка тврдина Стана (Ситан) Кале, Банско

<i>Опис</i>	Археолошките ископувања во областа "Калјата" започнуваат во 2013 година. Првите информации за тврдината се од византискиот хроничар Кедрин / Кр. XI - тн. од XII век п.н.е., кој забележува: "Ситан е извонреден град ...". Утврденото село е 1300м. надморска височина на територијата на Пирин НП, 3,5 километри. јужно од Банско. Изграден е на рид, опкружен со речиси вертикални падини. Зафаќа површина од околу 10 хектари. Откриен е дел од источниот и северниот ѕид со портата на цитаделата, кои се изработени од преработени варовнички камења, заварени со малтер и дебели 1,80-2,00 м. Во североисточниот агол е изградена кружна безбедносна кула. Постојат многу фрагменти од керамика, стакло, железни предмети, украси и многу повеќе. Според досега пронајдените монети, може да се тврди дека населбата е населена за периодот III-XIV в. Повеќето од нив се изложени во Историско-етнографскиот комплекс "Радонова кашта" во Банско.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	не
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1333 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	4.43 км.
<i>Координати</i>	41.8072159,23.4541181	<i>До Банско по патешта</i>	~ 5.7 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Доцна античка и средновековна тврдина Момина кула

<i>Опис</i>	Доцна античка и средновековна тврдина Момина кула паѓа во областа Пирин од долината на реката Места (селото Кремен) - една од најтесните и најживописните делови на Момина Клисура. Се наоѓа на западниот брег на реката Места. Веројатно била изградена во вториот и третиот век, по што била напуштена и обновена едвај во 12 век. Тврдината е археолошки споменик од национално значење и зафаќа површина од околу 500 кв.м. Од запад ѕидот на тврдината е зачуван и достигнува висина од 8 метри. Во овој дел од тврдината беше неговниот единствен влез. Во источниот сектор има остатоци од правоаголна кула со големина 5.40 / 6.20м. Постојат парчиња домашна керамика типична за V-VI и XII-XIV век. Во карните под тврдината постои природна пештера која го докажува присуството на праисториска населба, но влезовите се зазидани.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	види маршрути во Пирин планина
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, во 1 км. 41.7154968,23.6975993
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	649 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	21.91 км.
<i>Координати</i>	41.7162611,23.6958522	<i>До Банско по патишта</i>	~ 31 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Ранохристијанска и средновековна базилика со некропола, црква IX-X век, работилница за грнчарија во селото Шипотско, Банско

<i>Опис</i>	Проучувани са ранохристијанска базилика, средновековна црква и некропола. Висината на ѕидовите и состојбата на објектите овозможуваат реконструкција и експонираност. Првично имаше тракиска населба и веројатно светилиште. Во втората половина на IV век била изградена ранохристијанска еднокорабна базилика со капела од север. Во базиликата имало стаклени прозорци со увезени витражи. Кон крајот на VI век базиликата била запалена, најверојатно од словенските инвазии, регистрирани на друго место во регионот. Во северната капела беше поставена работилница за грнчарија. Во десеттиот век, во источниот дел на базиликата била изградена мала гробишна црква, која служела голема христијанска некропола. Добро е датирано до 13 век со монети и орнаменти. Пронајдените гробови се над 200. Материјалите пронајдени - орнаменти, монети, железни артефакти, византиско стакло и керамика - овозможуваат создавање сигурна хронологија на животот во „Шипоцко“.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	999 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	1.84 км.
<i>Координати</i>	41.828349, 23.469985	<i>До Банско по патишта</i>	2.2 км.
<i>Услуги на место</i>	хотел во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Остатоци од црквата Св. Илија и Тракиски светилиште; Доцен антички комплекс за градежна керамика (IV-VI в.), Св. Иван, Банско

<i>Опис</i>	Се наоѓа на 1 км југоисточно од Банско. Откриено е тракиско светилиште од V век п.н.е. и ранохристијанска базилика од 4 - 6 век од н.е. Во непосредна близина (300 метри) во источна насока при изградба на браната се спроведени спасувачки археолошки ископувања на керамички комплекс. Отворените 5 печки од различен архитектонски тип се - големиот центар за градежна керамика, откриен до сега по нашите земјиште. Тие биле пренесени и преэкспонирани во зграда во близина, чија покривна конструкција и столарија во моментот се скриени и се останати само ѕидовите. Во зградата се пораснати дрвја. Не е јасно каде се наоѓаат наодите во моментот. Пристапот до местото на црквата св. Илија и тракиско светилиште е ограничен од приватни сопственици на соседната парцела кои бесправно го попречуваат слободниот пристап до археолошкиот локалитет.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не

Адреса	не	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	998 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	1.69 км.
Координати	Половина уништена зграда 41.8220442,23.4929786 Црква Свети Илија и Светилиште 41.822969, 23.491588	До Банско по патишта	3.4 км.
Услуги на место	ХОТЕЛ ВО БЛИЗИНА	Покажи на картата	lets go there

Античка населба, некропола и светилиште во Каргонско, Банско

Опис	Областа Каргонско се наоѓа на 4 километри западно од Банско. Во неа се вклучени неколку археолошки локалитети - древна населба, некропола и светилиште (3 - 4 в.). Назначени од Бугарската академија на науките под број 013, 014, 015. Постојат остатоци од старата црква Св. Марина. Потребни се спасувачки археолошки ископувања. Долго време, местото беше користен како полигон за одделението, а еден дел беше обработливо земјиште. Ловците на богатството не се ретки и случајни.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	земјен пат
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	н/а	Надморска височина	996 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	4.01 км.
Координати	Ископувања 41.8364292,23.4397894 Црква Св. Марина 41.8361669,23.4397783	До Банско по патишта	5.7 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Оберсене Св. Текла, Дабовец, Банско

Опис	Споменик на културата, кој се наоѓа во Дубовец. Поблиску е до Добриниште отколку до Банско. Тоа е комплекс од шест цркви и едно село / маало на блискиот планински рид. Ловците на богатството не се ретки и случајни.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со SUV и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	земјен пат
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	н/а	Надморска височина	1050 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	6.64 км.
Координати	41.8518639,23.5660021	До Банско по патишта	~ 11 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Остатоци од црквата "Св. Софија, Банско

Опис	Во денешно време има само спомен-плоча на местото (на патот до Вихренската вила), каде што црквата била целосно уништена.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	1124 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	3.2 км.
Координати	41.8120480,23.4714498	До Банско по патишта	3.8 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Црква „Св. Димитар“, гр. Банско

Опис	Денес, на местото каде што црквата е целосно уништена, има само споменик. Постојат видливи траги на ископаното богатство.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	земјен пат
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	да, во 300 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	1234 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	3.31 км.
Координати	41.8121944,23.5079282	До Банско по патишта	~ 8 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Минерален извор – Каптаж (Римска епоха), гр. Добриниште

<i>Опис</i>	Се наоѓа во земјата Добриниште, т.н. Сребрена Вода. Се наоѓа веднаш до републичкиот пат П-19, со место за одмор на патот. Неговата температура е помеѓу 30 и 40 степени, богата со сребрени јони. Бистра е, без мирис и мил, малку минерализирани. Нејзините лековити својства се познати со децении, многу пати се истражувани од специјалисти.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да, во 20 м
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	827 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	7.06 км.
<i>Координати</i>	41.8209531,23.5701652	<i>До Банско по патишта</i>	8.6 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

5.3.4.2. Подкатегија Отворена јавно уметност и скулптури

Праисториско каменско светилиште Митровица, Осеново

<i>Опис</i>	Карпесто светилиште Митровица е лоцирано на импозантен карпест врв, непосредно блоковите се над источниот брег на р. Места, десно по патот за Рибново. Светилиштето е повеќестепено, а кулните локалитети се развиваат во висина. На претпоследната игралиште денес е сместено црквата "Св. Димитар" - Митровица, наследен античкиот култен споменик и почитуван до денес. Во својот низок дел имал и архитектонски дел кој е силно погоден од градителска инвазија. Има значителен камен со значителна големина, што служи како олтар. Особено сува ѕидарска конструкција, изградба на малтерско лемење, фрагменти од римска градежна керамика. Керамичката керамика датира од предримските, римските и доцните антички епохи. Откриените наоди покажуваат дека тоа е светилиште на Големата божица, веројатно Деметра. За жал, овој уникатен антички тракиски културен споменик е уништен од ловците на богатството.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	види маршрути во Пирин планина
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	не
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1 169 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	21.71 км.
<i>Координати</i>	41.7505407,23.7222102 (мегалитична арка) 41.7529362,23.7210612 (каменен олтар)	<i>До Банско по патишта</i>	~ 33.5 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Мегалитно светилиште во клисурата на Поповото езеро над Добриниште

<i>Опис</i>	На источниот брег на Попова езеро (повеќе од 2200 метри. н.в. во Пирин планина) е откриен импозантен по своите димензии мегалитен жртвеник со форма на превртена пресечена пирамида. Два штита приказани светата течност оттука врвот со пониска плоштатка, означена со две елипсоидни и едно кружни вкопување. Откриената керамика датира од втората половина на првиот милениум пред нашата ера. На Долното Полежанско Езеро, во подножјето на врвот Полежан, се наоѓа импозантен камен престол. Тој е ориентиран кон запад. На него има кружни јами-жртвеници на големи камени блокови. Пред камениот престол се наоѓаат огништа, кои функционираше дури до средината на XIX век. Тука биле пренесувани жртвени овни. Верници доаѓале со верувањето дека слично на своите татковци и дедовици, ќе станат "Хаџи". Факт што сугерира особено важен култов центар, кој остави трајни траги во традиционалната меморија и кулните активности.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	види маршрути во Пирин планина
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	не
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	2 243 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	14.59 км.
<i>Координати</i>	41.707791, 23.510129	<i>До Банско по патишта</i>	~ 23.6 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

5.3.5. Категорија Култура

5.3.5.1. Подкатегорија Културни населби

Стариот град во Банско, гр. Банско

<i>Опис</i>	Како вистински израз на богатите се трговски семејства, што до ден денес се појавуваат интересни антички домови - тврдини на Банско, изградени за безбедност и активна одбрана на нивните сопственици. Тие се разликуваат од раширените видови планинско бугарска куќа на нивната комплексна внатрешна дистрибуција, достапноста на услужните простори, тајни коридори и места за криење на нивната масовна камена градба. Најкарактеристична карактеристика на утврдената куќа во Банско е присуството на камено куќиште прилагодено за привремен престој и одбрана. Сидовите на куќата се масивни, изработени од камен, надворешните кои достигнуваат дебелина од 1,20 m. Во нив се издлабени дупки, "борци", кои служат за пукање во напад. Вратите се ниски, од борова шума, со железен окови. Прозорците се мали, заштитени однадвор со железни решетки, а внатре со дрвени ролетни, покриени со лизгачки сидови, греди вметнати во сидот. Чардакот е пространа, опкружена со убаво оформен пармак и вештачки исечени дрвени колони.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Излезна точка</i>	Црква Св. Троица	<i>Паркирање</i>	Да, многу места за паркирање
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	943 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 км.
<i>Координати</i>	излезна точка 41.835397, 23.487130	<i>До Банско по патништа</i>	0 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Ансамбл на преродбенски куќи околу црквата "Св. Троица", гр. Банско

<i>Опис</i>	Опфаќа преродбенски структури околу улиците "Јане Сандански" № 1, 2, 7, 9, 10 и 12, "Велјан Огнена" № 5 и 6 "Ал. Бујнов" № 1, 2, 3, 5, 7 и 11, "Уста Глигор" № 2 и "Неофит Рилски" № 4, 6, 7, 8, 10, 12, 15 и 18, ул. "Св. Св. Кирил и Методиј" № 1а, меѓу пл. Преродба № 1, 2 и 6 и ул. "Пирин" (Јопева куќа) и № 17 (Бенин) на запад и "Петти октомври" № 15, 17, 21 - "Ст. Стамболов" на исток. Тука спаѓа и комплексот "Св. Троица", исто така и дел од најистакнатите културни вредности на градот, како Велјановата, Сирлештовата, Бујновата (Тодева), Бенин, Благо Вишанината (пред Сирлештовата) Пумпаловата (Дедо Пенета) куќи, Хилендарски (Рилски) женски манастир и др.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Излезна точка</i>	Црква Св. Троица	<i>Паркирање</i>	Да, многу места за паркирање
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	943 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 км.
<i>Координати</i>	излезна точка 41.835397, 23.487130	<i>До Банско по патништа</i>	0 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Архитектурен ансамбл по ул. Пирин", гр. Банско

<i>Опис</i>	Тука спаѓаат преродбенските структури по улицата Пирин во 29 и 30-тиот квартал на градот, Молерова куќа (ул "Пирин" 30), Хаџирушкови куќи, Стракова куќа и др.; Ул. Пирин, 23, 25, 27, 30, 33 (Хаджирезковата) 35, 37 (Стракова)		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Излезна точка</i>	Ул. Пирин № 21	<i>Паркирање</i>	Да, многу места за паркирање
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	945 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 км.
<i>Координати</i>	41.834803,23.486043	<i>До Банско по патништа</i>	0 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови, ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Архитектонски ансамбл "Гачевска Разцвет", Банско

<i>Опис</i>	Се наоѓа источно од ансамблот околу црквата "Св. Троица". Тоа е пресек, обликуван од преродбенски структури и архитектонски вредности, како што се куќи Гечковата и Топорилова куќа на улица Неофит Рилски 15 и 20; Дом на Слаевата куќа на ул. Стефан Стамболов бр.4; куќите на Димитар и Иван Кравареви на ул. Синчец 2; зграда на "5 октомври" 31		
-------------	--	--	--

Телефон	н/а	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Излезна точка	ул. Стефан Стамболов № 4	Паркирање	Да, многу места за паркирање
Странски јазици	н/а	Надморска височина	942 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 км.
Координати	41.833572, 23.488925	До Банско по патишта	0 км.
Услуги на место	ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Архитектонски ансамбл "Џицевите куќи", Банско

Опис	Вклучува преродбенски структури на 1, 5 и 9 улица П.К. Јаворов и 1 и 3 улицата Минго Тодев на 36 и 46 ката на градот, вкл. и Евангелската црква		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Излезна точка	ул. Минго Тодев № 1	Паркирање	Да, многу места за паркирање
Странски јазици	н/а	Надморска височина	960 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 км.
Координати	41.831899, 23.483883	До Банско по патишта	0 км.
Услуги на место	продавници, барови, ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Архитектонски ансамбл "Којувите Куќи", Банско

Опис	Тука спаѓаат преродбенските структури на ул. Радон Тодев 39, 48 и 50 и ул. Стара Планина 6 и 8 во околните 12 и 210 на Градскиот план		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Излезна точка	ул. Радон Тодев № 39	Паркирање	Да, многу места за паркирање
Странски јазици	н/а	Надморска височина	948 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 км.
Координати	41.834671, 23.483082	До Банско по патишта	0 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Архитектонски ансамбл "Златеви куќи", Банско

Опис	Вклучува преродбенски структури (архитектонски и етнографски простор) на 24 мај, бр. 6, 7 и 8, и Валјаница на Никола Г. Златев		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Излезна точка	Валевица на Никола Г. Златев	Паркирање	Да, многу места за паркирање
Странски јазици	н/а	Надморска височина	965 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 км.
Координати	41.831461, 23.481046	До Банско по патишта	0 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Архитектонски ансамбл околу домот на Ана Борицова, гр. Банско

Опис	Вклучува преродбенски структури на по ул. Марко Теодорович бр.4 (родната на Вашиаров), ул. Св. Климент Охридски бр.27 и 29, ул. Ангел Балев бр. 7, 9, 9а, 11, 14, 15, 16 и 17.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Излезна точка	ул. Марко Теодорович № 4	Паркирање	Да, многу места за паркирање
Странски јазици	н/а	Надморска височина	920 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 км.
Координати	41.839883, 23.489395	До Банско по патишта	0 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

5.3.5.2. Подкатегорија Музеи и уметнички колекции

Куќа - музеј "Неофит Рилски" (куќа Бенината), Банско

<i>Опис</i>	Музејот на куќата на основачот на бугарското секуларно образование Неофит Рилски е лоциран веднаш до црквата "Св. Троица" во градот Банско. Зградата е познат и со името Бенината куќа и е изградена во XVIII в. Сместена е во голем двор, оградена со масивни камени ѕидови и тешка дрвена порта. Зградата е типичен претставник на заштитената куќа во Банско. Добива статус на споменик во 1967 година. На приземјето нејзиното кат има скривница, и стопански просторци, а на вториот кат се дневната соба, килијното училиште и ходникот. Голема веранда ја поврзува куќата со поранешните стопански градби. Куќата има хронолошка експозиција, откривајќи ја својата долгогодишна активност. Меѓу експонатите, посебно место заема бугарската граматика од 1835 година, делови од грчко-бугарски речник и книги од неговата лична библиотека. За Неофит Рилски, прочитајте во историски личности.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:00 неработен ден – вторник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 17, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835119, 23.486768	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа-музеј „Никола Вапцаров“, гр. Банско

<i>Опис</i>	Музејот е посветен на Никола Вапцаров, поетски антифашист, чија извонредна работа го става меѓу најпопуларните поети на дваесеттиот век. Се наоѓа во куќата каде што поетот живеел по 1912 година и бил отворен во 1952 година. Отворањето на музејот е исто така почеток на музејската работа во Банско. Изложбите претставуваат етнографска колекција за животот на поетот од детството до неговата смрт, дневната соба на мајка си, дневната соба и гостинска соба. Музејската изложба се шири на два спрата. Оригинални документи се прикажани. На првиот кат на музејот се претставени филмови на англиски, француски, германски и руски јазик. На ѕидниот панел може да се смета семејното дрво на поетот и други родови на Банско. Горниот живот на Вапцаров се следи по влегувањето во моринското училиште во Варна. Тука е изложена и наградата од Светскиот мировен совет, која беше постхумно примена во 1952 година. Куќата беше прогласена за историски споменик на културата од национално значење во 1973 година.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 8:30 – 13:00 14:00 – 18:00 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 (съб и пон) зимно: 8:30 – 13:00 14:00 – 17:30 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 (съб и пон)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров. № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	930 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.837534, 23.488924	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Вељанова куќа, Банско (во 30-те години на XIX век - посебно вреднувана специјална вредност)

<i>Опис</i>	Архитектонски и етнографски музеј, чија декоративна украсеност е прогласена за споменик на културата од национално значење. Амблем за величината, економскиот просперитет и духовната потрага на луѓето од Банско во ренесансата. Банска тврдина, изградена од камен и дрво, со приземје, која вклучува подрум и две меѓусебно поврзани засолништа. Зградата импресионира најмногу со украсите на - стенописи и дрворезбани тавани, кои се дело на Уста (мајстор) Вељан Огнев (претставник на Дебарско уметничка школа). Пристигна во градот Банско да работи на декорацијата на храмот "Св. Троица", а во 1835 година локалното население му дало оваа куќа во знак на благодарност. Господарот го насликал внатре и надвор, правејќи го вистинското уметничко дело. Од голема вредност е стенописната декорација во Сината соба, паметната резба на веранда, геометриските и растителни мотиви во југоисточната соба на јужната фасада. Прилагоден за музејски цели во 1977 година. Удобра алеја со обезбеден пристап за лицата со посебни потреби на вториот кат.		
-------------	--	--	--

Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	летно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 неработен ден – недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Велян Огнев № 5, Банско	Паркирање	да, во 50 м
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	939 m.
Цена на билет	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.8355519,23.4882757	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets_go_there

Постојана изложба на икони "Уметничка школа во Банско" (Рила или Хилендарски метох), Банско

Опис	Изложбата е сместена во најстарата сочувана зграда во Банско, изградена во 1749 година и лоцирана во шест сали. Еднокатни грабда е запазена со нејзиниот автентичен вид и е прогласена за споменик на културата. Куќата ги извршуваше функциите на женски манастир првично на Хилендарскиот, а подоцна и на Рилски манастир. Основоположник на Банска уметничка школа е Тома Вишанов - Молер (роден околу 1750 година). Според семејното предание на неговиот род Вишанов учел сликарство во Виена и по враќањето бил наречен со прекарот Молер - од германскиот збор за уметник (Maler). Училиштето што го создал се развива во областа на монументалното сликарство и иконата. Банска изложба на икони покажува оригинални икони насликани од претставници на Банската иконописна школа. Главно место е посветено на делата на основачот на школата Тома Вишанов, неговиот син Димитар, внукот му Симеон и други иконописци од Банско.
------	--

Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 11:00 – 15:00 неработен ден – недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Јане Сандански. № 3, Банско	Паркирање	да, во 50 м
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	937 m.
Цена на билет	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.836186, 23.488272	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets_go_there

Историско-етнографски комплекс "Радонова куќа", Банско

Опис	Акцентот е ставен на значајното место што селото го зазема во нашата национална историја и неговиот извонреден придонес кон формирањето на бугарската нација. На приземјето на реновираните градин, изложени се интересни наоди од археолошките ископувања во регионот. Керамички фрагменти и целосно сочувани садови, разновидни монети, многу стакло, прекрасни орнаменти и многу повеќе. сведочи за активност од времето на Тракијците, кое продолжило во антиката и во средниот век. Богатата етнографска изложба на уникатен начин ги претставува суштината и особеностите на живописното животен стил. Исто така се вика Хаџирадонова или Хаџиласкова куќа.
------	---

Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт
Работно време	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: со прелиминарен состанок неработен ден – недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Атон № 3, Банско	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	951 m.
Цена на билет	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.8336739,23.4857286	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets_go_there

Духовно-историски центар "Св. Паисиј Хилендарски ", Банско

Опис	Во 2008 година во Банско беше отворен споменикот на Паисиј Хилендарски. Новоизградената зграда е на местото на големиот преродбеник. Со изградбата на центарот, се оствари идејата да се направи точна копија на ќелијата во Хилендарски манастир / Атос, Грција / каде Пајсиј пишува "Историја славјанобугарска" /1762 година/, манифест и првопрограма на Бугарската преродба. Направена е и реконструкција на параклисот "Св. Иван Рилски ", каде скромниот монах и голем Бугарин контактира со Бог. Тука можете да се нурнете во ситуацијата во која живеел првиот бугарски преродбеник, да дознаете повеќе за него и неговото големо дело. Посветено е и место и на достоини негови браќа-шумениот Лаврентиј и дарежлив донатор Хаџи В'лчо. Исто така постои и простор за привremени изложби, семинари, конференции и други настани.
------	---

Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт
Работно време	летно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 неработен ден – недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Отец Паисиј № 21, Банско	Паркирање	Да, во 20 м
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	944 m.
Цена на билет	1 лв. за сите возрасти	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.835128, 23.485494	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Дом на уметности, гр. Банско

Опис	Зградата е изградена специјално за музејски цели, со модерна и импресивна архитектура. Поврзан е со Музејот на Никола Вапцаров. Внатрешниот изглед е модерен и разноврсен. Тука се уредуваат постојани и повремена изложби од историски и општо културен карактер, се одржуваат научни форуми, средби со дејци на културата, кино проекции, спектакли и др. Во една од состаноците е изложена постојана изложба "Банско - литературен центар", п.н.е. Банско игра значајна улога во создавањето и развојот на бугарската литература. Изложбата содржи разновиден фотографски и документарен материјал, книги, ракописи и др., го покажуваат придонесот на локалните луѓе во збогатувањето на родната култура. Особено место е посветено на тројцата титани на националната духовност кои Банско ги дава на Бугарија во секој еден од последните векови: во XVIII - Паисиј Хилендарски, во XIX - Неофит Рилски и во дваесеттиот - Никола Вапцаров.		
------	---	--	--

Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	пешачка зона
Работно време	летно: 8:30 – 13:00 14:00 – 18:00 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 (суб и пон) зимно: 8:30 – 13:00 14:00 – 17:30 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 (суб и пон)	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Пл. Никола Вапцаров. № 3, Банско	Паркирање	да, во 200 м.
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	929 m.
Цена на билет	3 лв. возрастни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.837456, 23.489305	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Историска и етнографска изложба во градот Добриниште (куќа на Иван Козарев)

Опис	Од 2010 година, во градот Добриниште функционира историска и етнографска колекција. Постојат изложени материјали кои ја следат историјата на населбата од антиката до денешен ден. Минералните извори во областа привлекоа доселеници од античко време. Особено богат е материјалот од римскиот период, кој се здоби со главно со теренско истражување и ископувања. Континуитетот на населението може да се проследи низ експонатите од доцната антика и средниот век. Главните акценти се ставени на револуционерни борби, книжевни и образовни активности. Карактеристиките на локалниот животен стил се прикажани преку различни етнографски материјали. Куќата била изградена на местото каде што се наоѓала куќата на Иван Козарев.		
------	---	--	--

Телефон	+359889937333	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	tic.dobrinishte@gmail.com	Достатност	асфалт
Работно време	09:00 – 13:00 14:00 – 17:00 Неработен ден: недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Кирил и Методиј № 7, Добриниште	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	англиски, турски и руски	Надморска височина	849 m.
Цена на билет	не	До Банско по воздух	6.37 км.
Координати	41.8198512, 23.5610510	До Банско по патишта	8.4 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

5.3.5.3. Поткатегорија I Историски споменици на културата / Религиозни локалитети

Куќа - музеј "Неофит Рилски" (Бенината куќа), Банско

<i>Опис</i>	Музеј куќата на основачот на бугарското секуларно образование Неофит Рилски е лоцирана веднаш до црквата "Св. Троица" во градот Банско. Зградата е исто така позната како Бенината куќа и е изградена во 18 век. Таа се наоѓа во голем двор опкружен со цврсти камени ѕидови и тешка дрвена порта. Зградата е типичен претставник на запиптената куќа во Банско. Таа има статус на споменик во 1967 година. На приземјето има скривница, мавзолеј и деловни просторни, а на вториот кат се наоѓа дневната соба, ќелијата и антената. Голема веранда ја поврзува куќата со поранешните стопански просторни. Куќата има хронолошка изложба, откривајќи ја својата долгогодишна активност. Меѓу експонатите, посебно место ја окупираа бугарската граматика од 1835 година, деловни од грчко-бугарски речник и книги од неговата лична библиотека. За Неофит Рилски, читајте во историски личности.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:00 неработен ден – вторник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 17, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835119, 23.486768	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа - музеј "Никола Вапцаров", Банско

<i>Опис</i>	Музејот е посветен на Никола Вапцаров, поет антифашист, чија извонредна работа го става меѓу најпопуларните поети на дваесеттиот век. Се наоѓа во куќата каде што поетот живеел по 1912 година и бил отворен во 1952 година. Отворањето на музејот е исто така почеток на музејската работа во Банско. Изложбите претставуваат етнографска колекција за животот на поетот од детството до неговата смрт, дневната соба на неговата мајка, дневната соба и гостинската соба. Музејската изложба се простира на два спрата. Прикажани се оригинални документи. На првиот кат на музејот се претставени филмови на англиски, француски, германски и руски јазик. На ѕидниот панел може да се смета семејното дрво на поетот и други роднини од Банско. На горниот кат е проследен животот на Вапцаров по влегувањето во маринското училиште во Варна. Тука е и наградата од Светскиот мировен совет, која беше постхумно примена во 1952 година. Куќата беше прогласена за историски споменик на културата од национално значење во 1973 година.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 8:30 – 13:00 14:00 – 18:00 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 (сѐб и пон) зимно: 8:30 – 13:00 14:00 – 17:30 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 (сѐб и пон)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров. № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	930 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.837534, 23.488924	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Родена куќа на Никола Вапцаров, во неа живеел Јаворов (Куќата на Љубомир и Милка Николови), Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Споменик од национално значење со архитектонска, градежна и историска вредност.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а – приватна куќа	<i>Потреба на спец. облека</i>	н/а – приватна куќа
<i>Адреса</i>	ул. Марко Теодорович № 4	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а – приватна куќа	<i>Надморска височина</i>	920 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.839862, 23.489449	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Местото на Иван Козарев, Добриниште

<i>Опис</i>	Историски споменик од национално значење. Се наоѓа на околу 7 километри од селото Добриниште по патот до колибата "Г. Делчев". Изграден е во спомен на првиот бугарски партизан кој ја водеше првата битка на партизан на 26 јуни 1941 година со фашистичката полиција. Источно од споменикот е рибникот изграден од Козарев во 1939-1940 година.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1127 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	8.17 км.
<i>Координати</i>	41.7844218,23.5555059	<i>До Банско по патината</i>	13.5 км.
<i>Услуги на место</i>	ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Споменик "Гробот на непознатиот војник", источно од градот Добриниште

<i>Опис</i>	Споменикот е воен. Подигнат е во 1933 година, во месност Матевец, над гробот на бугарскиот напаѓач Иван Маринкин, од Самоков, кој беше убиен во меѓународната војна во 1913 година. Грчките војници кои пристигнуваат на Места стигаат до Добриниште и грчки батаљон зазема позиција во Свети Врнич. Првата компанија од Втората пешадија тракиска дивизија зазема позиција во областа на Матевци против грчките батаљони на Свети Врнич. Маријан Иван Маринкин беше убиен, но грчкиот батаљон беше разрушен и се повлекол во Неврокоп. Споменикот е единствениот комеморативен знак во општина Банско, подигнат по повод учеството на Бугарија во војните од 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Месност Матевец, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	898 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	8.35 км.
<i>Координати</i>	41.8302694,23.5883777	<i>До Банско по патината</i>	~ 11.5 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Куќа на Тома Вишанов "Молерот" (Молеровата Куќа), Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Преродбена куќа, споменик на културата. Куќата била изградена на почетокот на 19 век, веројатно од Димитар Т. Молеров, син на основачот на уметничката школа во Банско, Тома Вишанов. Во куќата се родени и живееле голем број истакнати претставници на родот Молерови, меѓу кои сликар Симеон Д. Молеров, зографите Георги С. Молеров, револуционерот Симеон В. Молеров и други. Зградата е подигната на два ката, а во приземјето се наоѓаат три зимнични простории и просторијата која Молерови ја користеле за цртање и која единствена на приземјето се осветлува од два прозорци, распоредени едни спроти други. На вториот кат се наоѓаат покривена веранда со дрвени скали кои водат од дворот. Од верандата се влегува во куќата и во домот, кои се поврзани едни со други. Куќата е исто така поврзана со мала веранда на запад, која првично имала скала кон дворот.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а – приватна куќа	<i>Потреба на спец. облека</i>	н/а – приватна куќа
<i>Адреса</i>	ул. Тодор Александров № 11	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а – приватна куќа	<i>Надморска височина</i>	920 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.839706, 23.488856	<i>До Банско по патината</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Историско-етнографски комплекс "Радонова куќа", Банско

<i>Опис</i>	Акцентот е ставен на значајното место што селото го зазема во нашата национална историја и неговиот извонреден придонес кон формирањето на бугарската нација. На приземјето на реновираните згради, изложени се интересни наоди од археолошките ископувања во регионот. Керамички фрагменти и целосно сочувани садови, разновидни монети, изобилне од стакло, прекрасни орнаменти и многу повеќе. Сведочи за активности од времето на Тракијците, кое продолжило во антиката и во средниот век. Богатата етнографска изложба на уникатен начин ги претставува суштината и особеностите на живописниот животен стил. Исто така се нарекува и како Хаџирадонова или Хаџиласкава куќа.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: со прелиминарен состанок неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Атон № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	951 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.8336739,23.4857286	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Духовно-историски центар "Св. Паисиј Хилендарски ", Банско

<i>Опис</i>	Во 2008 година во Банско беше отворен споменикот на Паисиј Хилендарски. Новоизградената зграда е на местото на големиот ренесансен дом. Со изградбата на центарот, се оствари идејата да се направи верна копија на ќелијата во Хилендарски манастир /Атос, Грција/ каде Паисиј пишува "Историја славянобългарска" /1762 година/, манифест и програма на Бугарското преродба. Реконструкција на капелата "Св. Иван Рилски "каде што скромниот монах и големиот Бугарин комуницираше со Бога. Тука можете да се нурнете во ситуацијата во која живеел првиот бугарски будител, да дознаете повеќе за него и великото му дело. Посветено е и место и на достоини браќа негови - шуменот Лаврентиј и дарежливиот донатор Хаџи В'лчо. Исто така постои и простор за привремени изложби, семинари, конференции и друго.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Отец Паисиј № 21, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, во 20 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	1 лв. за сите возрасти	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835128, 23.485494	<i>До Банско по патшита</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

- Плевна на Маноил Тодев (ГУП) (приватна куќа)
- Куќа на јатакот Г. Рјахов (ГУП) (приватна куќа)

Црква „Света Троица“ со часовник кула - камбанарија - архитектонски и градежен споменик од национално значење, Банско

<i>Опис</i>	Местото е обезбедено од Лазар Герман, а изградбата започнува во 1833 година, кога е формиран јавен општински совет. Црковната зграда е дело на локалните мајстори предводени од Лазар Глушков. Таа претставува трикорабна псевдобазилка со должина 44 метри, ширина 22 метри и височина 12 метри и се смета за една од најголемите од ваков тип во земјата. Главната зграда е направена од камен, со дебелина на ѕидовите прибр. 110 см. Кровната конструкција е поддржана од 12 дрвени столбови - изработени од ела, завиткани со конзумирани јажиња. Таа беше осветена во 1835 година. Фреските и дрворезбаните елементи направени до 1841 година, исто така, се дело на мајстори од Банска уметничка школа - велат Огнена, Димитар и Симеон Молерови. Комплексот исто така ја вклучува часовната кула-камбанарија во дворот на црквата изградена во 1850 година, како и камениот ѕиден ѕид. Кулата е со камена градба и претставува четириаголна пирамида со височина 29.50 метри (без дрвената надградба), а земјата на квадратна основа е 5.20 м. Главен мајстор е Уста Глигор Дунов. Во кулата се вградени четири ѕвона со различна големина изработени од мајстори од Банско камбаналејри Веланови кои работеле во Пловдив. Во 1866 година во кулата е изграден часовник, изработен од самоукиот мајстор Тодор Хаџирадонов.		
-------------	--	--	--

Телефон	+359 887 636424	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	08:00 – 17:00 секој ден	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Пирин № 15, Банско	Паркирање	да, во 150 м
Странски јазици	не	Надморска височина	941 м.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 м.
Координати	41.835397, 23.487130	До Банско по патешта	0 м.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Црква "Успение Богородично" - архитектонски и градежен споменик од национално значење, Банско

Опис	Била изградена во 1774 година со последователни измени. Претставува полувокопана камен едноабсидна градба со двокатен покрив. Позната е со единствена резба на иконостасот - т.н. "Бански иконостас" (во понатамошниот текст "мајсторско дело на резбарското уметност", "најубавниот од групата иконостаси, работени од едно и исто резбарско ателје од Банска школа," еден од најзначајните рано-преродбенски резба споменици во нашата земја"), и на Архиперејскиот трон. Оригинаалните икони се дело на Тома Вишанов (Молер) - основоположник на Банска уметничка школа. По пожарот во 1958 година тие се заменети со копии. Функционира како црква на гробишта и се користи за погребални обреди и помени.
------	--

Телефон	+359 892 234612	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	09:00 – 12:00	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	гробишта - Банско	Паркирање	да, во 30 м
Странски јазици	не	Надморска височина	904 м.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 м.
Координати	41.842796, 23.492850	До Банско по патешта	0 м.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Манастир "Рождество на Пресвета Богородица - Палигоден", Банско

Опис	Се прогласува за национална културна вредност поради зачуваните археолошки вредности. Неговите постоечки објекти датираат од 1936 година и беа осветени во 1964 година.
------	---

Телефон	не	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	земјен пат
Работно време	не	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	не	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	н/а	Надморска височина	977 м.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	2.88 км.
Координати	41.8327358, 23.4540963	До Банско по патешта	4 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Црквата "Св. Петар и Павле", Добриниште

Опис	Бугарска Преродбена црква, изградена во 1835 година во центарот на градот. Архитектонскиот аспект е тринаесет псевдо-базилика. На исток има апсида, два куполи и нартекс. На југ, храмот има отворен трепет. Црквата има дрвена камбанарија која се запалила во 1913 година и на своето место во 1926 година била изградена нова камбанарија. Истата година, црквата била поправена, со проширување на прозорците и изградените кули од куполата. Храмот е направен од камења. Исклучително важна е олтарната поделба со иконостасот со три влеза. Кралските порти и ремените на иконостасот се украсени со позлатено, резба направена од мајстори од Уметничката школа во Дебар. Десетте кралски икони се од 1835 и од втората половина на XIX век и се направени од четворица сликари на икони. 82 икони од апостолскиот појас во две линии, според Атанас Божков, се дело на Тома Вишанов.
------	---

Телефон	+359 (7447) 5885	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	07:45 – 16:45	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Александар Стамболски, Добриниште	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	не	Надморска височина	847 м.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	6.45 км.
Координати	41.819858, 23.562065	До Банско по патешта	8.3 км.
Услуги на место	продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Црква на „Успение на Пресвета Богородица“, Добриниште

<i>Опис</i>	Веројатно била изградена во доцниот среден век. Уништен при османлиското освојување, храмот е обновен во XVIII - XIX век. За време на Балканската војна повторно беше запалена. Тоа беше обновено во 1915 - 1916 од кал врзани камења. Во 1980 година храмот се распадна и повторно беше обновен во 1985 година. Од старата црква се задржани само четири царски икони - "Христос Седржител", "Свети Јован Крстител", "Свети Никола" и "Свети Теодор Тирол", кои се чуваат во "Св. св. Петар и Павле" и камена икона со релјеф на Распетието и ктиторски натпис од I половина на XIX век. Иконостасот на светата Богородица е широк 12 метри и висок 4 метри и во него се наредени иконите.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	09:00 – 12:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	853 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.44 км.
<i>Координати</i>	41.8180109,23.5610759	<i>До Банско по патишта</i>	8.4 км.
<i>Услуги на место</i>	продавница во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црква Св. Николај Чудотворец, с. Обидим

<i>Опис</i>	Храмот, сместен во центарот на селото, е изграден во 1842 година. и осветен следната 1843 година. Зградата е долга 23 метри, широка 13 метри и висока 8 метри, со ѕидови дебели 1 метар. За време на Илинденско-Преображение востание на 14 септември 1593 година, црквата била запалена заедно со целото село. Тоа беше обновено и наградено во 1906 година. Во мај 1909 година, беше ставена камбаната на храмот со тежина од 153 килограми.		
<i>Телефон</i>	+359 889 727204	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	село Обидим, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	1207 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	13.8 км.
<i>Координати</i>	41.7879237,23.6404991	<i>До Банско по патишта</i>	30.7 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Манастир „Св. Пантелејмон“, с. Обидим

<i>Опис</i>	Се наоѓа на околу 4 километри северозападно од селото на 1009 метри надморска височина. Најдиректен пат поминува низ Добриниште, по 6 километри правлив пат, кој продолжува до реката Безбојка и е достапен за автомобили. Димитар Николов Вишов (Клечеров) направил ископувања на соодветното место во 1908 година, каде што нашол свештогледник, железен крст, шиrolизирани од долготрајната влага, и икона на Света Богородица во коренот на големо Борово дрво. Од пронајдените црковни атрибути може да се претпостави дека уште пред давање на слобода на христијанското учење тука, на ова место имало црква (манастир), кој бил прибежиште на христијанско население. Во манастирот се наоѓа можеби една од најретките икони на Света Богородица во цел раст со дете, заедно со Свети Пантелејмон и Св. Атанасиј.		
<i>Телефон</i>	+359 889 727204	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	1005 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	9.66 км.
<i>Координати</i>	41.7963873,23.5904236	<i>До Банско по патишта</i>	16.8 км.
<i>Услуги на место</i>	сместување	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црква „Св. Великомаченик Георги“, с. Места

<i>Опис</i>	Изградбата на храмот започна во 1996 година и беше завршена во 2008 година. Средствата за изградба на храмот се од општина Банско, Светиот Синод на Бугарската Православна Црква и приватни донации од христијани и компании од Банско и други места. Внатрешноста на храмот е насликана, површината на фреските е 34 кв.м. Автори се иконописниците од Благоевград Васко Василев и Иван Валканов.		
<i>Телефон</i>	+359 889 737171	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт

<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	село Места, републикански пат П-19	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	661 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	17.49 км.
<i>Координати</i>	41.762827, 23.673431	<i>До Банско по патината</i>	23.3 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црква „Успение Богородично“, с. Филипово (споменик на културата)

<i>Опис</i>	Успение Богородично е Бугарска преродбена црква во село Филипово, Бугарија, дел од Неврокопската епархија на Бугарската Православна Црква. Храмот има вредни икони од 19 век. Црквата била изградена во 1867 година, недалеку од селскиот плоштад, покрај реката. Архитектонскиот аспект е тринаесет псевдо-базилика. На исток постои полуцилиндрична апсида, а на запад отворен трем. Јужниот ѕид е ископан 3,5 метри на олтарот.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	село Филипово, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	701 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	18.48 км.
<i>Координати</i>	41.763892, 23.687633	<i>До Банско по патината</i>	24.4 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници и бар во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црква "Св. Пророк Илија", с. Гостун (споменик на културата)

<i>Опис</i>	„Свети Илија“ е преродбена православна црква. Таа беше прогласена за споменик на културата. Црквата веројатно била изградена во 18 век. Во архитектонски поглед претставува камен трикорабна псевдобазилика без нартекс, изградена врз падина. Во 1927 година до западната фасада е доградена камбанарија. ѕидовите не се запишани. Подот е покриен со големи камени плочи. Не постои проповедник и трон за поклони. Иконостасот е со оригинален крст од венчилката. Царските Двери се стари и примитивни, најверојатно од XVIII век и врз нив е испишано "Благовештение". Осум од апостолските икони се од XVII - XVIII век. Иконите "Свети Николај", "Новозаветна Троица", "Вознесение на Пророк Илија", "Свети Ѓорѓи", "Рождество Христово", "Христос Всепрощавац" и "Распетието" се дело на Димитар Молеров и се сметаат за негово врховно достигнување.		
<i>Телефон</i>	+359 887 001826	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	село Гостун, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	952 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	17.32 км.
<i>Координати</i>	41.799148, 23.690468	<i>До Банско по патината</i>	24.6 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани наблизу	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црква "Св. Богородица", с. Гостун

<i>Опис</i>	Црквата е полу-закопана во земјата, бидејќи османлиските освојувачи не дозволувале повисоки цркви од аскер на коњ.		
<i>Телефон</i>	+359 887 001826	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	09:00 – 12:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	1008 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	17.36 км.
<i>Координати</i>	41.802128, 23.692066	<i>До Банско по патината</i>	25.2 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црква "Св. Георги", с. Гостун

<i>Опис</i>	Се наоѓа над селото, во ридот.		
<i>Телефон</i>	+359 887 001826	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат

Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	н/а	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	не	Надморска височина	951 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	16.87 км.
Координати	41.809459, 23.688078	До Банско по патишта	26.1 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Црква "Св. Недела", с. Гостун

Опис	Се наоѓа десно од патот пред да влезете во селото.		
Телефон	+359 887 001826	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт и 100 m. земјен пат
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	н/а	Паркирање	да, во 100 m.
Странски јазици	не	Надморска височина	834 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	16.87 км.
Координати	41.790649, 23.686543	До Банско по патишта	26.1 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Црква „Успение Богородично“, с. Осеново (споменик на културата)

Опис	Успение Богородично е Преродбена православна црква во селото Осеново до Банско. Тоа беше прогласено за споменик на културата. Црквата се наоѓа во старото село и е изградена во 1830 година. Архитектонски, тоа е еднокорабна зграда со средна големина и една апсида на исток. Иконостасот е насликан и делумно украсен со ажур на венци и кралски врати. Иконите на иконостасот ги направил Банско Зограф Димитар Молеров од 1840 година, кој покажал венг цртеж и топла, хармонична боја.		
Телефон	не	Вид транспорт	со SUV и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	земјен пат
Работно време	09:00 – 12:00	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	старото село Осеново, општина Банско	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	не	Надморска височина	1192 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	19.65 км.
Координати	41.788226, 23.715619	До Банско по патишта	31.7 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Храм Архангел Михаил, с. Осеново

Опис	„Свети Архангел Михаил“ е доцно-ренесансна црква во село Осеново, Банско Бугарија, дел од Неврокопската епархија на Бугарската Православна Црква. Црквата е изградена во 1905 година на темелите на постар храм. Има икони од Уметничката школа во Банско - дело на Димитар Молеров.		
Телефон	не	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	08:00 – 17:00	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	селото Осеново, општина Банско	Паркирање	да, во 100 m.
Странски јазици	не	Надморска височина	1057 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	20.92 км.
Координати	41.777623, 23.727134	До Банско по патишта	29.4 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Црква „Св. Никола“, с. Кремен

Опис	„Свети Николај Чудотворец“ или „Св. Никола“ е Преродбена бугарска црква, парохиска црква на Пиринското село Кремен, дел од Бугарската Православна Црква. Храмот, сместен во центарот на селото, која била изградена во 1835 година.		
Телефон	не	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	08:00 – 16:00	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	пл. Кремен, селото Кремен	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	не	Надморска височина	1055 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	16.38 км.
Координати	41.745034, 23.641468	До Банско по патишта	31.0 км.
Услуги на место	продавница во близина	Покажи на картата	lets go there

Евангелска црква Банско

<i>Опис</i>	Црквата е основана во 1868 година. Крајот на 19 век бил турбулентен и динамичен, Бугарија влегуваше во нова ера. Во тоа време, кон средината и крајот на 19 век, Банско било едно од најпознатите напредни и претприемнички преродбени населби. Првичните собири на евангелиските христијани се организирале во куќите на Петар Ушев и Марко Петканчин. Постепено евангелското општество се зголемуваше и мораше да се најде соодветна зграда. На 6 август 1868 година, официјално ја организирале Евангелската црква во Банско. На 15 август 1871г., На свикување евангелски собор, проповедник Иван Тонжоров од Самоков бил ракоположен за пастор и била организирана црквата.		
<i>Телефон</i>	+359 898 762752	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	http://www.bansko-church.eu/	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	недела од 10:00 ч.	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	ул. П.К. Јаворов № 5, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	ENG, RU	<i>Надморска височина</i>	960 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.8320363,23.4839352	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Евангелска црква Добриниште

<i>Опис</i>	Црквата е изградена во 2013 година од донации на евангелистички цркви во Германија, Данска, Банско и други.		
<i>Телефон</i>	+359 898 762752	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	вска недела од 17:00 ч.	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	индустриска зона, Добриниште	<i>Паркирање</i>	да, до неа
<i>Странски јазици</i>	ENG, RU	<i>Надморска височина</i>	852 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.1 км.
<i>Координати</i>	41.819657, 23.557435	<i>До Банско по патешта</i>	8.6 км.
<i>Услуги на место</i>	ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Цамија, Филипово

<i>Опис</i>	Нема информации		
<i>Телефон</i>	+359 887 001834	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	100m. од општината	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	TR	<i>Надморска височина</i>	695 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	18.32 км.
<i>Координати</i>	41.764594, 23.685919	<i>До Банско по патешта</i>	24.3 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници и бар во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.5.4. Подкатегорија Галерии

Постојана изложба на слики "Уметничка школа во Банско" (Рила или Хилендарски метох), Банско

<i>Опис</i>	Изложбата е сместена во најстарата сочувана зграда во Банско, изградена во 1749 година и лоцирана во шест сали. Едно-катната зграда се зачува во својата автентична форма и е прогласена за споменик на културата. Куќата ги извршуваше функциите на женски манастир првично на Хилендарскиот, а подоцна и на Рилски манастир. Основач на Уметничката школа во Банско е Тома Вишанов - Молерот (роден околу 1750 година). Според семејното предание на неговиот род Вишанов учел сликарство во Виена и по враќањето бил наречен со прекарот Молер - од германскиот збор за уметник (Maler). Училиштето што го создал се развива во областа на монументалното сликарство и иконата. Изложбата на икони во Банско ги прикажува оригиналните икони насликани од претставници на Сликарската школа во Банско. Главно место е посветено на делата на основачот на школата Тома Вишанов, неговиот син Димитар, внукот му Симеон и други иконописци од Банско.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 11:00 – 15:00 неработен ден – недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Яне Сандански. № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 50 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	937 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрастни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.836186, 23.488272	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на искуството, гр. Банско

<i>Опис</i>	Зградата е изградена специјално за музејски цели, со модерна и импресивна архитектура. Поврзан е со Музејот на Никола Вапцаров. Внатрешниот изглед е модерен и разноврсен. Тука се населиле постојани и повремены изложби од историски и културен карактер, се одржуваат научни форуми, средби со дејци на културата, кинолектории, спектакли и др. Во една од салите е Изложена постојана изложба "Банско - книжевен центар", Банско и игра значајна улога во создавањето и развојот на бугарската книжевност. Изложбата содржи разновидни фотографии и документарен материјал, книги, ракописи и др., на Локалното население придонесува во збогатувањето на родната култура. Значајно место е посветено на тројцата титани на националната духовност кои Банско дава на Бугарија за секој еден од последните векови: во XVIII - Пансиј Хилендарски, во XIX - Неофит Рилски и во дваесеттиот - Никола Вапцаров.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 8:30 – 13:00 14:00 – 18:00 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 (съб и пон) зимно: 8:30 – 13:00 14:00 – 17:30 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 (съб и пон)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 200 м.
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	929 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрастни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.837456, 23.489305	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Уметничка галерија Банско (приватна)

<i>Опис</i>	Во галеријата се претставени современи слики, пејзажи, икони и рачно направен накит од уметниците Лубомир Канелов, Славејка Алајова и Стојко Донев. Можете да најдете уникатна уметност. Се изведуваат индивидуални нарачки за слики, портрети, икони и фрески. Во галеријата исто така можете да го најдете уникатниот уметнички дар, погоден за секоја пригода.		
<i>Телефон</i>	+359 887 797079	<i>Вид транспорт</i>	пеш
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.artidea.eu ; info@artidea.eu	<i>Достатност</i>	асфалт + пешачка зона
<i>Работно време</i>	09:00 – 21:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	ENG	<i>Надморска височина</i>	930 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.837521, 23.488399	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.5.5. Подкатегорија Искуство (музика / танци/ песни/ традиции)

Танцови ансамбли

Опис

Танцовите ансамбли за автентичен фолклор на Банско; ансамбл за народни танци „Пиринско настроение“ со кореограф Десислава Баханова; ансамбл за народни танци „Бански фукли“ со кореограф Раја Асева; Младинска фолклорна група Банско со раководител Димитар Касашинов; Славана денс.

Пејачки состави

Опис

Локалниот музички фолклор, пред сè - двогласното акапелско хорско пеење стекнало меѓународно значење. Повеќе од педесет аматерски групи учат, ја чуваат и претставуваат оваа традиција, која е исто така основа на годишни фестивалски настани.
Состав: Бански; Банско млади со режисери Нели Александрова /пеење/ и Димитар Касашинов /музика/; Музичка фолклорна група; Женска народна група "Гласенски чау"; МАК "Стар Мерак"; Димитар Касашинов група; Женска пејачка група Места

Музички состави

Опис

Состави: Детски фолклорен оркестар со солисти "Банско младост"; Музички оркестар на зурли; Младинска фолклорна група Банско со раководител Димитар Касашинов.

Локални бабугери/ кукери

Опис

Карактеристичната музичка и пејачка одлика на народната уметност во регионот обезбедува незаборавно задоволство. Неверојатните мамарски костуми, силната фолклорна програма, специфичната ренесансна атмосфера, богатото културно и историско наследство се дел од атмосферата за Божиќните празници.

5.3.5.6. Подкатегорија Занаети / таленти

Столарство

Опис По Првата светска војна, еден од спомениците во Банско било производството на дрва за градежништво и столарија - мебел и други производи за домаќинството. По должината на реката Глазне имало многу стругови, шкрилци, воденици и една мелница.

Дрворезба

Опис Извонредната резба и декорација на резба треба да се додадат во занаетчиството, кое не само што сведочи за материјалните можности, туку и за високата уметничка култура на Банско. Имаме свој стил во резба на икони презентирани од уметничкото училиште во Банско. Денес, демонстрациите се прават за време на летните културни вечери.

Грнчарство

Опис На грнчарско тркало се обработувале разни видови глинени садови за домаќинство; стомна за вода; шишиња за вода за пиење; садови за храна.

Килими, китеници, ресначи (текстил)

Опис Традиционални текстилни производи за украс, повивање, произведени од локални занаетчи и пренесени како "ченз" од генерација на генерација.

Ткаење; Плетење на разбој

Опис Во денешно време се прават и демонстрации во време на летните културни вечери.

Везење

Опис Во денешно време се прават и демонстрации во време на летните културни вечери.

Иконографија, Сликаство (Уметничка школа во Банско)

Опис Во секоја црква во областа има докази што ги оставија мајсторите на уметничката школа во Банско. Тома Вишанов Хаџиџономов – Молерот (1750) е основач на сликовно училиште со огромен придонес во развојот на националните традиции во религиозната уметност.

Украсни куќи (Уметничка школа во Банско) - Уста Огнев

Опис Внатрешноста и фасадите на Вељанова куќа се украсени со резби и фрески. На централната фасада има панел од растителни композиции, барокни елементи, гранчиња и птици. Во долниот дел од ѕидовите постои плочка, а над нив има богати орнаменти и пејзажи со сцени од животот - слична вертикална композиција која потсетува на црковната декорација. Во сцените Вељан Огнев ги отсликува заливите, тврдините, цркви, згради, вегетација. Висок квалитет е изработка на навојната розета во таванот на верандата и престолнините на неговите столбови.

Сечење на камен

Опис Типични примери на раната локална градежна традиција се Хаџивалчева, Хаџирускова, Вељанова куќа. Уникатниот стил на тврдината на Банско има долга традиција, а обликот на каменот е еден од старите занаети.

Производство на железо и челик (за запрежни возила)

Опис Некогаш караваните со столарија, кожа и железни производи оделе во Егејското Море, Серско и Драмско и се враќале со памук, риба, тутун, афин, маслинки, груба и преработена кожа. Денес, тоа повеќе не се практикува, но металопреработувачката индустрија се развива со огромна стапка во неколку видови.

5.3.5.7. Подкатегорија Театри и концертни сали

Дом на Култура „Никола Вапцаров – 1894“, Банско

<i>Опис</i>	Домот на култура "Никола Вапцаров" е уникатен духовен центар и модерен културен центар. Место кое обезбедува пристап до култура и информации. Место каде што секој може да еволуира како уметник. Модерен културен центар со богата материјална и техничка основа која ги задоволува сите современи барања. Домот помага во организацијата и ја отстапува сцената на големите културни настани, организирани од општина Банско, поддржува библиотечни, културни и едукативни и уметнички-креативни активности.		
<i>Телефон</i>	+359 889 943499	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	chitalishtebansko@abv.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	8:00 – 12:00 13:00 – 17:00 (пон-пет)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров. № 1, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	928 m.
<i>Цена на билет</i>	во зависност од перформансите	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.838280, 23.488337	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Информативен центар за посетители, Банско

<i>Опис</i>	Попопуларен меѓу локалните жители, како "Старото кино". Зградата е изградена во 1929 година и долги години во неа е сместен заедничкиот центар "Развој". Покрај основната дејност - обезбедување на информации од секаков вид за знаменитостите на градот и регионот, туристичките локалитети, популаризацијата и презентирање на дестинацијата на национални и меѓународни туристички берзи, центарот активно учествува во организацијата на сите настани, вклучени во Културниот календар на Општина Банско . Секоја година за време на целата летна сезона во Туристичкиот информативен центар во соработка со Музејот комплекс - Банско и Дом на култура "Никола Вапцаров", се организира програмата: КУЛТУРНИ ВЕЧЕРИ "ТРАДИЦИЈА И УМЕТНОСТ".		
<i>Телефон</i>	+359 749 88580 ; +359 888 251095	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	infocenter@bansko.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	09:00 – 18:00 (пон-пет) 10:00 – 18:00 (сабота) 10:00 – 14:00 (недела)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Взраждане. № 4, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	940 m.
<i>Цена на билет</i>	во зависност од перформансите	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835986, 23.487212	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.5.8. Подкатегорија Фестивали / настани / панаѓири

Фестивали и настани од годишната програма на градот Банско

<i>Опис</i>	<p>Кукерска поворка (1 јануари)</p> <p>Кукерскиот празник (1-ви јануари), карактеристичната музика и песна одлика на народната уметност во регионот, носи незаборавно задоволство. Неверојатните коледарски костими, силната фолклорна програма, специфичната атмосфера на рождеството христово, богатото културно и историско наследство, зачуваниот фолклор и занаети, оригиналната кујна, многуте пријатни мени во комбинација со прекрасната природа на Пирин и топлите минерални бањи во областа го прават Банско единствен туристички центар за божиќните и новогодишните празници.</p>
<i>Опис</i>	<p>Меѓународен балетски фестивал (почетокот на јануари)</p> <p>Балетските емоции во зима ... Четвртата година по ред тие можат да ги комбинираат емоциите на зимските спортови со извонредноста на класичниот танц. На сцената на Домот на културата Никола Вапцаров, балетските и оперски изведувачи и солисти присуствуваат живи примери на танцова уметност.</p>
<i>Опис</i>	<p>Зимско кино "Филмови за скијање и сноубординг" (февруари)</p> <p>Во кино салата во Информативниот центар за посетители во Банско се прикажуваат најдобрите филмови за скијање и сноубординг. Програмата ја одразува разновидноста на човечката комуникација со природата преку скијање и сноубординг. Традиционалното кино е симболичен настан на зимскиот културен календар во Банско. Организаторите се Општина Банско и Здружението "Меѓународен фестивал на планинарски филм".</p>
<i>Опис</i>	<p>"Ајде заедно да се запознаеме со баба Марта" (1-ви март)</p> <p>Баба Марта - еден од најголемите бугарски празници кога сите Бугари носат бели и црвени мартини - за здравје и против уроци, во Банско се слави со многу насмевки. Исто така постои и натпревар за правење мартинки во различни возрастни групи.</p>
<i>Опис</i>	<p>Национален празник на Република Бугарија (3-ти Март)</p> <p>Банско го слави Националниот празник на Република Бугарија - 3 март со свечена програма, проследено со венци и цвеќиња. Датумот, прославувајќи го создавањето на бугарската држава по пет века од отоманската доминација, се слави со многу манифестации.</p>
<i>Опис</i>	<p>Одбележување на Меѓународниот ден на жената (8-ми март)</p> <p>Ден на меѓународно признавање на економските, политичките и општествените достигнувања на жените. Почнувајќи само како политички настан на социјалистите, празникот постепено станува дел од културата на многу земји.</p>
<i>Опис</i>	<p>„Цветен 1-ви април“</p> <p>Концерт-изведби со учество на аматерски групи и уметници од Домот на културата "Н. Вапцаров "</p>
<i>Опис</i>	<p>Велигденски изведби (април или мај)</p> <p>Банско ги поздравува светите христијански празници со богата културна програма. Децата месат колачи, бојадисуваат јајца и се забавуваат. Секоја година има прекрасни фолклорни изведби и многу други изненадувања.</p>
<i>Опис</i>	<p>Меѓународен ден на музеите (18-ти Мај)</p> <p>На овој ден, сите музеи во Банско работат бесплатно за своите посетители. Има изложби, беседи каде, под звуците на уникатните песни, атмосферата и благодатта на народниот животен стил ни кажува од каде доаѓаме, од што веруваме и каде треба да бидеме фокусирани.</p>
<i>Опис</i>	<p>Денот на словенското писмо, бугарското образование и култура и Денот на културата (24-ти мај)</p> <p>Свечено се слави Денот на Светите браќа Кирил и Методиј, словенското писмо и бугарското образование и култура. Нај величествената прослава посветена на бугарската духовност ги опфаќа сите културни и образовни институции со богата програма составена од самите деца и ученици.</p>

Ден на детето (1-ви Јуни)

Onisc Изненадувањата за децата се различни, обично два дена. Шоу, риболов турнир, филмски проекции, свечени концерти, планински велосипедизам и многу повеќе.

Национален фестивал за народно творештво „Фолклорна магија“ (Јуни – Јули)

Onisc Ги промовира, зачувува и развива бугарските традиции, фолклор, обичаи, култура и родното производство. Преставува чувар на бугарската народна уметност - аматери од сите фолклорни области и возрасти, занаетчи и демонстранти на традиционални производи. Се одржува во градскиот парк во Банско.

Културни вечери „Традиции и искуство“ (од Јули до Септември)

Onisc Успешниот формат е инспириран од традиционалните бугарски занаети, како што се плетење, вез, ткаење и извртување, столарија и др. Програмата на настанот вклучува разни активности, изложби на локални автори, фолклорни демонстрации и часови. За љубопитните туристи, е обезбедено еднодневна посета на знаменитости за разгледување. Културните вечери почнуваат од 6 јули и продолжуваат до 8-ми септември, домаќини на настаните настани, како и секоја година е Информативниот центар за посетители.

Летни театарни празници „На публиката – со љубов“ (Јули)

Onisc Летниот театарски фестивал има за цел да им ги претстави на жителите и гостите во општината најинтересните настани во текот на годината, настани со актери кои веќе го докажале својот јавен успех.

Годишнина од стрелањето на Никола Вапцаров (23-ти Јули)

Onisc Се прославува секоја година, со положување венци и цвеќиња, како и отворање изложба на фотографии или друг настан во куќата-музеј Никола Вапцаров.

Летна филманија под ѕвездите (Јули)

Onisc Кино фестивал за документарни филмови кои ја откриваат убавината на природата и екстремните спортови.

ONE LOVE TOUR (Јули)

Onisc Бугарско-македонска турнеја на големи хип-хоп ѕвезди.

Одбележување на годишнината од Илинденско - Преображенското востание (Август)

Onisc Програмата обично вклучува панахида за мртвите и поставување на цвеќе и венци пред споменикот "Банско се сеќава на хероите". На фестивалот се одржува концерт со фолклорни изведувачи и групи во Домот на културата Никола Вапцаров.

Меѓународен цез фестивал Банско (Август)

Onisc Основан во 1998 година, Меѓународниот цез фестивал во Банско е најголемиот летен музички фестивал во Бугарија. Извонредната популарност што фестивалот ја доби меѓу обожавателите од целиот свет ја направи една од најважните меѓународни културни настани на Балканот. Концертите се бесплатни за публиката, а организацијата е спонзорирана. Традиционално, програмата има стилски и групи кои ги претставуваат речиси сите насоки на жанрот. Вечерните концерти сочинуваат најдобрите публички пред отворената сцена во центарот на Банско - плоштадот "Никола Вапцаров". Во текот на фестивалската недела, цезот звучи во текот на целиот ден, од различни камерни сцени лоцирани во големите комплекси и ресторани.

Фестивал за опера и класична музика "Банско опера фестивал" (Август)

Onisc Настанот ги собира на една сцена сите најпознати и истакнати оперски ѕвезди. Концертите и претставите може да се видат и да се слушнат бесплатно на централниот плоштад "Никола Вапцаров" во Банско.

Одбележување на обединувањето на Бугарија (6-ти Септември)

Onisc Празникот е особено почитуван во регионот, бидејќи сојузот на Кнежевството Бугарија и Источна Румелија им даде поттик на револуционерното движење и во Македонија и Едир Тракија. Се положуваат цвеќиња и венци и има свечена програма.

Банско Балкан Фест (Септември)

Opis Фестивал на балканска музика со познати музичари и пејачи.

Одбележување на независноста на Бугарија (22-ри Септември)

Opis Независноста на Бугарија беше прогласена на 22 септември (нов стил од 5 октомври) во 1908 година во Трново. Со овој чин, бугарската држава ја отфрла својата политичка и финансиска зависност од Отоманската империја, наметната од големите европски држави со Берлинскиот договор триесет години претходно, а бугарскиот принц ја усвојува титулата "крал".

Банско прославува (првата недела од октомври)

Opis 5-ти Октомври е ден на Банско. На 5 октомври 1912 година Банско беше ослободен од турски ропство и традиционално овој ден се слави како празник на градот. Денот на одморот започнува со свечена светска литургија во храмот Св. Троица, каде што Пејо Јаворов објавува дека Банско и Банско се бесплатни. Програмата е интензивна и многу возбудлива.

Годишнина од Кресненското – Разлошко востание (Октомври)

Opis Кресненското-разлошко востание е востание на македонски Бугари од 1878-1879 година против османлиското владеење по одлуките на Берлинскиот конгрес Македонија да биде надвор од границите на новоформираното Кнежевство Бугарија.

„Поклон вам, херои народни“ (1-ви Ноември)

Opis Одбележување на Денот на народни херои и учители.

Банско Филм Фест (Ноември)

Opis <https://banskofilmfest.com/>

Меѓународен фестивал на уметност "Утринска звезда" (Декември)

Opis <http://www.utrinnavvezda.com/>

Одбележување на годишнината од раѓањето на Никола Вапцаров (7-ми Декември)

Opis Со организирана заедничка прослава, му одаваме почит на животот на еден од најомилените бугарски поети, чии дела, преведени на повеќе од 30 јазици, продолжуваат да генерираат морални вредности, и хуманизам.

Традиционални зимски одмори и Божикни новогодишни настани (Декември)

Opis Во својот традиционален стил Банско им презентира на своите гости и жители уникатен спектакл на маски, коледари, начин на живот и традиција, минатото и сегашноста, како дел од настаните посветени на прославата на општина Банско. Подоцна кулоарите на читалиштето се претвораат во кулинар маса. Десетници мени, готвачи, хотели и гостилници ги претставуваат традициите на специјалитетите во Банско во кујната, организирани во кулинарска изложба. Фолклорните ансамбли на Банско носат песни и обичаи, а црвеното вино дава завршница.

*Фестивали и настани од годишната програма на Добриниште***Бабинден (21 Јануари)**

Opis Пресоздавање на старата бугарска традиција на "повивање и бабување" на баба. Баби, мајки и деца облечени во народни носии се дел од градскиот јубилеј во центарот на градот.

Национален празник на Република Бугарија (3-ти Март)

Opis Добриниште официјално го прославува Националниот празник на Република Бугарија - 3 март со свечена програма, проследено со венци и цвеќиња. Датумот, прославувајќи го создавањето на бугарската држава по пет века од отоманската доминација, се слави со многу настани.

Велигденски изведби (април или мај)

Opis Добриниште ги поздравува светите христијански празници со богата културна програма. Децата месат колачи, бојадисуваат јајца и се забавуваат. Секоја година има прекрасни фолклорни изведби и многу други изненадувања.

Гурѓовден (6-ти Мај)*Опис*

Ако сакате да уживате во древниот и уникатен ритуал "Топење на цвеќиња", добредојдовте во Добриниште. Мотото на празникот е "Да го победиме злато со танц!"

Фолклорен фестивал „Добринишко лето“*Опис*

Се одржува секоја сабота вечер во јули, август и септември. Таа претставува зачувување на фолклорните традиции и обичаи како извор на постојаната сила на бугарскиот корен и дух. Различни групи - аматерски ансамбли, професионални ансамбли, клубови, училишта, групи и формации, претставуваат фолклорен танц, вербална и музичка уметност од земјата и странство.

Летно кино (секоја петочна вечер во август)*Опис*

Се одвива на централниот плоштад.

Празник на град Добриниште (22-ри Септември)*Опис*

Со дувачки оркестар и со талентирани претстави на аматерските ансамбли на Димитар Благоев 1925 година, планинското одморалиште ја прослави својата прослава, како и денот на независноста на Република Бугарија.

Меѓународен фолклорен фестивал за танцови клубови „Шарена стомна“ (во октомври)*Опис*

Фестивалот е посветен на танцот, а на настанот учествуваат и многу танцови групи од Бугарија, Македонија, Грција, Србија и од други земји. Сите ја откриваат убавината, шармот и уникатноста на нивните песни, танци и костими.

Вечери на Добринишко Кулинарство (28, 29 и 30 Декември)*Опис*

Кулинарски вечери и традиции со локални јадења, танцување, песни и музика.

5.3.8.9. Подкатегорија Локални пазари

Постојана изложба - чаршија во Домот на уметностите, Банско

<i>Опис</i>	Во домот е средена етнографска изложба-чаршија на уметнички сувенири, уметнички дела, традиционални уметнички дела, автентични етнографски материјали. Овде се одржуваат постојани и привремени изложби од историски и општи културолошки карактер, научни форуми, состаноци со културни фигури, кино емисии, претстави, итн. Во една од салите е изложена постојана изложба "Банско - литературен центар". Особено место е посветено на тројцата титани на националната духовност кои Банско дава на Бутарија во секој еден од последните векови: во XVIII - Пансиј Хилендарски, во XIX - Неофит Рилски и во XX Никола Вапцаров.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 8:30 – 13:00 14:00 – 18:00 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 (суб и пон) зимно: 8:30 – 13:00 14:00 – 17:30 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 (суб и пон)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров. № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м.
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	929 м.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	41.837456, 23.489305	<i>До Банско по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Неделен пазар, гр. Банско

<i>Опис</i>	Традиционалниот "неделен пазар" стана дел од животниот стил. Секој кој сака да научи повеќе за намената на лековити билки кои растат во Пирин планина, за квалитетите на медот или да проба овошје, зеленчук, слатка, млечни и месни производи од домашно производство, може да го посети пазарот лоциран во близина на централниот Плоштад Н. Вапцаров. Можат да се дегустираат мезиња на скара со чаша домашно вино или ракија. Љубителите на индустриски стоки и стоки за домаќинството можат да ја продолжат неделната прошетка по ул. "Цар Симеон", каде ќе го посетат индустрискиот пазар лоциран меѓу градскиот парк и стадионот.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	секоја недела од 8:00 до 15:00 ч.	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Ангел Балев №1 (храна) и ул. Цар Симеон №74 (индустриски производи)	<i>Паркирање</i>	да, во 50 м.
<i>Странски јазици</i>	можно е продавачот да знае странски јазик	<i>Надморска височина</i>	925 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	пазар на храна и пијалаци 41.838510, 23.489142 пазар за индустриска стока 41.834881, 23.493970	<i>До Банско по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.5.10. Подкатегорија Културни центри

Дом на Култура „Никола Вапцаров – 1894“, Банско

<i>Опис</i>	Домот на култура "Никола Вапцаров" е уникатен духовен центар и модерен културен центар. Место кое обезбедува пристап до култура и информации. Место каде што секој може да еволуира како уметник. Модерен културен центар со богата материјална и техничка основа која ги задоволува сите современи барања. Домот помага во организацијата и ја отстапува сцената на големите културни настани, организирани од општина Банско, поддржува библиотечни, културни и едукативни и уметнички-креативни активности.		
<i>Телефон</i>	+359 889 943499	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	chitalishtebansko@abv.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	8:00 – 12:00 13:00 – 17:00 (пон-пет)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров, № 1, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	928 m.
<i>Цена на билет</i>	во зависност од перформансите	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.838280, 23.488337	<i>До Банско по патината</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на Култура „Димитар Благоев 1925“, Добриниште

<i>Опис</i>	Активните културни активности во Добриниште започнале во далечната 1919 година. Во еден дел на селото имало место за библиотека. Исто така, таму се создадени и првите книги и списанија "Светулка" и "Природа". Поради недостиг на театарска сала за таква беше адаптирана селскиот амбар. Во 1920 година е објавена првата претстава - комедијата "Тројцата каплани". И покрај активната дејност, официјалното основање на културниот центар се одржа во пролетта 1925 година. Читалиштето беше именувано како "Подем". Подоцна, добија статут, печат и книга за протоколи. Во 1953 година, беше преименуван во "Димитар Благоев". Уметноста и библиотеките постојано се шират низ годините. Активностите на Домот постојано се зголемуваат. Бројот на творци е над сто, а оваа бројка постојано расте.		
<i>Телефон</i>	+359 884 509932	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	http://dimitarblagoevdobrinishte.blogspot.com chitalishtedobrinishte@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 12:00 13:00 – 17:00 (пон-пет)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Независност № 2, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	ENG	<i>Надморска височина</i>	841 m.
<i>Цена на билет</i>	во зависност од перформансите	<i>До Банско по воздух</i>	6.52 км.
<i>Координати</i>	41.821257, 23.563554	<i>До Банско по патината</i>	8.2 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на Култура „Светлина“, с. Кремен

<i>Опис</i>	Домот постои од 1908 година. Негов основоположник е Благој Христов Джуганов - интелектуалец и херој. Домот постои повеќе од 90 години со многу видови на дејности со театарска, танцови и пејачки групи. Но, нејзината активност се намалува и се затвора. Во 2006 година, Домот е повторно отворен и регистриран во Министерството за култура, со ново име Дом на култура "Светлина". Постои библиотека и библиотечен фонд со над 1.800 книги. Домот одржува културни настани во селото и надвор од него, учествува во фестивали и Собори. Формирани се две фолклорни групи: Женска народна група и машка народна група.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 12:00 16:00 – 20:00 неработен ден Вторник и среда	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	селото Кремен, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	1061 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	16.41 км.
<i>Координати</i>	41.744596, 23.641374	<i>До Банско по патината</i>	31.0 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на Култура „Никола Вапцаров 2010“, с. Филипово

<i>Опис</i>	Главни приоритети на Домот се да создава, да ги чува и шири духовните вредности, да ги развива креативните способности и да ги задоволува културните потреби и интереси на населението, да открива услови за комуникација меѓу луѓето, да им помага и организира културни настани. Со проектот "Општа култура, традиции и историја - мост кон европската иднина" по Програма ИПА – Прекугранична соработка Бугарија - Македонија 2007-2013 беше направена реконструкција и Домот се изгради на две нивоа, со користење на најголемата височина на просторијата. Тоа се прегради во височина, преку метална конструкција. На првото ниво е изградена повеќенаменска сала, за потребите за организирање различни манифестации. На второ ниво е изградена и оспособена сала за креативни активности, организирање на различни работилници, мала библиотека со читална и места за работа со компјутер.		
<i>Телефон</i>	+359 887 001834	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 12:00 13:00 – 17:00 (пон-пет)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	селото Филипово, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	693 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	18.33 км.
<i>Координати</i>	41.764319,23.685933	<i>До Банско по патешта</i>	24.2 км.
<i>Услуги на место</i>	Продавница и бар во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на Култура „Иван Колев – 1996“, с. Места

<i>Опис</i>	Ја обезбедува уметничката самостојност и празниците на територијата на четирите села - с. Места, с. Гостун, с. Осеново и с. Обидим од општина Банско. Целта е да се задоволат потребите на населението поврзани со збогатување и развој на културниот живот на селата. Домот е иницијатор и главен организатор на празничниот календар. Преку формираните аматерски групи сите прослави се придружени со многу забавни, музички и уметнички програми. Работи со млади творци, формирана е и фолклорна група со раководител Атанас Јанчовичин, школа за обука на музички инструменти со раководител Марин Бардарев и народни танци со раководител Валентина Друнчилова. Една од главните единици на Домот е активноста на библиотеката.		
<i>Телефон</i>	+359883315153 Латинка Сејсова	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	chitalishte_ivan_kulev@abv.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	од 8:00 до 17:00 еден час пауза за ручек	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	истата зграда со општината	<i>Паркирање</i>	да, во 50 м
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	672 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	17.45 км.
<i>Координати</i>	41.762391, 23.672528	<i>До Банско по патешта</i>	23.4 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани наблизу	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.5.11. Поткатегорија Храна

Описе на основните специалитети од местната кујна

Интересен е фактот дека во минатото во општината домати се конзумирале зелени, зошто зрелите домати се сметале за презрели и отровни.

Домашни кисели млека, сирење и кашкавал

Опис Традицијата во речиси секоја куќа е да се подготви домашен јогурт, сирење и кашкавал. Денес свежото млеко се купува од домашни производители од планините Родопи

„Старец/Бабичка” (суво мезе)

Опис Направени од свинско месо. Сечкани мали парчиња филе месо зачинети со локални зачини. Откако ќе се исуши, се чува во пченкарно брашно во подрумот до жетвата. Ова деликатес се консумира на жетвата во јули и август.

Пастрма

Опис Од свинското месо се задржуваат бутони и се наметнуваат со сол во дрвена корито, потоа се сушат и се добива деликатес "Крешчина" (сушен бут).

Пастрма (сланина)

Опис Пастрма (сланина) исто така се солени во дрвена кутија и се консумира суров, на скара или пржена.

„Крвавици“

Опис Од другото месо се прават крвавици. Крвавици се направени од говедско месо на големи парчиња и ситници (срце, слезината, белите дробови, бубрезите), зачинети со кромид, ким, копра, бибер, сол и специјален градинарски зачин. Целосно во лебелото прево и суво. Кога се уште е сурово се служи пржено или печено. Крвавици се прават и од свинско и зачини на ист начин.

Качамак (баркада, бракадан)

Опис Подготвено од пченкарно брашно. Најслатко е кога врие во котел со бавен оган што висе на ланец над огништето. Брашно во тенцере во врела вода, малку солено за околу половина час. Во тоа време пржење свинско месо, зајаци, судук во тава. Се меша додека тестото не почне да се лепи по ѕидовите на тенцерето, што покажува дека е добро зготвено. Се поставува на слоеви во тава, на дното на која е исполнет со топло масло. Помеѓу секој слој посипете сирење или урда и масло. Еден богат качамак е оној со сирење и пршки (цимиринки).

Капама

Опис На дното и ѕидовите на голем глинен сад со капак се ставаат неколку широки листови од кисела зелка. Врз нив кавардисан ориз и сушени сливи. Околу него има сланина, свинско, свинско месо, телешко месо и пилешко, ретко исечени парчиња сланина, измешани со исечена зелка и црвена цвекло. Допадени се градинарски и шумски зачини. Печете 5 часа на умерен оган или околу 10 часа на тивок оган (за ноќ).

Чомлек

Опис Телешко зглоб, излупени комшири, моркови, кромид, чешпиња лук, бибер, лоров лист, сол, маснотин, црвено вино, паста од домати, врвот со вода во голем глинен сад. По вриење, варете 5 часа на умерен оган или околу 10 часа на мек оган (за ноќта).

Свински специјалитет

Опис (Сушен зелен грав, полнети со свинско месо)

Супа од грав и зелка

Опис Супа од грав со кисела зелка, маринирана репка и сушен црвен пипер на бавен оган во грне.

Катино мезе

Опис Телешко или свинско филе од мали парчиња се пржи во маснотини. Додај мали сечкан кромид, праз, пиперки. Свртете повторно и додадете бело вино, печурки, домати паста, сол и малку вода. Посипете одозгора со магнонос и служите во сад.

Шупла

Опис Рофит леб со сланина и сирење, како погача.

Пољупци

Опис Печена цвекло со лук и брашно.

Доматна туршија

Опис Туршија од зелени домати.

Кукурини

Опис Тоа е десерт од тесто (јајце, масло, брашно, сол), посеан со ванилин шеќер и овошје во средината. Името доаѓа од обликот, бидејќи тоа е како модринка.

Пишии

Опис Печено тесто и сланина на тавче; некои го прават тоа само со пржење леб.

Слатка баница

Опис Се мешаат јајца, брашно, масло, ванила, шеќер. Се сукаат кори врз нив се става добиената мешавина. Се виткаат во ролна. Се печи и се прелива со шербет.

Зимница

Опис Во општина Банско и во многу места во Бугарија се направени следниве зачувани јадења и почетници: печена лупена маринирана пиперка; кисели краставички од разновиден зеленчук (бибер, морков, зелка (ставете и киснете во кофа), зелен домати, црвена репка итн.); црвени домати; лутеница (зелен домати, бибер, морков, модар патлиџан, а потоа компресиран на оган за зачини); компоти од различни плодови (дуња, преша, праска, слива); слатка од различни овошја (шумски јагоди, боровинки, дуњи, преша).

Типични таверни (ресторани)

Опис Ве молиме посетете ја обединета веб-страница <http://banskounique.eu/> од типичните Бански таверни за да го одберете оној кој најмногу ќе ви се допадне. Постојат детални информации, податоци за контакт, податоци за контакт за секој од нив.

5.3.5.12. Подкатегија Демонстрирање за живот, занаети

Валавици во Банско (за перење черги, килими, кебиња и др.)

<i>Опис</i>	Со тркалање волнените ткаенини стануваат помекли. Подоцна, објектот започнува да се користи за перење, без употреба на сапун или детергенти. Активни долини сега имаат ул. Глазне, ул. Гоце Делчев и еден во близина на почетната станица на ски лифтог.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, во 30 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	от 946 до 1001 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	над лифта 41.825301, 23.477525 на ул. Глазне 41.836007, 23.483405 на ул. Гоце Делчев 41.834664, 23.484872	<i>До Банско по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	glazne gotse above_gondola

Валавици во Добриниште (за перење черги, килими, кебиња и др.)

<i>Опис</i>	Со тркалање волнените ткаенини стануваат помекли. Подоцна, објектот започнува да се користи за перење, без употреба на сапун или детергенти. Се наоѓа на патот до колибата Гоце Делчев. Преминувајќи го мостот на реката Десница, свртете лево и пронајдете го, на 30 метри по црниот пат до реката.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт + 30 м. земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	860 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.49 км.
<i>Координати</i>	41.8162413,23.5608009	<i>До Банско по патешта</i>	9.0 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Валавици во с. Места (за перење черги, килими, кебиња и др.)

<i>Опис</i>	Со тркалање волнените ткаенини стануваат помекли. Подоцна, објектот започнува да се користи за перење, без употреба на сапун или детергенти. Се наоѓа на реката Ретње по селскиот правец Гоце Делчев. По мостот, сврти десно и оди по мала патека во долж реката. Околу 100 метри ќе ја забележите валавицата на левиот брег на реката.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт + 100 м. патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	661 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	17.7 км.
<i>Координати</i>	41.7577439,23.6725216	<i>До Банско по патешта</i>	23.8 км.
<i>Услуги на место</i>	бар и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

Тепавица во гр. Добриниште

<i>Опис</i>	Тепавица е традиционален занаетчиски објект за финална обработка на готови текстилни производи. Работниот дел е дрвена послужувалница формирана од големи греди излабени во внатрешноста - исполнети со вода, каде што е поставен материјалот, најчесто од волна или памук. Таков нема во Добриниште, но се изложува на историска и етнографска изложба во градот.		
<i>Телефон</i>	+359889937333	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	tic.dobrinishte@gmail.com	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	09:00 – 13:00 14:00 – 17:00 Неработен ден: недела и понеделник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Кирил и Методиј № 7, Добриниште	<i>Паркирање</i>	да, до неа
<i>Странски јазици</i>	англиски, турски и руски	<i>Надморска височина</i>	849 м.
<i>Цена на билет</i>	не	<i>До Банско по воздух</i>	6.37 км.
<i>Координати</i>	41.8198512,23.5610510	<i>До Банско по патешта</i>	8.4 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets_go_there

5.3.5.13. Поткатегија Локални дијалекти и културни елементи

Хумор од Банско и околицата

Опис	Шарениот и богат јазик на Банскиот дијалект, карактеристичен со бански, материјализиран во бански лонец, ќе ве дарува со многу топлина и смеа. https://www.youtube.com/watch?v=aGDxLCXfg08&t=27s https://www.youtube.com/watch?v=M1cQJx7fOwM https://www.youtube.com/watch?v=Gw-cYCJ_QSE https://www.youtube.com/watch?v=5vLO1BFVM4w http://mybansko.net/речник-на-луми-и-изрази-от-банско-и-региона/луми https://web.facebook.com/groups/245575365618866/?_rdc=1&_rdr https://sheese.be/
------	---

5.3.5.14. Поткатегија Сувенири

Магазини за сувенири во Банско

Опис	Постојат многу продавници за сувенири, одбележани се само два од нив.		
Телефон	не	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	09:00 – 18:00	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	н/а	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	околу 930 – 950 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	0 m.
Координати	Продавница 1 41.836677, 23.488359 Продавница 2 41.836908, 23.490754	До Банско по патшита	0 m.
Услуги на место	продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	shop1 shop2

Магазини за сувенири во Добриниште

Опис	Има само две од нив		
Телефон	не	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	09:00 – 18:00	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	н/а	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	околу 850 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	околу 6.5 км.
Координати	Продавница 1 41.8208396, 23.5645396 Продавница 2 41.8206310, 23.5620756	До Банско по патшита	околу 8.2 км.
Услуги на место	продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	shop1 shop2

5.3.6. Категорија Архитектура

5.3.6.1. Подкатегија Стара архитектура/ архитектурно – етнографски

Банско има свој стил на ренесансна куќа, таканаречената тврдина Банско. Масивната конструкција, големите димензии, добро изградените и добро изградените места за криење, прилагодени за активна одбрана со војници, масивни врати и други, кои се покриени со метали, се белегот на тврдината на Банско.

Постојана изложба на икони "Уметничка школа во Банско" (Рила или Хилендарски метох), Банско

Опис	Изложбата е сместена во најстарата сочувана зграда во Банско, изградена во 1749 година и лоцирана во шест сали. Еднокатни градба е запазена во автентичен нејзиниот вид и е прогласена за споменик на културата. Куќата ги извршуваше функциите на женски манастир првично на Хилендарскиот, а подоцна и на Рилски манастир. Основоположник на Банска уметничка школа е Тома Вишанов - Молер (роден околу 1750 година). Според семејното предание на неговиот род, Вишанов учел сликарство во Виена и по враќањето бил наречен со прекарот Молер - од германскиот збор за уметник (Maler). Училиштето што го создал се развива во областа на монументалното сликарство и иконата. Банска икони изложба покажува оригинални икони насликани од претставници на Банска иконописот школа. Главно место е посветено на делата на основачот на школата Тома Вишанов, неговиот син Димитар, внукот му Симеон и други иконописци од Банско.		
Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 11:00 – 15:00 неработен ден – недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Јане Сандански. № 3, Банско	Паркирање	да, во 50 м
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	937 m.
Цена на билет	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.836186, 23.488272	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Вељанова куќа, Банско (во 30-те години на XIX век - посебно вреднувана специјална вредност)

Опис	Архитектонски и етнографски музеј, чија декоративна украсеност е прогласена за споменик на културата од национално значење. Амблем за величината, економскиот просперитет и духовната потрага на луѓето од Банско во ренесансата. Банска тврдина, изградена од камен и дрво, со приземје, која вклучува подрум и две меѓусебно поврзани засолништа. Зградата импресионира најмногу со украсите на - стенописи и дрворезбани тавани, кои се дело на Уста (мајстор) Вељан Огнев (претставник на Дебарско уметничка школа). Пристигна во градот Банско да работи на декорацијата на храмот "Св. Троица", а во 1835 година локалното население му дало оваа куќа во знак на благодарност. Господарот го насликал внатре и надвор, правејќи го вистинското уметничко дело. Од голема вредност е стенописната декорација во Сината соба, паметната резба на веранда, геометриските и растителни мотиви во југоисточната соба на јужната фасада. Прилагоден за музејски цели во 1977 година. Удобна алеја со обезбеден пристап за лицата со посебни потреби на вториот кат.		
Телефон	+359 749 83132 +359 893 363193	Вид транспорт	со автомобил или пешачки
Веб, ел. пошта	mk_bansko@mail.bg	Достатност	асфалт, пешачка зона
Работно време	летно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 неработен ден – недела и понеделник	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	Ул. Вељан Огнев № 5, Банско	Паркирање	да, во 50 м
Странски јазици	Англиски и руски	Надморска височина	939 m.
Цена на билет	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	До Банско по воздух	0 m.
Координати	41.8355519, 23.4882757	До Банско по патишта	0 m.
Услуги на место	Продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Куќа - музеј "Неофит Рилски" (куќа Бенина), Банско

<i>Опис</i>	Музејот на куќата на основачот на бугарското секуларно образование Неофит Рилски е лоциран веднаш до црквата "Св. Троица" во градот Банско. Зградата е познат и со името Бенин куќа и е изградена во XVIII в. Сместена е во голем двор, оградена со масивни камени ѕидови и тешка дрвена порта. Зградата е типичен претставник на заштитената куќа во Банско. Добива статус на споменик во 1967 година. На приземјето нејзиното кат има скривница и стопански просторни, а на вториот кат се дневната соба, килијното училиште и ходникот. Големiot чардак ја поврзува куќата со претходно споменатите стопански постројки преку отворена тераса. Во куќата има хронолошка изложба, од каде се открива нејзината долгогодишна дејност. Меѓу експонатите, посебно место заема бугарската граматика од 1835 година, делови од грчко-бугарски речник и книги од неговата лична библиотека. За Неофит Рилски, читај во историски личности.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132; +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:30 зимно: 9:00 – 12:00 13:00 – 17:00 неработен ден – вторник	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 17, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	944 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835119, 23.486768	<i>До Банско по патишта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа - музеј "Никола Вапцаров", Банско

<i>Опис</i>	Музејот е посветен на Николај Вапцаров, поетски антифашист, чија извонредна работа го става меѓу најпопуларните поети на дваесеттиот век. Се наоѓа во куќата каде што поетот живеел по 1912 година и бил отворен во 1952 година. Отворањето на музејот е исто така почеток на музејската работа во Банско. Изложбите претставуваат етнографска колекција за животот на поетот од детството до неговата смрт, дневната соба на мајка си, дневната соба и дневната соба. Музејската изложба се шири на два спрата. Оригинални документи се прикажани. На првиот кат на музејот се претставени филмови на англиски, француски, германски и руски јазик. На ѕидниот панел може да се види семејното дрво на поетот и други родови на Банско. Горниот живот на Вапцаров се следи по влегувањето во морнарското училиште во Варна. Еве ја и наградата од Светскиот мировен совет, која беше постхумано примена во 1952 година. Куќата беше прогласена за историски споменик на културата од национално значење во 1973 година.		
<i>Телефон</i>	+359 749 83132 +359 893 363193	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	mk_bansko@mail.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	летно: 8:30 – 13:00 14:00 – 18:00 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:30 (суб и пон) зимно: 8:30 – 13:00 14:00 – 17:30 (пон-пет) 9:00 – 13:00 14:00 – 17:00 (суб и пон)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Никола Вапцаров № 3, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 150 м
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	930 m.
<i>Цена на билет</i>	3 лв. возрасни; 1 лв. студенти и пензионери	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.837534, 23.488924	<i>До Банско по патишта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Хаџиволкова куќа(1746), Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Работел како хотел со таверна за време на комунизмот до 2000 година. Тој е еден од првите туристички локалитети на Балкантурист.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	Камен пат
<i>Работно време</i>	н/а – приватна куќа	<i>Потреба на спец. облека</i>	н/а
<i>Адреса</i>	Ул. Велан Огнев № 9, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а – приватна куќа	<i>Надморска височина</i>	940 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.8350291,23.4885446	<i>До Банско по патишта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Хаџирушкова куќа (1783), Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Работел како хотел со таверна за време на комунизмот до 2000 година. Тој е еден од првите туристички локалитети на Балкантурист.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	н/а – приватна куќа	<i>Потреба на спец. облека</i>	н/а
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 33, Банско	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а – приватна куќа	<i>Надморска височина</i>	950 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.833756, 23.484806	<i>До Банско по патишта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Тодева (Бујнова) куќа (1864), градот Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Лесно е да се знае за двата високи бели одаци. Доколку се погледа внимателно, ќе се забележат уште неколку одаци. Изградена е во 1864 година и се одликува со дрвени резбани тавани. Особено интересно е големото дрвено сонце во предната просторија, која ги шири своите зраци на сите страни.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	работи како ресторан од 12:00 секој ден	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Неофит Рилски № 7	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	943 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.834351, 23.487795	<i>До Банско по патишта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Сирлештова куќа - посебна вредност, Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Преродбена куќа, споменик на културата. Изградена во XVIII и XIX век од браќа Хаджирадонинови во средината на заеднички имот, поделен со камени ѕидови на три дела, кон секоја куќа има влез. Подоцна стана сопственост на Сирлештови. Интересно е во својот уред за живеење и одбрана. Надвор тоа не е видливо. Окружен е со висок и дебел камен ѕид, зад кој се дворовите. Постојат два спрата, дрвен чардак, штала. Изградена е можеби пред 150 или 200 години, но инвентивниот сопственик помислил не само за добриот живот на семејството, но и за неговата безбедност. Тајните бункери дозволуваат долгорочна одбрана, безбедно повлекување и напуштање на куќата. Скривалиштето има и резервен излез пред доаѓа ходник, депоа во еден од дворовите.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	пешачка зона
<i>Работно време</i>	не	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Јане Сандански. 12	<i>Паркирање</i>	да, во 100 m.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	936 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835631, 23.488798	<i>До Банско по патишта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа на Тома Вишанов "Молера" (Куќа Молера), Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Преродбена куќа, споменик на културата. Куќата била изградена на почетокот на 19 век, веројатно од Димитар Т. Молеров, син на основачот на уметничката школа во Банско, Тома Вишанов. Во куќата се родени и живееле голем број истакнати претставници на родот Молерови, меѓу кои сликар Симеон Д. Молеров, зографите Георги С. Молеров, револуционерот Симеон В. Молеров и други. Зградата е подигната на два ката, а во приземјето се наоѓаат три зимнички просторини и просторијата која Молерови користеле за цртање и која единствена на приземјето се осветлува од два прозорци, распоредени едни против други. На вториот кат се наоѓа покриен чардак со дрвени скали кои водат од дворот. Од чардакот се влегува во куќата и во собата, кои се поврзани едни со други. Куќата е исто така поврзана со мала чардак на запад, која првично имаше скала во дворот.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а – приватна куќа	<i>Потреба на спец. облека</i>	н/а – приватна куќа
<i>Адреса</i>	ул. Тодор Александров № 11	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а – приватна куќа	<i>Надморска височина</i>	920 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.839706, 23.488856	<i>До Банско по патишта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Кирблагова Кула - национален споменик, Банско (приватна куќа)

<i>Опис</i>	Со јунаштво и храброст, со чудовидувачка храброст, тој ги принудувал Турците да поверуваат дека е неранлив од нож и од куршум. Ова е заштитник на народот, славниот господин Благо Тодев. Групата што поставила хајка во Банско, запали неколку куќи и киднаширала две момчиња од семејството Барјакови за откуп. Исплашен родители веднаш побарале помош на Кир Благо кој повикал голема дружина, и нападнала ограбувачите со заробените момчиња. Но, тогаш тие го уапсиле и го мачеле. Во затворот Неврокопски, на местото на силниот едар човек, станал болен подгрбавен старец, го мачеше нечовечно. Златото на влијателниот брат Кир Никола успеале да го ослободат и е вратен во Банско, каде не нашол покој од мачењето додека не починал. Посмртните останки на Кир Благо Тодев биле пренесени во тивкиот и пријатна двор на најголемата црква "Св. Троица" во Банско: Тука на спомен плоча е напишано: "Под една камења, телото почива Божјата дама Блага Лазаровича Тодев Јас го претставувам летото 1862 година. "Кулата ја посетуваа и од Левски.		
<i>Телефон</i>	н/а – приватен имот	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватен имот	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а – приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	н/а – приватна куќа

Стариот град во Банско, Банско

<i>Опис</i>	Како вистински израз на просперитетот на семејствата што се изградени, до сега се појавуваат интересни стари домови - тврдини на Банско, изградени за безбедност и активна одбрана на нивните сопственици. Тие се разликуваат од раширените видови планинско бугарска куќа на нивната комплексна внатрешна дистрибуција, достапноста на простории за сервисирање, тајни коридори и места за криење на нивната масовна камена градба. Најкарактеристична е утврдената куќа во Банско, наликува на камено куќиште прилагодено за привремен престој и одбрана. Сидовите на куќата се масивни, изработени од камен, надворешните кои достигнуваат дебелина од 1,20 m. Во нив се издлабени дупки, "борци", кои служат за пукање во напад. Вратите се ниски, од борова шума, со железен окови. Прозорците се мали, заштитени однадвор со железни решетки, а внатре со дрвени ролетни, наведнати со лизгачки сидови, греди вметнати во сидот. Чардакот е простран, опкружен со убави стреп искусно врзани со низа од дрва.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил или пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Излезна точка</i>	Црква Св. Троица	<i>Паркирање</i>	Да, многу места за паркирање
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	943 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 км.
<i>Координати</i>	излезна точка 41.835397, 23.487130	<i>До Банско по патешта</i>	0 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на Г. Бозов и Е. Бозова (Божова куќа), Добриниште (приватен дом)

<i>Опис</i>	Нема информација		
<i>Телефон</i>	н/а – приватна куќа	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а – приватна куќа	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а – приватна куќа	<i>Потреба на спец. облека</i>	н/а – приватна куќа
<i>Адреса</i>	Ул. Александар Стамболски, Добриниште	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а – приватна куќа	<i>Надморска височина</i>	846 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а – приватна куќа	<i>До Банско по воздух</i>	6.42 км.
<i>Координати</i>	41.8201003,23.5618309	<i>До Банско по патешта</i>	8.3 км.
<i>Услуги на место</i>	Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.6.2. Поткатегорија Јавна уметност и скулптури

Скулптурите на плоштадот, централниот дел на градот и градскиот парк во градот Банско

Опис

Постојат дела од камен, дрво, метал, стакло и комбинирано.

Скулптурите на плоштадот, централниот дел на градот и градскиот парк во градот Добриниште

Опис

Постојат дела од камен, дрво, метал, стакло и комбинирано.

5.3.7. Категорија Природа

5.3.7.1. Подкатегија Заштитени територии

Национален парк „Пирин“

<i>Opuc</i>	Прогласен со цел - зачувување природниот карактер на природните екосистеми и предели заедно со нивните растителни и животински суштества и живеалишта од 1962 година под името "Народен парк" Вихрен" и во 1974 година се преименува во Народен парк" Пирин ". Во 1998 година му беше доделен статус на Национален парк и ажурирана површина од 40332,4 ха. Вклучува територии од општините - Банско, Голе Делчев, Разлог, Сандански, Струмјани, Кресна, Симитли. Областа на Националниот парк Пирин во општина Банско е 14 777, 26 ха. Вклучени во листата на ОН за национални паркови и нивните еквивалентни резерви. Во 1983 година тој е вклучен во списокот на светското културно и природно наследство на УНЕСКО со површина 26413,8 ха, за да се обезбеди заштита на уникатното различни пејзажни форми, растителни и животински видови.
-------------	---

Резерват „Бајови дупки – Цинцирица“

<i>Opuc</i>	На територијата на општина Банско во опсегот на НП "Пирин" паѓа дел од резерват "Бајови дупки - Цинцирица". Резерват "Бајови дупки - Цинцирица" е формиран во 1979 година кога териториите на создадените порано "Бајови дупки" (1934 година), "Сегментепе" (1947 година) и "Мала Цинцирица" (1952 година) се проширени со нова површина. Тоа е со цел заштита на вредни уникатни за Европа планини со црна и бела ела и површина од 2873,0 ха. Резерватот е вклучен во Светската мрежа од биосферата резервати во програмата "Човекот и биосферата" на УНЕСКО. Тука е најголемата алпска грабба во Европа.
-------------	---

Резерват „Јулен“

<i>Opuc</i>	Резерватот "Јулен" е прогласен во 1994 година со цел зачувување на примерен шумски екосистеми, развиени врз силикатни карпи основа и наоѓалишта на ретки, загрозени и ендемични животински и растителни видови во земјата на гр. Банско. Опфаќа 3156.2 ха од НП "Пирин", од кои 2385 ха земјиште од шумскиот фонд и 771 ха од фондови земјиште. Целта на прогласувањето му е да се зачуваат без човечка интервенција примероци од шумски, субалпски, и алпски екосистеми врз силикатни карпи основа и наоѓалишта на ретки, загрозени и ендемични животни и растителни видови. Територијата на резерватот се наоѓа на 1650 m до 2851 m надморска височина.
-------------	---

Заштитени подрачја за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора

<i>Opuc</i>	Заштитено подрачје за заштита на еколошка мрежа на Натура 2000 според Директивата за птици и живеалишта - BG0000209 "Пирин" Таа е вклучена во листата на заштитени подрачја во 2007 година; површината на областа е 40382,38 ха, од кои 14777,26 ха се наоѓаат на територијата на општина Банско. 24 видови на природни живеалишта, 1 растителни видови, 8 видови безрбетници, 4 видови рептили на амфибија, 1 вид риба, 13 видови птици се под заштита. Границите на зоната се преклопуваат целосно со оние на заштитената зона BG0000209 "Пирин" за зачувување на дивите птици и на Пирин НП.
-------------	--

Заштитени подрачја за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора

<i>Opuc</i>	Еколошка мрежа на Натура 2000 Заштитено подрачје според Директивата за живеалишта - BG0001021 "Река Места". Таа е вклучена во листата на заштитени подрачја во 2007 година; површината на зоната е 19401,69 ха и на територијата на општина Банско 7429,59 ха. Постојат 32 видови природни живеалишта, 9 видови на безрбетници, 5 видови водоземци и влекачи, 3 видови риби, 16 видови на птици. Зоната делумно се преклопува со заштитено подрачје BG0002076 "Места" за заштита на дивите птици.
-------------	---

Заштитени подрачја за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора

<i>Opuc</i>	Еколошка мрежа Натура 2000 Заштитена зона според Директивата за живеалишта - BG0001030 "Родопи-Запад" Таа е вклучена во листата на заштитени зони донесени во 2007 година со површина од 272851,4 ха, од кои 4145,03 ха се во општина Банско. Постојат 42 живеалишта, 4 растителни видови, 15 безрбетници, 5 видови водоземци и влекачи, 3 видови риби и 17 видови на птици. Зоната делумно се преклопува со заштитено подрачје BG0002063 "Западни Родопи" за зачувување на дивите птици.
-------------	--

Заштитени подрачја за заштита на дивите птици

<i>Opus</i>	Еколошка мрежа „Натура 2000“ Заштитена подрачја по директивата за птиците – BG0000209 „Пирин“. Се прогласува од 2008 г. со цел заштита на 38 вида птици и нивните живеалишта. Дел од областа се преклопува со зона BG0000209 „Пирин“ за зачувување на природните живеалишта, на дивата флора и фауна и на НП „Пирин“.
-------------	--

Заштитени подрачја за заштита на дивите птици

<i>Opus</i>	Еколошка мрежа "Натура 2000" Заштитена подрачја по Директивата за птици - BG0002126 "Пирин Буфер". Се прогласува за 2013 година со површина од 31801,84 ха, од кои 1138,91 ха се на територијата на општина Банско. Целта на најавата е да се заштитат 36 видови птици и нивните живеалишта. Оваа област се преклопува со заштитени подрачја за заштита на природните живеалишта и на дивата флора и фауна.
-------------	--

Заштитени подрачја за заштита на дивите птици

<i>Opus</i>	Заштитено подрачје за заштита на еколошка мрежа на Натура 2000 според Директивата за птици - BG0002076 "Места". Таа е вклучена во листата на заштитени подрачја усвоени во 2007 година за заштита на 44 видови птици и нивните живеалишта. Областа на зоната е 20426,64 ха, од кои 1102,06 ха се наоѓаат на територијата на општина Банско. Дел од областа се преклопува со зона BG0001021 "Река Места" за зачувување на природните живеалишта и на дивата флора и фауна.
-------------	---

Заштитени подрачја за заштита на дивите птици

<i>Opus</i>	Заштитено подрачје за заштита на еколошка мрежа на Натура 2000 според Директивата за птици - BG0002063 "Западни Родопи". Таа е вклучена во листата на заштитени зони донесени во 2007 година, а во 2013 година се зголеми површината на заштитеното подрачје - 133.384,78 ха. Областа на општина Банско е 669,50 ха. Целта е да се заштитат 24 видови птици и нивните живеалишта. Зоната делумно се преклопува со зона BG0001030 "Родопи – Запад" за зачувување на природните живеалишта и на дивата флора и фауна.
-------------	---

5.3.7.2 Поткатегија Природа / Релјеф

Врвови во Пирин (над 50 мермерни и гранитни врвови со висина од 2500 м.)

Опис	<p>Критериумите за истражувањето се врвови, кои се наоѓаат во границите на Општина Банско или се многу блиску до него и се над 2800 метри надморска височина.</p> <p>Вихрен (2914 м) - врв на карпа и планина Пирин. Трет на Балканскиот полуостров. Некои од неговите стари имиња се Ел Тепе и Илин. Се крева меѓу Кутело и Овинати (Ховинати).</p> <p>Кутело (2908 м) - Се наоѓа помеѓу Бански Суводол (одвоено од Кончето) и Вихрен (поделено со пештерата). Горниот дел е мермер.</p> <p>Банско Суходол (2886 м) - карпест врв што се издига на сртот помеѓу Кутело и Бајови Дупки; има облик на конус, со многу стрмни и карпести падини. Врвот на врвот е долг 600 метри.</p> <p>Полезан (2852 м) - врв на Гранан. Едно од неговите најстари имиња е Мангур Тепе. Таа се издигнува меѓу гребените на ушите Обидим и Ушите.</p> <p>Каменица (2824 м) - карпест врв со многу стрмни и каменести падини. Се наоѓа јужно од езерото Тевно.</p> <p>Мал Полежан (2823 м) - Во близина на планината Полежан.</p> <p>Бајови Дупки (Каменица) (2821 м) - се наоѓа помеѓу Разлог и Бански Суводол, на територијата на општина Разлог. Неговиот состав е направен од мермерни карпи, со стрмни и карпести падини.</p>
------	--

Области во Пирин

Опис	<p>Област Бански Суводол - еден од најдобрите - импресивните со многу стрмни и чисти делови. На падините се посеани бројни пештери.</p> <p>Белеметски Област – во извори делови на р. Мозговица, оградена од врвовите Валјавишки чукар, Кралев двор, Мала Каменица и Каменица. Во него се наоѓаат Белеметските езера, како најголема од нив е Тевно езеро.</p> <p>Бендеришка Област- една од најголемите во Пирин.</p> <p>Област Валјавишки дупки - од источниот склон во Тиниц, над долината на реката Валјавица.</p> <p>Валјавишки Област- Еден од најголемите во Пирин. Наоѓа меѓу врвовите моми двори, Превалски чукар и Валјавишки чукар.</p> <p>Област Василак - Еден од најголемите и убави во целата планина. Отворен е кон долината на реката Демјаница.</p> <p>Газејски Област - Убав и интересен, сместија на исток од Монт Полежан - Ушите - врв Кајмакчал.</p> <p>Десилишки Област - оградена од падините на во. Десилица во. Кајмакчал, Ушите во Полежан и во Безбог. Тука се наоѓаат и Десилишки езера, од кои потекнува една од најдолгите Пирински притоки на реката Места - р. Десилица (21 км).</p> <p>Област Кабата - Помеѓу падините на врвовите Вихрен и Овинати (Хвойнати) и отворен кон долината на реката Бандерица.</p> <p>Област Казаните - Локалните ги знаат како Мал и Голем. Се Граничи со падините на Џамдиев раб, Вихрен и Кутело.</p>
------	---

"Кончето" - стеснување, гребен на езерото Пирин меѓу Кутело и Бански Суводол

Опис	<p>Со исклучително стрмни падини, некои места се спуштаат до дното на областа. На некои места неговата ширина достигнува 50-70 см и поминува на безбедна метална ограда.</p>
------	--

5.3.7.3. Поткатегија Природа / Езера

Езера во Пирин

Опис	<p>Природните езера во Пирин планина бројат над 270. Мнозинство се глацијални. Скоро сите од нив се над 2000 метри надморска височина. Вкупниот број во границите на општина Банско надминува сто, со вкупна површина 107,4 ха. Од нив со големо значење се Василакските (12 постојани и едно привремено), Стражишките (Газејските) 5 постојани и 3 привремени, Валјавишките (со Превалските 4 постојани) Тинските (2 постојани и 1 привремено), Бендеришките со Овинатите езера (16 постојани и 5 привремени), Попово езеро со Полежанските (3 постојани), и (5 постојани) Банско (2 постојани) и Краљево езера (12, како 7 од нив се многу мали). Џангалските (Кременските) езера се 9 на број (7 постојани и 2 привремени).</p> <p>Попово езеро (Папас гол) е најголемо (131,9 хектари); најдолгата (517 м); најширокиот (452 м) и најдлабокот (29,5 м). Четврто по големина во Бугарија, лоцирано на 2234 м надморска височина. Се наоѓа помеѓу падините планината Момини и Џангал. Во неговиот северен крај има мал остров. Вештачките езера и реки се наоѓаат во долниот дел.</p>
------	---

5.3.7.4. Поткатегорија Природа / Вековни дрвја

Вековни дрвја	
<i>Опис</i>	Бајкушева ела: Црна ела; години до датумот на објавување: 1200; Реална старост: 1274; висина (м): 22; периметар (м): 7,8; во земјата Банско. Прогласен со Уредба на Министерскиот совет бр. 14282 од 23.07.1940 година; Најстариот зимзелен дрво во Бугарија. GPS: 41.7669646,23.4231137 линк: lets go there
Вековни дрвја	
<i>Опис</i>	Црна пруска: Години да објавуваниот датум: 1000; реална возраст: 1039; висина (м): 14,5; периметар (м): 5,7; во земјата Банско. Прогласен со Нарачка број 715 од 12.03.1975 година; до вила Бандерица
Вековни дрвја	
<i>Опис</i>	"Сонцето на чудата", "Прекрасната елка": едноставна смрека; години од денот на објавувањето: 100; реална возраст: 139 години; висина (м): 25; периметар (м): 1.4; во земјата Банско. Прогласена со наредба бр. 715 од 12 март 1975 година
Вековни дрвја	
<i>Опис</i>	Бел бор со борова елка: бел бор - години до датумот на објавување: 130; висина (м): 22; периметар (м): 3,3
Вековни дрвја	
<i>Опис</i>	Бела ела - години до датумот на објавување: 130; висина (м): 20; периметар (м): 3.2; во земјата Добриниште.
Вековни дрвја	
<i>Опис</i>	Ела: години до објавување: 300; висина (м): 36; периметар (м): 4,5; во земјата Добриниште.

5.3.7.5. Поткатегија Природа / Реки

Река Демјаница*Опис*

Форми од спојувањето во колибата Демјаница на реките Валјавица, Газианска вода и Васиљашка. Почнува од големниот Демјански дел, кој вклучува 49 езера. Се протега северно до градот Банско. Во горниот дел има типична тролска долина со облик на желка, лавина. Долината на реката се формира во гранит, а во најнискиот поток - во мермери. Постои снег, дожд и езерска исхрана. Долга е 13,5 километри.

Река Бандерица*Опис*

Потекнува од рибините езера, кои заедно со уште 12 езера се познати како Бундешки езера. Езерата се наоѓа во областа Бандерица, на надморска височина, од 2.100 м. Реката Бандерица има дожд, снег и езерца. За време на сушните периоди на годината се губи на горниот крај на Бандерашка Полана. Долината е покрена со зимзелени шуми - грмушка, ела, бел бор, смрека, ела. Должината на реката Бандерица изнесува 13,1 км, а површината на нејзиниот слив - 36,5 км².

Река Глазне*Опис*

Формирана е од реките Бандерица и Демјаница, кои се собираат околу 2,5 км југозападно од градот. Во минатото, водите биле користени како движечка сила на многу пептери. Често, реката го поплавила западната периферија од Банско, но сега нејзините води се заоблени со високи ѕидови. Името го сфаќа фактот дека кога поминува меѓу камења, се чини дека шепоти како да е кастинг "гласови". Недалеку од селото Бања се влева во реката Исток. Долга е 24,6 км. Површината на сливното подрачје е 118,9 км². Реката има нееднакви одливи, со изречена пролетно-лето висока вода и зима со ниска вода.

Река Места*Опис*

Формира од спојувањето на Белата и Црна Места кои извираат од Рила планина. Реката поминува низ централната, најниска во врежана однос дел на општината, како тече од север кон југ и собира водите на мали и поголеми водни струи бод по северните и источните падини на Пирин. Во границите на општина Банско р. Места прифаќа 5 поголеми десничарски протоколот (Рѓвица, Добринишка, Безбожка, Ретиже и Лакинска) и три левичарски (Златарица, Матеница и Градишка реки). Истекувањето на реката Места е релативно стабилно. Реката Места е прекугранична и се влева во Егејското Море, минува низ Р. Грција.

Река Ретиже*Опис*

Десен тек на реката Места. Неговите почетоци почнуваат од езерото Попово. Ги собира водите на сите езера лоцирани во Папазголска област, групата езера Кремен и другите езера во долината и Поповското Езеро. Во почетокот, таа тече брзо. Се влева во реката Места во живописното кланура на Момина Кланура.

5.3.7.6. Поткатегорија Природа / Минерални / термални води

Минерални извори в гр. Добриниште

Опис	На територијата на Добриниште има 16 минерални извори и 2 бунари со вкупен проток од 18 л / сек и температура од 38-40 °С. Тие се наоѓаат во "Римска бања", "Копането" и доолж реката "Деспилица". Минералната вода е слабо минерализирана.
------	---

Минерални извори в гр. Банско

Опис	Југозападно од градот Банско, во областа Мртва полјана, околу 1050 метри надморска височина се наоѓаат два минерални извори и еден бунар. Нивната формација е поврзана со карстните мермери во Северниот Пирин. Проток - околу 60 л / s, просечна температура - 17 ° С. Водата е јагледород, силициум-магнезиум, малку минерализиран – околу 0,22 g / l.
------	--

Базен со минерална вода, познат како "Римска банка", Добриниште

Опис	Еден последователен дел од античкото доба на Рим, останувајќи на територијата на градот Добриниште. Басенот на минерална вода, познат како Римска банка, се наоѓа покрај реката Добринишка. Тоа е круг со дијаметар од 2 метри. Изграден е од камени седишта на дното, а сидовите на малтерот и каменот.
------	--

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт + 100 m. земјен пат
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	да, во 100 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	803 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	7.87 км.
Координати	41.8192623,23.5797621	До Банско по патшита	9.4 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Сребрен извор, гр. Добриниште

Опис	Неговото име произлегува од водата богата со сребрени јони кои пролетта од него. Среброт во него има антиоксидантно и антиинфламаторно дејство врз човечкото тело. Особено корисно за очите. Водата е чиста, без мирис и мила, слабо минерализирана. Нејзините лековити својства се познати со децении, многу пати се истражувани од специјалисти. Неговата температура е помеѓу 30-40 степени.
------	---

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	Да, во 20 м
Странски јазици	н/а	Надморска височина	827 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	7.06 км.
Координати	41.8209531,23.5701652	До Банско по патшита	8.6 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Балнеолечебница (бањата), гр. Добриниште

Опис	Јавната бања е изградена во 1934 година, според проектот на архитектот Баров. Во меѓувреме, општината беше управувана од ВМРО со градоначалници Тома Мунин и Георги Манин. Бањата има женски и машки базен и приватни бањи. На вториот кат има фризерски салон. Во 1963 година градот бил прогласен за балнеално одморалиште. На задната страна од тоалетот постои јавна перална, која е бесплатна.
------	---

Телефон	+359 887 949333	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	06:30 – 20:30 секој ден	Потреба на спец. облека	не
Адреса	градскиот парк	Паркирање	да, во 50 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	832 m.
Цена на билет	1,50 лева за возрасни; 0.60 лева за деца над 8 години; 0.40 лева за деца на возраст од 5-8 години	До Банско по воздух	6.69 км.
Координати	41.822657, 23.566237	До Банско по патшита	8.4 км.
Услуги на место	продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

5.3.7.7. Поткатегија Природа / Водопади

Водопад “Јуленски скок”, гр. Банско

<i>Опис</i>	Таа е прогласена за природна атракција. Водопадот е формиран во средниот тек на реката Демјаница, на 1650 м надморска височина. Водопадот од девет метри е привлечен. Лизгањето може да биде многу опасно, и ние треба да бидеме претпазливи. Водопадот се спушта по камените прагови кои го блокираат речното корито. Во подножјето има корален длабок ерозија (како камен котел) формиран од силата на паѓа вода. Над браната Дамјаница постои место, од кое може да се забележи водопад. Тоа може да се постигне со движење од Банско до колибата Дамјаница или јужно од областа Тодорова орница.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1602 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.99 км.
<i>Координати</i>	41.778295, 23.461594	<i>До Банско по патишта</i>	~ 11 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Водопад “Демјанишки скок”, гр. Банско

<i>Опис</i>	Се наоѓа во источниот дел на попречната долина, со што се граничи со областа Демјаница на север, на надморска височина од 1750 м. Височината на водопадот е 11м. По водопадот поминува шумскиот пат од Банско до колибата Демјаница. Објавен е природен обележје во 1965 година. На 3км од него се наоѓа водопадот Еленски Скок. Тече на надморска височина од 2400 м. и конечно се спојува со реката Бандерица во близина на Банско, по што и двете формираат река Глазне.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1804 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	9.47 км.
<i>Координати</i>	41.754391, 23.467241	<i>До Банско по патишта</i>	~ 13 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Водопад “Бандеришки скок”, гр. Банско

<i>Опис</i>	На 1700 метри надморска височина, реката Бандерица го формира најголемиот водопад - Бандеришки скок, кој е висок 11 метри. Во 1965 година областа околу неа беше прогласена за заштитено подрачје. Лоциран е под шармот Бандерица во таканаречениот Бандеришки кањон, каде што реката се протега на два километри од карниот и тесен терен со длабочина до 30 метри. Потоа, во северниот дел на Бандеришка Полјана во подножјето на врвот Кутело, реката паѓа под земја и тече за 1.500 метри.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	види маршрути во Пирин планина
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	н/а
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1693 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	4.73 км.
<i>Координати</i>	41.7744680,23.4323503	<i>До Банско по патишта</i>	15.3 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Водопад “Свети Никола”, гр. Добриниште

<i>Опис</i>	Се наоѓа во близина на археолошката локација Безмениот град во областа на Свети Никола. Нејзината вода паѓа во два дела околу 5 и високи околу 10 метри на вертикална карпа. Во ногата е формирано мало езерце. Теренот ви овозможува да се приближите што е можно поблиску до водопадот и да се изладите од прскањето.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	види маршрути во Пирин планина
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, во 300 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1015 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	8.44 км.
<i>Координати</i>	41.8121310,23.5334685	<i>До Банско по патишта</i>	8.8 км.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.7.8. Поткатегорија Природа / Пештери

Постојат многу пештери кои се уште се развиваат. Најмногу се во реонот на Бански Суводол (околу 76), Бајови дупки (околу 33), Бандерица (околу 11) и други. Бански суводол 09-11 засега е - долгата 458 метри и денивелација 350 метри и е постојано во топ 10 во Бугарија. Пештерите не се достапни за општиот турист, не се безбедни и опасни. Како планина во која карстот комплексот е претставен многу добро, паркот го привлекува вниманието на професионалните спелеолози. Посебен интерес за барателите на силни чувства предизвикуваат јазот Вихрен (- 170 метри), Бански суводол (№9 - 170 метри), Алеко (во Синанишкият партиција со длабочина од 130 метри), Челостница, во реонот на Циркус Бајови дупки (- 130 метри) и така натаму.

Пештера „Хана”, гр. Банско

<i>Опис</i>	Една мала пештера, со големина на ниша. Нема пештерски сали, сталактити, сталагмити и други пештерски формации. Пештерата Хана не може да ви понуди такви искуства, но ќе ви ги надомести за уникатните погледи кои ги откриваат на планината. Пештерата се наоѓа над колибата Бандерица во палка, која се спушта од карпите на Дамциев до колибата.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достапност</i>	планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	види маршрути во Пирин планина
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, Бандерица вила
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	2044 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	9.28 км.
<i>Координати</i>	41.7702870,23.4226232	<i>До Банско по патешта</i>	14.5 км.
<i>Услуги на место</i>	ресторан во Бандерица вила во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Месност „Пештерите”, гр. Банско

<i>Опис</i>	Еве мали формации на пештери што можете да ги истражите. Исто така, се одржуваат часови по качување по карпи.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достапност</i>	асфалт и планинска патека
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	да, во 300 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	1167 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	3.88 км.
<i>Координати</i>	41.8097442,23.4605155	<i>До Банско по патешта</i>	4.5 км.
<i>Услуги на место</i>	ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.7.9. Поткатегорија Природа / Природни обележје

Природно обележје "Формирање свадбени карпи", село Осеново

Опис	"Свадба" се наоѓа под селото, надвор од патот, токму пред две многу остри кривини. Тоа е група на карпести формации со интересни форми. Заштитеното подрачје зафаќа површина од 13,1 ха и е прогласено како природна атракција во 1976 година. Природната обележје се наоѓа над патот и е видлива за него. Тоа е формирање карпа формирана во текот на годините кога карпите на варовниците се продолжени. Според легендата, злобната љубовница ги проколнува младите љубители на нивната венчавка, а заедно со нив сите свадбари што биле скаменети. Композицијата е слична на фигурите на луѓето, а фигурата на лути мечки стои на нејзините задни нозе, насликаната зол свекрва, е најизразена.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	500 m земјен пат
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	да, во 500 м.
Странски јазици	н/а	Надморска височина	906 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	20.42 км.
Координати	место на набљудување 41.769906,23.716957	До Банско по патешта	27.4 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Природно обележје "Пиростија", село Места

Опис	Степенасто образувани со површина од 0,5 ха во земјата на селото Места, објавено во 1976 година. На три гранитни скали се наоѓа хемисферична плоча со дијаметар од околу два метри.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	планинска патека
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	види маршрути во Пирин планина
Адреса	не	Паркирање	не
Странски јазици	н/а	Надморска височина	1037 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	14.89 км.
Координати	41.7663171,23.6398066	До Банско по патешта	~ 30.1 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Природна обележје „Црна скала“ (Кара Кај), с. Гостун

Опис	Бил објавен во 1976 година за заштита на карпеста форма со површина од заштитено подрачје од 3,5 ха. Претставува мегалитно праисториско светилиште, се наоѓа непосредно до изворите на реката Виштерица во Западни Родопи. Кај овој тип светилишта на највисоката точка обично е сместено еднакво игралиште од кој се открива глетка во сите правци на видливиот свет, а врз карпата има мноштво сечи, каде често се забележува присуството на неколку поголеми садови со различна форма. Највпечатлив е камен олтар со облик на риба на реката. Митолошки претставата за реката / водата како образ на змијата / змеј - симбол на хаосот е силно застапени кај народите населени Источниот Медитеран во антиката. Во Бугарите и Србите постои митолошко верување дека крапот може да стане змеј ако живее повеќе од четириесет години. Слични сцени се случуваат во црквата во градот Бобошево, каде под крстот наместо лампи се прикажани две големи лушнести риби - крап и во венчалката на иконостасот од црквата во Роженскиот манастир.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	планинска патека
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	види маршрути во Пирин планина
Адреса	не	Паркирање	не
Странски јазици	н/а	Надморска височина	981 m.
Цена на билет	н/а	До Банско по воздух	14.35 км.
Координати	41.8276506,23.6606359	До Банско по патешта	~ 26 км.
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

5.3.7.10. Подкатегорија Маршути

Маршути во Пирин планина (за пешачење)

Ве молиме посетете ја следната страница за детални правци развиени од Националниот парк Пирин на https://www.pirin.bg/?page_id=596 (за листа) или <http://pirinmap.com/index.php/bg/> (за визуелизирани туристички патишта). Изберете град и запомнете дека ви се потребни: удобни и здрави пешачки чевли, мантили, шапка, очила и лосион за сонце, лосион за инсекти, комплет за прва помош, мантил и вода!

Пред да одите на марш:

- Размислете за маршрутата и проценете го вашиот физички капацитет;
- Добијте картичка и видете кои правила треба да се следат;
- Изберете ја вашата добра облека;
- Избегнете да се движите во планините;
- Информирајте ги информира вашите најблиски и туристите за избраната рута;
- Движете се, само по обележани патеки;
- Сетете се дека во планините сме гости на дивите жители;
- Пазете на флората и фауната!

Образовна патека Ролбан, гр. Банско (адаптирани за лицата со посебни потреби)

Опис	Тоа е 4 километри, над Банско, веднаш до асфалтниот пат кон колибата Вихрен. Патеката има се што ви треба за луѓе со посебни потреби и слепи лица. Специјални подови, прошетки во просторни за рекреација, тоалети, паркинг, игралшта и информативни табли во согласност со барањата за пристап до околината. Патеката е долга 1,5 км. Со посета на овој пат, секој е во можност да комбинира рекреација со природата со учење повеќе за Националниот парк Пирин. Може да се сретнете со информации за достапноста на патеката за лицата со посебни потреби "Драгостинов ајкула", но такви не постојат. Постои стара патека "Драгостиновска ајкула", но не постои достапна околина.		
Координати	41.8150102,23.4724335	Покажи на картата (начелна точка)	lets go there

Екопатека „Демјанишка река раскажува“, гр. Банско

Опис	Започнува од Банско, малку под хотел Катерина и минува низ колиба "Демјаница", достигнува до колиба "Јане Сандански". Излезната точка на маршрутата е на приближно 3 километри од патот, врзивно Банско со колиба "Вихрен" и колиба "Демјаница". Во едната насока трасата се поминува за околу 4-5 часа, како се разбира, слегувањето е значително побрзо отколку искачувањето. Во колибата во Демјаница, туристите можат да изберат нова насока за транзиција, јадење и преку ноќ. Има информативни табли со развиени 14 теми кои претставуваат геолошки особености на Демјанишката област и нивното влијание врз биодиверзитетот на регионот, резервистот "Јулен", интересни правци по кои може да се тргне од Демјаница, минатото на Пиринскиот крај и природните знаменитости. Близу до "Демјаница", една од главните точки на рутата на екопатека, реката прифаќа едни од најголемите притоки - Каркмска и Јулен. Токму тука таа се претвора во класична полноводна планинска река, страшна со клокотење на вода.		
Координати	41.8044555,23.4720218	Покажи на картата (начелна точка)	lets go there

Маршрута „Петте езера“, гр. Банско

Опис	Опфаќа Вихрен - Муратовско Езеро - Рибното Езеро - Езеро на жаби - Долго Езеро - Окото - Вихрен. Лесно и погодно е за широк опсег на туристи, а неговото времетраење е околу 4 часа, а локацијата е 350 метри - 400м. Поентата на патеката е Вихренска колиба (1950 м надморска височина). Од Банско до Вихрен се наоѓа околу 40 минути со автомобил. От колибата се оди на југозапад и поминува низ низа треве од реката Бундерица низ локалитетот Равнака. На овој начин, се наоѓа на работ на ридот Муратов, неколку метри нивводно и води кон Муратовското Езеро.		
Координати	41.756639, 23.416588	Покажи на картата (начелна точка)	lets go there

- Маршрута бр. I, црвена ознака (дел од меѓународен пат Е-4 Пиринеи – Алпи – Рила – Пирин – Пелопонез): Предел – Јаворов (6 часа) – Вихрен (9 часа) – засолниште Тевно езеро (6,5 часа) – Пирин (4 часа) – Попов ливади (7 часа);
- Маршрута бр. III, жолта ознака: Банско – Пештери – Бандерица – Вихрен – ч. “Јане Сандански” (9 часа);
- Маршрута бр. IV, сина ознака: Банско – Демјаница – Беговица – Јане Сандански (11 часа);
- Маршрута бр. V, зелена означување: гр. Добриниште – Гоце Делчев – Безбог – Пирин – град Мелник (17 часа);
- Маршрута бр. VI, кафеава означување: Пештерата – засолниште Синаница – Мозговица – Беговица – Азмацит Пирин (11 часа);
- Маршрута бр. VII – зелена етикета: Бундерица – м. Премката (2,5 часа);
- Маршрута бр. VIII, сина ознака: Вихрен – ч. Синаница (4 часа);
- Маршрута бр. IX, зелена ознака: Вихрен – ч. Демјаница (4 часа);
- Маршрута бр. X, зелена означување: Превалски езера – Праша лакот (2 часа);
- Маршрута бр. XI, жолта ознака: Демјаница – Безбог (4,5 часа);
- Маршрута бр. XII, жолта ознака: Беговица – Пирин (4,5 часа);
- Маршрута бр. XIV, сина означување: Брезнишки чал – Попово езеро – засолниште Тевно езеро (9,5 часа);
- Маршрута бр. XVI, зелено обележување: Јаворов – м. Јаворова ливада (50 минути);
- Маршрута бр. XVII, кафеав означување: м. Харам бунар – Попово езеро (3 часа);
- Маршрута бр. XVIII, жолта ознака: м. Изворите (Кременски езера) – вр. Џангал (2,5 часа);
- Маршрута бр. XIX, зелена означување: засолниште Тевно езеро – м. Беговишка порта (1 час);

5.3.7.11. Подкатегија Информативни центри

Информативен центар за посетители, Банско

<i>Опис</i>	Популарен меѓу локалните жители, како "Старото кино". Зградата е изградена во 1929 година и долги години во неа се сместени библиотеката "Развој". Покрај основната дејност - обезбедување на информации од секаков вид за знаменитостите на градот и регионот, каде и за туристичките локалитети, популаризацијата и презентирање на дестинацијата на национални и меѓународни туристички берзи, центарот активно учествува во организацијата на сите настани, вклучени во Културниот календар на Општина Банско . Секоја година за време на целата летна сезона во Туристички информативен центар во соработка со Музејскиот комплекс - Банско и Библиотеката "Никола Вапцаров", се организира програмата: КУЛТУРНИ ВЕЧЕРИ "ТРАДИЦИЈА И УМЕТНОСТ".		
<i>Телефон</i>	+359 749 88580 ; +359 888 251095	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	infocenter@bansko.bg	<i>Достатност</i>	асфалт, пешачка зона
<i>Работно време</i>	09:00 – 18:00 (пон-пет) 10:00 – 18:00 (сабота) 10:00 – 14:00 (недела)	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Пл. Возраждане № 4, Банско	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	940 m.
<i>Цена на билет</i>	во зависност од перформансите	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.835986, 23.487212	<i>До Банско по патината</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Информативен центар на Дирекција "Национален парк Пирин", Банско

<i>Опис</i>	Центарот има сала за посетители, соба за проекција и постојана изложба со 20 интерпретативни модули, претставувајќи ја богатата флора и фауна во Пирин, двор со катови за игри. Центарот е изграден во подножјето на планината, овозможувајќи им на сите, дури и за кратко време, да научат за важни работи за уникатниот дивеч кој е зачуван на територијата на Националниот парк Пирин.		
<i>Телефон</i>	+359 884 323245	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	https://www.pirin.bg/?page_id=593 pic_pirin@aby.bg	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	зимно: 09:00 – 12:30 13:00 – 17:00 летно: 09:00 – 12:30 13:00 – 17:30 за групи - претходна нарачка	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Пирин № 104	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	Англиски и руски	<i>Надморска височина</i>	1015 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.823607, 23.476689	<i>До Банско по патината</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Туристички информативен центар, гр. Добриниште

<i>Опис</i>	ТИЦ Добриниште е отворен на 01.10.2017г. Центарот се наоѓа во центарот на градот, на приземјето на Библиотеката.		
<i>Телефон</i>	+359889937333 Виктория Ыуртери	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	tic.dobrinishte@gmail.com	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	<i>Летно Работно време за јуни, јули, август и септември</i> Вторник - Петок - 09:00 - 18:00 со пауза за ручек од 12:00 до 13:00 Сабота - 09:00 - 14:00 Недела и понеделник се викенди <i>Зимно Работно време</i> Понеделник - Петок 08:00 - 17:00 со пауза за ручек од 12:00 до 13:00 Саботата и неделата се викенди	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	во културен дом на плоштадот	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	англиски, турски и руски	<i>Надморска височина</i>	842 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.51 км.
<i>Координати</i>	41.821198, 23.563377	<i>До Банско по патината</i>	8.2 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.3.7.12. *Подкатегија Туристички пакети / тури*

- Тие можат да се најдат на туроператорот и на локалните планинарски локалитети. Општината не организира.

5.3.7.13. *Подкатегија Туристички водичи и информативни мрежи*

- Онлајн мрежи

5.3.7.14. *Подкатегија Тематски паркови***Градски парк, гр. Банско**

<i>Опис</i>	Градскиот парк на Банско се наоѓа веднаш до центарот на градот. Паркот се наоѓа на повеќе од 20 хектари и ги има сите погодности. Целосно озеленат со огромни и различни видови дрвја, асфалтни патеки, паркот е привлечен за многу луѓе, особено во жешките летни денови. Постои мало езеро со остров каде може да се стигне преку дрвен мост. На влезот е изградено игралиште и еден објект, каде што секој може да се одмори, додека децата му се забавуваат. Внатрешноста на паркот е целосно зелена, со многу клупи и места за одмор. Постои место со фонтани, што создава одлична атмосфера во летните месеци. Тука се наоѓаат спомениците на Хаџи В'лчо - ктитор на зографските и хилендарските манастири и на Костадин Голев - основач на БКП во Банско во 1918 година.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	на аголот на ул. "Цар Симеон" и "Бањо Маринов"	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	929 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.836177, 23.492187	<i>До Банско по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	Летни барови во паркот. Продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Градски парк, гр. Добриниште

<i>Опис</i>	Тука се наоѓа познатото лекувалиште со лековита минерална вода.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	на аголот на ул. "Трговска" и "Г. Темелков"	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	833 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Банско по воздух</i>	6.66 км.
<i>Координати</i>	41.8229676, 23.5659652	<i>До Банско по патешта</i>	8.1 км.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Градината со еделвајси, гр. Добриниште

<i>Опис</i>	Добриниште ја крие единствената градина со еделвајс. Ова е местото во нашата земја каде што може да се купи хербариум еделвајс како симбол на Пирин планина - за сувенир од приватната градина за еделвајс во дворот на куќата на Динко Топузов. Фармерот го одгледува реткото растение во неколку саксии што може да се види на сликите. растението е амблем на Бугарскиот туристичка сојуз (БТС). Еделвајс расте на недостижни локации во високо-планинските области. Постојат повеќе од дваесет видови на еделвајс во светот, но само два во Европа.		
<i>Телефон</i>	+359888440705 Динко Топузов	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	од 8:00 – 17:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Александар Стамболиски № 37	<i>Паркирање</i>	Да, до неа
<i>Странски јазици</i>	не	<i>Надморска височина</i>	858 m.
<i>Цена на билет</i>	не	<i>До Банско по воздух</i>	6.34 км.
<i>Координати</i>	41.8174337, 23.5594467	<i>До Банско по патешта</i>	8.4 км.
<i>Услуги на место</i>	продажба на еделвајс хербариум	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4 Резултати од истражувањето на територијата на општина Гевгелија

5.4.1. Што да се види и да се направи во Гевгелија?

Ако проговорите со јазикот на великодушност, срдечноста и толерантноста, тогаш сте го пронашле вистинското место – ГЕВЕЛИЈА.

Македонија во срцето, Европа во душата.

Гевгелија е порта за ново пријателство и партнерство.

Гевгелија секогаш може да понуди повеќе од тоа што го очекувате, затоа што гевгелиското гостопримство е топлина која извира од вековната традиција.

Некогаш град - крстосница низ кој минувале трговците од Европа, денес Гевгелија е град - домаќин на секој патник - намерник отворен за идна соработка.

Гевгелија како град се роди во 1886 година и оттогаш, расте, се развива и на своите граѓани им обезбедува пристоен живот.

Гевгелија минала низ многу премрежја, но, успеало да опстане.

И што е уште поважно, да стане посакувана дестинација за живеење.

Да стане препознатлив бренд.

И тоа, не само поради отвореноста и гостопримството на градот и неговите граѓани.

Поради богатата медитеранска клима, еколошката средина и благосостојбата на поднебјето.

Поради првите домати, зрели смокви и пространите плантажи со грозје.

Поради туристичките погодности и репрезентативните хотелски капацитети.

Туку и поради обезбедените поволности и услови за живот според европските стандарди.

Гевгелија е и останува европска порта за Република Македонија.

5.4.2. Географска локација на Општина Гевгелија

Општина Гевгелија се наоѓа во најјужниот дел од Република Македонија, на самата граница со Република Грција, на надморска височина од 64 м и на простор од 485 км². Низ територијата на општина Гевгелија минува примарната оска на развојот која се протега по Вардарската долина во правец север-југ и претставува дел од коридорот 10. Мошне важна е и пограничната позиција на општина Гевгелија со Република Грција, како и можностите за лоцирање на стопанските капацитети, кои бараат голем транспорт на суровини и готови производи, при што близината на Солунското пристаниште претставува значајна компаративна предност.

Општината граничи со општините Богданци, Валандово, Демир Капија и Кавадарци. Општина Гевгелија зафаќа територија од 485 км², а во нејзиниот состав се населените места: Гевгелија, Богородица, Габрово, Давидово, Кованец, Конско, Милетково, Миравци, Моин, Мрзенци, Негорци, Ново Конско, Петрово, Прдејци, Смоквица, Серменин и Ума. Многупати именувана како "рамана како тепсија", Гевгелија се гордее со својата место положба, на десното крајбрежје од реката Вардар, во предворјето на Кожув и Пајак планина. Со својата географска положба, Гевгелија отсекогаш претставувала крстосница на поважните патни правци на овој дел од Балканскиот полуостров, преку кој се остварувале сите економски и културни врски меѓу Јужна и Средна Европа.

Природната целина на Гевгелиската котлина се протега од север кон јужната страна на македонско – грчката граница. Релјефот е издобен на бројни ридови, чуки и тумби меѓу кои се широките и плитки долини кои гравитираат кон југ. Најниска кота на реката Вардар, кај државната граница е 45 м.н.в, а највисоката е 88 м.н.в. Релативната височина помеѓу овие точки изнесува 43 на исправена должина од 26 км.

Градот Гевгелија лежи во рамниот дел на котлината чии природни граници се: од исток реката Вардар, од југ Сува Река, кон запад нема природна Граница, рамнината продолжува кон Моин, кон север Караорман и Мрзенски рид, меѓу кои, низ куса долина, поминува регионалниот пат за Негорци.

Има силно влијание на медитеранската клима во овој регион, изразено во котлинскиот дел до 300 м.н.в, а помалку изменето е во ридското подрачје до 600 м.н.в. Планинската клима преовладува само во највисоките делови на Кожув планина.

Вкупен број на сончеви часови во годината изнесува 2392 часа, што може да се спореди со неколку места крај Јадранското море и во Медитеранот воопшто. Просечната годишна температура во Гевгелија изнесува 14,30С.

Најстуден месец во годината е јануари со просечна температура од 3,20С, а најтопол е јули со просечна температура од 25,70С.

Просечната годишна сума на врнежи изнесува 745,2 mm³. Распоредот на врнежите не е рамномерен, најмногу ги има во есен, а најмалку во лето.

Просечниот број на денови со снежни врнежи изнесува 8,3 денови.

Поголеми водотеци кои се вливаат во реката Вардар се Сува, Коњска, Мрзенска, Кованска, Зуица, Петрушка и Јаворица река. Притоките на Вардар се релативно маловодни поради што некои од нив преку летото пресушуваат.

Општината располага со богати извори на минерална и термоминерална вода, како Смрдлива вода, Смоквица и Негорските бањи.

Во општината живеат 22.988 жители, од кои околу 15.685 жители во општинскиот центар Гевгелија.

5.4.3. Категорија Историја

5.4.3.1. Подкатегија Отворени јавни уметности и скулптури / споменници

Споменик на Сава Михајлов, Гевгелија

<i>Опис</i>	Сава Михајлов (1877 - 1905), македонски револуционер, учесник во македонското револуционерно движење, член, раководител и војвода на Македонската револуционерна организација. Завршува гимназија во Солун и потоа е учител во Горна Цумаја, каде што е и реонски раководител на ТМОРО. Таму е предаден и по фаќањето на мис Стоп, се присоединува кон четата на Јане Сандански. Од почетокот на 1903 е војвода во Гевгелиско. Учествува во Илинденското востание и заедно со Аргир Манасиев организираат диверзија на железничкиот мост на Вардар крај Гевгелија. Загинува на 1 март 1905 година кај селото Смол, Гевгелиско. Предадени од некои овчари Арнаути, заедно со четата на Апостол Петков (заедно 42 лица) се опколени од турска војска. Во борбата загинаваат 36 души, меѓу нив и Сава Михајлов. Сава Михајлов сам се отрул, за да не биде фатен жив од Турците. Турската влада им доделува награди на сите учесници од турска страна со медали, пари итн. За време на НОБ во Втората светска војна гевгелискиот партизански одред го носел името на Сава Михајлов.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	62 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.1401201,22.5026286	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Васо Карајанов — Леонид, Гевгелија

<i>Опис</i>	Васо Карајанов — Леонид бил учесник во НОБ. излегувањето на партизаните било договорено да се одвива во групи, од кои првата излегла кај месноста Топлик, а понатаму им се придружиле и други се до зборното место. Подонна сите тие на Кожув планина го формираат првиот Гевгелиски партизански одред „Сава Михајлов“ и се вклучија во Народно ослободителната борба како низ Гевгелија, така и низ други краеве од Македонија. Во текот на борбите Гевгелија ги даде и првите жртви, меѓу кои и младиот партизан Васо Карајанов - Леонид (21 годишна возраст).		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Маршал Тито	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	57 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.1424384,22.5103748	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на политичките затвореници, Гевгелија

<i>Опис</i>	Споменик посветен на сите оние македонци кои биле политички затворени и осудувани за идеите на самостојна и независна Македонија, во периодот од 1945 до 1991 година. Поставен е на иницијатива на Здружението на политички прогонуваниите, затворени и осудувани лица за самобитноста на македонскиот народ, на чело со Никола Андонов.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	62 m.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 m.
<i>Координати</i>	41.1403170,22.5025062	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 m.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Игор Горески Хектор, Гевгелија

<i>Опис</i>	Капетан Игор Горески загина на 12 јануари 2008 година, во несреќата кај кумановско Блаце, кога заедно со своите колеги со кои учествуваше во мировната мисија Алтеа во Босна и Херцеговина, од каде се враќаше, загина при пад на военот хеликоптер „МИ-17“ со 11 члена кој се урна во ридовите близу скопското село Блаце, на само шест милји од военот аеродром. Игор Горески беше капетан во составот на Армијата на Република Македонија.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	62 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	41.1405844,22.5023587	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Јосиф Јосифовски – Свештарот, Ванчо Прке, Слободан Митров Данко и Радован Ковачевич, Гевгелија

<i>Опис</i>	Народните херои Јосиф Јосифовски - Свештарот, Ковачевиќ Радован - Максим, Ванчо Прке - Сермен, Слободан Митров - Данко, сите жртви и учесници во Народноослободителната борба на Македонија, родени во гевгелискиот крај.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт – пешачка зона
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Димитар Влахов	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	62 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	41.1391469,22.5026249	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Ристо Бајалски, Јанко Тодоровски и Митко Брзилов, Гевгелија

<i>Опис</i>	Истакнати борци на НОБ, активисти и членови на организација на СКОЈ, а подоцна и на КПЈ во Гевгелија. Учествовал во Гевгелискиот партизански одред „Сава Михајлов“.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт – пешачка зона
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Маршал Тито	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	62 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	41.1399357,22.5042188	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Спомен Костурница, Гевгелија

<i>Опис</i>	Споменик и под него збирна гробница на паднати борци од гевгелискиот крај во втората светска војна.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт – пешачка зона
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Васо Карајанов	<i>Паркирање</i>	да, во 5 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	61 м.
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 м.
<i>Координати</i>	41.1401776,22.5051626	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 м.
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на слободата – на Мрзенски рид, с. Мрзенци

<i>Опис</i>	Споменик на слободата — Споменикот на паднатите борци од НОБ во Гевгелија „Цветот на слободата“ е маркантно дело на академскиот вајар Јордан Грабулоски е изграден 1969 година. Тој беше лоциран на Вардарски Рид покрај Гевгелија. Но, откако бил откриен археолошкиот локалитет Вардарски Рид, пренесен е на Мрзенски Рид. Споменикот е посветен на паднатите 95 борци од гевгелиската околина во борбата против фашизмот.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	земјен пат околу 2 км.
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	143 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	2.16 км
<i>Координати</i>	41.1582529,22.5005901	<i>До Гевгелија по патешта</i>	3 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик за убиени селани од Негорци, с. Негорци

<i>Опис</i>	Споменик од Народна Ослободителната Борба за загиналите мештани од селото Негорци .		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да, во 5 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	77 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	5.37 км
<i>Координати</i>	41.1839273,22.4795773	<i>До Гевгелија по патешта</i>	5.7 км
<i>Услуги на место</i>	бар, продавница и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Ристо Шуклев, с. Негорци

<i>Опис</i>	Еден од активните соработници на Народноослободителната борба и жртва на фашизмот, Ристо Шуклев - роден е на 25.10.1912 г во Негорци. Учествовал во акции на прогресивните младинци во текот на 1939/40г на просторот на Негорци и Горничет. Со излегувањето на првите партизани од гевгелискиот крај во април 1943 г, тој учествувал во собирање храна, облека и друг материјал. Станал член на КПЈ во октомври 1943 г. Работел како службеник за војни прашања па за потребите на Општинскиот комитет доставувал списоци за војни обврзници. Ристо Шуклев на 25 декември бил затворен со обвинување дека доставува доверливи податоци од воен карактер на партизаните. По неколкудневно сверско мачење во истражниот затвор во Гевгелија заедно со уште тројца затворени активисти од Негорци, на 4.01.1944 г се однесени во месноста „Мала река“ западно од Гевгелија за да покажат каде се партизаните. По сверското мачење, биле убиени, а во декември 1944 г нивните посмртни останки се пренесени и погребани во Негорци.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да, во 50 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	74 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	5.2 км
<i>Координати</i>	41.1832196,22.4803532	<i>До Гевгелија по патешта</i>	5.6 км
<i>Услуги на место</i>	бар, продавница и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Мирко Делев, с. Негорци

<i>Опис</i>	Еден од активните соработници на Народноослободителната борба и Партизанските одреди на Македонија. Родум во Негорци.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	78 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	5.4 км
<i>Координати</i>	41.1840437,22.4790758	<i>До Гевгелија по патешта</i>	5.7 км
<i>Услуги на место</i>	бар, продавница и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Јордан Марков и Леонид Стојков, с. Давидово

<i>Опис</i>	Јордан Марков и Леонид Стојков се активни борци од Народно Ослободителната Војна, со потекло од с. Давидово.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	87 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	22.26 км
<i>Координати</i>	41.3321006,22.4330216	<i>До Гевгелија по патешта</i>	27.1 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на Ѓорге Митров, с. Миравци

<i>Опис</i>	Ѓорге Митров е активен борец од Народно Ослободителната Војна, со потекло од с. Миравци.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да, во 10 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	101 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	19.63 км
<i>Координати</i>	41.3079461,22.4352562	<i>До Гевгелија по патешта</i>	24.1 км
<i>Услуги на место</i>	бар, продавница и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Споменик на загинаат планинар, с. Ума

<i>Опис</i>	Нема информации		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	земјен пат + асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	822 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	14.71 км
<i>Координати</i>	41.1486249,22.3276412	<i>До Гевгелија по патешта</i>	20.8 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.3.2. Подкатегорија Историски објекти

Школото во с. Серменин

<i>Опис</i>	Школото во Серменин претставува објект со исклучителна историска вредност, каде што се обучувале првите македонски учители од овој крај. Тој се наоѓа во с. Серменин, село со исклучителна важност за време на НОБ. Во месеците октомври - ноември 1944 година во овој објект се држени курсеви за повоенни македонски учители и се направени првите чекори на повоеното македонско национално школство во Гевгелско-дојранско-валандовско подрачје. Предавачи биле неколку оспособени учители, доктори, агроном, ветеринар кои регрутирале и оспособиле околу 75 учители, исклучиво младици, кои подоцна дејствувале на поширокото подрачје описменувајќи на голем број ученици и младици.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	560 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	15.99 км
<i>Координати</i>	41.2182943,22.3435233	<i>До Гевгелија по патишта</i>	19.4 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Школото во с. Конско

<i>Опис</i>	Училиштето во с. Старо Конско се наоѓа над селото и до него се стигнува низ колски пат, служел како училишна зграда. Во март 1931 година старото училиште во Конско бил до темел разурнато од силен земјотрес. Меѓутоа уште истата година било изградено ново училиште, на местото каде што сега е Меморијалниот музеј на село Конско. Во изграденото училиште постоеле паралелки од I до IV одделение, но и ново-отворени паралелки за I и II клас прогимназија. Во тоа време прогимназиско училиште имало само во Гевгелија. Од таму е и значењето на овој историски објект.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил, SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт и крап земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	633 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	15.96 км
<i>Координати</i>	41.1897194,22.3245098	<i>До Гевгелија по патишта</i>	20.4 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Стара зграда на Кафуле Центар, Гевгелија

<i>Опис</i>	Ова е една од најстарите градби во среднишниот дел на Гевгелија. За време на османлиското владеење, била хотел "Отоман". Се раскажува дека во него престојувал и Гоце Делчев. Објект прогласен за споменик на културата.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	63 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1395623,22.5026011	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Оџак на Филатурата, Гевгелија

<i>Опис</i>	„Филатура“ (Филандра за точење свила) се наоѓала во центарот на градот, веднаш до некогашното најпрометното трговско мало – „Стара чаршија“. Денес од Филатурата, остана само еден мал дел со еден од оџаците, кој што е ставен под заштита на културни споменици на РМ и е остаток од некогашниот најпрофитабилен бизнис во XIX век во Гевгелија. Се претпоставува дека како Мануфактурна работилница – филандрата е изградена и отворена веднаш по формирањето на Гевгелија како градска населба, и тоа од браќата Лазар и Иван Ралеви во 1936 година. Тука се вршело откуп на свилен коџурци и точење на свилен коџурец во свилен конец, производ кој што се добивал од свилените буби кои се одгледувале во многу населени места во регионот, при што значаен е податокот дека гевгелско се споменува како најголем производител на свилен буба на Балканскиот Полуостров се до почетокот на		
-------------	--	--	--

	Балканските војни. Фабриката функционираше до 1951/52 година каде голем дел од алатките и мануфактурните машини се наоѓаат во музејот во Велес, а се однесени таму по рушењето на остатоците од Филатурата. На просторот каде што се наоѓал поголемиот дел од Филатурата денес е изграден станбено – деловен комплекс.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1398062,22.5017562	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Библиотека „Гоце Делчев“, Гевгелија

<i>Опис</i>	Според кажувањата на стар гевгеличанин Ванчо Карајанов, оваа зграда датира некаде од 1911 година, но последните истражувања, велат дека зградата е изградена осум, девет години пред почетокот на дваесеттиот век, од некој Турчин, кој планирал долниот дел од зградата да функционира како банка, а горниот кат да биде за домување, за неговото семејство. Архитектурата е со многу богати орнаменти, од кои се препознава еден цвет од афион, којшто во тој период доминирал на овие простори. Зградата е од особено значење за Гевгелија, затоа што таа низ годините станува препознатлив декор, но и „бренд“ со кој се гордее градот. Ја граделе мајстори од Дебар, кои не биле случајно избрани, тие биле надалеку познати по својата работа, а се претпоставува дека ваква слична куќа имаат изградено и во Солун. Носечкиот столб, кој се наоѓа на долниот кат, е потпирач на меѓукатната конструкција и е лнен специјално за оваа намена во Солун. Библиотеката поседува значајна колекција на оригинални дела, меѓу кои и книгата „Огледало“ напишана од македонскиот просветител Кирил Пејчиновиќ, а отпечатена во 1816 година во Будим. Во 1945 год. читалиштето прераснува во народна библиотека и го носи името на Гоце Делчев. Од 1950 година работи во денешните простории т.е. во Беширов конак – објект под заштита на Министерството за Култура на РМ од прв ред и сопственост на Општина Гевгелија. Во почетокот, библиотеката работи во приземјето на денешните простории, а од 1985 год. се користат и просторите на катот, како и во простории во приватен објект.		
<i>Телефон</i>	т: +38972266910 ; ф: +38934211564	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.bibliotekagevgelija.edu.mk	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	07 - 20 (пон-пет) 8-14 (саб); од 1 септември до 15 јуни не работи во сабота	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Васо Карајанов 1, Гевгелија	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, ЕН, ВГ, СР, НР, ГР	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	членарина за локални (150 денари) и 10 денари за секоја книга	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1403652,22.5051468	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.3.3. Подкатегија Историски луѓе

Георги Старделов

Onuc

Георги Старделов е македонски естетичар, есеист, литературен критичар, теоретичар и академик. Тој е роден во 1930 г. во Гевгелија. Дипломирал филозофија на Филозофскиот факултет во Белград. Докторирал по филозофски науки во 1965 година. Бил професор на Филозофскиот факултет во Скопје (1956-1966), негов декан (1975-1977), прв декан на интердисциплинарните студии по новинарство (1977-1981), претседател на Друштвото на писателите на Македонија и претседател на Македонскиот ПЕН центар. За неговиот севкупен творечки опус, на Филозофскиот факултет во Скопје е одобрена докторска дисертација под наслов „Естетичките, културолошките и литературно-критичките концепции на Георги Старделов“ (1977). За член на МАНУ бил избран во 1986 година. Во периодот од 2000 до 2004 година бил потпретседател на МАНУ а од 2009 Бил нејзин потпретседател раководител на Лексикографскиот центар, за да од 1 јануари 2008 година стане претседател на МАНУ. Во МАНУ, од 1993 година раководел со макро проектот „Историја на културата на Македонија“ од кој во негова редакција биле издадени 20 тома. Бил член на редакцијата на списанието за литература, култура и уметност „Современост“. Старделов е плоден научен работник во повеќе дисциплини (филозофија, историја, естетика, теорија и социологија на културата и уметноста, историја на литературата.

Сава Михајлов

Onuc

Сава Михајлов (1877 - 1905), македонски револуционер, учесник во македонското револуционерно движење, член, раководител и војвода на Македонската револуционерна организација. Завршува гимназија во Солун и потоа е учител во Горна Цумаја, каде што е и реонски раководител на ТМОРО. Таму е предаден и по фаќањето на мис Стој, се присоединува кон четата на Јане Сандански. Од почетокот на 1903 е војвода во Гевгелиско. Учествува во Илинденското востание и заедно со Аргир Манасиев организираат диверзија на железничкиот мост на Вардар крај Гевгелија. Загинува на 1 март 1905 година кај селото Смол, Гевгелиско. Предадени од некои овчари Арнаути, заедно со четата на Апостол Петков (заедно 42 лица) се опколени од турска војска. Во борбата загинааат 36 души, меѓу нив и Сава Михајлов, а војводата Апостол Петков, ранет во петата, со петмина четници успеваат да се спасат. Сава Михајлов сам се отрул, за да не биде фатен жив од Турците. Турската влада им доделува награди на сите учесници од турска страна со медали, пари итн. За време на НОБ во Втората светска војна гевгелискиот партизански одред го носел името на Сава Михајлов.

Аргир Манасиев

Onuc

Аргир Наков Манасиев (15 мај 1872 - 7 септември 1932) — македонски револуционер, учесник во македонското револуционерно движење, член, раководител и војвода на Македонската револуционерна организација. Манасиев завршил француски колеџ во Солун и потоа учителствувал во Ново Село и Негован, Солунско, Смоквица, Гевгелиско и градот Гевгелија. Привлечен е од Гоце Делчев во редовите на ТМОРО. Активно учествува во создавањето на нови комитети и проширување на мрежата на Организацијата. Откриен од турските власти во 1901 година станува нелегален. Војвода е на чета во Гевгелиско. Учествува во Илинденското востание и заедно со Сава Михајлов организираат диверзија на железничкиот мост на Вардар крај Гевгелија. По крајот на Првата светска војна, од 1919 година до крајот на својот живот живеел во Горна Цумаја.

Ристо Стамков

Onuc

Ристо Стамков е роден во Стојаково, 1939 година. Завршил високо образование и работел до пензионирањето како наставник во село Стојаково. Автор е на 16 книги, претежно роднокрајна литература.

Илија Карајанов

Onuc

Илија Карајанов е роден во Гевгелија на 8 јули 1943 година. Завршил Филолошки факултет во Скопје. Работи како професор во гимназијата „Јосиф Јосифовски“ во Гевгелија. Член на ДПМ од 1987 година. Автор е на стихозбирките: Сончогледово око (1978), Цветови на слободата (1979), Поалнокен сонетис (1987), Сономорје (1991), Сликни од јутот (1995), Зорници во сонот (1997), Сонети без почеток и крај (1999), Свилени звуци (хаику поезија, 2000).

Илија Цацев

Onuc

Илија Цацев (5 октомври 1926 - 14 април 1991) бил македонски поет. Роден е во Гевгелија. Завршил Природно-математички факултет, група географија во 1954 година. Работел како професор по географија во гимназијата „Јосиф Јосифовски“ во Гевгелија. Член на „Друштвото на писателите на Македонија“ од 1990 година.

5.4.3.4. Подкатегија Историски центри

Библиотека „Гоце Делчев“, Гевгелија

<i>Опис</i>	Според кажувањата на стар гевгеличанец Ванчо Карајанов, оваа зграда датира некаде од 1911 година, но последните истражувања, велат дека зградата е изградена осум, девет години пред почетокот на дваесеттиот век, од некој Турчин, кој планирал долниот дел од зградата да функционира како банка, а горниот кат да биде за домување, за неговото семејство. Архитектурата е со многу богати орнаменти, од кои се препознава еден цвет од афион, којшто во тој период доминирал на овие простори. Зградата е од особено значење за Гевгелија, затоа што таа низ годините станува препознатлив декор, но и „бренд“ со кој се гордее градот. Ја граделе мајстори од Дебар, кои не биле случајно избрани, тие биле надалеку познати по својата работа, а се претпоставува дека ваква слична куќа имаат изградено и во Солун. Носечкиот столб, кој се наоѓа на долниот кат, е потпирач на меѓукатната конструкција и е лиец специјално за оваа намена во Солун. Библиотеката поседува значајна колекција на оригинални дела, меѓу кои и книгата „Огледало“ напишана од македонскиот просветител Кирил Пејчиновиќ, а отпечатена во 1816 година во Будим. Во 1945 год. читалиштето прераснува во народна библиотека и го носи името на Гоце Делчев. Од 1950 година работи во денешните простории т.е. во Беширов конак – објект под заштита на Министерството за Култура на РМ од прв ред и сопственост на Општина Гевгелија. Во почетокот, библиотеката работи во приземјето на денешните простории, а од 1985 год. се користат и просториите на катот, како и во простории во приватен објект.		
<i>Телефон</i>	+38972266910 ; факс: +38934211564	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.bibliotekagevgelija.edu.mk	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	07 - 20 (пон-пет) 8-14 (саб); од 1 септември до 15 јуни не работи во сабота	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Васо Карајанов 1, Гевгелија	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, ЕН, ВГ, СР, HR, GR	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	членарина за локални (150 денари) и 10 денари за секоја книга	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1403652,22.5051468	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Национална Установа Музеј, Гевгелија (Владов конак)

<i>Опис</i>	Владовиот конак е изграден 1906 година, а во 1992 година бил пренаменет во Народен музеј. Во него се сместени повеќе одделенија од праисторијата, античкиот период, но и етнолошка и историска збирка. Огромен број раритети кои потекнуваат од 8 до 4 век пред нашата ера, се најдени на локалитетите: Сува Река, Милци, Бишов Јавор и Парагон, а дел од нив нашле свое место во депоата на музејот во Гевгелија. Предметите што се пронајдени зборуваат за цивилизацијата која го достигнала врвот во материјалната и духовната култура. Во посебни магацински простории се откриени огромни штоси за жито, вино или масло, мегарска чаша со симбол на македонскиот штит, сребрени монети со ликот на Александар Македонски, како и аморфи за вино, садови за мирисливи масла, и други раритети од класичниот и предримски период.		
<i>Телефон</i>	т: +38934213660 ; ф: +38934218673	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.muzejgevgelija.mk ; numevg@gmail.com	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08 - 16 (пон-пет); за групи се можни посети и Сабота и Недела	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 26, Гевгелија	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, ЕН, ВГ, СР, GR	<i>Надморска височина</i>	56 m
<i>Цена на билет</i>	60 денари за сингл и 30 за групи	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1423180,22.5091393	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Старата (Гевгелиската) чаршија

<i>Опис</i>	„Стара Чаршија“ се наоѓа во центарот на градот и е ставена под заштита на споменици со посебно историско значење. Препознатлива градба, типична ориентална чаршија, по самата калдрма од камени блокови и мали двокатни дуќани залепени еден до друг, што ја отсликува македонската градба на XIX век. Збиени на едно место, сконцентрирани и претпазливи од честите крајби на крцалиски, дезертерски и одметнички банди. Градена е на крајот на 19-от и почетокот на 20-от век. Во Старата Чаршија биле сместени повеќе трговски, занаетчиски и угостителски дуќани, кои успешно го опслужувале граѓанството и жителите од градот и блиските населени места со разновидна стока, почнувајќи од прехранбени производи па са до занаетчиски и други производи. По голем дел од трговските дуќани кои се		
-------------	--	--	--

<p>конципирани како приземје и кат, ги држеле турски и еврејски трговци, кои по Балканските војни, започнале масовно да се иселуваат од регионот, претежно турските граѓани кои нај повеќе се иселиле во Истанбул и Измир во Република Турција. Но, и покрај тоа Старата Чаршија продолжила да опстојува и со истиот лик е трговско и занаетчиско мало до денеска. Сите градби во Старата Чаршија се автентични и се историски споменици на Гевгелија. До Старата турска чаршија постои паркинг простор.</p>			
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, е.л. пошта</i>	н/а	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Бранд Петрушев	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1397496,22.5022722	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.4. Категорија Антички обекти

5.4.4.1. Подкатегија Ископини и згради од различни историски периоди/ ископувања

Археолошки локалитет Вардарски Рид до Гевгелија

<i>Опис</i>	Вардарски Рид е централниот простор во гевгелско, на кој континуирано се живело во текот на повеќе од 1000 години, од крајот на бронзеното време (XIII век пред н.е.) до доаѓањето на Римјаните (II-I век пред н.е.). Низ шест последователни населби, почнувајќи од мала праисториска населба на Ридот 1, во текот на V и IV век пред н.е. израснал старомакедонскиот град - античка Гортинија, град посведочен во историските извори како еден од центрите на Античка Македонија. По прекин на населбата повеќе од 1000 години, во полниот среден век (XI-XIII век н.е.), секторот некропола повторно се користел за погребување на населението од Вардарски Рид. Откриените наоди на шесте од истражуваните сектори претставуваат остатоци од старомакедонскиот град кој постоел (V-I век пред н.е.), а во секторот "Некропола" се погребување од најстарата - иницијална населба од крајот на бронзеното доба (XIII век пред н.е.) и од најмладиот средновековен хоризонт.		
<i>Телефон</i>	за повеќе информации контактирајте го Музејот на Гевгелија	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	http://www.muzejgevgelija.mk/vardarski%20rid.htm	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморски височина</i>	69 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1490356,22.5213390	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	мотел, бар и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.4.2. Подкатегија Отворена јавно уметност и скулптури – нема

5.4.5. Категорија Култура

5.4.5.1. Подкатегија Културни населби – нема

5.4.5.2. Подкатегија Музеи и уметнички колекции

Национална Установа Музеј, Гевгелија (Владов конак)

<i>Опис</i>	Владовиот конак е изграден 1906 година, а во 1992 година бил пренаменет во Народен музеј. Во него се сместени повеќе одделенија од праисторијата, античкиот период, но и етнолошка и историска збирка. Огромен број раритети кои потекнуваат од 8 до 4 век пред нашата ера, се најдени на локалитетите: Сува Река, Милаи, Бишов Јавор и Парагон, а дел од нив нашле свое место во депоата на музејот во Гевгелија. Предметите што се пронајдени зборуваат за цивилизацијата која го достигнала врвот во материјалната и духовната култура. Во посебни магацински просторни се откриени огромни питоси за жито, вино или масло, мегарска чаша со симбол на македонскиот штит, сребрени монети со ликот на Александар Македонски, како и аморфи за вино, садови за миризливи масла, и други раритети од класичниот и предримски период.		
<i>Телефон</i>	т: +38934213660 ; ф: +38934218673	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.muzejgevgelija.mk ; numevg@gmail.com	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08 - 16 (пон-пет); за групи се можни посети и Сабота и Недела	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 26, Гевгелија	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK, EN, BG, SR, GR	<i>Надморска височина</i>	56 m
<i>Цена на билет</i>	60 денари за сингл и 30 за групи	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1423180,22.5091393	<i>До Гевгелија по патината</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Уметничка галерија Амам (стара турска бања), Гевгелија

<i>Опис</i>	Единствениот зачуван објект од Отоманската архитектура во Гевгелија, од крајот на XIX век, е градскиот Амам. Објектот е ставен под заштита на државата (Решение бр. 08-2304/2 од 31.12.2003 год.), врз чија основа е прогласен за Споменик на културата. „Амамот“ (турска бања) се наоѓа во центарот на градот, северно од поранешниот градски пазар. Изграден е во почетокот на XIX век. Со донаторски средства од збратимената општина – Карач од Република Турција, средства од Општината и од Министерството за култура Амамот е обновен, реконструиран и прилагоден во ликовна галерија, која работи во составот на Националниот музеј. Зачуван е неговиот доминантен и првичен изглед со две куполи, една мала и другата голема, обложени со бакар, со главна одаја, каде што била сместена турската бања со огромен централен мермерен постамент и странични седала и со мала приемна одаја. Реконструираниот Амам, успеа да се спротивстави на „забот на времето“ и опстане за идните генерации на градот Гевгелија. Амамот е ставен под заштита на споменици на Р. Македонија. До Амамот постои паркинг простор.		
<i>Телефон</i>	т: +38934213660 ; ф: +38934218673	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	http://www.muzejgevgelija.mk/amam.htm	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00-16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK, EN, BG, SR, GR	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1410497,22.5018303	<i>До Гевгелија по патината</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.5.3. Поткатегија I Историски споменици на културата / Религиозни локалитети

Црквата „Свети Кирил и Методиј“, Гевгелија

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Кирил и Методиј“ се наоѓа во центарот на градот, во близина на петалиштето, поточно на неговата јужна страна. Црквата е изградена при крајот на XIX век, поточно во 1895 година и е солидно сочувана. Поседува голем број фрески и икони и има извонреден иконостас. Црквата се користи за богослужби, венчавки, крштевки и други црковни обреди, а најмасовно е посетена за Велигденските празници, кога речиси секој граѓанин од градот доаѓа да го одбележи Христовото воскресение.		
<i>Телефон</i>	+389 34 212 350	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	06:00-19:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	Нормална облека
<i>Адреса</i>	Ул. Кирил и Методиј	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,SR,BG,GR	<i>Надморска височина</i>	61 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1389517,22.5043157	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Вознесение Христово - Свети Спас“, Гевгелија

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Спас“ се наоѓа во близина на реката Сува Река во југоисточниот дел на градот. Покрај црквата е изграден и конак, па често црквата „Свети Спас“ кај граѓаните се споменува и како манастир. Инаку, црквата е изградена во почетокот на XIX век. До 1912 година истата била повеќепати доградена. Богата е со фрески, икони и иконостас. Црквата „Свети Спас“ ја посетуваат голем број на христијански православни верници, особено за време на патронниот празник на Гевгелија – Свети Спас, кој што дводневно се одбележува и на кој доаѓаат голем број посетители од околните градови и села.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	06:00-19:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	Нормална облека
<i>Адреса</i>	ул. Илинденска	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,SR,BG,GR	<i>Надморска височина</i>	55 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1391358,22.5108824	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Католичка црква „Св. Петар и Павле“, Гевгелија

<i>Опис</i>	Католичката црква моментот на појавата на првите верници го создала во времето на македонската преродба во шеесеттите години на 19 век како резултат на отпорот кон Патријаршијата и нејзиното елинизаторско делување. За прв унијатски свештеник бил поставен Даниел Мирчев, кој служел во Сеово, а од 1884 год. и во Гевгелија. Во Гевгелискиот регион голема дејност развиле отец Јосиф Алоати и неговата сестра Еврозија, кои основале унијатски манастир во село Палџурци во кој имало меѓудругото и ред на сестрите ефхаристинки. Тие во 1901 отвориле сестрински дом во Гевгелија во приватна куќа на Глигор Ичев, а потоа во адаптирана куќа на некој дедо Марко се до 1911 год. Во таа година била купена куќата на Андонови и прилагодена за сестрински дом и за училиште во кое предавале сестрите на македонски јазик. Унијатите се повеќе го добивале името католици, а како носител на католичкото делување е домот на сестрите ефхаристинки и црквата „Свети Петар и Павле“.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	07:00-17:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	ул. Ристо Фршинин	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	61 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1387679,22.5051777	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Евангелска црква, Гевгелија

<i>Опис</i>	Евангелската црква во Гевгелија е од поново време и се наоѓа во Трговскиот центар во центарот на градот. Имаат богослужба секоја недела во 17:00ч., а молитвен состанок секој ден во 19:00ч.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	ул. Бранд Петрушев	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, ЕН	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1396234,22.5020730	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Пантелејмон“, с. Ума

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Пантелејмон“ се наоѓа во селото Хума, сместена на падините на Кожуф Планина во југозападниот дел на општина Гевгелија. Црквата е изградена во XIX век и од оштетувањата на кровната конструкција и таванот, прилично се оштетени и фреските, иконите и внатрешноста на црквата. Мештаните, пред две децении, успеале да ја реновираат и сочуваат камбанеријата и извршат реконструкција на кровот и настрепницата на црквата. Посебно е важно да се нагласи и тоа што се вратени иконите во црквата, кои по напуштањето на селото биле сместени во Музејот во Штип. Познат е и фрескоживописот на црквата кој датира од времето на изградбата во XIX век. Во месец август, секоја година по повод христијанскиот празник „Свети Пантелејмон“, селската црква организира неделен курбан, на кој присуствуваат голем број граѓани од општината и пошироко.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт + земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	845 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	14.76 км
<i>Координати</i>	41.1527621,22.3275205	<i>До Гевгелија по патишта</i>	20.1 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Ѓеорѓиј“, с. Серменин

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Ѓеорѓиј“ се наоѓа во селото Серменин, сместено на североисточните падини на планината Кожуф, а северозападно од Гевгелија. Црквата е изградена 1834 година, а обновена е кон крајот на XIX век, од страна на градителот Андон Китанов. Последно нејзино обновување е во 1940 година, а фрескоживописот бил нацртан во 1951 година од страна на сликарот Ѓорѓи Хаџи Николов од Гевгелија. Црквата поседува богати фрески и икони, кои датираат од XIX век. Црквата Свети Ѓеорѓиј е една од најсочуваните цркви во регионот.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил, SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	553 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	15.94 км
<i>Координати</i>	41.2180653,22.3439712	<i>До Гевгелија по патишта</i>	19.4 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Манастир „Свети Пророк Илија“, с. Серменин

<i>Опис</i>	Манастирот „Свети Илија“ се наоѓа во селото Серменин, сместено на североисточните падини на планината Кожуф, а северозападно од Гевгелија. Беше осветен во 2013 година.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил, SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	625 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	16.2 км
<i>Координати</i>	41.2261815,22.3478158	<i>До Гевгелија по патишта</i>	20.3 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Атанасиј Велики“, с. Габрово

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Атанасиј Велики“ се наоѓа во селото Габрово, на источните падини од Кожуф Планина. Изградена е од неимарот Андон Китанов во 1851 година, а фрескоживописана е во втората половина на XIX век од страна на Димитар Андонов – Папрадишки. Црквата има нови, но и стари икони кои датираат од 1863 до 1878 година.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со автомобил, SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	283 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	18.39 км
<i>Координати</i>	41.2859095,22.4022130	<i>До Гевгелија по патишта</i>	28.5 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Вознесение Христово – Свети Спас“, с. Петрово

<i>Опис</i>	Црквата „Вознесение Христово – Свети Спас“ се наоѓа во селото Петрово. Изградена е во 1860 година, а веќе наредната година била опожарена. Повторно е изградена 1867 година од градителот Андон Китанов. Црквата „Свети Спас“ има прекрасен фрескоживопис кој е наследен на северниот и јужниот ѕид. Иконите се наредени во три дела и сите датираат од периодот на 1863 до 1869 година.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	Асфалт + 100 m. земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	356 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	20.14 км
<i>Координати</i>	41.2961166,22.3833926	<i>До Гевгелија по патишта</i>	29.4 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Манастирот „Свети Атанасиј“, с. Петрово

<i>Опис</i>	Манастирот „Свети Атанасиј“ се наоѓа на самиот влез во селото Петрово. Во 1980 година поради старост и неодржување се урнал, а пред извесно време на неговите темели е изградена еднокорабна црква од страна на Васил Марков од село Петрово. Денес претставува црква на мештаните каде што се вршат црковни обреди.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	312 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	19.82 км
<i>Координати</i>	41.2950785,22.3886199	<i>До Гевгелија по патишта</i>	28.6 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Константин и Елена“, с. Миравци

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Константин и Елена“ е изградена на висорамнината над селото Миравци. Првично, во 1860 година е изградена како трикорабна црква. Во внатрешноста на црквата нема фрески, но на надворешниот ѕид се насликани композициите „Страшниот суд“ и „Вознесение на Свети Илија“. Градител на црквата бил Андон Китанов. Црквата била опожарена и повторно обновена.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	137 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	19.49 км
<i>Координати</i>	41.3059766,22.4324174	<i>До Гевгелија по патишта</i>	24.1 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Раѓање на Пресвета Богородица“, с. Давидово

<i>Опис</i>	Црквата „Раѓање на Пресвета Богородица“ се наоѓа во селото Давидово. Православна црква изградена во средината на XIX век од градителот Анџон Китанов. Според својата архитектура црквата е трикорабна со рамни дрвени тавани, од кои средниот ги надвишува двата странични кораби. Денешната црква е обновена во 1926 година, а обновен е и фрескоживописот во олтарната апсида.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	106 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	22.33 км
<i>Координати</i>	41.3317272,22.4282693	<i>До Гевгелија по патишта</i>	27.2 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Манастир „Свети Илија“, с. Давидово

<i>Опис</i>	Свети Илија е македонска православна христијанска црква во Давидово, која истовремено е главна манастирска црква на Давидовскиот Манастир. Црквата е подигната во 1937 година. Според преданието, на местото на денешниот манастир, во периодот меѓу двете светски војни, била изградена мала црква, наречена „Св. Илија“. Таа во 1945 година била обновена и проширена, па целиот комплекс прераснал во манастир. На запад од манастирот е изграден нов конак со две соби за престој на верниците. Главниот патрон се прославува на 2 август - Илинден. Манастирот е особено посетен за време на верскиот празник Илинден, кога има многубројни посетители од Гевгелија и Валандово, а се верува дека овој манастир има исцелителска моќ за многу болести.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	168 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	22.83 км
<i>Координати</i>	41.3371473,22.4316315	<i>До Гевгелија по патишта</i>	27.4 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Петка“, с. Милетково

<i>Опис</i>	Црквата Св. Петка е стара црква, изградена пред 1860 година. Но, првичната црква била опожарена и изгорена за време на Првата светска војна. По војната била обновена, но во 1931 година повторно била разурната од катастрофален земјотрес. По вториот била обновена во 1932 година. Денешната црква Света Петка е трикорабна, со полукружна олтарна апсида на источниот ѕид (од надвор). Покривната конструкција е на две води. Објектот е изграден од обичен камен. На јужната и западната страна има отворен трем. Главниот влез во храмот е од јужната, а споредниот од западната страна. Иконите, што го исполнуваат иконостасот, се од поново време. Некои од нив се датирани во 1932 година, кога, всушност, била обновена црквата. Црквата не е живописна.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт + 100 м земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	94 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	16.5 км
<i>Координати</i>	41.2839131,22.4610899	<i>До Гевгелија по патишта</i>	20.4 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата Свети Димитрија – с. Конско

<i>Опис</i>	Црквата Св. Димитриј е изградена во 1858 година од мијачкиот Ненмар Анџон Китанов, е трикорабна и е зографисана во 1881 година. Црквата е живописна само во горниот дел од централниот кораб.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со SUV и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	554 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	16.09 км
<i>Координати</i>	41.1863169,22.3212532	<i>До Гевгелија по патишта</i>	21 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Димитриј“, с. Кованец

<i>Опис</i>	Свети Димитриј — главна селска црква во гевгелиското село Кованец. Црквата се наоѓа на неколку стотина метри пред селото, непосредно на левата страна од патот кој води од селото Негорци. Црквата е изградена во 1860 година, а била обновена во 1907 година. Нејзин градител е познатиот Ненмар, резбар и зограф Андон Китанов.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	232 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	11.76 км
<i>Координати</i>	41.2228392,22.4174165	<i>До Гевгелија по патишта</i>	13 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Атанасиј Велики“, с. Негорци

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Атанасиј Велики“ се наоѓа во центарот на селото Негорци, северно од градот Гевгелија. Изградена е при крајот на XIX век и неколкупати досега е реконструирана и доградувана. Црквата ја користат мештаните за црковни обреди. на влезот во дворот на црквата Св. Атанас се наоѓа најстариот брест во Македонија, кој, ако се верува на преданијата, е стар четири века. Овој брест претставува сведок за животот на Негорчани низ историјата.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	77 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	5.35 км
<i>Координати</i>	41.1836717,22.4794258	<i>До Гевгелија по патишта</i>	5.7 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Константин и Елена“ – с. Мрзенци

<i>Опис</i>	Свети Константин и Елена — главна селска црква во гевгелиското село Мрзенци. Црквата се наоѓа во јужниот дел од селото и е сместена на рид со доминантна положба во однос на остатокот од селото. Според сеќавањето на мештаните и преданието, првичната црква се наоѓала на друго место, односно од другата страна на железничката пруга изградена во XIX век. Нејзин градител бил Андон Китанов со потекло од с. Тресонче. Денешната црква започнала да се гради во 1925 година, но поради низа непогодности не била довршена сè до 1936 година, кога и била осветена од страна на итнскиот владика Симеон Злетовско-струмички.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	земјен пат
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	118 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	2.49 км
<i>Координати</i>	41.1612252,22.5011262	<i>До Гевгелија по патишта</i>	3.6 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Петка“ – с. Прдејци

<i>Опис</i>	Света Петка — главна селска црква во гевгелиското село Прдејци. Црквата се наоѓа во јужниот дел од селото. Црквата е изградена во 1861 година, што е забележливо од натписот над влезната врата која се наоѓа на јужната страна на црквата, а нејзин градител бил познатиот Ненмар, резбар и зограф Андон Китанов. Во дворот на црквата се наоѓаат камбанаријата и селските гробишта. Камбанаријата е прилепена до северозападниот дел од црквата. Таа има четириаголна основа и е покрена со пирамидален кров од керамида. Во горниот дел на секоја од нејзините четири страни има по една монофора.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	64 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	7.53 км
<i>Координати</i>	41.2066156,22.5003262	<i>До Гевгелија по патишта</i>	8.9 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Димитрија“, с. Смоквица

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Димитрија“ се наоѓа во селото Смоквица на источната страна на висорамнината која гледа кон селото. Почетоците на изградба датираат уште од 1839 година, а повторно е доизградена во 1905 година од познатата тајфа на Андон Китанов. Инаку, црквата е зографисана во 1846 година, а иконостасот е направен во 1863 година и има прекрасни царски двери кон се бронзирани.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	389 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	13.74 км
<i>Координати</i>	41.2596434,22.4679694	<i>До Гевгелија по патишта</i>	17.5 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Раѓање на Пресвета Богородица“, с. Богородица

<i>Опис</i>	Црква „Рождество Богородично“. Првичната црква била подигната во XIX век, но се наоѓала на друго место. Денешната црква „Рождество Богородично“ е изградена во 1911 година од мијачкиот неимар Андон Китанов, а иконостасот бил изработен во 1935 година од неидентификуван зограф од Галичник. Според својата архитектура форма, црквата во с. Богородица е трикорабна, со рамни дрвени тавани, од кои централниот ги надвишува двата странични кораба. Во средината на централниот кораб е насликана фреска со престава на Исус Христос Седржител. Иконостасот во црквата го исполнуваат четири реда икони, насликани во 1935 година од непознат зограф. Во црквата има и стари икони, со потекло од XIX век, од непознати зографи.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	57 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	3.79 км
<i>Координати</i>	41.1406384,22.5480595	<i>До Гевгелија по патишта</i>	5.9 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Манастирот „Свети Илија“ – одморалиште Сморлива Вода

<i>Опис</i>	Манастирот „Свети Илија“ се наоѓа во одморалиштето Сморлива Вода. Изграден е на карпест возвишен предел и доминира во одморалиштето. Изграден е при крајот на XX век со донациски средства на одредени приватни стопанственици од градот Гевгелија. Патронен празник на манастирот е христијанскиот православен празник на 2-ри Август – Илинден.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	737 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	19.46 км
<i>Координати</i>	41.1910938,22.2809705	<i>До Гевгелија по патишта</i>	24 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Црквата „Свети Архангел Михаил“, с. Моин

<i>Опис</i>	Црквата „Свети Архангел Михаил“ се наоѓа во селото Моин. Изградена е во средината на XIX век и неколку пати досега е реконструирана. Црквата им служи на жителите на населеното место Моин за вршење на црковни обреди.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	нормална облека
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	118 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	4.52 км
<i>Координати</i>	41.1321982,22.4496372	<i>До Гевгелија по патишта</i>	5.3 км
<i>Услуги на место</i>	не	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.5.4. Подкатегорија Галерии

Уметничка галерија Амам (стара турска бања), Гевгелија

<i>Опис</i>	Единствениот зачуван објект од Отоманската архитектура во Гевгелија, од крајот на XIX век, е градскиот Амам. Објектот е ставен под заштита на државата (Решение бр. 08-2304/2 од 31.12.2003 год.), врз чија основа е прогласен за Споменик на културата. „Амамот“ (турска бања) се наоѓа во центарот на градот, северно од поранешниот градски пазар. Изграден е во почетокот на XIX век. Со донаторски средства од збратимената општина – Карач од Република Турција, средства од Општината и од Министерството за култура Амамот е обновен, реконструиран и прилагоден во ликовна галерија, која работи во составот на Националниот музеј. Зачуван е неговиот доминантен и првичен изглед со две куполи, една мала и другата голема, обложени со бакар, со главна одаја, каде што била сместена турската бања со огромен централен мермерен постамент и странични седала и со мала приемна одаја. Реконструиранiot Амам, успеа да се спротивстави на „забот на времето“ и опстане за идните генерации на градот Гевгелија. Амамот е ставен под заштита на споменици на Р. Македонија. До Амамот постои паркинг простор.		
<i>Телефон</i>	т: +38934213660 ; ф: +38934218673	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	http://www.muzejgevgelija.mk/amam.htm	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00-16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, EN, BG, SR, GR	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1410497,22.5018303	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на култура (Пионерскиот Дом), Гевгелија

<i>Опис</i>	Дом на култура – Гевгелија функционира во рамките на Пионерскиот Дом во Гевгелија. Се наоѓа во централното градско подрачје. Домот е организатор на бројни културни манифестации, особено за општинскиот празник 7 ноември, за Св. Спас – патронот на градот Гевгелија, а исто така организатор е и на бројни театарски претстави во текот на цела година.		
<i>Телефон</i>	+38978444791	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, EN, SR	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1444260,22.5014011	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.5.5. Подкатегија Искуство (музика / танци/ песни/ традиции)

Ора

Опис Состави: Ансамбл Бојмија, ЗКУД Негорци, ЗКУД Браќа Толеви Прдејци, КУД Танец Миравци.

Песни

Опис Градски мешан хор „Гортинија“, Распеани Гевгеличани, Младинскиот мешан хор при СОУ „Јосиф Јосифовски“, Хор - ОУ „Крсте Мисирков

5.4.5.6. Подкатегија Занаети / таленти

Златарство

Опис Златарството е еден од постарите занаети. Во Гевгелија денес златарството се реализира преку 4 златари кои се во приватна сопственост. Основната дејност е продажба, поправка и изработка на накит и друго од злато, сребро и сл.

Шнајдерство

Опис Шнајдерството е еден од најстарите занаети во Гевгелија и гевгелиско. Денес тоа е застапено преку приватните пшнајдерски дуќани . Основната дејност на овие занаетчиски дуќани е шиене, кроење, поправање на облеката на населението во Гевгелија и пошироко.

Чевларство

Опис Чевларството е исто така еден од најстарите занаети кои со тек на време се повеќе и повеќе се намалувал обемот на работа. Денес е застапен преку 2 чевларски дуќана во центарот на градот. Основната дејност на овие занаетчиски дуќани е поправка на обувките на населението од Гевгелија и гевгелиско.

5.4.5.7. Подкатегорија Театри и концертни сали

Народниот театар, Гевгелија

<i>Опис</i>	Народниот театар во Гевгелија е изграден по Втората светска војна, при почетокот на педесеттите години на XX век. Досега градскиот театар несомнено го потврди своето постоење со одржаните театарски претстави. Низ овој културен храм продефилираа голем број домашни и странски театарски групи со свои претстави, а по краток застој од опфатениот пожар во почетокот на деведесеттите години од минатиот век, повторно беше реконструиран и ставен во функција на граѓаните. По неговата сеопфатна реконструкција последните две години во театарот се одржаа низа театарски и други културни манифестации, посебно во 2011 –та година, кога Гевгелија беше прогласен за град на културата од страна на Министерството за култура во Република Македонија. Театарот се наоѓа во центарот на градот и во негова близина има паркинг простор.		
<i>Телефон</i>	+38934213843	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	во зависност од перформансите
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	во зависност од перформансите	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1404402,22.5026916	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Пионерскиот Дом Гевгелија

<i>Опис</i>	„Пионерскиот Дом“ – Гевгелија се наоѓа во централното градско подрачје. Пионерскиот дом е организатор на бројни културни манифестации, особено за општинскиот празник 7 ноември, за Св. Спас – патронот на градот Гевгелија, а исто така организатор е и на бројни културни активности и секции во рамките на просторните на Пионерскиот Дом во текот на цела година.		
<i>Телефон</i>	+38970459345	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,SR	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1444260,22.5014011	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.5.8. Подкатегија Фестивали / настани / панаѓири

	<p>Новогодишен добротворен базар – Фондација Аполонија</p> <p>Новогодишен добротворен базар во организација на фондација Аполонија се одржува секоја година пред Нова година и има хуманитарен карактер. Се вклучуваат сите основни училишта, Дневниот центар за деца со посебни потреби и родители кои изработуваат ракотворби, колачи и сл. Тие потоа ги нудат на продажба на продажните штандови. Добротворниот базар трае 3 дена. Собраните средства потоа се донираат.</p>
	<p>Христијански празник „Водици – Богојавление“ (Јануари)</p> <p>Христијанскиот празник „Водици – Богојавление“ е поврзан со криптевањето на Исус Христос во реката Јордан и неговото дефинирање како врховен и единствен бог. Секоја година се одбележува, како во Гевгелија така и во сите градови на Република Македонија. Во Гевгелија водосвет и симболичното фрлање на крстот се врши од мостот на реката Вардар крај истоимениот мотел, како христијанска симболика за спроведување на идејата на маките и спасот. Голем број, пред се помлади момчиња пливаат во водите на реката Вардар натпреварувајќи се кој ќе го фати фрлениот крст од страна на свештено лице. Се верува (во христијанската религија) дека тој што ќе го фати крстот во водите, во текот на целата година ќе го следи среќа, здравје и божји благослов. По целиот обред, најсреќниот кој по водосветовата церемонија го има крстот во раце, со него ги посетува домаќините во своите живеалишта и по обичај е даруван за среќа и здравје на посетените членови на семејствата.</p>
	<p>Саем на книгата (Февруари)</p> <p>Саемот на книга го организира библиотеката „Гоце Делчев“ во месец февруари во чест на раѓањето на патронот библиотеката и големиот македонски револуционер Гоце Делчев (04 февруари 1872 – 4 мај 1903). На овој саем се изложени стотици книги од неколку издавачки куќи од Македонија.</p>
	<p>Музичко-поетска манифестација посветена на Гоце Делчев (Февруари)</p> <p>Музичко-поетска манифестација посветена на Гоце Делчев, а во организација на библиотеката „Гоце Делчев“. Се одржува секоја година во месец февруари во чест на раѓањето на големиот македонски револуционер - Гоце Делчев, (04 февруари 1872 – 4 мај 1903) по која библиотеката го носи името.</p>
	<p>„Свети Трифун“ (Февруари)</p> <p>„Свети Трифун“ е православен христијански празник, во чест на Светецот Трифун, кој живеел во средината на IV век од нашата ера и творел за доброто на сиромасите. На денот на Свети Трифун во Гевгелија и во населените места се врши закројување на лозовите насади, а традиционално овој обред се врши во населеното место Прадејци, каде што секоја година се менуваат кумовите на настанот. Исто така и останатите граѓани од општината, кои имаат лозови насади, на овој ден извршуваат зарежување на лозјата и нивно поирскување со „осветена вода“ во која има лозови гранчиња. Целиот процес има христијанско обележје бидејќи е исполнет со верување дека на овој ден се постигнува „Договор меѓу човекот, земјата небото и сонцето“, и затоа по закројувањето на лозјата се служат богати јадења, а се пие ракија и вино. Инаку, одгледувачите на грозје и преработувачи на вина го зеле Свети Трифун како заштитник на лозарите, лозјата и виното.</p>
	<p>Поетско музичката вечер „За тебе љубов моја“ (Март)</p> <p>Поетско музичката вечер „За тебе љубов моја“ традиционално се одржува во Гевгелија секоја година на 8-ми Март, Денот на жената. Првата манифестација се одржала под мотото „Кога мажот пее за жената“, за подоцна го добие постоечкиот наслов. На оваа поетска манифестација која што се одржува во хотелот „Аполонија“ настапуваат учесници со аматерски и професионални афинитети, задржувајќи ја конструктивната муза и идеја. Досега, организаторите доста успешно ја спроведуваат поетско-музичката манифестација, која добива се поголем публицитет и уметничка издржаност.</p>
	<p>„Априлијада“ (Април)</p> <p>„Априлијада“ е културно-забавна манифестација за најмладите во Гевгелија, која што се одржува секоја година на 1-ви Април. Денот на шегата го подготвуваат вработените во детските градинки и основните училишта, а актери на настанот се најмладите ученици. Наставниот кадар со родителите се залагаат за презентација на ликовите на децата, насловите и ритмите на дефилето – Априлијада. Учеството е масовно, со голема присутност на граѓани, а манифестацијата веќе доби свој традиционален белег.</p>
	<p>Етно изложба "Златните раце на македонската жена" и Распеана чаршија - Дом на култура (Април)</p> <p>Културната манифестација „Средба на распеани градови“, или позната како „Распеана Чаршија – Трби Трби, Гевгелиско“ се одржува во Гевгелија традиционално секоја година, во организација на Домот на култура „Македонија“, а под покровителство на Министерството за култура и на општина Гевгелија. На манифестацијата учествуваат околу 250 членови од културно – уметнички друштва од девет градови на</p>

Македонија и еден ансамбл од Бугарија. Програмата започнува со дефиле од Црквата „Св. Спас“, во чест на Светецот заштитник на Гевгелија, па продолжува низ улицата „Маршал Тито“ се до централниот градски плоштад каде што настапуваат со свои програмски точки сите ансамбли, од Гевгелија, Валандово, Дојран, Неготино, Струмица, Кочани, Радовиш, Охрид, Крива Паланка и од Сандански, Република Бугарија.

Народната традиционална манифестација „Ѓура Мара“ – (3 ден од Велигден) (Април или Мај)

Опис Народната традиционална манифестација „Ѓура Мара“ секоја година се одржува во Миравци, која според преданијата опстојува и сведочи околу 200 години. Поврзана е со верување во преданија, а според одредени хроничари на вистински настан и човечки судбини. Имено, тука се зборува за братот Ѓуро и сестрата Мара која била грабната од орото додека играла со девојките од селото. Братот Ѓуро тргнал заедно со другарите да ја спаси од грабнувачите, но притоа загинал во борбата со нив. Сестрата била вратена во селото, тајна за загубата на братот. Оттогаш во селото, на третиот ден на Велигден, се игра само моминско оро, а постарите жени со стапови бранат машките лица да се фатат на орото. Некогаш среде село, а денес на плоштадот пред Домот на културата се изведува сплет од народни ора од КУД „Танец“ од Миравци. Орот „Ѓура Мара“ станува атрактивна и интересна сценско-музичка изведба и како специфичен и интересен народен обичај се организира и одржува низ годините, во присуство на голем број посетители од повеќе градови и села.

Спасовден (Мај)

Опис Христијанскиот празник „Свети Спас“ – Христово Вознесение е Патронен празник на градот Гевгелија. Се одбележува повеќе децении, а посебно по осамостојувањето на Република Македонија. Повод за преземање на христијанскиот празник „Свети Спас“ за патрон на Гевгелија е токму и називот на најстарата црква, воедно и манастир во Гевгелија. На тој ден се дели курбан во црквата „Свети Спас“, а одредени верници и беаат во манастирот Христовото Возвишение, последниот ден (шестата недела) од Најголемиот христијански празник – Воскресение Христово.

Детскиот музички фестивал „Калинка“ (Мај)

Опис Детскиот музички фестивал „Калинка“ секоја година се одржува во Гевгелија. Почна да се организира под покровителство на Пионерскиот Дом, а последната деценија прерасна во интернационален детски музички фестивал, на кој покрај домашни изведувачи учествуваат и претставници од други соседни држави. На фестивалот „Калинка“ продефилираа голем број деца со песни, од кои солиден број на музички детски остварувања денеска се познати хитови и на државно ниво, а одредени почетници во музиката, кои поминаа низ детскиот фестивал денеска се познати пеачи на македонската музичка естрада.

Меѓународна ликовна колонија Аполонија - Фондација Аполонија (Јуни)

Опис Меѓународната ликовна колонија „Аполонија“ се одржува секоја година во хотелот Аполонија, кој што е покровител на оваа манифестација. На истата учествуваат уметници од земјата и странство, кои што творат со поеднаков интензитет и посветеност. Учествуваат докажани уметнички имиња, но и претставници на помладата генерација ликовни творци. Децениската уметничка традиција на Гевгелија, со свое учество на колонијата ја претставуваат и младите членови на локалното Друштво на ликовни уметници. Десетдневно креативно уметничко творештво на учесниците се презентира преку заедничка изложба. Инаку, ликовната колонија „Аполонија“ доби и јубилеен десетгодишен сертификат за опстојување.

Културната манифестација „Средба на распеани градови“, или позната како „Распеана Чаршија – Трби Трби, Гевгелиско“ (Јуни)

Опис Културната манифестација „Средба на распеани градови“, или позната како „Распеана Чаршија – Трби Трби, Гевгелиско“ се одржува во Гевгелија традиционално секоја година, во организација на Домот на култура „Македонија“, а под покровителство на Министерството за култура и на општина Гевгелија. На манифестацијата учествуваат околу 250 членови од културно – уметнички друштва од девет градови на Македонија и еден ансамбл од Бугарија. Програмата започнува со дефиле од Црквата „Св. Спас“, во чест на Светецот заштитник на Гевгелија, па продолжува низ улицата „Маршал Тито“ се до централниот градски плоштад каде што настапуваат со свои програмски точки сите ансамбли, од Гевгелија, Валандово, Дојран, Неготино, Струмица, Кочани, Радовиш, Охрид, Крива Паланка и од Сандански, Република Бугарија.

„Гевгелиско културно лето“ (Јули)

Опис „Гевгелиско културно лето“ е традиционална манифестација која што ја организира општина Гевгелија. Деновите на летото се резервирани за бројни драмски претстави, промоции на книги, поетски дружби и т.н. Свој настап имаат и играорните групи, а се изведуваат и концерти на духовна и класична музика. Посетителите ги проследуваат и изложбите со препознатливи фотографии, а веќе наредниот ден уживаат во кажување современа поезија. Секое лето се случува вистински топол културен бран во кои активно учествуваат уметници од земјава и странство.

"Смоквијада" – Здружение на граѓани Тера (Август)

Opus	<p>Манифестацијата „Смоквијада“ традиционално се одржува секоја година во Гевгелија, во втората половина на август месец на градскиот стадион. На манифестацијата, покрај културно – забавна програма, се одржува натпревар во приготвување на слатко од зрели смокви. За време на фестивалот, учесниците на манифестацијата ги креираат и штандовите најдобро што умеат, со цел да се здобијат со титулата „најдобро уреден штанд“ и најкусно приготвено слатко од смокви. На најдобрите приготвувачи на слатко од смокви им се доделуваат пригодни награди. Освен овие производи се изложуваат и штандови на локалните производители со традиционалните македонски слатка, џемови и ајвар, познати преработки на зеленчук и овошје во општина Гевгелија.</p>
------	---

Мултимедијален Арт фестивал "Бош" - Мултимедијален центар (фото бош) (Септември)

Opus	<p>Мултимедијалниот фестивал БОШ се одржува секоја година на крајот на месец Август и трае 3 дена. Секоја година на фестивалот се понудуваат повеќе концерти, изложби, инсталации, работилници, перформанси и филмови кои се случуваат во и околу Народниот театар во Гевгелија и Пионерскиот дом. Првото издание на БОШ фестивалот се реализираше во 2009 година, во чест и сеќавање на прерано починатиот актер и поет, Бошко Бозачевски (1981-2008). Во изминатите години на фестивалот, кој е во организација на Здружението на граѓани за поддршка и промоција на културата – Арт Еквилибриум од Гевгелија, учествувале повеќе од 300 уметници.</p>
------	--

7-ми Ноември (Општинскиот празник)

Opus	<p>7-ми Ноември е празничен ден на општина Гевгелија. Повод за преземање на 7-ми Ноември за ден на Општината е ослободувањето на Гевгелија од фашистичкиот окупатор во Втората светска војна, што се случило токму на 7-ми ноември. Од педесеттите години на претходниот век, Седми Ноември, пригодно се одбележува секоја година со општествено-културни манифестации, а секоја четврта година се доделуваат награди и признанија на личности кои дале посебен придонес и залагање во дејноста на своето работење во Општината, од страна на Советот на Општината.</p>
------	--

Манифестацијата Денови на комедијата „Смеата –мелем на душата“ (Ноември)

Opus	<p>Манифестацијата Денови на комедијата „Смеата –мелем на душата“ е театарски меѓународен фестивал посветен на комедијата. Организатор е Домот на културата „Македонија“ во соработка со општина Гевгелија и покровителство на фондацијата „Аполонија“. Во рамките на деновите на комедијата интензивно се прикажуваат саркастични и карикирани пародии што завршуваат со комичен крај. Инаку, на фестивалот земаат учество докажани и афирмирани театри од Република Македонија.</p>
------	--

Фолклорен ѓердан - Пионерски дом (Ноември)

Opus	<p>Традиционална фолклорна манифестација „Фолклорен ѓердан“ се одржува секоја година во рамките на програмата за одбележување на 7 Ноември, Денот на општина Гевгелија. На овој настан пред љубителите на фолклорот се претставуваат сите културно уметнички друштва од Гевгелија и околината, како и гости од Србија, Босна и сл.</p>
------	--

„Коледе“ (Декември)

Opus	<p>Христијански празник, а според некои хроничари – пагански обичај кој се привлекол во пазувите на христијанската религија некаде во почетокот на средниот век. Се празнува наспроти Големиот христијански празник „Бадник“, во скоро сите населени места на Општината а, најмасовно се одбележува во населеното место Негорци. При приквечерината се пали голем коледарски оган, а традицијата вели дека во Негорци се палеле три огнови на три различни места, на кои се собирале не само мештаните, туку и голем број посетители од други населени места. На добронамерниците им се дели топла варена ракија, чај, кикиртки, ореви и др. а во исто време најмалите коледари пеат коледарски песни по домовите на мештаните и затоа се дарувани со скромни подароци.</p>
------	---

5.4.5.9. Подкатегија Локални пазари – нема

5.4.5.10. Подкатегија Културни центри

Библиотека „Гоце Делчев“, Гевгелија

<i>Опис</i>	Според кажувањата на стар гевгеличанец Ванчо Карајанов, оваа зграда датира некаде од 1911 година, но последните истражувања, велат дека зградата е изградена осум, девет години пред почетокот на дваесеттиот век, од некој Турчин, кој планирал долниот дел од зградата да функционира како банка, а горниот кат да биде за домување, за неговото семејство. Архитектурата е со многу богати орнаменти, од кои се препознава еден цвет од афион, којшто во тој период доминирал на овие простори. Зградата е од особено значење за Гевгелија, затоа што таа низ годините станува препознатлив декор, но и „бренд“ со кој се гордее градот. Ја граделе мајстори од Дебар, кои не биле случајно избрани, тие биле надалеку познати по својата работа, а се претпоставува дека ваква слична куќа имаат изградено и во Солун. Носечкиот столб, кој се наоѓа на долниот кат, е потпирач на меѓукатната конструкција и е лвен специјално за оваа намена во Солун. Библиотеката поседува значајна колекција на оригинални дела, меѓу кои и книгата „Огледало“ напишана од македонскиот просветител Кирил Пејчиновиќ, а отпечатена во 1816 година во Будим. Во 1945 год. читалиштето прераснува во народна библиотека и го носи името на Гоце Делчев. Од 1950 година работи во денешните простории т.е. во Беширов конак – објект под заштита на Министерството за Култура на РМ од прв ред и сопственост на Општина Гевгелија. Во почетокот, библиотеката работи во приземјето на денешните простории, а од 1985 год. се користат и просториите на катот, како и во простории во приватен објект.		
<i>Телефон</i>	+38972266910 ; факс: +38934211564	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.bibliotekagevgelija.edu.mk	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	07 - 20 (пон-пет) 8-14 (саб); од 1 септември до 15 јуни не работи во сабота	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Васо Карајанов 1, Гевгелија	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK, EN, BG, SR, HR, GR	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	членарина за локални (150 денари) и 10 денари за секоја книга	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1403652,22.5051468	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Народниот театар, Гевгелија

<i>Опис</i>	Народниот театар во Гевгелија е изграден по Втората светска војна, при почетокот на педесеттите години на XX век. Досега градскиот театар несомнено го потврди своето постоење со одржаните театарски претстави. Низ овој културен храм продефилираа голем број домашни и странски театарски групи со свои претстави, а по краток застој од опфатениот пожар во почетокот на деведесеттите години од минатиот век, повторно беше реконструиран и ставен во функција на граѓаните. По неговата сеопфатна реконструкција последните две години во театарот се одржаа низа театарски и други културни манифестации, посебно во 2011 –та година, кога Гевгелија беше прогласен за град на културата од страна на Министерството за култура во Република Македонија. Театарот се наоѓа во центарот на градот и во негова близина има паркинг простор.		
<i>Телефон</i>	+38934213843	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	во зависност од перформансите
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK, EN, SR, BG	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	во зависност од перформансите	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1404402,22.5026916	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Дом на култура (Пионерскиот Дом), Гевгелија

<i>Опис</i>	Дом на култура – Гевгелија функционира во рамките на Пионерскиот Дом во Гевгелија. Се наоѓа во централното градско подрачје. Домот е организатор на бројни културни манифестации, особено за општинскиот празник 7 ноември, за Св. Спас – патронот на градот Гевгелија, а исто така организатор е и на бројни театарски претстави во текот на цела година.		
<i>Телефон</i>	+38978444791	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не

<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,SR	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1444260,22.5014011	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Културен дом, с. Негорци

<i>Опис</i>	Младински културен дом, наменет за одржување на разновидни општествено – културни манифестации. Овој дом се реконструира 2013/2014 година.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,BG,SR	<i>Надморска височина</i>	75 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	5.34 км
<i>Координати</i>	41.1838519,22.4803532	<i>До Гевгелија по патишта</i>	5.7 км
<i>Услуги на место</i>	продавница, бар и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Културен дом, с. Богородица

<i>Опис</i>	Младински културен дом, наменет за одржување на разновидни општествено – културни манифестации. Овој дом се реконструира 2013/2014 година.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,BG,SR	<i>Надморска височина</i>	52 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	4 км
<i>Координати</i>	41.1406382,22.5505080	<i>До Гевгелија по патишта</i>	6 км
<i>Услуги на место</i>	продавница, бар и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Културен дом, с. Смоквица

<i>Опис</i>	Младински културен дом, наменет за одржување на разновидни општествено – културни манифестации. Овој дом се реконструира 2009/2010 година.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,BG,SR	<i>Надморска височина</i>	95 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	13.67 км
<i>Координати</i>	41.2592341,22.4695610	<i>До Гевгелија по патишта</i>	17.8 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Културен дом, с. Миравци

<i>Опис</i>	Младински културен дом, наменет за одржување на разновидни општествено – културни манифестации. Овој дом се реконструира во 2014 година.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	MK,EN,BG,SR	<i>Надморска височина</i>	104 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	19.65 км
<i>Координати</i>	41.3080876,22.4349098	<i>До Гевгелија по патишта</i>	24.1 км
<i>Услуги на место</i>	продавница, бар и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.5.11. Поткатегија *Храна***Амам бајалма**

Опис	јадење со црни патлици, пиперки, домати, лук, кромид
------	--

Тавче гравче

Опис	потпечен грав
------	---------------

Типична локална кафеана Јавор Цоко, с. Мрзенци

Опис	Ресторанот „Јавор–Цоко“ се наоѓа во населеното место Мрзенци. Има капацитет од 80 седишта во ресторанот и 40 под тераса. Покрај специјалитети од скара, ресторанот е пошироко познат, не само во земјава туку и во соседна Р. Грција, по приготвување на повеќе видови специјалитети од јагнешко месо. Ресторанот често го посетуваат и претставници на дипломатскиот кор во земјава. Работи секој ден од 07:00 до 24:00 часот. Има сопствен паркинг простор.
------	---

Телефон	+389 34 216 920	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Доступност	асфалт
Работно време	08:00-24:00	Потреба на спец. облека	не
Адреса	не	Паркирање	Да
Странски јазици	MK,EN,BG,SR,GR,TR	Надморска височина	58 m
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	2.92 км
Координати	41.1650974,22.5045876	До Гевгелија по патишта	3.6 км
Услуги на место	Храна и пијалаци	Покажи на картата	lets go there

Типична локална кафеана Јавор Агапи, с. Мрзенци

Опис	Ресторанот „Јавор - Агапи“ се наоѓа на ул. „Мрзенски Пат“. Има капацитет од 90 седишта во ресторанот и 40 под тераса. Од специјалитети ги издвојуваат печеното јагнешко месо и печен телешки мускул. Ресторанот работи секој ден од 07:00 до 24:00 часот. Има сопствен паркинг простор.
------	---

Телефон	+389 71 384 100	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Доступност	асфалт
Работно време	07:00-24:00	Потреба на спец. облека	не
Адреса	ул. 7 Ноември	Паркирање	Да
Странски јазици	MK,EN,BG,SR,GR	Надморска височина	77 m
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	2.66 км
Координати	41.1623197,22.4961866	До Гевгелија по патишта	2.7 км
Услуги на место	Храна и пијалаци	Покажи на картата	lets go there

Типична локална кафеана Мики Ца – рибен ресторан, Гевгелија

Опис	Рибен ресторан „Мики –Ца“ се наоѓа на улица „Железничка“. Ресторанот има капацитет од 60 седишта и 20 под тераса. Главното мени на рибниот ресторан се специјалитети од риба и риба чорба. Покрај тоа нуди и специјалитети на скара. Работи секој ден од 08:00 до 24:00 часот
------	---

Телефон	+38934213001	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Доступност	асфалт
Работно време	08:00-24:00	Потреба на спец. облека	не
Адреса	ул. Железничка	Паркирање	Да
Странски јазици	MK,EN,BG,SR	Надморска височина	54 m
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1421380,22.5122329	До Гевгелија по патишта	0 км
Услуги на место	Храна и пијалаци	Покажи на картата	lets go there

5.4.5.12. Подкатегија *Демонстрирање за живот, занаети – нема*5.4.5.13. Поткатегија *Локални дијалекти и културни елементи***Гевгелиски дијалект**

Опис	Гевгелексикон - Лексикон со уникатни зборови од гевгелискиот дијалект. Дебното издание на „Гевгелексикон“ е од Стефо Стефанов. „Гевгелексикон“ претставува сублимиран труд од неколку годишно активно собирање и обработка на 1040 уникатни зборови, кои типично го отсликуваат гевгелискиот дијалект.
------	--

5.4.5.14. Поткатегорија Сувенири

Музејска продавница во национална Установа Музеј, Гевгелија

<i>Опис</i>	Во рамките на национална Установа Музеј Гевгелија, во внатрешноста постојат неколку витрини кадешто се изложени многубројни копии од артефактите најдени на археолошките локалитети од гевгелискиот регион, и кадешто можат да се купат.		
<i>Телефон</i>	+38934213660 ; fax: +38934218673	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.muzejgevgelija.mk ; numgyg@gmail.com	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08 - 16 (пон-пет); за групи се можни посети и Сабота и Неделе	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 26, Гевгелија	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, ЕН, ВГ, СР, GR	<i>Надморска височина</i>	56 m
<i>Цена на билет</i>	60 денари за сингл и 30 за групи	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1423180,22.5091393	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Сувенирница на границата со Грција

<i>Опис</i>	Во рамките на национална Установа Музеј Гевгелија, во на граничниот премин Богородица на границата со Грција се наоѓа Сувенирница кадешто се изложени многубројни копии од артефактите најдени на археолошките локалитети од гевгелискиот регион, но и сувенири и артефакти од цела Македонија, и кадешто можат да се купат.		
<i>Телефон</i>	т: +38934213660 ; ф: +38934218673	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.muzejgevgelija.mk ; numgyg@gmail.com	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08 – 16 (пон-пет)	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Граничен премин Богородица, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, ЕН, ВГ, СР, GR	<i>Надморска височина</i>	81 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	3.81 км
<i>Координати</i>	41.1349924,22.5479797	<i>До Гевгелија по патешта</i>	6.2 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.6. Категорија Архитектура

5.4.6.1. Подкатегија Стара архитектура/ архитектурно – етнографски

Старата (Гевгелиската) чаршија

Опис	„Стара Чаршија“ се наоѓа во центарот на градот и е ставена под заштита на споменици со посебно историско значење. Препознатлива градба, типична ориентална чаршија, по самата калдрма од камени блокови и мали двокатни дуќани залепени еден до друг, што ја отсликува македонската градба на XIX век. Збени на едно место, сконцентрирани и претпазливи од честите крајби на кралски, дезертерски и одметнички банди. Градена е на крајот на 19-от и почетокот на 20-от век. Во Старата Чаршија биле сместени повеќе трговски, занаетчиски и угостителски дуќани, кои успешно го опслужувале граѓанството и жителите од градот и блиските населени места со разновидна стока, почнувајќи од прехранбени производи па са до занаетчиски и други производи. Поголем дел од трговските дуќани кои се конципирани како приземје и кат, ги држеле турски и еврејски трговци, кои по Балканските војни, започнале масовно да се иселуваат од регионот, претежно турските граѓани кои најповеќе се иселиле во Истанбул и Измир во Република Турција. Но, и покрај тоа Старата Чаршија продолжила да опстојува и со истиот лик е трговско и занаетчиско мало до денеска. Сите градби во Старата Чаршија се автентични и се историски споменици на Гевгелија. До Старата турска чаршија постои паркинг простор.		
Телефон	не	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	ул. Бранд Петрушев	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	62 m
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1397496,22.5022722	До Гевгелија по патишта	0 км
Услуги на место	продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

Школото во с. Серменин

Опис	Школото во Серменин претставува објект со исклучителна историска вредност, каде што се обучувале првите македонски учители од овој крај. Тој се наоѓа во с. Серменин, село со исклучителна важност за време на НОБ. Во месеците октомври - ноември 1944 година во овој објект се држани курсеви за повоенни македонски учители и се направени првите чекори на повоеното македонско национално школство во Гевгелиско-дојранско-валандовско подрачје. Предавачи биле неколку оспособени учители, доктори, агроном, ветеринар кои регрутирале и оспособиле околу 75 учители, исклучиво младици, кои подоцна дејствувале на поширокото подрачје опишменувајќи на голем број ученици и младици.		
Телефон	не	Вид транспорт	со SUV и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	земјен пат
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	560 m
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	15.99 км
Координати	41.2182943,22.3435233	До Гевгелија по патишта	19.4 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Школото во с. Конско

Опис	Училиштето во с. Старо Конско се наоѓа над селото и до него се стигнува низ колски пат, служел како училишна зграда. Во март 1931 година старото училиште во Конско бил до темел разурнато од силен земјотрес. Меѓутоа уште истата година било изградено ново училиште, на местото кадешто сега е Меморијалниот музеј на село Конско. Во изграденото училиште постоеле паралелки од I до IV одделение, но и ново-отворени паралелки за I и II клас прогимназија. Во тоа време прогимназиско училиште имало само во Гевгелија. Од таму е и значењето на овој историски објект.		
Телефон	не	Вид транспорт	со автомобил, SUV и пешачки
Веб, ел. пошта	не	Достатност	асфалт и крап земјен пат
Работно време	н/а	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	633 m
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	15.96 км
Координати	41.1897194,22.3245098	До Гевгелија по патишта	20.4 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Куќа споменик на културата (Кангов конак), Гевгелија

<i>Опис</i>	Канговиот конак е приватен аголен стамбен објект, на приземје и кат и е прогласен за споменик на културата и објект со висока амбиентална вредност. Делот што излегува на аголот на двете улици е засечен, така што прави чедна фасада профилирана како и другите две. Се наоѓа во строг центар на Гевгелија на раскрсницата близу зградата на општина Гевгелија. Граден е на почетокот на XX век.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Димитар Влахов 5, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	61 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1386480,22.5035737	<i>До Гевгелија по патиништа</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа споменик на културата (Андреев конак), Гевгелија

<i>Опис</i>	Приватен објект прогласен за споменик на културата и објект со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во строг центар на Гевгелија веднаш до зградата на општина Гевгелија. Граден е на почетокот на XX век.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Димитар Влахов 6, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	61 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1385490,22.5033028	<i>До Гевгелија по патиништа</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Зградата на поранешно радио (споменик на културата), Гевгелија

<i>Опис</i>	Објектот се наоѓа во централното градско подрачје на ул. Маршал Тито и со него отпочнува еден фриз од амбиентални објекти што сочинуваат една микро-урбана целина. Овој објект најверојатно е подигнат непосредно пред Првата Светска војна како објект со осно-симетрична концепција што е особено нагласено во челната улчна фасада, но и основниот распоред на трите нивоа. Се состои од приземјен дуќански дел, со дрвени скали потоа се оди на двата ката. Помеѓу приземјето и катот има мезанински простор. Објектот има статус – споменик на културата. Се наоѓа во приватна сопственост.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	пешачка зона
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 97, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	да, во 100 м.
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	61 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1396236,22.5033189	<i>До Гевгелија по патиништа</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Зградата на општината (споменик на културата), Гевгелија

<i>Опис</i>	Објектот е подигнат во 1936 година како општинска зграда што подоцна станала судница, а денес е седиште на Општина Гевгелија во кои се наоѓаат службените простории на општината. И ако нема изворни податоци за тоа кој е архитект на овој објект, реално може да се претпостави дека станува збор за школуван архитект најверојатно од Белград. Објектот е конципиран како издигнато приземје со кат и подрумски простории. Објект во сопственост на општина Гевгелија на улица Димитар Влахов бр.4, и е споменик на културата.		
<i>Телефон</i>	+389 34 213 843	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.gevgelija.gov.mk	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00 – 16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Димитар Влахов 4, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	EN, MK, BG,SR,GR	<i>Надморска височина</i>	61 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1387725,22.5031499	<i>До Гевгелија по патиништа</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	туристички информации; продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Зградата на музичкото училиште, Гевгелија

<i>Опис</i>	Денешната зграда на музичкото училиште најпрво функционирала како општа болница уште во 1928 година, сместена во адаптиран простор на некогашно католичко-унијатски пансион која се користела се до изградбата на нова современа болница се до 1960 година. После тоа овој објект е адаптиран во детска градинка, а од 1978 година во него е сместено музичкото училиште „Васо Карајанов“		
<i>Телефон</i>	+389 34 212 970	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00-16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Ристо Фршнинин 41, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	58 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1389709,22.5066965	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Вила Тина (споменик на културата), Гевгелија

<i>Опис</i>	Објектот е подигнат меѓу двете светски војни, најверојатно во 1924 година. Дело е на архитектот Борис Дутов од Белград. Автор е на повеќе објекти во Скопје од тој период. Вила Тина во Гевгелија се разликува од се она што како негово дело е изведено во Скопје. Овој тип на градба е со сутеренско приземје и кат. Не излегува директно на главната улица, туку е конципиран како градска вила со дворна површина во предниот дел. Челната фасада е решена на тој начин што особено е нагласен катот (со оглед на тоа што приземјето е сутеренско) на кој од десната страна има пространа тераса до која водат ѕидани скали. Овој објект е приватен, прогласен за споменик на културата. Се наоѓа на главната улица на Гевгелија блиску Железничката станица.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 13, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	57 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1423680,22.5100278	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	парк во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Архитектурен објект (споменик на културата) Министерство за правда, Гевгелија

<i>Опис</i>	Објект во сопственост на Министерството за одбрана во кој се сместени и службените просторни на ова министерство. Се наоѓа во стројот центар на градот.		
<i>Телефон</i>	+389 34 213 799	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / државна сопственост	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 170, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	60 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1387760,22.5010528	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Железничка станица (споменик на културата), Гевгелија

<i>Опис</i>	На долниот крај и на завршетокот на главната улица Маршал Тито се наоѓа објектот на Железничката станица, изграден 1932 година, непосредно после земјотресот од 1931 година, кога е општетен и срушен стариот турски објектна станицата што е подигнат во последните децении на 19-от век. Претставува карактеристичен јавен репрезентативен објект во архитектонскиот јазик својствен за периодот меѓу двете светски војни. Денес е во фаза на реновирање и е во сопственост на Министерството за транспорт и врски на Р. Македонија.		
<i>Телефон</i>	+389 34 212 033	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Борис Кидрич 2, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	EN,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	53 m
<i>Цена на билет</i>	не, ако не патувате	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1437039,22.5121514	<i>До Гевгелија по патишта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Амам (стара турска бања-споменик на културата) Гевгелија

<i>Опис</i>	Единствениот зачуван објект од Отоманската архитектура во Гевгелија, од крајот на XIX век, е градскиот Амам. Објектот е ставен под заштита на државата (Решение бр. 08-2304/2 од 31.12.2003 год.), врз чија основа е прогласен за Споменик на културата. „Амамот“ (турска бања) се наоѓа во центарот на градот, северно од поранешниот градски пазар. Изграден е во почетокот на XIX век. Со донаторски средства од збратимената општина – Карач од Република Турција, средства од Општината и од Министерството за култура Амамот е обновен, реконструиран и прилагоден во ликовна галерија, која работи во составот на Националниот музеј. Зачуван е неговиот доминантен и првичен изглед со две куполи, една мала и другата голема, обложени со бакар, со главна одаја, каде што била сместена турската бања со огромен централен мермерен постамент и странични седала и со мала приемна одаја. Реконструираниот Амам, успеа да се спротивстави на „забот на времето“ и опстане за идните генерации на градот Гевгелија. Амамот е ставен под заштита на споменици на Р. Македонија. До Амамот постои паркинг простор.		
<i>Телефон</i>	т: +38934213660 ; ф: +38934218673	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	http://www.muzejevgevelija.mk/amam.htm	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	08:00-16:00	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. 7 Ноември	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК, ЕН, ВГ, СР, ГР	<i>Надморска височина</i>	62 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1410497,22.5018303	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа на ул. Маршал Тито бр. 19, Гевгелија

<i>Опис</i>	Приватен објект прогласен за објект со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во центарот на Гевгелија во близина на Железничката станица. Граден е на почетокот на XX век.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 19, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	57 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1419683,22.5090166	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа на фамилијата Крушкови, Гевгелија

<i>Опис</i>	Приватен објект прогласен кој се наоѓа на улица Маршал Тито бр.34-36 е во сопственост на фам. Крушкови и е подигнат 1906 година, објект со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во центарот на Гевгелија.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 34-36, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	57 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1419539,22.5082250	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа – Сеизов конак, Гевгелија

<i>Опис</i>	Овој објект е подигнат 1912 година. Претставува објект чија челна фасада сутерира осно-симетрично решение, но внатрешниот распоред на архитектонскиот простор е потполно неправилен како на приземјето така и на катот. Овој објект е со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во центарот на Гевгелија.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 169, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	63 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1381364,22.5003363	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа на ул. Маршал Тито бр. 32, Гевгелија

<i>Опис</i>	Објектот е подигнат 1931 година во делот на улицата Маршал Тито со значително намалена густина на урбана структура со поединечни стамбени објекти. Стамбена куќа на фам. Грековски и еден од поновите објекти на оваа улица со изразито атипично решение на архитектурата и на дворната зелена површина. Куќата е градена по нацрт на сопственикот Трифун Грековски. Се наоѓа во центарот на Гевгелија во близина на Железничката станица.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 32, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	57 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1421148,22.5083926	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа ул. Васо Карајанов бр. 9, Гевгелија

<i>Опис</i>	Приватен објект со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во центарот на Гевгелија во близина на Библиотеката. Граден е на почетокот на XX век.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Васо Карајанов 9, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	59 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1399532,22.5060125	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа на ул. Маршал Тито бр. 102, Гевгелија

<i>Опис</i>	Приватен објект прогласен за објект со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во центарот на Гевгелија. Граден е на почетокот на XX век.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 102, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	61 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1410048,22.5057376	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќа на ул. Маршал Тито бр. 80, Гевгелија

<i>Опис</i>	Приватен објект со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во центарот на Гевгелија во близина на Библиотеката. Граден е на почетокот на XX век.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Достапност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 80, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	59 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1411396,22.5063927	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Куќи на ул. Борис Карпузов бр. 2 и бр. 4, Гевгелија

<i>Опис</i>	Приватен објект со висока амбиентална вредност. Се наоѓа во центарот и е граден е на почетокот на XX век. Куката на бр. 2 е разрушена.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	ул. Борис Карпузов 2-4, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	63 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1392462,22.5011195	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Објектот на старата гимназија, Гевгелија

<i>Опис</i>	Објектот е во сопственост на општина Гевгелија. Прогласен за споменик на културата. Се наоѓа во близина на Железничката станица. Во него се сместени просториите на неколку невладини организации. Граден е на почетокот на XX век.		
<i>Телефон</i>	не	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	не	<i>Доступност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	не / приватен имот	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	Ул. Маршал Тито 2, Гевгелија, МК	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	н/а	<i>Надморска височина</i>	54 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	0 км
<i>Координати</i>	41.1432701,22.5114560	<i>До Гевгелија по патешта</i>	0 км
<i>Услуги на место</i>	продавници во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.6.2. Поткатегија Јавна уметност и скулптури – нема

5.4.7. Категорија Природа

5.4.7.1. Подкатегија *Заштитени територии* – нема

5.4.7.2. Подкатегија *Природа / Релјеф*

Кожуф планина

Опис

Кожуф е планина која се наоѓа на границата помеѓу Македонија и Грција. Највисок врв на Кожуф е врвот Зеленбрег висок 2.171 метар. Планината Кожуф зафаќа површина од 893 км. Се протега на територијата на две држави: Република Македонија и Република Грција, при што во границите на Република Македонија, Кожуф опфаќа територија од 80 проценти а останатите 20 проценти се во територијата на Република Грција. Кругот на територијата на планината Кожуф започнува од најсеверната точка-вливот на реката Бошавица во реката Вардар кај Демир Капија. Границата оди по течението на реката Вардар а од десната страна е најимпозантниот дел-кањонот на Демиркаписката клисура. Ја преминува државната граница на Република Македонија и во близина на селото Лумница (850 м.н.в) на територија на Република Грција продолжува на запад одвојувајќи ја планината Пајак, северните страни на Мегленската долина и доаѓа до седлото Пуљевац (1165 м.н.в) продолжува кон Мрежичко. Тука е границата со Козјак планина. Од Мрежичко преку Мушов гроб (1019 м.н.в) ја зафаќа северната страна на висорамнината Витачево, доаѓа до реката Бошавица. Кожуф изобилува со огромен воден потенцијал од која извираат многубројни реки. За планинарите и љубителите на планината реката Дошница е една од најубавите и најчисти реки во Македонија. Од изворот под Зеленбрег до вливот во Вардар нема никаков индустриски објект кој ја загадува. Таа е најчистата река во која опстојуваат пастрмката, кленот, ракот и други. На Кожуф сè уште опстојува рисот како редок и заштитен вид. За жал од страна на криволовците веќе 2-3 децении го нема еленот, а одвреме навреме се појавува мечката која во потрага по помирни места мигрира од планини во Грција и Македонија кон Кожуф.

Врвови в Кожуф

Опис

Зелен брег 2172 м.; Дудина 2132 м.; Порта 2112 м.; Морето или К-92 2102 м.; Марково езеро 2035 м.; Мала рупа 2004 м.; Чичи Каја 1767 м.; Двете уши 1688 м.; Момина Чука 1.849 м.

5.4.7.3. Подкатегија *Природа / Езера* – нема

5.4.7.4. Подкатегија Природа / Вековни дрвја

Дрвото „Гол човек“ (Arbutus andrachne) – заштитен вид

Опис	Зимзелен вид од источниот Медитеран, Блискиот Исток и Југоисточна Азија, кој во Македонија е застапен само во два месности (во сливовите на Коњска и Црна Река). Растението претставува грмушка или мало дрво со кожести, темнозелена, овални листови. Кората се луши во вид на крушни лушпи (Голо дрво), а новата е мазна, бакарно црвена. Цветовите се мали, бледојолти. Плодовите се црвени, топчести бобинки. Гол човек се смета за мошне украсен вид. Може да се види најмногу по патот на кај Срдлива вода и на Негорски бањи.
------	--

Див даб/див прнар

Опис	В областа Висока Чука – Кожуф планина. Со одлука на општинското собрание на Гевгелија во 1997 година стариот див даб во локалитетот Висока Чука е прогласен за споменик на природата.
------	---

Полскиот брест (Ulmus campestris), с. Негорци

Опис	Според авторот Дејан Манџукоски, во дворот на црквата Св. Атанасиј - Негорци го имаме најголемото и најстаро стебло од полски брест (Ulmus campestris) во Република Македонија, кое е заштитено со закон а мештаните веруваат и претпоставуваат дека ова дрво е старо околу 5 века. Со своите огромни димензии овој брест претставува силна фокусна точка која величествено го освојува просторот.
------	--

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	78 m
Цена на билет	бесплатно	До Гевгелија по воздух	5.38 км
Координати	41.1838928,22.4791961	До Гевгелија по патешта	5.7 км
Услуги на место	продавници, барови и ресторани наблизу	Покажи на картата	lets go there

Брест во парк Железничка, Гевгелија

Опис	Брестот е едно од најстарите дрва во Гевгелија и се наоѓа во паркот близу Железничката станица. Тој е стар околу 150 годишно.
------	---

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	56 m
Цена на билет	бесплатно	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1426308,22.5104599	До Гевгелија по патешта	0 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Маслинката во манастирскиот комплекс Св. Спас, Гевгелија

Опис	Дрвото маслинка е едно од најстарите дрва, и се претпоставува дека е старо околу 120 години. Се наоѓа во дворот на црквата Св. Спас во Гевгелија.
------	---

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достатност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	Манастирот Св. Спас во Гевгелија	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	57 m
Цена на билет	бесплатно	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1388924,22.5111768	До Гевгелија по патешта	0 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

5.4.7.5. Подкатегија Природа / Реки

Реката Вардар

Опис Најголемата река во Република Македонија и воопшто во регионот Македонија. Долга е 388 км и нејзиниот речен слив опфаќа површина од приближно 25.000 км². Се протега низ цела територија на Македонија, а во нејзиниот најужен дел поминува и низ Гевгелија.

Дошница

Опис Дошница е река во Македонија, десна притока на Бошава. Извира под врвот Зелен Брег на планината Кожуф, на надморска висина од 1.900 м, а во Бошава се влева на надморска висина од 150 м. Долга е 38,5 км, има вкупен пад од 1.750 м и просечен пад од 45,5‰. Сливот зафаќа површина од 193,4 км². Водите од оваа река се користат за производство на електрична енергија во хидроцентралата „Дошница“. Реката е позната кај авантуристите и трагачите по злато, бидејќи се смета дека во минатото околу речното корито била вршена експлоатација на злато.

Серменинска

Опис Серменинска Река извира од месноста Две Уши на планината Кожуф, на надморска височина од 1700 м. Нејзиното течение продолжува по падините на Кожуф во правец запад-исток, по што навлегува во Гевгелиското Поле. Таа поминува низ селата Серменин и Мрзенци, по што се влева во Вардар од нејзината десна страна, северисточно од градот Гевгелија, на надморска височина од 46 м.

Конска

Опис Конска Река извира од месноста Кичи Кај на планината Кожуф, на надморска височина од 1520 м. Нејзиното течение продолжува по падините на Кожуф во правец запад-исток, по што навлегува во Гевгелиското Поле. Таа поминува покрај селата Конско, Ново Конско, Моин, како и јужно од градот Гевгелија. Се влева во Вардар од нејзината десна страна, во близина на Гевгелија, на надморска височина од 44 м.

Петрушка

Опис Петрушка Река е мала река и се наоѓа во Македонија. Извира од Кожуф планина. Проценката на надморската височината на теренот над нивото на морето изнесува 64 метри. Поминува низ повеќе села: Миравци, Габрово, Милетково. Како резултат на вулканската активност, во источниот дел на Кожуф, кај с. Миравци има уникатна појава на пилон-лави во кои е всечена фасцинантната кањонеста сатеска на Стара и Петрушка Река.

5.4.7.6. Подкатегија Природа / Минерални / термални води

Негорски термо - минерални Бањи, с. Негорци

<i>Опис</i>	Негорски бањи се модерен здравствен и туристички центар за продолжен третман и рехабилитација на пациенти во модерно опремени простории за сите видови на терапија од полето на физикална медицина и рехабилитација. Комплексот се наоѓа на далечина од 3км од Гевгелија, на надморска височина од 50 метри. Лоциран е во многу специфична средина, во подножјето на планината Кожуф, помеѓу богата и ретка јасенова шума, која формира природен парк. Јасеновата шума зафаќа површина од 22 хектари околу комплексот.		
<i>Телефон</i>	+38934 231 174	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	http://www.negorskibanji.com.mk/	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	н/а	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	EN,МК,BG,SR	<i>Надморска височина</i>	69 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	3.83 км
<i>Координати</i>	41.1720363,22.4904510	<i>До Гевгелија по патината</i>	4 км
<i>Услуги на место</i>	бар и ресторан во близина	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Смрдлива Вода

<i>Опис</i>	Смрдлива Вода — туристичко место сместено на надморска височина од 712 метри, оддалечено 24 километри од градот Гевгелија. Се наоѓа во атарот на селото Конско, помеѓу врвовите Флора, Ацибарича и Белези. Познат е по минералната вода и нејзината лековитост за стомачни и заболувања на желудникот и бубрезите. Минерални извори кај народот познати како „Смрдлива вода“ од каде што и целиот локалитет го добил своето име. Се нарекуваат така поради непријатната миризба на водата на „расипано јајце“. По својот хемиски состав се хидрокарбонатни, минерализирани, слабо кисели води. Се користат преку пиење за лекување на стомачните заболувања, потоа камен во бубрегот, песок и поситен камен во мочните патини, воспаление во мочните органи и сл. Чистиот планински воздух и лековитоста на водата придонеле таа да се користи од локалното население уште меѓу двете светски војни, а по втората светска војна се изградиле и сместувачки локалитети за сместување и престојување на посетителите.		
<i>Телефон</i>	н/а	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	н/а	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	24/7	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК,EN,SR,BG	<i>Надморска височина</i>	735 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	19.43 км
<i>Координати</i>	41.1920612,22.2816722	<i>До Гевгелија по патината</i>	24.2 км
<i>Услуги на место</i>	продавници, барови и ресторани наблизу	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

Одморалиште – Смрдлива Вода

<i>Опис</i>	Одморалиштето на Смрдлива Вода се наоѓа во централното подрачје на локалитетот Смрдлива Вода, и е во сопственост на општина Гевгелија. Располага со 16 легла, кујна и сл.		
<i>Телефон</i>	+38934 213 843	<i>Вид транспорт</i>	со кола, автобус и пешачки
<i>Веб, ел. пошта</i>	www.gevgelija.gov.mk	<i>Достатност</i>	асфалт
<i>Работно време</i>	н/а	<i>Потреба на спец. облека</i>	не
<i>Адреса</i>	не	<i>Паркирање</i>	Да
<i>Странски јазици</i>	МК,EN,SR	<i>Надморска височина</i>	756 m
<i>Цена на билет</i>	н/а	<i>До Гевгелија по воздух</i>	19.27 км
<i>Координати</i>	41.1900599,22.2828249	<i>До Гевгелија по патината</i>	24.5 км
<i>Услуги на место</i>	продавница, бар и ресторан во 500 м.	<i>Покажи на картата</i>	lets go there

5.4.7.7. Подкатегија Природа / Водопади – нема

5.4.7.8. Подкатегија Природа / Пештери – нема

5.4.7.9. Подкатегија Природа / Природни обележје – нема

5.4.7.10. Подкатегија Маршрути

Од школо во Конско до врв Двете уши – 12км.

Опис	Обележана планинска патека за планинарење, означена со патокази. Ја користат и професионални планинари и аматери. Оваа патека најчесто ја користат планинарите од планинарско друштво Кожуф.
------	--

Од школо во Конско до с. Серменин

Опис	Обележана планинска патека за планинарење, означена со патокази. Долга е околу 7,7 км. Оваа патека најчесто ја користат планинарите од планинарско друштво Кожуф.
------	---

Длабоки дол и Сифулајка – живописен вир

Опис	Длабоки базени кој всушност се излеваат од водопади, со голема привлечност. Исто така во еден недопрен дол се наоѓаат рекички, бзенчиња и смарагдно зелена бистра вода. Овде се работи за комплексна мрежа од реки, потоци, притоки, водопади и огромни базени со зелената вода.
------	--

Терен за параглајдери, с. Серменин

Опис	Во близина на гевгелското село Серменин, близу манастирот Св. Илија се наоѓа по летувалиштето и слетилиштето за параглајдерство.
------	--

„Белиот рај“ – природен локалитет

Опис	На ридовите над Миравци, кои се дел од источното подножје на планинскиот масив на Кожуф, се наоѓа излетничкото место „Бел Рај“ на кој се простираат 2 водопади, 3 слана и 2 вистри.
------	---

Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достапност	асфалт
Работно време	10:00-03:00	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	MK,EN,BG,SR,GR	Надморска височина	196 m
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	19.4 км
Координати	41.2989229,22.4104206	До Гевгелија по патишта	26.3 км
Услуги на место	бар услуга	Покажи на картата	lets go there

5.4.7.11. Подкатегија Информативни центри

Информативен центар, гр. Гевгелија

Опис	Во центарот на градот постои еден Туристичко информативен центар кој работи од 08:00 до 16:00 часот од понеделник и петок. Тој ги опслужува сите домашни и странски туристи нудејќи им информации, флаери и друго за домашниот туризам.
------	---

Телефон	+389 34 213 979	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	gevgeljao@t.mk	Достапност	асфалт
Работно време	08:00-16:00 (Пон – Пет)	Потреба на спец. облека	нормална облека
Адреса	ул. Маршал Тито без број	Паркирање	Да, до неа
Странски јазици	MK,GR,BG,SR	Надморска височина	64
Цена на билет	н/а	До Гевгелија по воздух	0 m.
Координати	41.138994, 22.501583	До Гевгелија по патишта	0 m.
Услуги на место	продавници, барови и ресторани во близина	Покажи на картата	lets go there

5.4.7.12. Поткатегија Туристички пакети / тури

- Тие можат да се најдат на туроператорот и на локалните планинарски локалитети. Општината не организира

5.4.7.13. Подкатегија Туристички водичи и информативни мрежи

- Онлајн мрежи

5.4.7.14. Подкатегорија Тематски паркови

Градски парк, Гевгелија

Опис	Градскиот парк се наоѓа на строг центар на Гевгелија, веднаш до Основниот суд. Во него има разновидни дрвја и растенија кои дават пријатна атмосфера.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достапност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	62 m
Цена на билет	бесплатно	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1392030,22.5025146	До Гевгелија по патешта	0 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Парк Железничка, Гевгелија

Опис	Парк железничка се наоѓа во центарот на градот близу Железничката станица. Во него се наоѓа најстарниот брест во градот, а исто така има и други дрвја и растенија кои нудат пријатна атмосфера.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достапност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	56 m
Цена на билет	бесплатно	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1425165,22.5103624	До Гевгелија по патешта	0 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Динкут, Гевгелија

Опис	Динкут е спортско рекреативен центар и парк кој се наоѓа во близина на градот Гевгелија на околу 1км оддалеченост. Динкут е спортско рекреативен центар и парк кој се наоѓа во близина на градот Гевгелија на околу 1км оддалеченост. Претставува интегрално партерно решение за спорт и рекреација, забава, одмор и слично, со материјали кои одговарат на околината: Летно кино; Простор со справи за фитнес и гимнастика; Детско игралиште; Вештачка карпа за искачување; Игралиште за мал фудбал; Детско игралиште; канделабри, клупи, корпи за отпадоци, информативни табла и чешми; летниковци со маси и клупи; Трим патеки со вкупна должина од околу 1082 метри.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достапност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	98 m
Цена на билет	бесплатно	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1359774,22.4798164	До Гевгелија по патешта	0 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

Вардарски Рид, Гевгелија

Опис	Вардарски рид е археолошки и тематски парк, богат со најразновидни содржини за одмор и релаксација. Се наоѓа надвор од градот на околу 1 км.		
Телефон	н/а	Вид транспорт	со кола, автобус и пешачки
Веб, ел. пошта	н/а	Достапност	асфалт
Работно време	24/7	Потреба на спец. облека	не
Адреса	н/а	Паркирање	Да
Странски јазици	н/а	Надморска височина	69 m
Цена на билет	бесплатно	До Гевгелија по воздух	0 км
Координати	41.1486905,22.5211901	До Гевгелија по патешта	0 км
Услуги на место	не	Покажи на картата	lets go there

ГЛАВА ШЕСТ

БИБЛИОГРАФИЈА И АПЛИКАЦИИ

6.1. Користена литература и извори

Стратешки документи

Национална програма за развој: Бугарија, 2020

Национална стратегија за развој на одржлив туризам во Република Бугарија 2014-2030

Регионална стратегија за регионален развој на Благоевградскиот регион 2014-2020

План за развој на Општината Банско - програмски период, 2014-2020

Стратегија и план за одржлив развој на туризмот во општина Банско, 2014-2020

Стратегија за зачувување на културното наследство на територијата на општина Банско, 2015 - 2020 година

Заеднички план за управување со културни знаменитости во Банско и Винаица

Програма за развој на туризмот во општина Банско, 2018 година

Планот за управување со Националниот парк Пирин, 2004

Генерален план за развој на општина Банско (Мастер план на Банско)

Шема на области со посебна заштита; План за поддршка; Уредување на уреди; Вистински културни вредности на територијата на градот Банско - кон Мастер планот на Банско

Банско Master Plan - Приложение №1 Листа на недвижности во Банско со ажурирани технички податоци

Мастер план на Банско - Анекс 2 Религиозни локалитети со статус, утврдени според LPCM

Мастер план на Банско - Анекс № 3а Археолошки вредности во границите на населените места и населби

Мастер план на Банско - Анекс 3б Археолошки вредности надвор од границите на населените места и населби

Листа на сајтови со статус на вистински културни вредности / споменици на културата / со категорија "Национално значење" на територијата на Благоевградскиот округ / според Националниот регистар на вистински културни вредности, во кој актите на органите од чл. 65 и Јавниот регистар на издадените според чл. 59, став. 1 декларации и акти за престанок на привремениот режим

Националниот парк Пирин - придобивки за луѓето и природата

Николај Иванов Даутов, Пирин - географски и етимолошки речник, 2014

Д. Душков, Пирин - Туристички речник, 1972

Туристички мапи на Банско, Добриниште и Пирин планина - различни публикации

Профил на општина Гевгелија

Анализа на туристичките капацитети и потенцијали на општина Гевгелија

Патувачки водич за Проектот No2007CB16IPO007-2012-3-023

Луксузен 130-годишно издание – Гевгелија

Програма за финансирање на програми и проекти од областа на културата на општина Гевгелија за 2018 година

Годишна програма за финансирање, одржување и заштита на културното наследство, споменици и други локалитети во Општина Гевгелија во 2018 година

Еко брошура: Заштита на животната средина и екотуризмот во Гевгелија и Разлог

Каталог на флора и фауна во Гевгелија и Разлог

Мапа за планински патеки во Којух, под проект на УНДП

Брошури на Општина Гевгелија

Упатство за постоечкото археолошко опкружување

Бобан Хусеновски и Емил Сламков, Водич за археологија на Гевгелиско-Валандовскиот регион, 2012

Републички завод за заштита на спомениците на културата, проучување и заштита на градот Гевгелија, 2000

Планот за урбанистичко планирање на градот Гевгелија - Заштитни и конзервативни основи за зачувување на културното наследство

Информации за веб-сајтови

<http://Банско.bg>

<http://www.pirin.bg/>

<http://Банско.net/>

<http://Добриниште-bg.com/tourism>

<http://Добриниште.bg>

<http://www.mybansko.net/пирин>

<https://bg.wikipedia.org/>

<http://visit-Банско.bg/>

<http://www.e-tourguide.eu/>

<https://luckyБанско.bg/>

<http://caves.4at.info/>

<http://hinko.org/bgcaves/>

<https://drumivdumi.com/>

<http://www.biodiversity.bg/>

<http://visit-Банско.bg/>

<https://opoznai.bg/>

<http://www.Банскocity.bg/>

<http://www.pochivam.bg/>

<http://pirinadventure.bg/pirin-mountain/>

www.gevgelija.gov.mk

www.gevgelija.biz

<http://www.tourismmacedonia.gov.mk/>

www.muzejgevgelija.mk

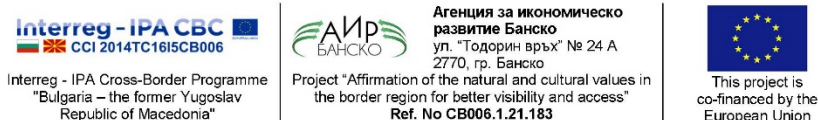
<http://www.gvglive.mk>

<https://www.facebook.com/Dom-Na-Kultura-Gevgelija-188380294853593/>

<http://bibliotekagevgelija.edu.mk/>

6.2. Додатоци

Образец за студија на прашалник

**Студија за природните и културните вредности во пограничниот
регион на Општините Гевгелија, Република Македонија и Банско,
Република Бугарија**

ПРАШАЛНИК

Почитувани дами или господа,

Ако сте посетител, добредојде во нашата туристичка дестинација!
Ние сме крајно задоволни со вашата одлука да не посетите. Исто така им се
заблагодаруваме на жителите на Општината за внимание.
Ве молиме да одвоите 10-15 минути од вашето време да придонесете и да
ни помогнете да ги направите вашите идни посети тука да бидат уште
попријатни.
Интервјуто е целосно анонимно.

Спроведување на анкетата: Здружение "Фиделити"
По проект "Афирмација на природните и културните вредности во
пограничниот регион за подобра видливост и пристап", по
Приоритетна оска 2: Туризам; Област на интервенција: 094 Заштита,
развој и популаризирање на општествените, културни и наследни
вредности.
Работодавач: Агенција за економски развој Банско, Бугарија

Цел на прашалникот и анкетата:

- Помош на партнерите во проектот да добиваат директни информации од целните групи за слабостите и предностите во туристичкиот сектор
- Зголемување на знаењето за културното и природното наследство во прекуграничниот регион Гевгелија - Банско
- Избор на важни и корисни информации потребни за развој на мобилни апликации, веб сајтови и социјални мрежи
- Разгледајте ја богатата разновидност на природно и културно наследство во регионот Гевгелија - Банско, давајќи реална проценка за туристичкиот потенцијал и можните начини за нејзино подобрување
- Избор на корисни информации од локалното население, туристите, бизнис претставниците и други за развој, конзервација и одржливо користење на ова наследство со цел да се зголеми туристичкиот потенцијал

Целни групи:

- Локални заедници, граѓани и организации

"This document has been produced with the financial assistance of the European Union under the project "Affirmation of the natural and cultural values in the border region for better visibility and access" with Reference No CB006.1.21.183, funded under Bulgaria – The former Yugoslav Republic of Macedonia IPA Cross – Border Programme". The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the European Union and the Managing Authority."

Interreg - IPA Cross-Border Programme
"Bulgaria – the former Yugoslav
Republic of Macedonia"

Project "Affirmation of the natural and cultural values in
the border region for better visibility and access"
Ref. No CB006.1.21.183

Агенция за икономическо
развитие Банско
ул. "Тодорин връх" № 24 А
2770, гр. Банско

This project is
co-financed by the
European Union

- Претставници на локални и регионални бизниси
- Бугарски, македонски и странски туристи; посетители на регионите
- Учесници на конференции и јавни настани
- Локални и регионални власти од двете страни на границата
- Културни институции, туристички организации и невладини организации во прекуграничната област

Ако го преземате прашалникот од интернет портал, ве молиме да го испратите до нас на e-mail: fidelity.banya@gmail.com или на следнава адреса:

Република Българија
ул. "Неофит Рилски" № 85
2778, с. Баня
общ. Разлог
за Сдружение "ФИДЕЛИТИ" – на сметка на примачот

Се надеваме дека заедно ќе придонесеме за правилна конзервација, зајакнување и добар развој на природното и културното наследство на прекуграничниот регион Банско - Гевгелија!

Ви посакуваме доволно време за патувања ☺

Ви благодарам многу за соработката!

Interreg - IPA Cross-Border Programme
"Bulgaria – the former Yugoslav
Republic of Macedonia"

Project "Affirmation of the natural and cultural values in
the border region for better visibility and access"
Ref. No CB006.1.21.183

Агенция за икономическо
развитие Банско
ул. "Тодорин връх" № 24 А
2770, гр. Банско

This project is
co-financed by the
European Union

Прашалник # _____

1. Која е вашата возраст?

- Помалку од 24 години
 Помеѓу 40 и 55 години

- Помеѓу 24 и 39 години
 Над 55 години

2. Кој е вашиот пол?

- Маж

- Жена

3. Која е вашата националност?

_____

4. Кој е вашиот социјален статус?

- Студент
 Пензионирани

- Вработен
 Друго: _____

5. Ако сте посетител, која е причината за патувањата?

- Одмор
 Запознавање пријатели

- Бизнис
 Друго: _____

6. Кои фактори го поттикнува вашиот избор за одмор - сонце / зимски спортови / историја / култура / друго? Ве молиме опишете.

_____

7. Како дознавте за оваа туристичка дестинација (ако сте посетител)?

- Знаев за неа
 Пријатели
 Книги/ Каталози
 Туристичка агенција

- Интернет
 Од медиумите/рекламирање
 Туристичка агенција
 Друго: _____

8. Дали некогаш сте го посетиле Банско, Бугарија и / или Гевгелија, Македонија?

- Да

- Не

Ако одговорот е "Да", која од двете дестинации? _____

9. Кои се главните интереси на коишто одговара изборот на вашата дестинација?

- Авантура
 Културно и природно наследство
 Здравје
 Одмор
 Запознавање пријатели
 Бизнис
 Природа

- Ноќен живот
 Историја
 Религија
 Спорт
 Храна
 Сместување
 Друго: _____

10. Кои се најчестите проблеми што се случуваат за време на вашиот одмор во двете дестинации?

_____

"This document has been produced with the financial assistance of the European Union under the project "Affirmation of the natural and cultural values in the border region for better visibility and access" with Reference No CB006.1.21.183, funded under Bulgaria – The former Yugoslav Republic of Macedonia IPA Cross – Border Programme". The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the European Union and the Managing Authority."

Interreg - IPA Cross-Border Programme
"Bulgaria – the former Yugoslav
Republic of Macedonia"

Project "Affirmation of the natural and cultural values in
the border region for better visibility and access"
Ref. No CB006.1.21.183

Агенция за икономическо
развитие Банско
ул. "Тодорин връх" № 24 А
2770, гр. Банско

This project is
co-financed by the
European Union

11. Каков превоз користите кога сте на одмор?

---

12. Што повеќе преферирате?

Да патувам сам

Да користам туристичка агенција

13. Како е твоето лично чувство за силните страни што Банско / Гевгелија може да направи за да привлечат повеќе туристи?

---

14. Како е твоето лично чувство за слабостите Банско / Гевгелија кои мора да се елиминират за да привлечат повеќе туристи? Што не те задоволи?

---

15. Дали сте посетиле место со културно и природно наследство во општината? Ако е така, кое?

Не

Да _____

16. Која е најинтересната туристичка атракција што ја посетите или сметате дека е интересно да ја посетите за време на вашиот престој?

---

17. Наведете ги вашите очекувања и задоволство од следните групи на културно и природно наследство и услуги во регионот.

Важно е овие размислувања да се разберат како клучни не само за музеи, историски споменици итн, туку и сите дополнителни ресурси поврзани со туристичките услуги.

Име	Очекување					Задоволство				
	Ниско Очекување		Високо Очекување			Ниско		Високо		
Споменици	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Историски градби	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Урнатини и згради од различни историски периоди/ ископувања	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Културни населби	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Античка архитектура (згради, мостови, знаци, итн)	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

"This document has been produced with the financial assistance of the European Union under the project "Affirmation of the natural and cultural values in the border region for better visibility and access" with Reference No CB006.1.21.183, funded under Bulgaria – The former Yugoslav Republic of Macedonia IPA Cross – Border Programme". The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the European Union and the Managing Authority."

Interreg - IPA Cross-Border Programme
"Bulgaria – the former Yugoslav
Republic of Macedonia"

Агенция за икономическо
развитие Банско
ул. "Тодорин връх" № 24 А
2770, гр. Банско
Project "Affirmation of the natural and cultural values in
the border region for better visibility and access"
Ref. No CB006.1.21.183

This project is
co-financed by the
European Union

Музеи и уметнички колекции	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Отворена јавна уметност и скулптури	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Галерии	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Природа и маршрути	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Уметност (музика / ора)	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Архитектура	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Занаети / таленти	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Театри и концертни сали	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Фестивали / настани / саеми / локални пазари	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Познати Историски луѓе	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Историски и културни центри	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Религиозни места	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Храна	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Шопинг	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Информативни центри	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Атмосфера / луѓе	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Приказ на бит, занаети	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Пристапност	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Цена	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Клима / Време	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Угостителство / сместување	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Туристички пакети / тури	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Водичи за патување и информациски мрежи	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Локални дијалекти и културни елементи	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Инспирирани од наследството рачно изработени сувенири	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Тематски паркови	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

18. Дали имате препораки за локалната власт за подобрување на презентацијата / пристапот / рекламирањето за објектите опишани погоре?

Примери:

☐ Нема телефонски број	☐ Не е на мапата
☐ Нема доволно информации	☐ Не постои работно време
☐ Нема персонал	☐ Нема информации за плаќање на провизија
☐ Нема превод на англиски јазик	☐ Мобилна апликација
☐ Туристички / знаци за обележување	☐ Друго _____

Објаснувачки коментар _____

"This document has been produced with the financial assistance of the European Union under the project "Affirmation of the natural and cultural values in the border region for better visibility and access" with Reference No CB006.1.21.183, funded under Bulgaria – The former Yugoslav Republic of Macedonia IPA Cross – Border Programme". The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the European Union and the Managing Authority."

Interreg - IPA Cross-Border Programme
"Bulgaria – the former Yugoslav
Republic of Macedonia"

Project "Affirmation of the natural and cultural values in
the border region for better visibility and access"
Ref. No CB006.1.21.183

Агенция за икономическо
развитие Банско

ул. "Тодорин връх" № 24 А
2770, гр. Банско

This project is
co-financed by the
European Union

Ве молиме одговорете на следните прашања:

19. Туристичката дестинација (општината) се однесува добро со заштита на животната средина. Те молам опкружувајте. **1 2 3 4 5**
(скала од 1 до 5, каде што 1 е најниска оценка и 5 е највисока)

20. Туристичката дестинација (општината) се однесува добро со туристичките прашања поврзани со природното наследство. **1 2 3 4 5**
(скала од 1 до 5, каде што 1 е најниска оценка и 5 е највисока)

21. Туристичката дестинација (општината) е добро прилагодена за зачувување на културното наследство. **1 2 3 4 5**
(скала од 1 до 5, каде што 1 е најниска оценка и 5 е највисока)

22. Дали е планирано и управувано со туризмот во националните паркови, други природни знаменитости и локалитети на културно наследство? Ако не, ве молиме дадете препораки или опишете зошто.

Да

Не _____

23. Што мислите за локалната и регионалната политика за планирање на туризмот и развојот во регионот? Дали имате препораки?

_____

24. Дали постои воспоставен туристички производ поврзан со природното и културното наследство на дестинацијата?

_____

25. Како мислите природното и културното наследство можат да го промовираат локалниот развој?

_____

26. Како мислите природното и културното наследство можат да станат поинтересни за посетителите? Преку кои активности може да се развие потенцијалот на туризмот во вашата општина?

_____

На пример: оживување на традиционалните обичаи; ора; музика; традиционални занаети; традиционално земјоделство; одржување и зачувување на традиционални куќи; развој на специфични туристички производи и пакети; промоција и презентација на областа.

"This document has been produced with the financial assistance of the European Union under the project "Affirmation of the natural and cultural values in the border region for better visibility and access" with Reference No CB006.1.21.183, funded under Bulgaria – The former Yugoslav Republic of Macedonia IPA Cross – Border Programme". The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the European Union and the Managing Authority."

Interreg - IPA Cross-Border Programme
"Bulgaria – the former Yugoslav
Republic of Macedonia"

Агенция за икономическо
развитие Банско
ул. "Тодорин връх" № 24 А
2770, гр. Банско
Project "Affirmation of the natural and cultural values in
the border region for better visibility and access"
Ref. No CB006.1.21.183

This project is
co-financed by the
European Union

27. Како го замислувате зачувувањето и одржливото користење на природното и културното наследство со цел да го зголемите туристичкиот потенцијал на дестинацијата?

---

28. Што мислите кои се најважните актери во одржливото зачувување и користење на природното и културното наследство?

☐ Училишта	☐ Општината
☐ НВО	☐ Туристички агенции
☐ Локално население	☐ Филијала здруженија
☐ Други _____	

29. Дали знаете за туристички објекти за кои Општината не стопанисува добро со нив?

---

30. Дали знаете некои интересни објекти кои се однесуваат на културата, природата и историјата на општината, кои се малку познати или подзаборавени? Опишете го местото и легендата за да се дознае.

---

31. Слика на Банско / Гевгелија

Ве молиме напишете првите неколку зборови што ќе ви текнат кога размислувате за Банско / Гевгелија.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

32. Според Вас кое е најинтересното и возбудливото место во општината?

---

33. Ве молиме оставете дополнителен коментар за кој мислите дека ќе биде корисен за анкетата.

Ви благодариме за соработката и вашето време!

"This document has been produced with the financial assistance of the European Union under the project "Affirmation of the natural and cultural values in the border region for better visibility and access" with Reference No CB006.1.21.183, funded under Bulgaria – The former Yugoslav Republic of Macedonia IPA Cross – Border Programme". The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the European Union and the Managing Authority."

стр. 5/5